LT. COL. CONST. GH. SAVOPOL

16. X 1962

CU CALARAȘII ROMANAȚENI SPRE KERCI

(JURNAL PERSONAL)

1942
EDITURA TIPARUL ROMÂNESC
BUCUREȘTI

LT.-COL. CONST. GH. SAVOPOL

CU CĂLĂRAŞII ROMANAŢENI SPRE KERCI

(JURNAL PERSONAL)

1942
EDITURA „TIPARUL ROMÂNESC"
BUCUREŞTI

M. S. Regele și D-l Mareșal Antonescu Ion, pe front.

M. S. Regele și D-l Mareșal Antonescu Ion
pe câmpul de luptă.

Respectos omagiu eroilor călăreţi

căzuţi pentru Patrie şi Cruce.

Către cititor,

Incă dela începutul campaniei, copii mei mi-au făcut dar un carnețel cu rugămintea de a scrie în el zi de zi, cum îmi petrec timpul.

Doreau ei să citească acest jurnal al „tăticului lor drag".

M'am executat.

La început am scris în fiecare seară, apoi când n'am mai avut seri liniștite și am intrat în vâltoarea luptelor, am început să scriu în orice clipă de răgaz.

Camarazii mei ofițeri, subofițeri și soldați se obișnuiseră așa de mult cu ideea jurnalului, încât toți au devenit colaboratorii mei, chiar camarazii germani.

Am căutat să fiu de față la toate episoadele povestite pentru ca astfel să le pot descrie așa cum s'au întâmplat și cum le-am simțit.

Am scris mult din viața noastră de toate zilele în război.

Cele ce nu sunt trecute aici, vor fi citite după război.

Majoritatea fotografiilor sunt făcute de ofițerii și soldații regimentului.

Cred că acest jurnal personal va fi o amintire plăcută și călărașilor romanațeni ce au făcut războiul.

Autorul.

22 IUNIE

Suntem la Frătăuţi, în Bucovina.

Ai impresia că se petrece ceva, care nu se poate defini.

Este ora unu şi nimeni nu doarme la postul de comandă.

De un an, de când stăm aci pe frontieră! De un an, de când vedem în fiecare seară aprinzându-se lămpile în gara Tereblecea şi noi clocotim de mânie, aşteptând ora răfuelii.

Un motociclist aduce în grabă un plic sigilat dela brigadă. Lt.-colonelul Hristea, comandantul regimentului, surâde, îl desface şi citeşte liniştit. Apoi, către noi:

— „Băeţi, fiţi gata, ceasul mult aşteptat a sosit! Când vă voi da ordin, pornim!"...

Un freamăt de fericire cuprinde tot frontul regimentului.

Toţi aşteptăm porunca sfântă. Feţele tuturor strălucesc de bucuria răfuelii.

Urmăresc cu atenţie pe tinerii mei camarazi. Ei sunt în fierbere. In nelinişțea lor, citesc curiozitatea necunoscutului: cum va începe războiul? Apare un semn pe cer? Cântă muzica atacul ca la teatru, şi soldaţii ies din tranşee urmându-şi ofiţerii, năvălind în urale spre liniile inamice? Bubue tunul dintr'o parte şi din alta, întrecându-se cu pârîitul mitralierelor?

Fiți răbdători!... Așteptați, căci îndată enigma se deslegă...

Noaptea se scurge încet, încet, până se îngână cu ziua.

Este ora 3. „Ostași, vă poruncesc să treceți Prutul", sună ordinul Conducătorului.

În sectorul de Vest, trag Vânătorii de Munte cu mitralierele și nu se încurcă. La Est roșiorii, cu salve de artilerie, vestesc pe ruși că ora socotelilor a sosit.

În zori de zi, un zbârnâit îndepărtat se aude. Trec, la înălțime mare, câteva avioane de bombardament germane și se îndreaptă spre Nord.

În sectorul escadronului patru, locotenentul Niculescu Jak, pornește cu o grupă într'o incursiune ordonată. Trebue să treacă frontiera spre pichetul rusesc din dreptul satului Bahrinești.

Abia poate bietul ofițer să-și potolească oamenii, căci toți vor să meargă.

Locotenetnul Eliade, care știe rusește, se oferă să însoțească pe camaradul său.

Și merge incursiunea, urmărită de camarazi și priveghiată de Dumnezeu. Se avântă în zonă inamică, trece de pichet, dar nu întâlnește nimic. Noi știm că lângă Terebleea se găsește o cazemată care este ocupată.

Cerul se luminează din ce în ce mai mult.

Dinspre răsărit apar zorile României întregite în hotarele-i firești.

În sectorul escadronului doi, tăcere.

Vântul prinde a bate ușor, unduind încetișor lanul înalt de secară, prin care încearcă să se strecoare o grupă bolșevică spre pichetul rusesc Valva. Fruntașul Voinea Ilie, ca un vultur, n'o slăbește deloc din ochi: e cu degetul pe trăgaciul puștii mitraliere.

Pe la patru și jumătate, se aud bubuituri extraordinare spre Cernăuți. Se vede că aviația germană de bombardament a început acolo lucrul.

După 10-15 minute, într'adevăr, se ivesc la mică înăl-

țime, deasupra satului Fântâna Albă, opt bombardiere germane. Dar iată că dinspre Codrul Cosminului apare și un avion rusesc de vânătoare, care se îndreaptă cu îndrăsneală spre ultimul bombardier german. Acesta își urmează liniștit calea hotărîtă, iar când bolșevicul se apropie mai mult: o voltă liniștită, câteva rafale succesive și avionul rusesc cabrează brusc, apoi cade vertiginos la pământ, în aclamațiile noastre ale tuturor.

Această primă victimă a războiului e luată ca un semn de bună prevestire.

Este ora 14. Sublocotenentul Coliopol Mihai cu o grupă de mitralieră și două grupe din escadronul doi, însoțit de sublocotenentul Stănculescu, execută o incursiune la pichetul sovietic de grăniceri „Valva", care se găsește la 1500 metri de pichetul nostru „Țigănași".

Mascat de grânele înalte, Coliopol înaintează până la 500 metri de pichet, dar Rușii îl simt și deschid focul. Nu se intimidează însă; pune în bătaie mitralierele, puștile mitraliere și începe să tragă cu sete în pichet.

Efectul nu se lasă așteptat prea mult, căci un grup de soldați, un civil și o femeie se refugiază din pichet, probabil în adăposturi; dar n'au apucat să ajungă, fiindcă mitralierele bat în plin și îi „curăță". Numai doi scapă cu fuga, ceilalți sunt omorâți pe loc.

Incursiunea înaintează în executarea misiunei. Din cercetări reiese că civilul era un agent de propagandă, iar femeia soția lui.

Spre seară, incursiunea se înapoiază plină de trofee fără nici o pierdere.

Rușii probabil înfuriați, încep să ne bombardeze în Frătăuți.

Norocul nostru este că trag mult prea departe. Se mai și plictisesc, când nu le răspunzi; loviturile lor se răresc în noapte, până încetează de tot.

Liniștea cuprinde Frătăuții.

Apele Sucevei se scurg în murmur, îngânându-se cu doinile ciobanilor, proslăvind biruința crucii.

Așa trece prima zi de război...

22 IUNIE

Sublocotenentul Coliopol este trimis din nou, cu aceiași oameni, ca să ocupe definitiv pichetul. Se impunea aceasta pentru siguranța operațiunii ce urma să execute escadronul întâi al căpitanului Ogrezeanu, la Fântâna Albă.

De data aceasta, rușii au adus forțe și au ocupat pichetul mult mai strașnic.

Sublocotenenții Stănculescu și Coliopol, însoțiți de câțiva soldați, lăsând restul oamenilor la pichetul român „Țigănași", trec frontiera pentru a face o recunoaștere amănunțită a poziției. Odată edificați își aduc și ceilalți oameni.

Acum înaintează toți cu toată prudența, cu mitralierele gata de a interveni.

Un ostaș îmi povestește astfel peripețiile acestei lupte:

—„Când ne apropiem de pichet, suntem primiți cu un foc violent de arme automate. Nu ne putem da seama de direcția de unde primim loviturile. Câteva clipe mai târziu, caporalul Băcanu Rafailă descoperă câțiva sovietici, urcați în stejarii seculari ce mărgineau pichetul.

De acolo trăgeau liftele.

Dar noi le dăm de hac...

O comandă... Două puști mitralieră încep vânătoarea. Intr'un sfert de oră zece bolșevici cad din pom, ca muștele.

Cu pericolul de sus s'a rezolvat. Acum trebuie să sfârșim cu cei din față, care se retranșaseră solid în teren.

Pornim la atac sub scutul valurilor de foc, aruncate de grupa noastră de mitralieră. Intr'un elan grozav sergentul Smărăndache Paul din escadronul doi se avântă înaintea tuturor; intră între Ruși, izbește cu furie în dreapta și în

stânga, culcă la pământ pe cine i se împotrivește, dar o grenadă îl lovește în plin. Eroul se prăbușește la pământ. Pichetul este ocupat, iar supraviețuitorii ruși se predau. Ne organizăm în adăposturile rusești ca să fim gata de luptă".

Spre Fântâna Albă, escadronul întâi înaintează cu un avânt nestăvilit. Bolșevicii, întăriți pe lizieră, opun o rezistență înverșunată. Vitejiei românești nu-i poate rezista dârzenia bolșevică.

In primul sat bucovinean dezrobit.

Sublocotenentul Popescu Vasile, învățătorul din Romanați, își strecoară plutonul în spatele liniei inamice, de unde deschide un foc ucigător. Rușii, surprinși, încearcă să fugă; sunt împușcați, parte se predau. Brandurile plut. T. R. Mircea Romulus sprijină acțiunea.

Escadronul intră în Fântâna Albă.

Avântul ostașilor este atât de mare, încât înflăcărează și pe ostașii din grupul de comandă al regimentului. Chiar sublocotenentul Dumitrescu, ofițerul cu aprovizionarea, care

se găsea acolo, a luat parte la atac, cu artelnici, cu mă-celari și chiar cu camioneta aprovizionării.

Impetuozitatea atacului călărașilor i-a buimăcit pe Ruși, ceeace rezultă din corespondența comandantului bol-șevic, în care s'a găsit următoarea copie după telegrama trimisă autorităților superioare:

„23.VI.1941. Fortul de graniță Fântâna Albă. Suntem atacați de o divizie de infanterie întărită. Maxim Alexandrovici”.

Sublocotenentul Ciuciu Nicolae comandantul plutonului 2, primește misiunea de a continua înaintarea și a recu-noaște regiunea Sud Suceveni, pe direcția cota 488, dealul Fundătura, râul Siretul Mic, cu întreg plutonul. Această re-cunoaștere urmează să fie susținută de două plutoane, care trebuie să ocupe poziții intermediare.

Fluctuațiunile luptei, însă, împiedică plutoanele să se mențină, astfel că sublocotenentul Ciuciu rămâne singur.

Recunoasterea ajunge în regiunea ordonată, de unde raportează:

„In jurul cotei 488, am fost primit cu focuri. După o scurta luptă pe jos, inamicul a fost alungat, lăsând pe teren două mitraliere și foarte multă muniție. Sprijinit și de aceste mitra-liere, am înaintat iar la ora 12,30 am ocupat obiectivul ordonat.

Din informațiuni dela locuitori: linia de rezistență inamică se întinde dela Adâncata la Pătrăuții de Suceava. Este o-cupată de două divizii de infanterie și o brigadă de cava-lerie, care este în avanposturi pe calea ferată și pe Siretul Mic.

Am verificat informația și am văzut numai brigada, ce era descălecată.

Cu această ocazie, am salvat echipajul unui avion german, aterizat forțat la inamic. El se compune din 4 persoane, care s'au alipit plutonului meu și luptăm împreună.

Populația așteaptă cu înfrigurare sfânta oră a desrobirii.

Rog a ordona.

Sublocotenent *Ciuciu Nic.*”

Prețioasa știre este raportată la brigadă, care ordonă retragerea plutonului Ciuciu. Dat fiind că s'a înserat și ca ștafeta ar fi putut greși drumul noaptea, ordinul se va tri-mite sublocotenentului Ciuciu mâine în zori de zi, printr'o grupă.

25 IUNIE

Plutonul Ciuciu, sosește, după ce a stat în spatele linii-lor inamice două zile și două nopți. Se înapoiază cu cele două mitraliere capturate, foarte multă muniție, șase arme cu lunetă și cei patru camarazi germani salvați. Efectivul în cai și oameni, complect.

Ofițerul povestește cum și-a îndeplinit misiunea, într'o regiune de o frumusețe fără asemănare și unde populația s'a pus cu toată inima la dispoziție, înfruntând orice risc. Ofițerii germani au rămas foarte impresionați, când li s'au tradus mărturiile de dragoste și de devotament ale popu-lației și mai ales când au văzut pe câțiva moldoveni cerând arme, ca să lupte împotriva rușilor.

Unul singur era să le facă pozna: băiatul primarului din Suceveni. Tatăl său, fiind comunist, probabil că i-ar fi de-nunțat, dacă n'ar fi fost bine supraveghiat.

La escadronul doi se prezintă dela brigadă locotenentul de rezervă I. V. Emilian, care a cerut ca să vină pe front și să comande un pluton. Dorința i s'a împlinit. Comandă plu-tonul întâi dela Valva și este la un loc cu sublocotenentul Coliopol. Rușii par'că știu și, îndată, îi dau onorul cu un bombardament mai prelungit.

Multe proectile cad în sat.

Către ora unsprezece se zărește o mașină ce vine spre noi, nepăsătoare de proectilele ce explodează în jurul ei. Stopează în fața postului nostru de comandă. Din ea co-boară un ofițer înalt, svelt și cu o înfățișare mândră. Co-lonelul recunoaște pe căpitanul de rezervă Gheorghe I. I. C. Brătianu, ofițer de legătură dela brigadă. Vine să vadă

și să admire pe călărașii olteni pentru eroicele lor fapte de arme din primele zile ale războiului. Felicită pe sublocotenentul Ciuciu și după ce ne pune la curent cu situația în celelalte sectoare și ne lasă să sperăm că foarte curând vom galopa învingători spre răsărit, se înapoiază la brigadă.

29 IUNIE

În sectorul divizionului II al maiorului Căpitănescu Constantin, Rușii au bombardat mai serios. Un proectil a căzut pe câmpul de mine din fața liniilor noastre. O mină a explodat și, prin simpatie a făcut explozie întregul câmp. Zgomotul produs a impresionat adânc pe ostași, iar Rușii profitând de aceasta, au atacat în acel sector. Divizionul maior Albu Emil a reacționat numaidecât: tentativa inamică a fost zdrobită.

În această acțiune, un pluton a stat dârz pe poziție și n'a cedat. Prin curajul lui acțiunea divizionului Albu a avut suces. Comandantul acestui pluton a fost sublocotenentul Petrescu Armand, care prin înverșunata lui rezistență, s'a împotrivit năvalnicului atac, căzând jertfă pe altarul Patriei.

Este prima jertfă a cavaleriei.

3 IULIE

Fiind înlocuit cu alte trupe, regimentul se regrupează la Rădăuți, unde încalecă și se îndreaptă spre Grămești-Dorohoi, zona de adunare a brigăzii.

Marșul se execută pe o ploaie torențială.

Seara, suntem oaspeții preotului din Grămești, care este foarte simpatic și cu care discutăm evenimentele la ordinea zilei.

Populația este impresionată de bombardamentul ce se aude prin apropiere.

Escadroanele folosesc acest repaus pentru a se curăța

și a pune în ordine echipamentul, harnașamentul, și în special, armătura. Se împart hărțile, se predă hrana de rezervă.

4 IULIE

Dimineața, colonelul Dănescu, comandantul brigăzii de cavalerie, ne adună pe toți ofițerii superiori și căpitanii din brigadă și ne mulțumește pentru felul cum au luptat unitățile.

Ne vorbește foarte frumos relativ la felul cum înțelege să se comporte de aci înainte brigada, în operațiunile ce vor urma. Dă câteva dispozițiuni în legătură cu organizarea escadronului mecanizat, cu oameni și ofițeri dela regiment și ne despărțim gata de luptă.

La ora 18, sosește ordinul telefonic de deplasare spre Mamornița, prin Mihăileni. Ne deplasăm cu începere dela ora 19, prin Siret, cu escadronul trei al căpitanului Fortunescu în avangardă.

Când regimentul intră în Siret, tocmai trecea înainte Domnul General Antonescu cu suita.

La ora 20, suntem în Mihăileni. După un repauz de o oră, ne urmăm drumul pe itinerariul hotărât.

5 IULIE

Pe la ora două, apare luna, așa că putem vedea frumoasa țară, grădină a Voevozilor Moldovei. A fost deajuns un an de bolșevism ca să ia aspectul de ruină...

Până la Prut nu întâlnim un om. Toți au fost evacuați. Prin satele părăsite, pigulește la case câte un stol de găini; câte o pisică singuratecă se distrează sărind de pe un acoperiș dărăpănat pe o ulucă. Sunt singurele vietăți întâlnite...

La Mamornița, o radiogramă ne îndreaptă spre Cernăuți. Ieșim în șoseaua principală și iată-ne în drumul Cernăuților. Căpitanul Fortunescu întinde trapul avangărzii; parcă nu mai are răbdare. Peste câteva ore, va fâlfâi din nou tricolorul românesc, acolo unde fiara dela Răsărit înfipsese steagul roșu cu seceră și ciocan.

Grăbită în înaintare, avangarda surprinde o companie sovietică ce tocmai căuta un vad de trecere peste Prut. Mitralierele sunt puse în bătae și răspândesc un foc violent în [illegible] coloană. Rușii nu mai caută vad, ci se aruncă cum pot fiecare în apă.

Dar nouă nu ne este dat să intrăm în Cernăuți. Brigada are altă destinație. Un ordin special, trimis prin căpitanul Necuicea D-tru, ne rechiamă la Molnița. Avangarda

Un escadron defilează în fața D-lui Mareșal Antonescu

s'a avântat spre Cernăuți și cu greu o ajunge motociclistul spre a o înapoia.

Regimentul ajunge la Molnița, dar podul nu este gata. Prutul nu ne împiedică. Cercetașii se aruncă în valuri spre a găsi un vad. Il află. Regimentul trece râul sub ochii plini de mândrie ai Comandantului de Brigadă.

Vine rândul plotonului de mitralieră. Acesta nu poate aștepta construirea podului. Cum s'ar despărți el de călărași?

Sblt. Coliopol, comandantul plutonului, încrezător în curajul și hotărârea soldaților săi, se avântă în valuri cu mitralierele. Caii se opintesc, valurile lovesc în chesoane, dar coloana merge. Nu-i timp de pierdut, iar inamicul trebue lovit!...

Trece astfel tot regimentul și începe goana nebună după bolșevici.

Dela Noua Suliță este în avangardă escadronul doi al căpitanului Constantinescu Emil, care deschide drumul spre Hotin. La Dinăuți inamicul ne oprește cu un foc violent, sprijinit de artilerie și aruncătoare. Noi n'avem decât arme, mitraliere și ce n'au ei... avântul.

Regimentul descalecă.

Colonelul Hristea conduce personal lupta. Atacul pornește în plină câmpie. Suntem mascați numai de culturile înalte de grâu și de secară. Dar perfidia bolșevică și aci își arată colții. Prin grâu, rămas mult în spate, unde nici nu gândești, câte un grup de soldați ruși sau chiar civili fanatici, deschid focul cu arme automate sau grenade în cei dinapoi.

Atacul reușește. Plutoanele locot. Emilian și sblt. Barbu urmăresc pe Ruși. Restul regimentului încalecă pentru continuarea misiunii.

Acum trece în avangadră escadronul al treilea: pe înserat intră în Nădăbăuți. Abia se angajase grosul când din case, din pomi, din toate părțile se pornește o ploaie de gloanțe în noi. Fără a-și pierde cumpătul, folosind bezna nopții, colonelul ordonă unităților să iasă la marginea satului până în zorii zilei, când vom face judecata.

6 IULIE

Odată cu zorile reluăm mișcarea. Intrăm în sat, unde găsim sute de cadavre ale locuitorilor care nu avuseseră altă vină decât că fuseseră Români.

Abia ieşim din Nădăbăuţi şi ajungem ariergărzile inamice. Avangarda face eforturi disperate, dar nu reuşeşte să deschidă drumul. Escadronul 4 de puşti-mitraliere este descălicat. Căpitanul Lică Filip în fruntea oamenilor reuşeşte să-i scoată pe Ruşi din adăposturi. Aci cad vitejeşte soldaţii Piţa Ion şi Militaru Haralambie. Maiorul Constantinescu Aurel, comandantul divizionului, ajutat de căpitanul Corbeanu Alexandru ia comanda liniei de foc.

Colonelul Hristea ordonă escadronului doi să manevreze pe la Sud. Locotenenţii Emilian şi Constantinescu Victor, reuşesc să înainteze prin lanul înalt de grâu, mult în spatele liniei inamice. In acest moment soseşte şi artileria noastră, de care două zile am fost despărţiţi. Acum totul merge strună. Incep tunarii noştri să ajute pe călăraşi. Intr'o oră, drumul spre Hotin este iarăşi liber.

In această încăerare se disting plutonierii Porumbeanu şi Stănesel. Sublocotenentul Cioată cade rănit.

In luptă, un proectil a lovit în plin grupa de mitralieră a sergentului Hangiu Dumitru, pe care l-a omorât, împreună cu sergentul Guţu Ion şi caporalul Comănescu Gheorghe, agent de legătură al plutonului.

Dar Ruşii nu vor să cedeze. La stânga, la conacul Raluz, se ivesc două tancuri sovietice, urmate de un camion cu soldaţi. Mitraliera le ia în primire, concomitent cu bateria de artilerie. Ruşii fug cum au venit.

Dintr'o casă izolată mai primim un foc blestemat de mitralieră. Sergenţii Datcu D-tru, Turbure Traian, caporalul Băcanu Rafailă şi Ene Ion înaintează pitulaţi prin plantaţiile învecinate şi ajung în apropierea casei. Cu grenadele de mână, într'un iureş nebun se năpustesc pe bolşevici care încă trăgeau ; după o scurtă luptă omoară doi, iar pe cinci îi capturează, cu mitralieră cu tot. Acum se întorc cu prada lor la regiment, unde sunt felicitaţi de comandantul regimentului şi citaţi prin ordin de zi.

Dela caii la mână soseşte ştirea că un număr de cai au fost omorâţi cu câteva proectile căzute în plin. Locote-

nentul Popescu Gheorghe, adjutantul regimentului, se duce acolo pentru a regrupa caii.

Pe linia întâia soseşte colonelul Dănescu Ion, cu căpitanul Ionescu Radu, din statul major al brigăzii, ofiţerul german de legătură şi reporterul Ilariu Dobridor. Colonelul admiră elanul soldaţilor şi al ofiţerilor : de 48 ore n'au avut nici o oră de repaus. In ultima zi, au avut de luptat fără sprijinul artileriei, după un marş de peste 120 klm. executat în 24 ore. Citind oboseala pe faţa colonelului Hristea inimosul comandant al brigăzii îl trimete să se odihnească două ore în maşina sa : „Du-te Hristea, de te odihneşte, aci rămân eu. N'ai nici o grijă !"

Pe înserat ajungem în cartierele mărginaşe ale Hotinului, unde suntem schimbaţi.

Regimentul merge în cantonament pentru o noapte de repaus bine meritat.

7 IULIE

Nu este timp de pierdut. Marşul se continuă pe direcţia : Dăncăuţi, Levinţi, Larga, Târgul Brânceni. Pe tot acest drum nu întâlnim nici o rezistenţă. Ne luptăm totuşi din greu cu noroiul şi cu lipsa totală de şosele.

Locuitorii par voioşi. Ii surprindem pe unii chiar în momentul când „operau" cooperativele, după plecarea autorităţilor sovietice.

Vegetaţia pare mai întârziată, însă recolta este foarte frumoasă.

8 IULIE

La ora 10 ajungem în Târgul Brânceni. Casele, aspectul general al târgului, — totul pare evreesc. Iţi face silă să vezi casele acestea mici, vârâte una într'alta, majoritatea fără curţi şi murdare cum nu se poate închipui.

Evreii nici nu îndrăsnesc să iasă afară. Toţi se înghe-

suesc la geamuri. Dacă uşa este mai mare, ies puţin în stradă: dar pe măsură ce un militar se apropie, pe aceiaşi măsură grupul intră în casă.

Sunt în târg şi creştini, dar aceştia stau la mahala. Toţi şi-au pus la ferestre icoane, sau câte o cruce pe uşe.

Noi ne cartiruim numai la creştini.

Instalăm autorităţi provizorii, până la sosirea celor definitive. Incep denunţuri, reclamaţii, se fac arestări, percheziţii şi atâta tot. Mai grav este cazul unui evreu, în casa căruia s'a găsit vestonul unui maior român din infanterie. Pe acest evreu populaţia l-a reclamat că pe timpul retragerii ar fi avut o purtare care contrastează foarte mult cu purtarea lui de azi, exprimată prin: „Trăiască Rumunie Mare! Ură!"...

Este sancţionat.

12 IULIE

Dela Brânceni trecem în acoperire pe Nistru, la Românăuţi, apoi la Văscăuţi, unde populaţia ne primeşte bine cu fanfare, cu manifestaţii etc. Ajungem la Colicăuţi, iar trenul regimentar la Tabani. In ambele sate regimentul este primit cu foarte mare însufleţire. Eu sunt la Tabani. Aci directorul şcoalei, d. Luciucov, ajutat de institutorul Carjanovsky, înconjurat de cei câtiva luminători ai poporului ce mai rămăseseră, ne-a primit în fruntea elevilor şi elevelor şcoalei în costume naţionale. Două fetiţe mici înaintează spre noi cu pâine şi sare, spunându-ne: „Bine aţi venit!"...

Toată populaţia manifestează pentru armata română, iar corul intonează Imnul Regal. Directorul mulţumeşte în câteva cuvinte din partea populaţiei, M. S. Regelui Mihai şi

Conducătorului Statului, că a trimes Oastea română să-i desrobească şi încheie strigând: „Trăiască M. S. Regele Mihai I! Trăiască Conducătorul Ţării Româneşti, D-l General Antonescu! Trăiască Armata Română! Ura!"

Soldaţii şi populaţia încep urale care nu se mai sfârşesc.

Trupa intră în cantonament.

Primirea înflăcărată la Colicăuţi (Basarabia).

Directorul mă roagă să asist la desgroparea steagului şcoalei, care fusese îngropat cu ocazia invaziei bolşevice. Intr'adevăr după amiază asist, în curtea şcoalei, la această solemnitate.

Intr'o groapă, cam la un metru dela suprafaţa pământului, găsim un sul de hârtie ceruită cu îngrijire. La desfacerea lui apare frumosul steag al şcoalei, cu insignele regatului, împreună cu câteva acte oficiale. Toate se predau directorului prin încheierea unui proces-verbal ce se lasă spre păstrare în arhiva şcoalei.

13 IULIE

Dis de dimineață un soare strălucitor lasă să se întrezărească o zi frumoasă de sărbătoare. Este prima Duminică în libertate, a Românilor de pe aceste meleaguri. Adierea vântului tălăzuește ușor spicele bogatului lan de grâu, din marginea satului. Din corul păsărilor ce ciripesc în pomii, la umbra cărora tăinuiesc cu directorul, o privighetoare prinde a ne minuna cu glasu-i fermecător, în triluri și sunete prelungi preamărind zarea fericirii românești.

Pomenirea călărașilor căzuți pentru țară și cruce.

Astăzi, conform orânduirii brigăzii, se va oficia un parastas pentru odihna sufletelor eroilor căzuți pentru împlinirea sfântului ideal.

In sat, mare vâlvă. Pregătiri pentru pomeni. Femeile sunt grăbite să facă lumânări de ceară, căci nu există. Dascălul ce păstra cheile bisericii s'a repezit la Colicăuți, pentru a ruga pe bătrânul preot de acolo, să slujească și aci la Tabani. In fine la ora 12 putem începe slujba.

De un an nu s'a slujit în biserică. Bărbați, femei și copilași în genunchi, ascultă și sorb fiecare cuvânt din rugăciunile rostite. Ieșim apoi afară, în curtea bisericii unde se continuă slujba, în fața monumentului eroilor din 1916—1918 care, ca prin minune, a scăpat de urgia bolșevică. Părintele citește apoi numele eroilor regimentului, dela începutul campaniei până azi ; în cuvinte mișcătoare, explică oamenilor gestul sublim făcut de frații din țara liberă și roagă pe Dumnezeu să fie între îngeri pe eroi.

La rândul meu, în puține cuvinte arăt cu câtă dărnicie acești soldați ai plaiurilor oltene s'au dat pe ei pentru liberarea fraților basarabeni. Ca să nu fie în zadar jertfa ce s'a făcut, toți trebue să muncească fără răgaz, căci astăzi numai așa ne putem menține într'o țară liberă, nouă și înfloritoare, sub scutul M. S. Regelui Mihai I și organizată de marele nostru Conducător. Ii rog să aibă grije de mormintele proaspete ale eroilor și să înlocuiască rudele ce-i plâng în vetrele îndepărtate. Numele eroilor să fie pomenit în fiecare Duminică, în semn de recunoștință pentru jertfa lor.

Directorul se adresează copiilor, îndemnându-i să întipărească în minte aceste clipe mărețe și printr'o muncă sârguitoare să ajute și ei, când le va veni rândul, la întărirea României ! Trăiască Regele Mihai I ! Trăiască D-l General Antonescu, Conducătorul Statului! Trăiască Armata Română !".

Așa se isprăvește slujba la Tabani.

La Colicăuți, ceremonia a fost ceva mai complicată. Discursuri mai ample, defilare și la sfârșit o masă comună dată de întreaga populație pentru ostași. Bătrânul preot a poftit pe toți ofițerii, ospătându-i ca pe timpuri bune...

14 IULIE

Ajungem la Trebișăuți. Un sat mare și bine gospodărit. Bolșevicii nu reușiseră să distrugă averea particulară.

Sunt găzduit la dascăl. Acesta a făcut armata la un

regiment de pionieri. Rămăsese după invazie la biserica lui. Era pus pe lista neagră, însă grație înaintării rapide a trupelor noastre a scăpat neridicat.

Casa este curată. Camera mea este foarte frumos mobilată: un fel de sufragerie-salonaș împodobit cu covoare basarabene de un colorit armonios. Curtea este foarte orânduită; în mijlocul ei, o căscioară în care are bucătăria, cuptorul și grajdul.

Românașul nostru foarte primitor îmi oferă de mâncare, ospătând și pe ostași.

Abia ne-am obișnuit unii cu alții și iată ordinul de deplasare !...

La ora 21 plecăm spre Hodărăuți. Ca un făcut, îndată ce pornim la drum se strică vremea. Abia am pus piciorul în scară și iată că cerul se înnorează; o ploaie măruntă ne îngreunează drumul. Intunericul este atât de mare, încât nu putem merge fără felinar. Vom fi iertați de astă dată pentru această infracțiune, dar știu că Rușii nu se mai uită înapoi !...

La ora 23 suntem în Hodărăuți, unde din cauza ploii ne cartiruim și noi cum putem. Am intrat cu însoțitorul meu, soldatul Ene și caii noștri în primul grajd. Acolo am și dormit, în fân...

16 IULIE

Ajungem în Dângeni, după ce toată noaptea am așteptat în pădurea dela Nord de Dângeni. Norocul nostru că am găsit pe căpitanul Tebeică Ștefan, comandantul escadronului de pionieri, care ne-a servit un ceai foarte gustos și bine venit.

A rămas, bietul om, fără pesmeți.

Ni s'a făcut un cort și ne așezăm toți la povestiri. Premiul întâi l-a luat lt. Tanoviceanu Niculae, subalternul lui Tebeică.

In această ordine de idei, cea mai bună a fost următoarea: Era vorba de regimentele purtate. Soldații acestor regimente, când treceau pe lângă cei călări, râdeau de ei și le aruncau praf în ochi. Astăzi, din cauza noroiului, aproape toate mașinile regimentului purtat s'au împotmolit. Bieții șoferi se căzneau din răsputeri să o ia din loc, dar în zadar. Motoarele duduiau de credeai că sunt tractoare. Cei mai de plâns erau călărașii purtați. Impingeau la roată, de le ieșiseră stropii de nădușeală prin bluză, și erau în noroi până la genunchi.

Când un regiment călare a ajuns la locul cu pricina, un călăraș ca să răzbune praful înghițit pe timp uscat, se apleacă ușor spre un șofer: „Dai două pe un cal ?"...

...In satele prin care trecem, găsim multe materiale ce au fost furate de Ruși dela regimentele române în retragere. In special găsim cai, pături și harnașament.

La ora 23 ne deplasăm spre Lipnic. Doctorul și cu mine avem reau inspirație să plecăm înainte cu mașina. In drum, tocmai în pădurea în care poposisem cu o seară înainte, o pană de circuit ne silește să urmăm drumul pe jos.

17 IULIE

La ora două am ajuns în Lipnic. Intâlnesc niște premilitari ce fac de straje. Ei ne conduc la primărie. Aci primarul, om energic și cu inițiativă concentrase toți tinerii și organizase cartiruirea trupelor, așa că este gata la orice serviciu.

Către orele trei sosește și regimentul, care intră în sectoarele hotărâte. Prindem a ne odihni până dimineața.

La amiază aflăm o veste care ne întristează pe toți. In timp cât regimentul 3 purtat era în dispozitiv pentru trecerea Nistrului și cobora pantele dela Veregeni, un proectil căzut în plin a ucis fulgerător pe maiorul Albu Emil și pe nedespărțitul său prieten locotenentul Gilli Marinescu.

L-am văzut pe maiorul Albu în luptă la Siret. Era neînfricat, tot mereu înfruntând moartea își îmbărbăta băieții.

La Nistru la fel unde era lupta mai grea acolo era şi maiorul Albu. Gloanţele mitralierelor nu fuseseră pentru el. Un proectil de artilerie l-a doborît pe erou.

Puţin mai târziu cade lovit în piept şi în cap, la colţul unei păduri, căpitanul Ionescu Eugen.

Căpitanul Tebeică Ştefan trecuse Nistrul cu pionierii săi şi lucrau împreună cu escadroanele regimentului purtat. Pe burtă, prin tufişuri înaintau călăreţii; Tebeică, nevăzut cu echipele lui se furişează prin unghiurile moarte. Ajuns la adăpostul de beton, pregăteşte o mină de trotil, dă foc fitilului şi-i dă drumul pe crenela de beton. Cât ai clipi din ochi o bubuitură îngrozitoare se aude şi un fum gros şi negru iese pe crenelă. Ocupanţii sunt asfixiaţi, iar supraveghetorii ies afară şi se predau.

Vine la rând a doua şi apoi a treia cazemată. Colonelul Talpeş Constantin ordonă căpitanului să rămână lângă ei şi prin spaţiul liber al celor 3 cazemate îşi conduce escadroanele ce înaintează vârtos în pământul ucrainian.

Deodată linia de luptă se opreşte. Cu ochii lui agerl, căpitanul Tebeică a zărit în fund pe culme a patra cazemată, care aruncă un foc ucigător. Nu stă mult pe gânduri: deodată se repede spre ea ca s'o distrugă. Dar betonul este mai tare; prin gura de oţel a cazematei o schijă doboară pe bravul căpitan...

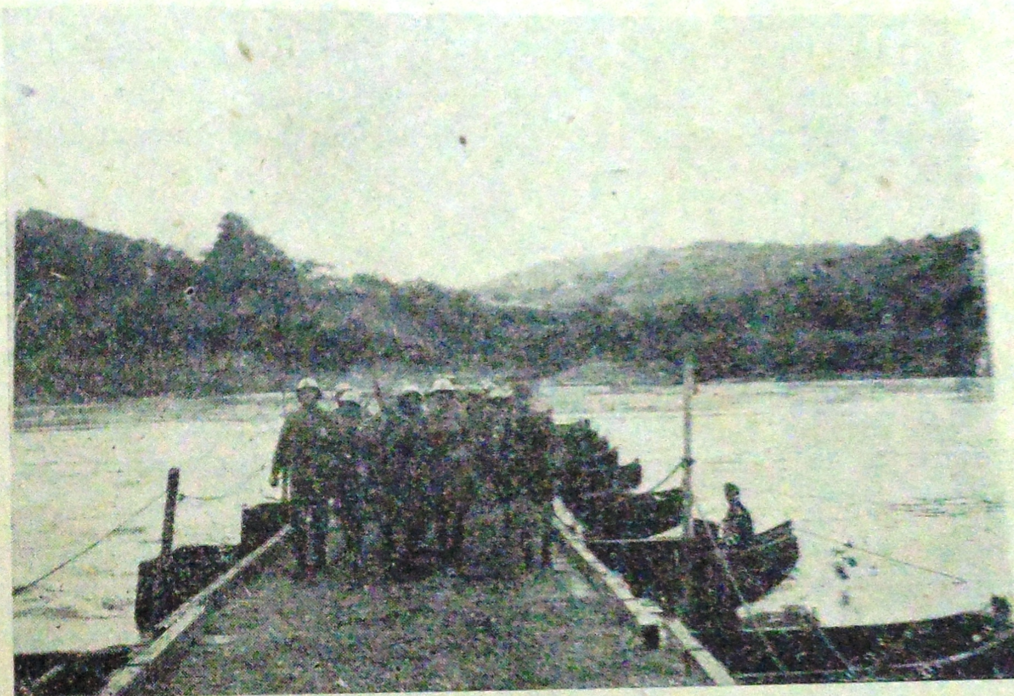
Ca să-l răzbune, pionierii se reped cu furie sub neînfricatul avânt al locotenentului Tanoviceanu Nicolae, la adăpostul de beton. Zece mine cuplate explodează deodată, transformând în ţăndări blestemata cazemată.

Mă întorc cu colonelul Hristea spre cantonament. Amândoi, tăcuţi, nu putem articula nici un cuvânt... Cugetăm la legile neînţelese ale destinului. Bietul Emil Albu!... A fost la atâtea atacuri şi nu l-a atins nici un glonţ şi acum, când se aştepta mai puţin a fost răpus!... Moartea căpitanului Ionescu Eugen însângerează din nou rana sorei sale,

care şi-a pierdut logodnicul acum două săptămâni la Bahrineşti.

13 IULIE

Toată noaptea au bubuit tunurile... Luptele grele ce se dau sunt foarte înverşunate. Ele vor rămâne pagina cea

Plini de bucurie, călăraşii pe jos trec Nistrul

mai glorioasă a cavaleriei. Este lupta între betonul cazematelor şi sufletul călăreţilor români.

La amiază asistăm la înhumarea eroilor maior Albu Emil, căpitan Tebeică Ştefan şi locot. Gilli Marinescu, în curtea bisericii din Lipnic.

Clipele de despărţire sunt dureroase. E linişte... Până şi tunul a încetat o clipă glasul lui afurisit!... Preotul rosteşte rugăciunea. Doar camaradul Dobridor mai poate exprima durerea noastră a tuturor: plin de emoţie, cu un glas

nemuritor, aduce ultimul omagiu eroilor... Un mănunchi de garoafe, culese în curtea gazdei mele, e presărat de colonel la picioarele eroilor.

Bubuitul tunului reîncepe: este ultimul salut cuvenit celor ce coboară în locul de veşnică odihnă...

Ora 21. Regimentul se îndreaptă pe o ploaie cumplită, spre Veregeni. Caii la mână rămân la Lipnic.

Drumul este foarte greu: din cauza întunerecului, chiar călăuza nu merge la sigur. Cu harta, cu busola, informându-ne pe drum, ajungem la destinaţie.

Duelul de artilerie a pierdut din intensitate. Regimentele purtate au pătruns bine în interiorul ucrainian. Noi suntem în linia doua şi-i vom depăşi după ce trecem Nistrul.

19 IULIE

Podul peste Nistru este gata. Trecem râul care a fost odată graniţă şi înaintăm adânc. Caii la mână urmează pentru a ne fi la îndemână, când se va relua urmărirea călare.

La noapte înlocuim pe camarazii dintr'un regiment purtat.

Rezistenţele Ruşilor sunt acum disperate. Probabil se vor rări până vom trebui să galopăm după ei.

21 IULIE

Alaltăeri regimentul a încălecat şi am pornit la urmărire. Mi se povesteşte că pe când caii la mână mărşăluiau spre eşalonul luptătorilor de jos, un avion rusesc s'a apropiat de coloană şi a început s'o mitralieze. Cum avionul avea mitralierele aşezate lateral, nu putea trage decât făcând volte mari (rog pe aviatori să citească în loc de volte „viraje"). Tot rotindu-se deasupra coloanei şi fiind şi la

înălţime mare, fiecare avea impresia că avionul sboară deasupra lui. Această impresie o avea însă, în mod foarte accentuat şi veterinarul nostru secund, dr. V. B., care s'a grăbit să-şi găsească un adăpost. Terenul este foarte ingrat: mai întins ca suprafaţa unui lac liniştit, nici cel puţin un pomişor cât de mic prin împrejurimi, de şanţ nici vorbă!... Atunci ce era de făcut? Puţină bătae de cap şi nevoia te învaţă, mai ales când stărui ca să găseşti o soluţie !...

Pe marginea drumului era un şir de stâlpi de telegraf. Veterinarul se repede lângă cel dintâi stâlp din apropiere. Apleacă capul cu bărbia strânsă de coşul pieptului, lipseşte creştetul de stâlp după ce şi-a pus casca în cap, îndepărtează puţin picioarele şi în această poziţie se mişcă în voiă în jurul stâlpului de telegraf, urmărit de privirile insistente şi mai ales de intenţiunile barbare ale sălbatecilor păsări bolşevice !...

Astfel ingeniozitatea lui l-a scăpat... ca struţul !... Nu-i dau numele, căci nu şi-a brevetat invenţia !..

Ora 13. Am trecut de Wapniarka. Escadronul Ogrezeanu, din avangardă, este oprit dincolo de pădure. Ruşii trag cu artileria din direcţia Sarapanowka.

Insoţesc pe colonel Hristea la creastă pentru a ne da seama asupra situaţiei. La dreapta, în vâlceaua de lângă şosea, este oprit plutonul sublt. Săndulescu. Câteva şrapnele trase asupra lui rănesc la piept pe ofiţer şi mai uşor pe alţi doi soldaţi. Ridicat de ostaşi, ofiţerul este evacuat la ambulanţa germană din apropiere.

Mă înapoiez la gros pentru a transmite ordinele comandantului de regiment. Divizionul II al maiorului Constantinescu Aurel va descăleca escadronul 4, care va ocupa poziţia în prelungirea escadronului din avangardă.

Nici nu fac 500 metri şi întâlnesc pe colonelul Dănescu cu şeful său de stat major, care instalase postul de comandă al brigăzii chiar aci, în marginea pădurii. Ii raportez situaţia şi dispoziţiile luate de regiment, care sunt a-

probate. Mă îndrept spre regiment. In acest timp regimentul din stânga noastră, oprit și el în fața satului Lipovka, caută să manevreze satul pe la Nord, inamicul ținut de front de escadronul mecanizat. „Călăreața" noastră pune în baterie și începe o tragere violentă asupra satului.

La ora 14,30 liniștea se restabilește. Ai noștri au intrat într'o parte din sat, dacă nu mă înșel chiar escadronul mecanizat a raportat aceasta.

Trimetem patrule de contact spre Sud. Mai târziu, se

La Postul de Comandă din Pd. Vapniarka

trimete chiar escadronul căpitan Fortunescu la Sarapanowka, pentru siguranța stângei și legătura cu trupele germane.

Terenul este foarte variat și acoperit. Rușii nu pierd nici un prilej pentru a exploata cu o măestrie rară toate avantagiile tererenului în retragerea lor.

Am auzit că eri s'au retras dintr'un sat destul de bogat, care avea și un iaz. Un detașament a ocupat îndată satul luându-și numai sumare măsuri de siguranță, spre

pădurile vecine. Fiind cald, plini de praf și sportivi, oamenii și-au scos din ranițe costumele de bae. In câteva minute cea mai mare parte a detașamentului se bucura din plin, în arșița dogorătoare a soarelui de vară, de răcoreala apei.

N'au apucat bine să-și isprăvească baia și sovieticii din pădurile vecine s'au năpustit cu forțe superioare. Surprinderea a fost fără putință de scăpare. Nu s'au salvat decât cei ce au fugit din timp, ceilalți au plătit cu viața această imprudență.

Suntem la creastă, pe șosea. Dela noi, se vede perfect satul Lipowka și drumul spre Sokolowka. Atât șoseaua cât și creasta sunt reperate, căci îndată ce se vede o mișcare, bolșevicii trag câteva proectile, ce cad în apropierea noastră.

Grâul s'a copt: în câteva zile ar trebui secerat. Pe lângă noi este un lan de ovăz, pe care soldații au început să-l cosească.

Este ora 17. Lt-colonel Romeo Zaharia în drum spre Lipowka se oprește puțin la noi. Svelt, elegant și subțirel, coboară din atașul motocicletei, cu cravașa în mână și surâzător ca întotdeauna. Rușii, fie că-l văd, fie că văd pe ostași cosind, trag câteva proectile. Zaharia își freacă monoclul, se uită în sus, urmărește vâjâitul proectilului, apoi cu sânge rece și surâzător către noi: „Nu sunt pentru noi. Cad departe!"... Se urcă în atașul motocicletei și își urmează drumul la Lipowka pentru a se pune la curent cu situația, neluând în seamă îndepărtatele manifestațiuni de simpatie ale Rușilor.

Peste noapte rămânem pe poziție. Maiorul Martinescu Alexandru execută dispozițiunile de siguranță ordonate de colonel.

In vederea dormitului pe poziție, am început a ne îngriji de un culcuș cât de sumar. Găsim o mică râpă la marginea pădurii, unde nu este curent. Pe mine mă atrage lanul alăturat de grâu. Soldatul meu Ion Ionescu cosește în-

dată câteva poloage de grâu și îmi face un culcuș, o minune.

Se înserase deabinelea când fiecare ne-am retras în „apartamentele noastre". Infig în pământ bastonul, de care sunt nedeslipit, în vârf pun casca, mă desfac puțin la gât și mă trântesc... în „așternut". Invelit cu pătura, adorm imediat.

Nici n'am auzit când alături de mine s'au mai trântit și alții.

24 IULIE

Nu știu cum am dormit, dar știu că am visat că cineva cosea grâul și ajunsese în dreptul meu. Când am văzut chiar luciul coasei care se îndrepta spre mine, am sărit drept în sus și am început să alerg. După câțiva pași m'am trezit, probabil de răceala paelor udate de roua ce căzuse din belșug.

Nu pot uita graba cu care m'am înapoiat la locul meu, când mi-am dat seama că este un vis. Bine că n'am strigat, căci aș fi alarmat pe toți cei din jurul meu.

Dimineața, am povestit tuturor visul. Deși nu cred în vise, de data aceasta, acum în război, par'că mă gândesc la tălmăcirea lui. Toți îmi spun că mi-a fugit moartea și că voi scăpa teafăr din război, etc... Voi verifica!...

Rușii rezistă cu înverșunare.

Aseară, escadronul mecanizat a cantonat în partea satului, unde a înserat. De dimineață dorind să ia apă dela fântână, oamenii s'au întâlnit cu Rușii care aveau acelaș gând. Focuri de armă, grenade și iată că s'au încăierat pentru apă, după ce o noapte întreagă dormiseră unii lângă alții în acelaș sat!...

Căpitanul Dragoș Georman și locotenentul Eliade Mihai intervin cu restul oamenilor și fugăresc pe Ruși până departe, afară din sat. Acum poate bea apă toată lumea, liniștiți, afară de căpitanul Georman care e rănit.

Cu acest prilej lt. Eliade a atacat și capturat un post sovietic de observație. Documentele găsite sunt de o importanță deosebită.

Mâine este vorba să reluăm înaintarea, atacând pe tot frontul.

Dat fiindcă vom sta și la noapte aci, plutonul de pioneri ne va construi un adăpost.

In cursul zilei, o monotonie grozavă. Cald și n'avem apă. Bine că suntem la marginea pădurii, unde ne putem adăposti de arșița soarelui!... Vizitez adăpostul: este încăpător pentru patru persoane, tocmai bine, colonelul, eu doctorul și lt. Popescu. La câțiva pași în interiorul pădurii căpitanul Stoia și-a construit „apartamentul" lui. Este ceva mai mare căci adăpostește și aparatele de radio, iar cei dela specialități se îngrijesc și de trai. Devotatul Jivko, ordonanța lui Stoia, este întotdeauna gata cu cafea sau ceai, după dorință. A fost dresat de sergentul T. R. Marin Popescu care muncește mult, — dar cafeaua, cafea!...

Cum se înserează, ne culcăm; putem zice că ne culcăm cu găinile.

26 IULIE

Atacul s'a amânat.

Rezistența bolșevicilor este ceva mai serioasă decât ne închipuiam.

Văd unități de Vânători că au început să treacă. In drum, Vânătorii se mai opresc la noi după informații; îi mai tratăm cu câte o cafea și timpul trece.

In corespondența de astăzi este și ordinul de zi al Corpului Vânătorilor de Munte pentru zilele când am acționat sub ordinele lui.

El este citit trupei și sună astfel:

CORPUL VANATORILOR-DE-MUNTE
ORDIN DE ZI No. 31690/1941

Corpul de Munte mulţumeşte ofiţerilor, subofiţerilor şi trupei Brigadei pentru devotamentul şi bravura pe timpul dela 22 Iunie la 3 Iulie 1941, cu ocazia operaţiunilor pentru cucerirea Bucovinei de Nord.

Remarc cu bucurie curajul şi abnegaţiunea ostaşilor din subunităţile dv. şi le aduc recunoştinţa Corpului Vânători de Munte pentru faptele de arme săvârşite pe tot acest timp.

Datorită spiritului de sacrificiu al ostaşilor; ei au contribuit în mare măsură la succesul obţinut de Corpul de Munte şi s'au distins în mod deosebit în luptele pentru recunoaşterea inamicului în zona Bahrineşti, Bainet şi Fântâna Albă.

Străpungerea poziţiei inamice precum şi învăluirea forţelor inamice s'a executat de Corpul de Vânători, fără ca inamicul să stânjenească aceste operaţii, pentrucă alături de bravii Vânători de Munte s'au aliniat vitejii ostaşi ai Brigăzii de Cavalerie, care s'au identificat cu misiunea Corpului şi n'au desminţit credinţa ce o poartă în noi Regele şi Conducătorul Statului.

Comandantul Corpului Vânători Munte

General de Divizie *Gh. Avramescu*

Eri a trecut pe aci un convoi de prizonieri. Cei mai mulţi aveau nişte mutre aşa de hidoase, de-ţi făceau impresia că ai în faţă sălbateci. Cum ai putea cere unor asemenea brute, să fie cavaleri şi să respecte regulile internaţionale ale războiului?...

După convoi urmau căruţele cu armamentul capturat.

La ora 13 soseşte ordinul de deplasare la Sokolovka. Abia am pus piciorul în scară şi începe să plouă. Este de ajuns un ropot de ploaie, ca drumurile să fie impracticabile pentru maşini!...

Pe drum ne încrucişăm cu coloana regimentului lt-col. Olteanu Marcel pe care îi lăsăm să treacă.

Drumul este presărat de morţi, tunuri părăsite, chesoane şi căruţe răsturnate. Ai impresia că eşti în urma unui uragan...

Când ne apropiem de Sokolovka, îşi fac apariţia opt avioane ruseşti. Ne oprim şi descălecăm, stând nemişcaţi. Ruşii ne menajează: se uită puţin la noi şi trec mai departe. Probabil că s'au gândit că nu se cade să coboare tocmai de sus dela ei, jos la noi!... După ce intrăm în satul de destinaţie ne pomenim cu câteva proectile de artilerie, — aşa, venite din senin. Dar probabil că au fost trase din greşală, căci afară de acelea, altele nu mai cad.

Satul este mare: are case de zid, destul de curate. Prin mijlocul lui trece un râuşor, care în dreptul unui parc este captat şi formează un iaz destul de mare. Plantaţiile din jurul lacului dau un aspect foarte plăcut întregului sat.

In mijlocul parcului este o clădire mare cu două caturi, înconjurată cu brazi bătrâni şi alte specii de pomi, care dau un colorit minunat întregului parc. Se cunoaşte că aci a fost odată proprietatea unui om cu gust. Astăzi comuniştii au transformat-o în şcoală populară. Am aflat că pe timpul ţarului, castelul a fost proprietatea prinţului Vladimir Koreminscky, despre care acum nu se mai ştie nimic.

Populaţia mai toată a fost evacuată din cauza luptelor ce s'au dat. Găsim o casă părăsită, pe care o deschidem şi instalăm postul de comandă şi cartierul nostru. De prin celelalte case părăsite se aduc nişte paturi pe care se aştern pae uscate şi iată culcuşul cel mai bun.

Spre seară sosesc şi bucătăriile care au făcut eforturi foarte mari ca să ne ajungă, drumul fiind foarte greu.

27 IULIE

Divizionul maior Martinescu este cantonat în parc, caii la conovăţ printre pomi, oamenii în camerele spaţioase ale castelului. Divizionul maior Constantinescu Aurel în restul

satului. Intre ambele divizioane suntem noi, cu escadronul de specialități.

Pe la ora 8, vine și pune în baterie un divizion de artilerie, aparținând unui grup de Vânători. El este instalat la vre-o trei sute de metri de casa noastră.

Aflăm că situația ar fi următoarea: continuăm urmărirea spre Sud-Est în lungul Bugului pentru a tăia retragerea Rușilor spre Bug. Se zice că ar fi înconjurate 4-5 divizii sovietice, care au fost în regiunea Chișinău.

In fața noastră sunt trei batalioane de Vânători, care au dat lupte grele. Chiar și ieri au fost atacați cu care de luptă.

Vânătorii noștri au distrus cinci care. In vâltoarea luptei, dintr'un adăpost, un vânător a lăsat carul să treacă, a sărit apoi pe el, i-a întins o foaie de cort pe turelă și l-a orbit. Apoi i-a turnat benzină și i-a dat foc. Servanții n'au putut ieși afară, căci fuseseră închiși de comisari în car, când i-au pornit. Alte care au fost distruse cu tunul anticar.

Rușii se retrag, dar apără cu îndârjire toate pozițiile de unde ne pot întârzia.

Divizionul de artilerie a început tragerea. Trag artileriștii și nu se încurcă deloc!... După o oră bolșevicii îi dibuesc și încep și ei să tragă, însă în loc să tragă în artilerie, trag în noi!... Câteva lovituri cad lângă caii grupului nostru de comandă, omorînd doi. Un proectil cade în curtea locuinței unde se instalase căpitanul veterinar Spezi: era în casă, tocmai se spăla. Când a auzit explozia a vrut să să uite pe fereastră și atunci o schije l-a lovit la cap. Rana este destul de gravă. Este pansat de maiorul dr. Dașoveanu și evacuat la ambulanța brigăzii.

După un mic răgaz Rușii reîncep bombardamentul: ce este curios, e că trag cu foarte mare precizie. Au tras în baterie și au scos un tun din serviciu. In postul nostru de comandă, unde s'a instalat antena aparatului de radio, au tras câteva lovituri.

Acum suntem în liniște și, cum timpul trece, vine ora

mesei. Azi avem un „menu" special, căci s'au găsit vișine. Plutonierul Ciobanu conduce popota, când nu este ocupat cu transmiterea ordinelor căci este și motociclist. Bucătar este unul din bunii croitori, fruntașul Mărin Ion, specialist în ciorbe și fripturi la cuptor. Chelner este fruntașul Pătru, totdeauna foarte curat, dichisit și nu ne vorbește decât de localurile mari din București. Are pretenția că a servit la „Continental". Pătru este ajutat de „Figaro", mic de statură și de meserie bărbier. Amândoi sunt foarte îndemânateci; iar când lipsește ceva, fiecare aruncă vina pe celălalt. Aceasta se întâmplă în fiecare zi...

Ne așezăm la masă, unde avem mai mulți ofițeri decât altă dată. Au aflat „menu"-ul dela Figaro, când s'a dus să-i bărbierească.

De obicei, toți ofițerii mănâncă la escadroane unde de multe ori se ospătează mai bine ca cei dela ștab. Avem o ciorbiță de vițel, un rasol de limbă (fără hrean, dar cu bulion) și compot de vișine. Dejun regal.

Ne ospătăm și urma să luăm cafeaua, când începe un bombardament de o intensitate neobișnuită.

Ieșim ca să trecem în adăposturi.

In momentul când mă culc la pământ, o schije dela un proectil ce se spărsese în apropiere mă lovește în dreptul inimii. Pătrunde în buzunarul dela piept, îmi distruge 26 hârtii a cinci sute lei și se înfige în carnetul în care îmi notam impresile zilnice. Mă scol, mă pipăi la piept, scot schija ce era caldă și mă bucur că am scăpat teafăr cu atât. O schije din acelaș proectil a rănit ușor pe plutonierul Petică.

Toți s'au bucurat că am scăpat ușor

Caii din jurul nostru au suferit mai mult. Douăzeci și patru au fost uciși.

Dată fiind situația în care ne aflăm, cerem brigăzii aprobarea de a schimba cantonamentul. Se aprobă mutarea noastră la Sarapanovka, unde este și brigada. Colonelul Hristea dă ultimile ordine de marș; într'o jumătate de oră suntem plecați.

Ajungem în noul cantonament la ora 18.

Când ne liniștim, ofițerii încep să discute asupra celor petrecute. Unii fac legătura între visul cel cu coasa și schija ce m'a atins, — dar eu le-am povestit o bizară coincidență: tot la 27 Iulie, însă în 1916, în explozia dela pulberăria Dudești a fost omorît fratele meu căpitanul Gh. Savopol din artilerie, inventatorul granatei cu acelaș nume.

29 IULIE

Vânătorii, tot cercetând câmpul, au dat peste niște fire de telefon. Luându-se după ele au ajuns la șira de pae dela marginea satului Sokolovka. Din această șiră, se vedea la perfecție tot satul. Căutând prin pae, au găsit un observator rus cu telefonul lângă el. Așa se explică preciziunea tragerii lor!...

Bolșevicul nu a fost lăsat până nu a indicat exact locul bateriilor ruse!...

30 IULIE

Am plecat din Sarapanovka prin Sokolovka spre Rohuska. Drumul a fost extraordinar de greu. Avangarda a trebuit să facă niște eforturi grozave: nu numai că lupta cu greutățile marșului, dar prin tufișuri, prin buruieni erau răslețiți fanatici, care deschideau focul în coloană.

Mașinile brigăzii și ale regimentului purtat au rămas în urmă. Sunt foarte mirat când văd o căruță mică basarabeană, trasă de doi cai tot mici dar vânjoși: în ea, colonel Dănescu însoțit de lt.-colonel Zaharia.

Acești doi eroi nu pot să sufere să mai stea înapoi!... Nici acest timp mizerabil nu i-a reținut; vor să fie cu noi tot înainte.

Ne instalăm pentru noapte în satul Rohuska. Comanda, în școala din sat. Peste noapte avem și musafiri: pe colonelul Carp, comandantul regimentului de roșiori, căruia

îi oferim un loc pe așternutul de pae de pe podea. Este fericit că a găsit un adăpost!...

1 AUGUST

După ce am trecut prin Volcek și Olgopol, ajungem spre înserat la Demofka. Aci găsim tot satul ocupat de trupe. Este imposibil să putem cantona.

Am stat cu caii legați de garduri, iar oamenii în corturi pe marginea drumului.

Până a doua zi de dimineață, ne-am odihnit cum am putut.

3 AUGUST

Toată noaptea a plouat. Șoseaua este complect desfundată. Este ridicol să spun „șosea", căci așa ceva nu există în Rusia decât pe hartă. Pe teren sunt poteci, iar șosele sunt pe unde le creiăm noi. Este deajuns să treci cu două escadroane printr'un loc ca să rămână în urmă o șosea rusească...

La ora șapte pornim spre Capustianka. Nici n'a apucat capul coloanei să iasă din sat și ne-am oprit. Avangarda ce se angajase pe dealul Conceba se lupta de zor cu noroiul. A trebuit să înhame câte zece cai la un tun ca să-și sue secția de artilerie, afectată ei.

In fine, la opt, începem marșul și căutăm să recuperăm timpul pierdut.

Rușii se retrag și distrug totul în cale.

Ajungem la Bacsa fără nici un incident. Ne oprim pentru o jumătate de oră. Femei, copii și foarte puțini bărbați se strâng în jurul nostru. Colonelul le spune în rusește să înceapă lucrul la câmp, că acum va fi liniște. Din grup se desprinde o femeie vorbind foarte corect românește. Ne povestește că este româncă măritată cu un rus, pripășit pe aci. Prin intermediul ei ni se pun diferite întrebări. In gene-

grâne dela colhozul din
sat toți se interesau dacă pot ridica grâne dela colhozul din comună.

In acest timp călărașii, mai practici, după ce și-au adăpat caii, ce-au făcut ce-au dres nu știu: dar pe toți l-am văzut care cu pâine, care cu unt, alții cu miere și alte bunătăți. Tot ei ne informează că în casa din față este un „club". Era o casă mai prezentabilă decât restul caselor din sat. Cum avea și telefon, căpitanul Stoia cere învoirea să facă o percheziție.

Escadronul moto

Incuviințarea fiind dată, în doi timpi și trei mișcări sare lacătul, apoi ușa și... iată grupa de transmisiuni în căutarea inamicului. Rafturi, sertare se răvășesc. Nu se găsește nimic. Nelu Stoia, ingenios ca întotdeauna în cele technice, pune mâna pe telefonul de pe birou și duce receptorul la ureche, în glumă.

Telefonul funcționa!...

Indată este chemat căpitanul Dănăilă, care fiind ba-

sarabean știa rusește și începe să vorbească făcând pe bolșevicul: „Allo. Sunt rămas de unitate. Te rog comunică dacă sunt de-ai noștri pe acolo. Aci vin Românii"....

Telefonista dela Stephanovka nu se lasă așteptată cu răspunsul:

„Nu-ți cunosc vocea!... Și îi închide telefonul".

Bineînțeles că aparatul este ridicat și linia distrusă.

In drum spre Capustianka întâlnim câțiva bicicliști germani. Toți sunt în „exploatare locală": unii cu ouă, alții cu găini în mână... Veseli că ne văd, ofereau soldaților noștri lapte și ouă. Soldații noștri refuză, — doar nu se poate mânca în marș și... erau sătui!

Pe marginea drumului, mereu morminte proaspete; ici și colo câte un atelaj carbonizat cu personal cu tot. Erau urmele aviației germane care a înspăimântat pe Ruși.

Doamne ferește să dai ortul popii în această pustietate!... Când mă gândesc că acum o săptămână era să mă curăț la Sokolovka!...

La ora 13 ajungem la Capustianka, de unde bolșevicii abia fugiseră, în grabă, la apropierea avangardei. Nici n'au avut timp să-și evacueze un depozit al cooperativei și două autocamioane pe cari, bineînțeles, le capturăm.

La colhoz, sunt peste trei mii de găini, așa că toate escadroanele au la cazan supă de găină și rasol.

După câteva minute o patrulă aduce cinci cioloveci și o căruță plină de alimente. Era căruța de subsistență a companiei ce fugise și care se rătăcise. Bieții oameni, tot căutând drumul, au dat de patrula noastră și aceasta le-a arătat drumul la noi. Când au văzut că nu-i omorâm așa cum li se spusese, erau foarte mulțumiți.

Prin radio, brigada ne ordonă să împingem mai departe, cel puțin cu avangarda, să interceptăm la Bobric șoseaua ce vine dela Balta. Pe această șosea se scurg numeroase coloane inamice, spre Est.

Ne îndreptăm cu toată iuțeala spre colonia evreiască Ghelbinova și tot apucăm o parte din coloană, pe care o luăm sub focul artileriei noastre. Căpitanul Amărăscu, co-

mandantul avangardei, reușește să se apropie de Bobric, însă este văzut de inamic; acesta trimite un escadron care se infiltrează atât de bine, încât cade în flancul plutonului sblt. Dumitrescu. Acesta însoțea, cu plutonul său, pe căpitanul Mihăilescu, comandantul bateriei, care își căuta un observator. Prezența de spirit a lui Dumitrescu și sângele rece salvează situația. Descalică în grabă tot plutonul și deschide focul cu toate armele automate. Sgomotul focului atrage restul escadronului, care vine în ajutor la timp. Rușii ce nu s'au putut salva prin fugă, sunt capturați.

Peste noapte rămânem pe poziție.

Costică, ordonanța colonelului, ne-a întins un cort la colțul păduricii, iar Ion a aprins un foc în pădure, l-a camuflat, și ne-a fript un pui dela Capustianka.

Nu știu cum l-a fript și ce i-a făcut, dar are o crustă și este așa de fraged, cum n'am mâncat niciodată.

4 AUGUST

Cum se luminează, ne reluăm înaintarea. Ne lăsăm spre Est, pentru a ne apropia de regimentul de Călărași din brigada vecină. Spațiul dintre ambele brigăzi se mărise în cursul marșului de urmărire și ar fi rămas o zonă de 7-8 klm. necercetată.

Cu toată atențiunea, intrăm în Bobricul Mare și ne îndreptăm spre Bobricul Mic. Aci înaintarea noastră este oprită de focurile intense ale artileriei inamice. Patrulele trimise ne informează că au luat legătura cu călărașii din stânga și că aceștia au fost opriți de forțe superioare la Krivoi-Oziero.

Probabil că aci inamicul, cu o ariergardă mai puternică, ne mai întârzie pentru a da timp coloanelor sale să se retragă spre Bug.

La ora 10, brigada ordonă regimentului să mă duc personal la regimentul de călărași și să comunic de acolo situația exactă. La aceiaș oră am încălecat. Insoțit de

soldatul Ene, agentul meu călare, mă îndrept spre regimentul vecin. Ne despart 4 klm. în linie dreaptă. Colonelul îmi dă asupra drumului de urmat câteva relații care îmi prind foarte bine. El fusese în această zonă cu motocicleta.

După trei klm. de marș mă apropiu de o măgură de unde mă voiu putea orienta. De acolo văd un escadron. înaintând. Rușii mută focul brandurilor pe acest escadron. Fie că sunt observat pe movilă, fie din întâmplare, au căzut câteva proectile și în zona movilei. Ele sunt destul de departe de mine, dar au impresionat pe însoțitorul meu, căci îl văd strângând grăbit chinga la cal. Strig la el și îmi răspunde zorit: „Să mergem, domnule colonel, că ne nimeresc ăștia din greșeală și nu știe nimeni de noi pe-aci !..."
M'a convins și plecăm mai departe.

După o jumătate de oră sunt la postul de comandă al regimentului; aci, spre marea mea părere de rău, nu găsesc pe lt. colonel Olteanu Marcel. Este pe prima linie; aci nu aflu decât pe maiorul Marinescu Constantin care mă pune la curent cu situația. La telefon, apoi, schimb câteva vorbe cu Marcel.

Lămurit asupra situației o raportez chiar de aci, prin radio la brigadă; mai stau puțin de vorbă cu maiorul Marinescu Constantin, care îmi povestește peripețiile prin care au trecut astăzi de dimineață. Sunt foarte interesante:

Regimentul trebuind să înainteze spre Krivoi-Oziero, pentru a intercepta acest nod de comunicații, a sosit la la Ghezilovo. Aci urma să se instaleze pe poziție, pe înălțimile dela Nord și Sud de sat, de unde să stăpânească cu foc valea Kodima, unica linie de retragere a bolșevicilor. Lt.-colonelul Olteanu, comandantul regimentului, ce se afla la avangardă, dă dispozițiuni plutoanelor slt. Melicescu și Cârneci, să interzică intrarea principală în sat. Tunurile anticar rămăseseră mult în urmă, luptându-se din răsputeri să răsbată prin noroaiele în care se împotmoliseră. Dela slt. Tell, trimis în recunoaștere, vine știrea că o coloană blindată inamică se îndreaptă spre Ghezilovo. Vestea cade ca un trăznet. Pentru a evita emoțiunea inerentă pri-

mului contact cu caii de oţel, lt.-colonel Olteanu, printr'un ordin scurt şi plin de avânt, comandă lupta pe jos.

Caii sunt adăpostiţi.

Grenadierii se adună în jurul colonelului.

La apariţia primului tanc, — cel din avangardă, — treizeci de grenade troznesc cu sgomot infernal, înecând într'un nor de praf şi fum gros monstrul de oţel. Deasemenea mitralierele sergentului Feldioreanu, urcate repede într'un hambar, încep să arunce cu furie un foc năprasnic. Efectul este mare. Tancul s'a oprit.

După câteva momente de şovăire, tancul îşi reia înaintarea încurajat de apropierea altor trei blindate inamice. Toate aruncă în mers, o furtună de foc ucigător din turele. Cade rănit mortal plutonierul Bălan D-tru din comuna gorjeană Arcani.

Lt-colonelul Olteanu, care îşi dă seama perfect că orice ezitare, într'o luptă atât de inegală, poate fi fatală escadroanelor sale şi artileriei, ce erau încă încolonate pe şosea, are prezenţa de spirit şi în picioare, în faţa călăraşilor adăpostiţi în şanţuri, cu sufletul cald apropiat de al lor, le strigă: „Băeţi, nu vă lăsaţi! Peste noi nu vor trece cu nici un preţ!".

Această intervenţie este deajuns ca să electrizeze pe călăraşi care, însufleţiţi, par'că vroiau să cucerească blindatele cu braţele.

Sublocotenentul Moise Mihalache, învăţător din Taraclia, care nu are nici o însărcinare în luptă, într'un avânt de sublim eroism se repede la unul din tancuri, cu un pachet de grenade, legate în snop, pe care le aruncă în ambrazura carului. Orbit de fum şi simţind efectul exploziei, tancul se întoarce pe loc, antrenând pe celelalte; pornesc toate în goană spre liniile lor. În drum afurisitele născociri de oţel varsă mereu foc ucigător. Un glonţ loveşte pe bravul slt. Moise Mihalache şi apoi altele vin să sângereze trupul prăbuşit al temerarului ostaş.

...Tancurile ruseşti fugeau urmărite de focul răzbunător al călăraşilor, în capul cărora comandantul lor de regiment dădea exemplul.

Liniştea cuprinde câmpul de bătălie, dar activitatea este îndoită.

Comandantul de regiment se apropie de rănitul culcat acum în iarbă.

„Viteazul meu Moise, eşti rănit?"

Şi într'o duioasă tăcere, din ochii colonelului a căzut o lacrimă de bun camarad. Apoi, încet:

„Meriţi dela Patrie cruciuliţa albastră a Cavalerilor".

Ingenunchiat alături de rănit, comandantul îşi îmbrăţişează subalternul sărutându-l pe frunte cu recunoştinţă.

...La ora 15 ajung la regiment. Aci se pregăteşte un detaşament sub comanda căpitanului Dobrescu Alexandru, căruia i se va da o însărcinare foarte frumoasă.

Avântul şi voia bună sunt mari. La brigadă, slt. Hirschberg Gutner, ofiţerul german de legătură şi slt. Pop Valeriu, cer învoirea de a executa o recunoaştere în gara Lubasevka.

Cererea se aprobă. Indrăsneţii ofiţeri se avântă singuri, cu maşina, spre gara ce se află la 5-6 klm. de Bobric.

La o cotitură se găsesc faţă în faţă cu o camionetă greoaie, care are o remorcă plină cu sovietici.

Fără a pierde sângele rece, într'o clipită ofiţerii erau culcaţi la pământ cu revolverele automate în funcţiune. Ruşii surprinşi abia încearcă să riposteze, în timp ce şoferul face sforţări extraordinare ca să întoarcă maşina peste câmp.

In avântul lor tineresc, Hirschberg şi Pop nu s'au gândit că gloanţele li se pot sfârşi. Iată-i la un moment dat fără muniţie.

Emoţiunea este mare. Pe amândoi îi preocupă găsirea rapidă a unei soluţii, care însă întârzie. Ruşii au rezolvat-o: şoferul bolşevic a reuşit între timp să întoarcă maşina şi dispare cu remorcă cu tot într'o viteză disperată !...

Nu știu dacă ambele părți au fost mulțumite. Ce mândri ar fi fost amândoi ofițerii cu camioneta cu ciolovecii capturați!...

...Detașamentul Dobrescu trebuie să se îndrepte spre Marara, circa 20 klm. în spatele inamicului, ca să intercepteze comunicațiile și să distrugă calea ferată Lubasevka-Krivoi-Oziero. In acest scop i se afectează și plutonul de pionieri al regimentului.

Lt-colonel Hristea îi cheamă pe ofițeri, le vorbește și le urează noroc, prevenindu-i că misiunea este delicată și că reușita ei depinde de curajul, îndrăsneala și inițiativa participanților. Or, de acestea nimeni nu se putea îndoi.

Detașamentul se pune imediat în marș.

Restul regimentului se deplasează către ora 19 spre Ivanovka. Inainte de plecare, stopează o mașină în fața comenzii. Din ea coboară un căpitan mititel, slăbuț și foarte vioi. Se îmbrățișează cu colonelul și apoi, foarte milităros, mi se prezintă. Este căpitanul Ioan Eugen din Marele Stat Major, venit după cererea sa pe front.

I se dă comanda divizionului doi. Cât ai clipi din ochi, îl văd călare în capul divizionului. Pare a fi „spirt", băiatul acesta!...

Cum comandantul nostru este reținut la brigadă, plec eu cu regimentul la noua destinație.

Pe drum, admirăm lucrările de apărare executate de Ruși, și apoi părăsite. Strașnică a fost manevra, care a cruțat viețile ostașilor!...

La ora 20 suntem la Ivanovka. Prima grijă: legătura la radio cu Dobrescu.

„Allo-Allo. Dobrescu de Hotin. Dobrescu de Hotin. Răspunde dacă m'ai auzit. Răspunde dacă m'ai auzit. Trec pe recepție. Trec pe recepție. Stop. Ta-ti-ta".

In clipa următoare auzim:

„Hotinul de Dobrescu. Hotinul de Dobrescu. Te-am auzit, Hotin. Te-am auzit, Hotin. Sunt cu copii spre vatra ordonată. Sunt cu copii spre vatra ordonată. Ilie e cu mine. Ilie e cu mine. Cizma nu mă strânge. Cizma nu mă strânge. Răspunde dacă m'ai auzit. Răspunde dacă m'ai auzit. Stop Ta-ti-ta".

Odată făcută legătura cu Dobrescu, suntem liniștiți. Stăm permanent pe recepție, pentru orice eventualitate.

Codul după care vorbim este puțin cam caraghios, dar este foarte bun!..

5 AUGUST

Pe la ora 7, șase avioane își fac apariția, sburând foarte jos. Până ne desmeticim de ce neam sunt, au și lansat trei bombe mari în sectorul escadronului doi.

Acțiunea detașamentului Dobrescu ne este astfel povestită:

Era prima zi mai călduroasă, după ploile din ultimul timp.

Suntem chemați la regiment de lt. colonel Hristea, care ne face recomandațiuni: nu se îndoiește de reușita execuției, date fiind calitățile noastre excepționale.

Intră la rând căpitanul Dobrescu Al. comandantul detașamentului, care expune situația, împarte misiunile și face fiecăruia recomandațiunile trebuitoare.

Misiunea negreșit că era grea, căci unitatea trebuia să pătrundă în zona inamică, unde la circa 20 klm. avea să opereze în spate și pentru moment nu se putea bizui decât pe propriile sale forțe. Era o misiune de cavalerie, care satisfăcea pe îndrăznețul nostru căpitan.

Către ora 16 detașamentul, precedat de o avangardă, se pune în marș.

Două ore mai târziu, în timpul ce se apropia de o pădure, este primit cu focuri de arme automate din direcția Lubașevka. Schimbăm puțin direcția și tot detașamentul se îndreaptă spre pădure, unde descălecăm pentru un scurt popas.

La orizont, cercetând atent cu binoclul, se putea distinge traseul căii ferate.

La dreapta noastră se vedea gara Lubaşevka în care, judecând după fumul locomotivelor, se găseau câteva trenuri gata de plecare.

Trebuia procedat îndată la distrugerea liniei. Plutonul de pionieri sub comanda sublt. Nicola, cu un pluton de călăreţi pentru siguranţă, îşi continuă îndată marşul către direcţia ordonată.

La umbra copacilor, oameni şi cai se bucurau din plin de scurtul popas, bând cu lăcomie din apa limpede a liniştitului pârâu ce străbătea pădurea.

Bucuria nu ne este de lungă durată. Marşul nostru, probabil că a fost observat, căci rare proectile de artilerie încep să cadă în jurul nostru, din direcţia Syrovo.

Şoseaua urma lungul crestei care trecea prin faţa inamicului, aşa că trebuie s'o părăsim. Ne-am îndepărtat peste câmp, in lungul văii. Drumul este greu dar sigur.

Inaltele holde prin care trecem făceau cercetarea terenului foarte anevoioasă. In fiecare clipă ne putem găsi în faţa unui şanţ, a unei râpe, prin care atelajele artileriei şi a celor câteva căruţe cu muniţiuni să nu poată trece.

Pe nesimţite soarele dispăru la orizont. Umbrele înserării ne-au surprins înainte de a isprăvi prima parte a misiunii.

Deodată, înaintea noastră se aud focuri dese de armă.

Plutonul nostru de pionieri este atacat...

Cu tot detaşamentul, în grabă, ne îndreptăm in acea direcţie, într'adevăr, inamicul observând acţiunea pionierilor a trimes două camioane cu „pihotă" (infanterie) pentru a-i împiedeca să execute distrugerea. Plutonul însărcinat cu siguranţa a deschis focul reducând elanul infanteriştilor roşii.

O puternică bubuitură umple văzduhul. Calea ferată a fost distrusă, iar şinele desfăcute pe o lungime de două sute de metri.

De acum trenurile din gara Lubaşevka au rămas în gară...

Se înserase. Intunericul se lasă din ce în ce mai de nepătruns. Putem avea surprize la fiecare pas.

Urmăm marşul spre Sud-Est dealungul căii ferate. Plutonul de pionieri se înapoiază la detaşament. Plutonul ce-i făcea siguranţa a mai întârziat adunându-şi oamenii ce au fost în patrulă. Unul lipseşte: fruntaşul Tudorache Ştefan din escadronul întâi.

La câteva sute de metri zărim silueta neprecisă a unui canton. Cercetaşii noştri se apropie cu prudenţă de el pentru a-l cerceta.

Deodată izbucnesc câteva focuri de armă. Doi cercetaşi cad de pe cai.

Comandantul detaşamentului ce se afla în capul avangardei, descalecă un pluton pe care îl îndreaptă spre canton. Restul unităţii sub comanda lt. Niculescu I. aşteaptă cu înfrigurare rezolvarea incidentului.

In douăzeci de minute inamicul este respins. Pornim înainte.

Cei doi răniţi, împuşcaţi din apropiere, pe la spate, sunt sumar pansaţi şi urcaţi într'o căruţă, căci de evacuat nici vorbă nu poate fi.

S'a făcut noapte deabinelea. Luna se iveşte târziu. Ne orientăm din ce în ce mai greu, mai mult din instinct şi după confuzele indicaţii ale locuitorilor. Pe hărţile ruseşti nu se poate pune temeiu, sunt foarte neprecise.

Am pătruns bine în plină zonă inamică. Numai Dumnezeu şi norocul ne vor putea ajuta să ne strecurăm, nesimţiţi, până la localitatea indicată de misiune.

Către ora 23 ajungem la o încrucişare de drumuri. Ne oprim ca să ne orientăm. Pe care o luăm?

Consultăm harta, cât de proastă era, busola şi... inspiraţia. In plină noapte trebue să luăm drumul cel mai bun şi cel mai scurt. Inainte de a ne hotărî, svârlim o ultimă aruncătură de ochi împrejur: la câteva sute de metri observăm par'că străjuind misterios, o casă dărăpănată.

Ne repezim într'acolo pentru a lua câteva informa-

buni. Spre norocul nostru, locuitorii ei nu fugiseră încă. Bucuria noastră este şi mai mare când, la stâlcitele noastre întrebări în limba rusă, omul ne răspunde în moldoveneşte. Il luăm cu noi ca să ne arate drumul cel mai scurt spre Marara.

Mai avem de parcurs numai 12 klm.

Deabia străbatem câteva sute de metri şi un sgomot de motoare ne face să ne oprim o clipă.

Avem în faţă câteva maşini sovietice.

Căpitanul ordonă să nu se tragă, ci să fie lăsate maşinile să se apropie cât mai mult. In acest timp plutonul sublt. Ciuciu este descălecat şi dispus deoparte şi de alta a drumului, în trăgători.

Maşinile se apropie cu farurile stinse. Prima este lăsată până la zece metri de căpitan, când acesta ordonă deschiderea focului.

O mică încăerare în întuneric... Prima maşină este capturată împreună cu cei doisprezece ocupanţi. Cealaltă, folosind învălmăşala şi întunericul, dispare peste câmp. Zadarnic lt. Niculescu şi câţiva ostaşi se iau după ea: era prea târziu, a dispărut în bezna nopţii.

Oboseala nu le-a fost însă zadarnică, deoarece tot au prins doi cioloveci, dintre care unul rănit. Maşina capturată are material de transmisiuni şi o mică rezervă de benzină.

Imbarcăm răniţii noştri în ea şi o luăm cu noi.

Continuăm marşul în tăcerea adâncă a nopţii, sub impresia celor întâmplate.

Către orele trei, ne apropiem de obiectivul nostru final. Satul este format din câteva case nenorocite, aruncate în fundul unei văi:

„Numai de n'ar fi ocupat", — îşi şoptesc oamenii, — *„ca să avem unde dormi"...*

O mică recunoaştere împinsă până în sat, la cea mai apropiată casă, ne informează că satul este liber. Până aseară fuseseră trupe sovietice. Incet, ne infiltrăm cu tot detaşamentul în sat. Cercetăm casă cu casă şi ne încredinţăm că inamicul spălase putina cu câteva ore devreme.

Găsim nişte fire telefonice şi o centrală cu care îmbogăţim sărăcăciosul nostru inventar.

Nu e timp de odihnă. Dispozitivul de apărare trebue realizat înainte de ivirea zorilor. Artileria, caii la mână şi căruţele rămân camuflate în sat. Plutoanele întărite cu mitraliere şi branduri sunt dispuse pe înălţimile din jurul satului. Suntem într'o astfel de situaţie, încât inamicul ne poate ataca din orice direcţie.

De abia suntem cu dispozitivul realizat că ne înştiinţează dela observator că un biciclist inamic se apropie. Cum ordinele sunt să nu se tragă decât la distanţă mică, biciclistul e lăsat până intră singur în sat şi apoi capturat. El declară că a fost trimes să repare firul. Probabil că este vorba de firul telefonic distrus de noi, care aparţinea unei baterii aflate la doi klm. Est de sat.

Pe la şapte dimineaţa aceiaşi soartă o au alţi trei cioloveci, trimeşi cu aceiaşi misiune.

Dacă mai aşteptăm, nu este exclus să vină toată bateria!...

După o oră sunt semnalate două tancuri însoţite de două camionete, pline cu soldaţi: se zăresc la circa opt sute metri şi vin dinspre Nord.

Situaţiunea se mai complică. Căpitanul ordonă ca tunurile să fie îndreptate în direcţia tancurilor, iar două grupe de luptă cu o piesă de mitralieră luată dela rezervă, toate sub comanda plutonierului Mitroi Florea, să fie aduse în acea parte, pentru a fi întrebuinţate la nevoie.

Tancurile, — mai prudente, — se opresc la două sute de metri de sat şi trimet înainte doar maşinile cu soldaţi. Probabil că inamicul doreşte să verifice prezenţa noastră în sat. Maşina este lăsată să se apropie până la comanda căpitanului.

„Foc" comandă scurt căpitanul Dobrescu.

Tunurile asvârlă câteva proectile în tancuri, în timp ce mitralierele aruncă o ploaie de gloanţe asupra camioanelor cu soldaţi.

„Tancurile" fug în toată graba. Plotonierul Mitroi se nă-

pustește cu grupele sale, înconjurând mașinile; ciolovecii, buimăciți de surprinderea neplăcută, încearcă să fugă dar nu reușesc. Sunt capturați 24 soldați și un ofițer.

Trebuia să fim acum foarte prudenți, căci fusesem descoperiți.

Locotenentul Niculescu, suit pe acoperișul unei colibe, făcea pe observatorul. Deodată îl vedem gesticulând și sărind în sus. Zărise o coloană de mașini inamice ce se scurgeau pe comunicația principală dela Sud de sat, la circa doi klm. Mișcarea îi este fatală, căci acoperișul colibei cedează: observatorul cade în hazul nostru al tuturor.

Dar tunurile noastre începuseră să-și facă datoria. Coloana inamică este risipită și dispare în toată viteza peste câmp, învăluită într'un nor de praf și fum.

Nu era chip să avem nici un pic de liniște în acest blestemat de sat... După o oră ni se semnalează apariția altor două care de luptă, de astă dată însoțite de o companie, care venea spre sat în trăgători.

Este vizibil că inamicul vrea să ne atace în forță.

Situația devine grea pentru noi; trebuie să rezistăm cu orice preț în acest loc căci n'avem unde ne duce în altă parte !...

Tot armamentul intră brusc în funcțiune: mitraliere, puști-mitraliere, branduri și tunuri. Intr'un efort spontan toți trag cu disperare; noroc că muniție avem din belșug!...

Radio, în acest timp, transmite situația la regiment.

Inamicul oprit la două sute de metri, nu mai poate înainta. Carele de luptă își varsă dela depărtare focul asupra satului, nepricinuindu-ne nici o pagubă.

La un moment dat, inamicul se ridică în picioare. Noi credem că pornește la atac. Rămânem foarte mirați când îl vedem că o rupe la fugă, părăsind mitraliere, morți și răniți.

Un singur rănit și trei cai morți, — iată bilanțul luptei.

Regimentul ne ordonă să părăsim satul și să ne deplasăm la cota 204 Nord Agafievka, pentru a intercepta și acolo o comunicație.

După o jumătate de oră părăsim satul. Nu apucăm a ne îndepărta mai mult decât un klm. și o ploaie de proectile se abate pe sat.

— Ce noroc că am plecat!...

Ne continuăm marșul spre noua destinație, uitându-ne înapoi la frumoasa tragere pe care tunarii bolșevici o execută, cu atâta furie, asupra Mararei .

In depărtare, paralel cu noi, mărșăluiesc cu mare viteză o coloană de mașini sovietice. Ne menajăm reciproc și ne vedem fiecare de marșul nostru.

După o jumătate de oră, — se vede că nu le venea la socoteală direcția noastră, — ne pomenim cu o ploaie de branduri din direcția lor.

Părăsim comunicația și coborîm în vale, pe care mergem de astă dată nesupărați.

La un moment dat nu se mai văd cele două camionete capturate, în care avem răniții. Coloana se oprește. După puțin timp se ivesc mașinile, care luptau din răsputeri, troznеau din toate încheeturile coborînd, peste câmp, la vale.

După un marș de o jumătate de oră, un plutonier vine în galop să ne anunțe că un tun a rămas împotmolit în vale și că *„un escadron inamic ne urmărește!"*...

Detașamentul descalecă și ocupă creasta pentru a face față atacului inamic; se trimet patrule pentru verificarea informației. Nu mult după aceea se constată că *„escadronul inamic"* nu era altul decât plutonul ce fusese lăsat în urmă, pentru siguranța artileriei. Plutonul întârziase puțin, pentrucă ajutase la despotmolirea tunului, și acum venea grăbit pentru a-și relua locul în coloană.

Ușurare mare pe toți, râsete și spirite la adresa informatorului!..

Revenim la cai, încălecăm și ne urmăm marșul, — obosiți de această aventură care dura de 24 ore, dar mulțumiți de rezultat.

Deabia acum își dau oamenii seama prin ce am trecut și în ce zonă ne plimbam !...

Către ora 16 ajungem la cota 204, unde din nou intrăm în dispozitiv.

In spatele nostru, departe, se aude bubuitul tunului. Ai noștri își croesc drum ca să vină la noi.

Luăm legătura cu regimentul, căruia îi raportăm că avem răniți pe care nu-i putem evacua.

Ostașii sunt extenuați dar veseli mai ales de capturile făcute.

Ora 20. S'a înserat deabinelea când ni se semnalează o mașină. Armele și tunurile sunt îndreptate asupra ei. O lăsăm să se apropie, după vechiul obicei. Toți așteptau comanda căpitanului nostru pentru începerea focului. Este chestie de o clipă...

Spre uimirea noastră mașina stopează la 100 metri de prima linie. Din ea coboară trei siluete, care se îndreaptă foarte liniștite spre noi !...

„Aceștia vin să se predea", — exclamă observatorul nostru. Mare ne e mirarea când recunoaștem în fața noastră pe medicul maior doctor Dașoveanu cu brancardierii săi, — care venise cu *„sanitara"* să ridice răniții.

Este vesel și plin de vervă că în fine a găsit cota 204. Cu un lux de amănunte ne povestește peripețiile marșului, presărate din când în când cu câteva considerațiuni tactico-strategice. Incântat parcă de isprava sa, așteaptă felicitări !... Când i se povestește ce i se pregătea și că viața sa nu a atârnat decât de un singur cuvânt și de apăsarea degetului pe trăgaciul mitralierei, amuțește, devine palid, zâmbetul disprețuitor de moarte dispare ca prin farmec și fața-i rotundă se umple subit de zeci de broboane de sudoare...

Puțin timp după aceea ni s'a semnalat sosirea escadronului trei și a comandantului de divizion"...

„Astfel se sfârșește acțiunea acestui detașament, dusă la bun sfârșit grație energiei, curajului și mai ales calmului desăvârșit al comandantului său.

6 AUGUST

In general situația este foarte bună. Urmărirea continuă cu succes. Rușii sunt dezorientați; pe detașamente mici își caută loc printre detașamentele noastre spre a ajunge la Bug.

Corpul Cavaleriei înaintează pe mai multe coloane, având la stânga renumitul detașament Lindemann și la dreapta Corpul de Munte.

Cursa a luat un ritm accelerat, deși inamicul, pe mici detașamente rezistă acolo unde terenul îi îngădue să o facă. In asemenea lupte se deslănțue un foc de ai zice că sunt mari unități care luptă. Ca prin farmec, odată cu căderea nopții, focurile încetează. Rușii rup lupta și spală putina pe nesimțite. Dimineața o luăm dela început...

Suntem informați că eri după amiază a fost victima unei ambuscade lt-colonel Gribovski, și că a fost prins.

7 AUGUST

Suntem cu regimentul în satul Lubasevka, așteptând ordinul de plecare. Intre timp discutăm cu gazda, care are mai mulți copii. Tinerii aceștia nu cred în Dumnezeu: se miră când ne văd admirând o icoană...

Fata cea mai mare e studentă la Institutul de Technică Industrială din Odesa. Cu ea discută mai aprins doctorul veterinar V. B.; nu știu ce tot îi spune, dar aud o vorbă germană; două românești și rar de tot câte una rusească. După gesturi, cred că vorbesc de eterna poveste a dragostei...

Sosește ordinul de deplasare. Brigada se mișca pe trei coloane. Detașamentul „purtat" pe drumul cel mai bun, detașamentul „hipo" cu regimentele călări și detașamentul „moto", fiecare pe câte un drum.

Pe diferitele transversale se va face legătura între coloane.

Incă din prima zi, la stânga, detașamentul Lindeman și un regiment din brigada vecină sunt oprite la Novo Mihailovka și Wradjievka. Brigada noastră, printr'o acțiune rapidă, le degajează.

Timpul este foarte rău; plouă mereu și drumul este desfundat. In special mașinile merg grozav de greu, ceea ce încetinează înaintarea noastră.

Când ajunge la Marjanovka, detașamentul purtat trimite spre coloana hipo, pentru legătură, pe sublt. Seceleanu cu o patrulă de patru motociclete.

Noroiul fiind foarte mare, mașinile s'au înfundat. Două mașini rusești cu două autoblindate, căutau și ele să se strecoare printre coloanele noastre. Au dat peste patrula ce se lupta să-și scoată motocicletele din nămol și după o scurtă luptă, care se soldează cu moartea a trei șoferi, ofițerul este făcut prizonier împreună cu restul oamenilor.

Un ofițer rus, cu revolverul la ceafa sublocotenentului Seceleanu îl obligă să conducă prima motocicletă, în care se urcase și el la spate. In celelalte se urcaseră niște cioloveci ce aveau o vagă idee de conducere.

Convoiul pornește, — Seceleanu lovindu-se la fiecare hop cu capul de țeava revolverului bolșevic.

In apropierea unui sat se ivește avangarda detașamentului hipo cu călăreții regimentului de roșiori. Aceștia nu pierd timpul: cu tunul anticar lovesc prima mașină, care oprește și pe celelalte. Ofițerul rus lasă pe Seceleanu și se repede la mașina sa, probabil pentru a debloca drumul pentru celelalte.

Un vârtej strident și al doilea proectil trăznește pe rus chiar la botul mașinei.

In galop sosește plutonul din capul avangărzii și întregul convoi este capturat, scăpând dela o moarte sigură pe ofițerul dela regimentul purtat.

Curând după aceea sosește și grosul coloanei.

Seceleanu este așa de impresionat de cele ce i s'au întâmplat, încât nu se poate desmetici.

Bietul om nici nu putea să vorbească. După o oră abia a început să ne povestească drama prin care a trecut!...

...Ploaia nu încetează. Noroiul este din ce în ce mai mare, încât abia ne deplasăm călare. Mașinile și motocicletele s'au oprit așteptând un... vânt favorabil.

Detașamentul moto, flangarda brigăzii, — este înlocuit cu divizionul doi al căpitanului Ioan Eugen.

8 AUGUST

Marșul urmează cu mici incidente ce se rezolvă de către avangardă. In direcția flangărzii se aud tunurile trăgând. Luăm legătura la radio și căpitanul Ioan ne raportează că întâmpină rezistență.

Divizionul de flangardă este întărit cu un pluton aruncătoare, o secție mitralieră și una de tunuri. Este deci o forță, — plus valoarea comandantului și a ofițerilor.

..Plecat dela regiment, ajunge Fjidorovka, străbătând un teren foarte variat, brăzdat de văi adânci, lipsit de comunicații și acoperit de culturi care favorizau pe inamic. Obiectivul era spre pantele Sud Fjiodorovka care însă sunt încă ocupate de inamic.

Escadronul Dobrescu, descălicat, înaintează pe jos, dar este oprit de focul a peste trei baterii și numeroase branduri.

In față, un lan des de porumbi împiedecă tragerea plutonului sublt. Mărculescu. Acesta, magistrat în timp de pace, ia o „hotărâre" : se avântă cel dintâi în porumbi, dar un foc drăcesc de mitralieră îl țintuește la pământ cu tot plutonul.

— Nimeni nu mai poate înainta. Se încinge o răfuială de nedescris, — mărturisește căpitanul Ioan, care primea botezul focului, căci era prima luptă la care lua parte.

Pe stânga, se semnalează că un divizion de cavalerie inamică încearcă să se strecoare prin viroagele dela Nord

de satul Tchervonyjar. Manevra nu reușește, căci ochii ageri ai comandantului prind mișcarea. Pe nesimțite, dela escadronul căpitan Amărăscu din rezervă, două plutoane și plutonul de aruncătoare al plutonierului Pătrașcu urcă pe creasta din stânga și stau gata să deschidă focul. Sergentul-major Mușat abia așteaptă pe bolșevici...

Nebănuitori, călăreții roșii ies din viroagă, se avântă în câmp și ca nebunii se îndreaptă să cadă în spatele escadronului Dobrescu ce era angajat serios pe front.

Acum defilează prin fața plutoanelor sublocotenenților Popescu Ilie și Petrescu Mihail, care profită de prilej și deslănțue focul cu tot armamentul în plin. Artileristul își întoarce tunurile și îi ia și el pe Ruși în primire.

Sublt. Romanescu Igor, comandantul secției din a treia călăreață, e satisfăcut.

In mai puțin de un sfert de oră, faimoasa cavalerie roșie fugea de rupea pământul.

Regisorul acestei lupte privea acum cu calm câmpul pe care galopau în neștire caii scăpați și călăreți răniți, căutând un adăpost.

Douăzeci de prizonieri și o bucătărie rulantă, cu ceaiul gata pregătit — iată rezultatul tentativei ruse.

Printre ai noștri nici o pierdere, la cele două plutoane; escadronul Dobrescu are doi morți și cinci răniți. Curagiosul sergent Stoica a fost prima victimă la Fjieodorovka. O schije de brand l-a atins în abdomen. Orice îngrijire i-a fost zadarnică. S'a stins zâmbind: „Trăiască România"...

Conform ordinului primit dela radio, divizionul va rămâne pe poziția actuală; forțele inamice din față fiind mult superioare. Se iau măsurile de organizare în jurul cotei 166 și satului Fjieodorovka, astfel că la ora 13 dispozitivul este realizat.

Pe la ora 14 se observă mare mișcare în satul Kodry. Secția de artilerie și plutonul de branduri își fac datoria bombardând violent satul.

Odată cu noaptea, liniștea se lasă împăciuitoare peste

ambele tabere. Se iau măsurile de precauțiune pentru a preîntâmpina orice încercare inamică pe timpul nopții.

Regimentul trece printr'o regiune ce pare bogată, judecând după culturi, foarte frumoase și bine îngrijite. Satele, în schimb, sunt mizerabile. Conducătorii bolșevici se temeau să nu se deduleească oamenii la confort, căci atunci nu le mai arde să muncească.

9 AUGUST

Urmărim marșul pe itinerariul stabilit.

Flangarda înaintează și ea, neîntâlnind decât slaba rezistență a unei companii, repede dată peste cap și capturată. Când trece prin satul Kodry, căpitanul Ioan poate constata efectele grozave făcute de tragerile secției de artilerie și ale plutonului de branduri. Sunt doisprezece morți și cel puțin treizeci și cinci de răniți, iar pe șosea zac distruse zece căruțe și un tun lovit în plin, trecut acum la fier vechi.

Rușii se retrag. La Nikolaevka ne întâlnim cu trupele germane care vin dela Vest.

In drum, oprim pentru o haltă la Malo Karataevo. Descălecăm și stam cu colonelul de vorbă ca să mai uităm de foame, deși avem un purcel de lapte fript de popotarii noștri. Asta e „rezervă"...

Deodată stopează sgomotos o camionetă care are atașată de ea un tun anticar.

Din mașină coboară lt. colonel Marcel Olteanu, care este cu regimentul său în urma noastră. Auzind că suntem în capul coloanei s'a urcat în „detașamentul fulger" (cum îi spune el mașinei) și ne-a ajuns. Ne îmbrățișăm și consfințim întâlnirea noastră printr'o fotografie făcută de căpitanul Stoia și prin trecerea în carnetul meu de impresiuni a acestei întâlniri pe câmpul de luptă, astfel :

— „Ne-am pupat și ne pregătim să mâncăm carne de rus. — Marcel".

— „Cu aceeași dragoste că am pe Dinu lângă mine și cu mulțumire că merge bine. — Ionel".

Marcel ne explică foloasele ce le are întrebuințând „detașamentul fulger". Are nevoie urgentă de un pluton, într'o direcție oarecare ?... Numai decât sunt urcați în camionetă 7—8 oameni, o mitralieră și îndată sunt transportați acolo ! Oamenii deschid focul cu mitraliera și dacă este nevoe desfac și tunul dela spate: câteva proectile rezolvă

„Detașamentul Fulger" la Malo-Karatajevo.

incidentul. Merge iute, sigur și cu economie de oameni !...

Il felicităm pentru ingenioasa idee și îl poftim la o porție de friptură, ca răsplată...

Ne așezăm pe o foaie de cort și începem judecarea purcelului care este admirabil fript. Nu știu dacă carnea de rus o fi tot atât de bună, dar purcelul a fost grozav !...

Ne despărțim și ne vedem fiecare de drum...

La 12, flangarda se întoarce la regiment și intră în coloană.

12 AUGUST

Suntem în Wasilievka. Regiunea prin care am trecut este sălbatică. Culturile sunt rare. Valea pe care am străbătut-o era toată un lan de scaeți și de pelin. Satele cu casele ca niște cotețe, de te întrebi cum pot fi locuite de oameni.

Am făcut legătura cu trupele germane...

Toți avem sentimentul că prima etapă s'a isprăvit. Lupte sunt în curs în Sudul Basarabiei.

14 AUGUST

Timpul s'a îndreptat. Un soare strălucitor ne mărește buna dispoziție. Urmăm marșul trecând prin sate unde se văd urmele luptelor recente. Un ofițer german îmi spune că la Nicolaevka bolșevicii n'au putut fi scoși din sat decât cu „Stuka". Pe drum se văd numai chesoane răsturnate, tankuri și mașini arse, cadavre de oameni și cai. Așa este răsboiul !...

Sunt și mulți ruși cari luptă cu un fanatism grozav. Astfel un ofițer de roșiori mi-a povestit următoarele : în cursul înaintării o patrulă călare vede un tanc părăsit, din care încă ieșia fum. A crezut că a fost incendiat și s'a îndreptat spre el. Când au ajuns la o sută de metri, oamenii s'au pomenit cu un violent foc de mitralieră tras din acel car. Numai printr'un galop întins au putut scăpa cu viață. Indată patrula a raportat regimentului, care a ordonat unui tun să tragă. Din două proectile, mitraliera a amuțit pentru vecie.

..Ce altceva i-a făcut pe ocupanți să tragă, mai bine decât să se predea ?...

...Sosim la Machievo, sat sortit să ne găzduiască mai multe zile. Neavând loc tot regimentul, divizionul doi cantonează într'un sat vecin.

Casele sunt curate, așa că ne putem instala. Noi stăm chiar cu postul de comandă, la școală.

Un staroste foarte cumsecade ne face rost de paturi. Câteva scaune, o masă și iată „apartamentul" gata. Ne cam supără muștele... Te miri de unde au ieșit așa de multe !... Luptăm împotriva lor mai mult decât contra bolșevicilor !.. Este o nostimadă să ne vezi câteodată pornind la atac cu jurnalele în mână, pentru răpunerea acestui nou dușman.

Colonelul Hristea îmi povestește că, mergând să vadă cum s'a instalat regimentul, trece prin fața infirmeriei unde descoperă pe sergentul sanitar Gârcoveanu, vorbind foarte animat cu un soldat german. Gârcoveanu trata pe aliat și cu o cafea.

Ce se întâmplase?... Camaradul german fusese cu bateria pe poziție și avea o măsea care îl durea îngrozitor. Trecând prin sat și văzând stegulețul cu o cruce roșie a venit, a arătat prin semne despre ce este vorba și până a nu striga „au" măseaua a fost afară !...

Acum pacient și dentist vorbeau și se tratau cu cafea. La doctori totdeauna se găsește o cafea !...

Mâine sosește colonelul Dănescu, comandantul brigăzii, însoțit de maiorul german Haller, ofițer de legătură la brigadă. Vor fi decorați ofițerii și trupa ce s'au distins până acum. Ofițerul german va remite colonelului Hristea „Crucea de fier" clasa II-a.

Luăm măsuri ca serbarea să fie cât mai reușită.

15 AUGUST

Mă deștept și aud pe colonel, care avea patul lângă mine, bolborosind. Cum nu înțelegeam nimic, mă uit la el și începem să râdem amândoi. Repeta după o fițuică, răspunsul său în limba germană la alocuțiunea lui Haller: „Durch Sie Herr Major, danke ich in meinem...".

Iau fițuica, îl ascult ; o știa la perfecție !...

Este Sfânta Maria. Soarele s'a ridicat mult pe cer și strălucirea sa prevestește o zi frumoasă pentru serbarea noastră.

S'a ales un loc viran care a fost împodobit cu câțiva pomi, tăiați din marginea unui colhoz vecin.

La cele patru colțuri ale terenului câte o mitralieră și două-trei stegulețe înfrumusețează această piață.

Mărăcinii dinprejur sunt tăiați, iar gropile astupate și acoperite cu iarbă.

La ora 10, totul e gata. Trupa sub arme așteaptă cu nerăbdare, într'o atmosferă de mare înălțare, simbolul prin care Patria răsplătește vitejia.

Trompetul sună onorul. Comandantul Brigăzii pășește marțial urmat de șeful său de stat major.

Se dă onorul. Colonelul primește raportul regimentului : ne trece în revistă, în uralele nesfârșite ale vitejilor ostași. Se începe apoi slujba religioasă, care se termină cu o scurtă predică.

..Câteva cuvinte, prin care comandantul de brigadă evidențiază faptele de arme ale regimentului, apoi se citește ordinul de zi de decorare.

Maiorul german Haller pășește în mijlocul careului și adresându-se lt.-colonelului Hristea îi spune:

„In numele și din ordinul Führerului și Comandantului Suprem al Armatei Germane, Adolf Hitler, am deosebita onoare a conferi Domniei voastre, domnule lt-colonel Hristea Ion, Crucea de Fier Clasa II-a, pentru marile merite pe care vi le-ați câștigat prin conducerea admirabilă a regimentului Dumneavoastră și curajul personal în lupta contra dușmanului comun bolșevic.

Conferirea „Crucii de fier" să fie în același timp un simbol pentru camaraderia fidelă, care va uni Armata română cu cea germană nu numai în această luptă, ci și în viitor".

...Prinde insignele pe pieptul emeritului ostaș în entusiasmul fără margini al întregului regiment.

Ostașii sunt mândri de comandantul lor.

După decorare, Comandantul Regimentului mulțumește în limba germană astfel:

„Prin Dumneavoastră, domnule Maior, mulțumesc în numele meu și al regimentului meu, marelui Führer Adolf Hitler, pentru deosebita distincțiune.

„Pentru mine este o mare onoare să port această decorație. In ea văd simbolul frăției de arme ce ne-a legat în luptele pentru stabilirea nouei ordine în Europa".

Urmează decorarea ofițerilor de către colonel Dănescu

Maiorul Haller, delegatul Armatei Germane, decorează pe Lt.-Col Hristea, Comandantul Regimentului cu Ordinul „Crucea de Fier" cl. II.

și a gradelor inferioare de către lt. colonel Hristea.

Solemnitatea se isprăvește printr'o foarte frumoasă defilare, după care trupa trece în cantonament.

După vizita în cantonament, la ora 13 are loc o masă improvizată, atât pentru musafirii dela brigadă, cât și pentru ofițerii regimentului.

Acest număr din program este cel mai greu de realizat,

din cauza sărăciei ce bântue în magazia micii noastre popote. Avem circa patruzeci de persoane la masă și nu dispunem decât de o sticlă cu vin (și ea căpătată), o limbă de bou dela aprovizionare și o jumătate kilogram de măsline, cam uscate!...

De dimineață, intră în funcție telefoanele pe la vecini, cu apeluri disperate; totul s'a aranjat.

Escadronul întâi și-a trimes o gâscă, al doilea a contribuit cu doi boboci de rață; o patrulă dela al treilea ne-a adus câteva roșii și iată menu-ul gata. Se va servi: ciorbă de gâscă, boboc de rață și limbă cu măsline, friptură la tavă cu salată orientală...

Acum vine la rând rezolvarea problemei tacâmurilor!

Noi nu dispunem decât de douăsprezece rânduri; în schimb avem trei fețe de masă mari și curate, ca pe timpuri bune, spălate cu belșug de săpun, șervețele de foiță și scobitori la discreție.

Cu răbdare și perseverență se rezolvă toate, așa și cu tacâmurile... Colonelul Talpeș, eroul dela Veregeni, ne-a completat o parte dela regimentul său.

Sala o găsim în fostul „club" bolșevic. Termenul „club" este prea pompos, căci nu era decât o casă care avea o încăpere mai mare, cu pământ pe jos și geamurile sparte.

Pionerii complectează ferestrele cu geamuri dela casele vecine. Bat câtiva pari în pământ și apare o masă confortabilă în forma unui „U".

Bănci s'au găsit, iar pentru musafirii dela mijlocul mesii aveam scaune reparate.

Portretele M. S. Regelui, Conducătorului și al Führerului Hitler, înconjurate cu frumoase ghirlande de flori, împodobesc zidurile.

Aspectul sălii e minunat!...

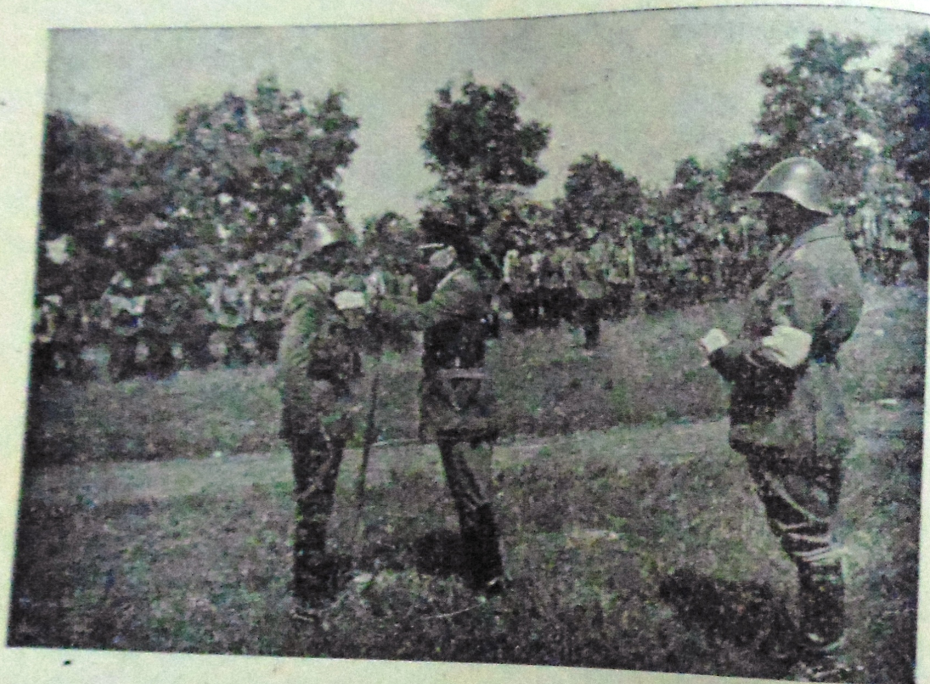
Masa este pusă. La centrul ei, nu lipsește nimic... Mai spre margine, cel ce are furculiță n'are cuțit, sau cel ce are lingură n'are furculiță; iar când este vorba de extremitățile mesii, acolo se înseamnă locul prin câte o farfurie, pentrucă există câte un rând de tacâmuri la câte trei-patru

participanţi!... Mulţi, — din prudenţă, — şi-au adus serviciul de cuţit şi furculiţă dela coburi...

De pahare, cam tot aşa; noroc că n'avem băuturi!...

O jumătate de oră înaintea mesei soseşte dela escadronul patru un călăraş cu opt-zece peştişori. Era munca pe o zi întreagă a unui pescar de meserie, în lacul din sectorul escadronului.

Peştii sunt buni, servitul lor ar face senzaţie, dar sunt

Eroul Colonel Ion Dănescu, decorează pe viteazul caporal Băcanu Rafailă cu Virtutea Militară.

prea puţini pentru patruzeci de persoane!... Totuşi, încurajat de Biblie care spune că minunea s'a mai întâmplat odată, m'am hotărît să servesc şi peşte prăjit, ca aperitiv...

...Nenorocirile nu vin sigure. Mai trebuia să fie un hop de trecut!... Plutonierul Ciobanu, disperat, îmi raportează că salata n'are nici un gust numai cu ulei şi fără oţet, iar sare de lămâie nu mai este, fiindcă se consumase la ciorbă. Providenţa ne-a salvat: am găsit pe fundul unei lăzi o sti-

clă de vin cam trezită... Conţinutul ei putea înlocui cu prisosinţă oţetul!...

Musafirii sunt poftiţi la masă, contând mai mult pe buna voioşie a comesenilor decât pe ce era de mâncare!...

Toţi se aşezară la locurile hotărâte, consfinţite de protocolul meselor de gală şi aşteaptă. Ca să se distreze, distribuim câteva menu-uri, foarte spiritual scrise de unul din ofiţeri.

Colonelul Dănescu, ştiindu-ne săraci, ne a adus în maşină o sticlă de ţuică, două de vin şi pe bucătarul brigăzii cu şerbetiera. Ciobanu, — fără să ne spună, — îi face rost de ghiaţă, douăzeci ouă şi gata desertul: îngheţată de vanilie, fără vanilie!...

Masa începe... Se vorbeşte şi se râde mai mult decât se mănâncă. Noi dela mijlocul mesei suntem la friptură, când la cei mici se serveşte ciorba; dar masa merge!...

Pătru şi Figaro împacă pe toţi şi iată-ne la sfârşitul ospăţului.

Musafirii, — toţi încântaţi, — mulţumesc colonelului şi apoi intrăm pe mâna reporterului fotograf care însoţea pe camaradul Dobridor reporter de război.

Scăpăm şi de asta, ştiind că poate nu vom mai vedea niciodată această fotografie.

18 AUGUST

Zvonuri persistente de întoarcere în ţară.

Caut să verific seriozitatea acestei ştiri. Nu pot afla nici cine a lansat-o şi nici cine a răspândit-o. In orice caz, ea bucură pe ostaşi.

Se citeşte trupei următorul ordin de zi al Corpului de Cavalerie:

ORDIN DE ZI No. 320/1941

In acțiunea de urmărire dusă de Corpul de Cavalerie între Nistru și Bug, Brigada de Cavalerie a acționat tot timpul în linia I-a, formând dreapta dispozitivului Corpului.

Respinge succesiv toate rezistențele inamice de pe înălțimile Est Jalobi și Wapniarka, apoi în legătură cu Divizia Germană, cucerește pădurile Est Timanovka și Lipovka, asigurând debușarea Corpului de Cavalerie la Est de masivul păduros.

La Sud de valea Kodima, concură cu Brigada Cavalerie la căderea rezistențelor dela Krivoi Oziero, după care printr'o înaintare foarte îndrăsneață, cucerește gara Lubașevka, capturând numeros material de cale ferată și însemnate cantități de alimente.

Continuând urmărirea, reușește să respingă rezistențele inamice dela Nowo Pawlowka, care aveau misiuni să asigure retragerea la Est de Bug, a unui gros important de forțe, bătute în regiunea Balta. Operațiunea de urmărire s'a terminat cu ocuparea nodului de comunicații dela Nikolaewka Vtoraja, — împreună cu Divizia Germană, — cucerire care taie orice posibilitate de retragere la Est de Bug, silind astfel inamicul să se retragă spre Sud-Est.

Pentru modul cum Brigada de Cavalerie a executat urmărirea între Nistru și Bug, o citez prin ordin de zi pe Corpul de Cavalerie.

Comandantul Corpului de Cavalerie
General de Divizie *Racoviță M.*

19 AUGUST

Primim dela brigadă următorul ordin telegrafic: „Cu începere de mâine 20 August, regimentul va fi gata de marș la Est de Bug".

Deci s'a lămurit situația!... Pregătirile de marș nu cer

prea mult timp. Aflăm că Armata 3-a a fost hotărîtă să lupte alături de iluștri aliați până la Nipru.

Am propus comandantului de regiment să trimitem la partea sedentară ca să ni se aducă efecte de iarnă, ceea ce se aprobă.

20 AUGUST

La ora 16 conform ordinului ne deplasăm la Alexandrovo, unde ajungem la ora 20.

Satul este neîncăpător, astfel că majoritatea cailor stau afară. Norocul nostru că nu plouă.

Postul de comandă este la școală. Abia ne-am instalat și ne culcăm că primim ordinul de deplasare la ora 23.

La ora 7 trebuie să fim la Ahmecet. Această comună se află pe Bug, în apropiere de pod. Odată acolo, vom lua legătură cu comandantul podului, care ne va indica ora trecerii, pentru a nu se aglomera prea multe trupe pe pod.

21 AUGUST

Este foarte întunerec. Mergem mai mult cu caii la mână. Drumul este destul de încurcat, însă suntem mult mai ușurați prin inițiativa statului major al brigăzii, care a așezat indicatoare la toate schimbările de direcție.

Este de admirat simțul extraordinar de orientare al țăranului nostru .Mișună regiunea toată de stafete care merg ziua și noaptea, fără busolă, fără hartă și nu se încurcă, ajungând la timp la locul ordonat.

La șase dimineața ajungem la Ahmecet. Este frig, dar ne încălzim îndată, căci bucătarii dau ceaiul la trupă.

Populația este foarte primitoare, oferă lapte cald și pâine ostașilor. Primarul ne-a adus și nouă o cratiță cu lapte cald pe care, după ce gustă din el, îl savurăm cu mare poftă.

La ora 8 treceam Bugul pe un pod de vase. Pe malul opus ne oprim pentru adăpatul cailor. Cum s'a făcut cald și soarele ne învălue cu atâta mărinimie în fazele lui, unii din noi nu pot rezista ispitei de a face o bae în Bug. Doctorul Dașoveanu cu întreg personalul sanitar, în două minute este în râu. Mulți ar vrea să facă la fel dar n'avem timp. Dealtfel toți din apă la apariția a trei avioane rusești s'au făcut curând nevăzuți.

Azi avem de împins 80 klm. Regimentul întărit cu bateria căpitanului Mihăiescu formează un detașament înaintat al Corpului de Cavalerie. Inaintăm spre Est în legătură la dreapta cu trupele Vânători de Munte și la stânga cu trupele germane.

Călărașii trec Bugul

Hărțile nu se potrivesc deloc cu terenul, iar informațiile ce căpătăm dela populație sunt anapoda.

Primul sat prin care trecem este Novo Alexandrovka. El este locuit numai de Români care au rămas pe loc. Sunt

foarte bucuroși când ne văd și vorbesc o limbă foarte curată. Neputând pierde timp, trecem mai departe.

Lăsăm în urmă gara incendiată. Lângă ea, la marginea unui grup de pomi, o bucătărie rusească cu 30-40 cadavre carbonizate. Probabil i-a bombardat tocmai când erau la masă.

Escadronul doi, care este în avangardă, ne trimite prizonieri. N'avem ce face cu ei. Nu putem pierde oameni din efectiv pentru transportul lor. Ii formăm în detașament sub comanda unui basarabean și-i trimitem înapoi, la podul dela Bug.

Mărim pe nesimțite timpul de trap pentru a putea străbate la timp etapa ordonată.

Trecem printr'o regiune bogată în lanuri întinse de grâu, pe care lumina soarelui se revarsă din plin, mărind splendoarea și măreția lor.

In multe locuri recolta este strânsă în depozite imense de grâu, orz și ovăz treerat și lăsat în câmp, în paza lui Dumnezeu.

Alte depozite au fost stropite cu gaz și incendiate în grabă de furia inamicului. Fumul gros se urcă spre cer și pare că se tângue.

Populația nevoiașe, înfricoșată de luptele la care a asistat, nu îndrăsnește să iasă din casă. Cu multă greutate am izbutit să-i scoatem, ca prin eforturi disperate să putem salva o bogăție irosită de neghiobia bolșevică.

Suprafețe nesfârșite de cânepă verde, crescută vânjos și miriștile întinse de grâu impresionează plăcut ochiul, înlăturând plictiseala marșului.

In apropierea satelor, care sunt foarte rare, șire imense de cânepă, din recolta anilor trecuți, așteaptă de cine știe cât timp, să fie transformate în pânză.

La ora 17 ajungem în Pokrovka.

22 AUGUST

Pentru astăzi avem o etapă mică. Trebuie să ajungem la Olgopol unde vom primi ordine. Acești cincizeci de klm. nădăjduim să-i parcurgem până la ora 12 pentru ca oamenii să se poată odihni într'un sat mai ca lumea.

Plecăm la ora șase, pe un timp minunat.

Regiunea este mai variată. Șesul este brăzdat de mici vâlcele care, în apropierea satelor, sunt întretăiate de un taluz, formând lacuri artificiale.

Pe malul Bugului

Ele servesc la adăpatul vitelor și dau un aspect foarte pitoresc satelor.

La ora 13 ajungem la Olgopol.

Ne încrucișăm drumul cu coloane nesfârșitie din artileria germană, care vine dela Nicolaev și se duce spre Kiev.

La ora 18 sosește ordinul Corpului de Cavalerie prin care „detașamentul lt.-colonel Hristea" va trebui în trei

zile să atingă Niprul. Vom merge spre Novi-Bug, Shirokoje-Petroskoje la Nipru. Ne urmează restul corpului.

Sergentul Mirică auzind misiunea, cum era unul din destoinicii agenți, care au cutreerat Rusia fără hartă, exclamă: „Suntem dar ochii corpului". Avea dreptate și aceasta ne măgulește.

23 AUGUST

Incepem marșul pe o ploaie măruntă de vară. Drumul este din ce în ce mai desfundat, așa că mărșăluim mai mult pe miriște unde ploaia încă n'a pătruns.

Șoseaua principală, deși nepietruită, are șanțuri de scurgere. La fiecare doi klm. este întretăiată de câte o barieră a cărei întrebuințare n'o înțelegem.

Un localnic ne-a explicat că aceste bariere, pe timp ploios barează drumul în scopul de a împiedeca circulația pe șosea, ea urmând a se face numai pe drumurile laterale, ce sunt pe lăturile celui principal. In acest fel, la primul vânt, după încetarea ploii, șoseaua se usucă și se face ca asfaltul.

In drum trecem prin Novi-Bug și facem o haltă la o gară, unde se servește masa trupei.

In apropiere este o fabrică de fuiori de cânepă. Intrăm ca să așteptăm acolo ora plecării. Populația se apropie de noi și începem vorba.

Este o fabrică unde se aduce cânepa uscată, se lucrează în fuiori și apoi se trimite la fabrică pentru a fi prelucrată mai departe. Majoritatea lucrătorilor sunt femei și copii, între 10-16 ani.

Promiscuitatea în care trăiesc acești copii de ambele sexe, este de nedescris. Au fost aduși aci dela vârsta de zece ani, din diferite regiuni ale Rusiei. Despărțiți de părinți dela acea vârstă și-au făcut educația aci la școala fabricii. Nu au nici dragoste de părinți, nu știu nimic de Dumnezeu, nu-i interesează decât viața de azi pe mâine.

Ce dramă pe acești copii, lipsiți de dragostea părintească!... Ce pregătire sufletească pot avea lipsiți de poezia fermecătoare a zilelor de copilărie, sub oblăduirea drăgăstoasă a mamei?...

Reluăm marșul într'o regiune unde inamicul a rezistat în lupte destul de grele.

Pe drum camioane și chesoane răsturnate, tunuri părăsite, morminte proaspete străjuite de cruci, cu epitafe scrise în diferite limbi.

Impresionant este un mormânt mare pe care stă scris în românește:

„Aci odihnesc zece bolșevici înmormântați creștinește".

Seara poposim în Afanasiefka.

Cai și soldați stăm afară în lungul unui șir de pomi, pe marginea unui lan de parâng. Ce bucurie pe cai că au ce mânca și pe oameni că n'au nevoie să care fânul dela prea mare depărtare!...

In sat, care este foarte mic, sunt cantonate două companii germane, din trupele de șoc. Ei ne privesc cu curiozitate și ne întreabă de ce grai și armă suntem.

Le explicăm cine suntem și se arată încântați să vadă cavalerie. Pe la escadroane este pelerinaj, toți germanii vin, să mângâe caii și oferă țigări soldaților.

Germanii aruncă grenade în lacul ce mărginește satul, pentru a prinde pește. Peștele lovit este adus de valuri în dreptul călărașilor ce își adapă caii, așa că germanii sunt foarte mirați că prind așa de puțin. Călărașii au însă deseară pește la cazan.

Noaptea dormim în corturi, în jurul cărora se cântă lângă jarul unor focuri românești și se coace porumb.

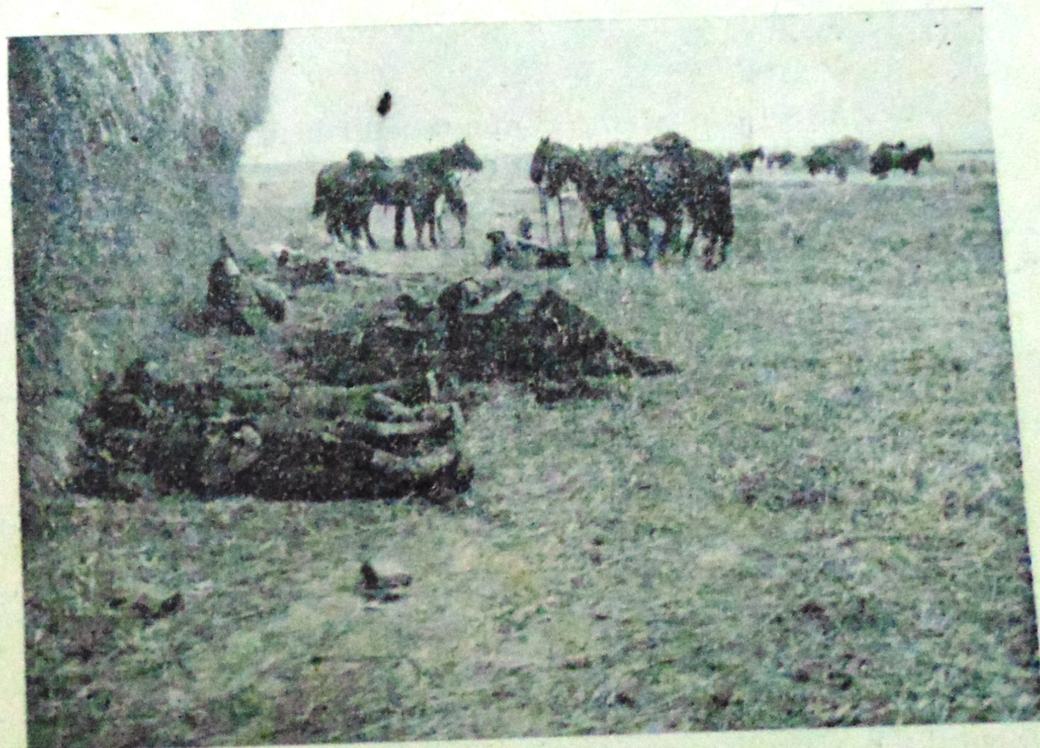
Priveliștea bivuacului este minunată și atrage pe ofițerii germani cari vin să ne viziteze.

24 AUGUST

La ora 13 trecem râul Ingulet și intrăm în orașul Sirokoje.

Suntem într'o regiune minieră. La un klm. avem minele de fier și de cărbune dela Rudnik. In jurul minelor un întreg orășel cu aspectul destul de civilizat

Localuri mari pentru școala de ucenici, club, societate de sport, cinematograf, toate într'un stil emfatic în ornamentația căruia revin obsedant secera și ciocanul. Alături, contrast zdrobitor: o casă mare cu apartamente pentru lu-

O haltă după un marș extrem de obositor.

crători, iar lângă ea sute de cocioabe, mizerabile, unde claie peste grămadă sunt siliți să-și ducă amarul zilelor de muncă, cei al căror sânge îl sug comisarii bolșevici.

Populația ne primește cu bucurie; toți sunt foarte îngrijați pentru viitorul lor. Ce vor mânca ei, care trăiau din lucrul din fabrică, de vreme ce aceasta fusese distrusă de Ruși în retragere?...

După ce li s'a spus că, dacă ar fi iubit sincer pe lucrători, comuniștii nu le-ar fi distrus fabrica, unicul mijloc de trai, — i-am asigurat că admirabila organizare a geniului german nu va întârzia să-și arate roadele și aci.

Până atunci, instalăm comanda; iar serviciul de informațiuni în cap cu lt. Popescu, ajutat de câțiva cetățeni de origină germană, arestează pe comuniștii ostili și alege primar pe un avocat.

25 AUGUST

Corpul de Cavalerie a rămas mult în urmă, din cauza ploilor așa că și noi am fost opriți aci.

Luăm contact cu Comandamentul Economic German dela Krivoy-Rog, care ne dă instrucțiuni asupra felului de procedat pentru normalizarea vieții în oraș.

Populația iese din ascunzători. Incep cunoștințele și povestirile din ce în ce mai fantastice, despre isprăvile vechiului regim.

După amiază bae în Inguleț, care este o minune.

Azi dimineață lt. Popescu a fost trimis cu două grupe de luptă, urcate în două mașini, în recunoaștere pe Nipru. Expediția era impunătoare. Pe Nipru s'au încrucișat cu fracțiuni de recunoaștere ale trupelor germane. Intâlnirea a fost emoționantă căci la un moment dat germanii cât și ai noștri, s'au oprit și s'au pregătit de luptă. Inaintea începerii focului, o ultimă cercetare cu binoclul și s'au recunoscut, spre marea bucurie a ambelor părți. Recunoașterea a continuat împreună, cu multă veselie și fotografii.

29 AUGUST

Așteptăm ordinul de deplasare. Trupele germane au trecut Niprul în mai multe puncte.

Am auzit că se pregătește o ofensivă extraordinară dela

Marea Albă la Marea Neagră și că noi, Armata 3-a, vom înlocui pentru moment armata germană pe Nipru, urmând ca apoi să mergem mai departe cu ei.

Sunt semne că vom ierna aci. Am începupt serios să ne gândim la îmbrăcămintea groasă. Ne bucurăm de inspirația avută de a trimite la P. S. pentru efecte; numai să dea Dumnezeu să ne sosească la timp!...

Primim următorul ordin de zi dela Armata 3-a care se citește trupei:

ORDIN DE ZI No. 16/1941

In ziua de 6 August 1941, Brigada de Cavalerie în plină urmărire spre Bug, ajunsese în zona Krivoi-Oziero.

Trupele acestei Brigăzi deși obosite, aveau un moral excelent. Erau aceleași unități care cu o lună înainte, adică la 5 și 6 Iulie au respins inamicul dintre Prut și Nistru spre Hotin, curățind Nordul Basarabiei de un cotropitor lacom și sălbatec.

Apele fiind mari și mijloacele de trecere inexistente, cu caii la mână și într'un admirabil elan au trecut atunci călăreții, Prutul înot sub focul ariergărzilor inamice.

In mai puțin de 24 ore, regiunea aproape de Hotin este din nou sub stăpânirea forțelor noastre, atingându-se cu dreapta Nistrul.

In seara de 6 August 1941 ordinul primit de brigadă prevedea: „Veți împinge mai adânc în direcția Agafiefka, Novo-Pavlovka Vladimirovka, tăind forțelor inamice în zona Balta-Ananiev, comunicațiile de retragere spre Est și Sud-Est".

In zorii zilei de 7 August, brigada începe acțiunea. După ce respinsese cu multă energie rezistențele inamice din regiunea Agafiefka și Malo-Karataejvo, reușește până la ora 10 să intercepteze comunicația Swata-Traiskoje, Novo-Pawlovka atacând în flanc coloanele inamice ce se retrăgeau pe această șosea principală.

Deși cu flancul amenințat, brigada pătrunde până în zona

Novo-Pawlovka ş. printr'o acţiune viguroasă, cu dreapta reuşeşte să ocupe regiunea Fjodorovka şi înălţimea cu cota 166 de unde ţine sub foc comunicaţia spre Novo-Pawlovka.

In seara de 6 la 7 August, inamicul (Divizia 170 Inf. Reg. 469 şi Reg. 418 Obuziere) văzându-şi tăiată retragerea spre Wosnesensk, debarcă circa două batalioane cu 150 maşini, cu misiunea de a ataca spre Nord şi a deschide drumul spre Est.

Grosul Brigăzii sprijinit de artilerie, intervine în grabă în ajutorul primelor elemente şi inamicul este respins pe marginea de Nord a satului Novo-Pavlowka.

In cursul după amiezei, trei contra atacuri inamice sunt respinse cu pierderi pentru ei.

In ziua de 9 August, brigada îşi reia înaintarea, făcând joncţiunea cu trupele germane, atacând şi cucerind până în seara zilei satul Nicolajewka-Wtaraja şi interceptând orice posibilitate de retragere spre Est a forţelor inamice spre Vosnesenk.

Se capturează numeroşi prizonieri şi material de război.

Pentru repeziciunea şi energia cu care s'au întreprins acţiunile în zilele de 7, 8 şi 9 August, pentru tenacitatea cu care s'au respins toate reacţiunile inamice din după amiaza zilei de 8 August, păstrându-se obiectivul şi în fine pentru ajutorul efectiv pe care l-a dat această brigadă stângei Armatei Germană, trupele Brigăzii de Cavalerie merită toată lauda şi recunoştinţa.

Imi fac datoria a aduce cele de mai sus la cunoştiinţa întregei Armate 3-a

Comandantul Armatei 3-a
General de Corp de Armată Dumitrescu P.

30 AUGUST

Sfântul Alexandru. Mă gândesc cu drag la toţi cei ce-şi serbează această zi.

Colonelul găseşte prilejul, în timpul unei halte, să felicite pe toţi ostaşii pe care îi cheamă Alexandru.

Suntem în marş şi vom cantona în Liubimovka.

Drumul este monoton, însă sgomotul câtorva avioane ruseşti ne scoate din toropeala plictiselii.

Intâlnim pe căpitanul de rezervă Gheorghe I. I. C. Brătianu, pe care colonelul Hristea îl întreabă despre situaţia generală. Ne pune în curent şi suntem fericiţi că în general merge bine. Germanii au trecut Niprul la Berislav, iar noi (trupele Armatei a 3-a) ne instalăm în defensivă pe Nipru în locul lor.

Se pare că celelalte brigăzi ale corpului vor fi în linia I-a, iar noi vom fi în rezervă. Se impune un repauz mai mare, căci oamenii şi caii sunt obosiţi. In special regimentul nostru a acţionat încontinuu.

La ora 15 ajungem în cantonament.

Satul este mic şi aşezat pe o singură stradă. Are câţiva pomi aşa că, fiind cald, caii pot sta afară.

Băeţilor nu le vine a crede că aci ne vom bucura de un repaus prelungit, regimentul fiind în rezervă. In special Victoraş (lt. Victor Constantinescu din Esc. doi) e pesimist; presimţirile lui totdeauna s'au adeverit...

Colonelul cu mine sunt cartiruiţi într'un dispensar, în care locueşte o familie simpatică. Ion şi Costică aduc lăzile şi amenajează „apartamentele". Confortul, ca şi în celelalte sate, lasă foarte mult de dorit; însă dibăcia ordonanţelor şi bunăvoinţa „hazaicei" Tatiana, reuşesc să dea aspectul de confortabil.

La râvna bătrânei „hazaice" se adaugă nepreţuitul zel al Nuşei, cu ochii ei azurii şi părul de culoarea paiului de grâu: şi camerile polcovnicilor sunt gata...

Şeful, care ştie ruseşte, a legat o convorbire ocazională cu Nuşia; dar cele 16-17 primăveri sunt numai cu urechia la el, căci ochii sunt la Geo, aghiotantul regimentului, care n'are de lucru şi tocmai acum s'a găsit să vină cu un raport informativ.

Facem mult haz de această coincidență care ne dă mult de gândit la amândoi „polcovnicii"....

Lipsa de țigări este din zi în zi mai accentuată. Puținii ce mai au țigări (și acelea capturate) sunt stânjeniți să mai fumeze în fața celor ce nu au. Fără să vrem ne lăsăm de tutun, după cum siliți de împrejurări ne-am lăsat și de altele.

Ce timpuri comode, când fumam o țigare pe Calea Victoriei !...

Pe la ora 19 trei avioane bolșevice ne dau târcoale. Secția antiaeriană intră în funcțiune. Rușii se răzbună aruncând la iuțeală trei bombe, care cad la 5-600 metri dincolo de sat.

3 SEPTEMBRIE

Ofițeri și trupa folosim din belșug zilele de repaus.

Toată lumea se curăță, se spală, atelierele de croitorie și cismărie își reiau activitatea ca pe timpuri bune. Figaro, frizerul nostru, nu mai pridideşte cu bărbieritul și în special cu tunsul.

Ofițerii, subofițerii și soldații par'că sunt alții ; toți chipeși și eleganți !...

Din depărtare se aud bubuituri cumplite de tun. Brigadele celelalte sunt pe Nipru, la stânga trupelor din Corpul Vânătorilor de Munte, și sunt zilnic atacate de bolșevici. Germanii au lupte grele la Berislav, unde Rușii reacționează violent. Se pare că hotărârea comandamentului rus era de a opri ofensiva germană pe Nipru, însă n'a isbutit căci trupele germane printr'o acțiune plină de eroism au trecut fluviul în mai multe locuri.

O companie rusă a încercat să treacă fluviul în sectorul regimentului Colonel Dămăceanu. Au fost lupte grele dar muscalii au fost respinși peste fluviu cu pierderi serioase.

La ora 13, brigada ne ordonă să fim în măsură ca la
La ora 13, brigada ne ordonă să fim în sectorul regimen-

tului Colonel Dămăceanu. Presimțirea lui Victoraș pare a se adeveri...

Căpitanul Ogrezeanu auzind această veste (regimentul fiind obișnuit cu astfel de repausuri) nu se poate abține și-i spune vecinului: „Măi frate, măi... or rezolva ei chestia, până la venirea noastră și'om scăpa!... Toți au început să râdă, --- dar toți încep serioase pregătiri de plecare.

Canonada, pe la ora 14, s'a întețit. Populația, care era în majoritate femenină, a început să fie îngrijorată.

Nușia ne-a trădat. Este acum animată de idei pur democratice... a devenit vivandiera escadronului de specialități. Oamenii acelei unități sunt chipeși. Ea nu este prudentă, aseară a întârziat și patrula a arestat-o; făcea semnalizare prin porumbi...

4 SEPTEMBRIE

Insoțesc pe colonel la brigada vecină pentru a lua legătura, în vederea unei intervențiuni. Comandantul este la Crescenko, 6 klm. de Nipru. Aci stăm de vorbă cu lt. colonel Marcel Olteanu, șeful de stat major al brigăzii, care ne tratează cu un delicios cozonac cu nuci. Este producția popotei fostului său regiment...

6 SEPTEMBRIE

Mașinile regimentului purtat au sosit: în ele se îmbarcă divizionul I al maiorului Martinescu. Deocamdată ni s'a cerut numai un divizion... Ostașii se îmbarcă cu multă ve-selie. Cei mai mulți își fac semnul crucii când pornesc. Colonelul Hristea le aruncă în fiecare mașină câteva pachete de tutun. Gestul impresionează pe soldați care, în cap cu caporalul Băcanu Rafailă, ne fac manifestațiuni entuziaste.

„Cu asemenea ostași cucerim toată lumea", — îmi spune colonelul.

Bolșevicii au făcut o incursiune și au ocupat colhozul

din satul Anastasievka. Il stăpânesc cu îndârjire toată ziua; și nu li se poate face nimic, căci este astfel situat încât nu poate fi bătut de artileria noastră. Indârjit de pierderile suferite de roșiori, locotenentul Chițu, comandantul unei baterii din a 4-a călăreață împinge în cursul nopții o secție până la 500 metri de colhoz. Când s'a luminat de ziuă, secția trage direct 20-30 proectile și în mai puțin de câteva minute colhozul este distrus. Supraviețuitorii au fugit sărind în fluviu.

Inainte ca sovieticii de dincolo să-și vină în fire, tunurile noastre erau departe, pe vechile lor poziții, fără a avea cea mai mică pierdere.

Roșiorii, obosiți de cele 8 zile de veghe și luptă, trebuesc schimbați. Au avut pierderi mari. In seara de 6 Septembre, divizionul nostru este instalat în rândurile lor.

Unitățile divizionului Maior Martinescu erau astfel dispuse: escadronul 1 plus două plutoane din al 2-lea și o grupă de mitralieră din plutonul Coliopol, ocupă înălțimile imediat la Vest de Anastasievka; restul escadronului 2 cu cealaltă grupă de mitralieră apără satul Mihailovka.

Frontul este foarte mare, — aproape 2000 metri; și trebuie asigurată legătura la dreapta cu regimentul Colonel Sotir Gheorghe.

Călărașilor nu le trebuie decât timpul să se obișnuiască cu noua situație, că pe urmă vor vedea ciolovecii pe cine au în față!...

Prima noapte trece în perfectă liniște; nu suntem supărați decât de frigul care ne pătrunde până la oase. Valea Niprului trage îngrozitor.

S'a nimerit o noapte cu lună și priveliștea este minunată. Niprul se scurge liniștit, parcă n'ar vrea să fie martorul atâtor jertfe omenești.

In fața sectorului, fluviul cotește spre Est, lăsând în spre noi un zăvoi destul de mare, de care ne desparte un canal lat de circa 60 metri. Zăvoiul este în stăpânirea dușmanului. El este cuiul lui Pepelea...

7 SEPTEMBRIE

...Toți ocupă locurile, pe care și le-au amenajat cum au putut.

In zăvoi se observă mișcări de trupe, cu toată camuflarea ce o oferă din belșug desimea bătrânelor sălcii.

Din ai noștri nimeni nu mișcă. Nici nu putem mișca, deoarece ne expunem să fim loviți de pe malul advers. Rușii fac o risipă de munițiuni excesivă: trag și după un om!... Aseară au auzit numai puțină vorbă la noi, când au venit bucătăriile: și au tras ca la nuntă.

Răsuna valea mărind sgomotul, încât nu te puteai înțelege cu vecinul!...

In timpul zilei, suntem rar bombardați de artilerie; se vede că tunarii lor au de gând să ne facă scandal la noapte.

Noaptea e așteptată cu nerăbdare, pentru a putea părăsi adăposturile în special trebuie să ne potolim setea, căci lipsa de apă chinuește îngrozitor pe ostași.

Să fii pe malurile Niprului, și să te plângi de sete!...

8 SEPTEMBRIE

In tot cursul zilei s'au observat mișcări în zăvoiul din față; spre seară, circa o companie a plecat spre Est.

La ora 20, sovieticii, deslănțue un bombardament de o violență neobișnuită până acum. El ține o oră cu aceiași intensitate. Focul este concentrat asupra satului Anastasievka.

La ora 21 se ivește dinspre malul opus, mascat de zăvoi un vaporaș Este plin cu soldați ale căror siluete se disting perfect cu ochiul liber. Spre mirarea noastră, el se îndreaptă spre Mihailovka.

La apropierea sa de mal, ai noștri deslănțue un foc violent pentru a-l împiedica să se apropie de plajă.

Probabil că era cuirasat, de oarece trăgeau cu tunul an-

ticar, vedeam proectilele trasoare cum ricoşau. Plotoanele din escadronul doi ce erau la 2-300 metri de plajă, deschid un foc năprasnic cu tot armamentul de care dispun. Mitralierele se întrec a vărsa tot focul pe vaporaş care, în ciuda lor se apropia mereu de plajă.

De pe vapor se aud ţipete şi câte o vorbă românească: „Fraţilor, nu mai trageţi".

Sgomotul focului nostru ucigător, vuetul mitralierelor şi al puştilor mitraliere, îmbinat cu focul brandurilor ruseşti, trase după malul stâng, amplificate de zeci de ori de ecoul apei şi al pădurei, transformase liniştita vale a fluviului într'un infern.

Cu puţinele forţe de care dispuneam şi cu tot focul deslănţuit nu se poate opri debarcarea.

Ruşii sunt în număr copleşitor, astfel că au reuşit să debarce.

Nu este timp de pierdut. Bolşevicii debarcaţi, conduşi de civili, se infiltrează pe creastă şi deschid focul în spatele plotoanelor.

Se încinge o luptă pe viaţă şi pe moarte pentru descleştarea plutoanelor şi a grupei de mitralieră.

Intr'o jumătate de oră mitralierele sunt la adăpost şi reintră în funcţiune.

In faţa acestei situaţii, locot.-colonelul Dămăceanu, viteazul comandant al regimentului de roşiori, dispune revîntoarecerea celor două escadroane retrase alaltăeri şi asvârlirea inamicului printr'un contraatac.

Pătrunderea în sat este imposibilă. Ruşii s'au întărit în primele case, luptă în care sunt specialişti.

Intre timp bolşevicii deslănţue un baraj de foc sub protecţia căruia câteva zeci de bărci reuşesc să treacă fluviul. Ai noştri prind de veste şi cu tot întunericul, deschid focul deasupra apei. In lumina rachetelor de toate culorile, apa sare ca biciuită la atingerea miilor de cartuşe. Surprinşi Ruşii lopătează cum pot, pentru a scăpa din snopul omorâtor.

Au reuşit să debarce în mai multe părţi, forţe superioare. Situaţia este critică.

Se comunicase sosirea a două escadroane de Roşiori. Piepturile ostaşilor tresar de bucurie la această veste.

Sosesc escadroanele sub comanda căpitanului Constantinescu cu ordinul de contra atac.

Se iau ultimele dispoziţiuni. Dată fiind întinderea mare a satului, legătura era greu de realizat în orice moment, aşa că fiecăruia i s'a prevăzut ce are de făcut şi cum va acţiona.

Escadronul I va rămâne pe poziţia sa. La contra atac ia parte escadronul doi din călăraşi.

Escadronul este la extrema stângă a dispozitivului. Sublocotenentul Coliopol cu o grupă de mitralieră şi o grupă de puşcaşi din plutonul locot. Emilian va împiedeca orice infiltrare a inamicului sub malul Niprului. In dreapta sublocotenenţii Barbu şi Anghelescu cu plutoanele lor, iar ceva mai la dreapta lt. Victor Constantinescu, în legătură cu escadroanele din roşiori ce ataca frontal. Asaltăm cu toate forţele, în mod fulgerător.

Iată cum povesteşte slt. Coliopol Mihail lupta ce s'a încins:

„In faţa noastră erau 60—70 soldaţi şi câţiva civili cari, surprinşi de îndrăzneala noastră, caută să fugă în nişte râpe din apropiere. Nu le dăm răgaz şi din două trei rafale culcăm 10-15 la pământ. Ii urmărim pe ceilalţi de aproape şi reuşim să-i prindem. Intre ei erau doi ofiţeri pe care îi trimitem la comanda divizionului, escortaţi de agentul meu, soldatul Roşioru. In drum unul din ofiţeri încearcă să fugă aşa că şi-a semnat singur sentinţa: este împuşcat îndată. Al doilea ofiţer ajungând la escadron, în timp ce îl interoga Căpitanul Constantinescu Emil, dintr'un salt sare un zid şi o ia la fugă spre o pădurice, mai înainte ca cineva să fie avut timpul material să tragă. In goană nebună, sare în Niprul şi începe a înota.

Gloanţele mitralierii l-au ciuruit şi cadavrul său a fost dus la mal de apă.

In acest timp lupta noastră continuă. Intr'o râpă surprind 8—9 soldați ce refuzau să se predea. Arunc o grenadă cehă, din cele ce explodează prin cădere, dar cu o îndrăzneală rară, unul din ei o prinde cu intenția de a mi-o arunca înapoi.

A plătit scump îndrăsneala căci grenada lovindu-se de mâna sa a făcut explozie retezându-i-o complect.

Impresionați, ceilalți se predau.

La stânga un trăgător cu pușca mitralieră este rănit. Ii iau pușca mitralieră și înaintez cu restul oamenilor.

Un grup de bolșevici vine spre noi fără arme și cu mâinile ridicate. Indrept pușca mitralieră spre ei și fac semn să înainteze. Se apropie și sunt foarte surprins când văd pe unul care, cu o îndrăzneală de nebun, se apleacă, apucă de jos o grenadă și vrea să arunce în noi.

Două-trei rafale și toți sunt trimiși pe lumea cealaltă.

Caut să ajung cu mitralierele pe un platou de unde ași putea domina întreaga poziție. Dar ghinion!... Slt. Barbu cade lovit în ambele mâini și în abdomen. Inainte de a se retrage spre postul de ajutor, se adăpostește de o stâncă din urma noastră și înfruntând durerea își îndeamnă soldații să mă urmeze.

Pornesc spre ultima pantă, după care voiu fi pe poziția dorită. Nu facem decât câțiva pași și alături de mine cade, cu stomacul perforat de un glonț, sergentul Gălan Ion.

Acesta m'a urmat dela începutul războiului pas cu pas.

Vreau să-l ridic, să-i dau un ajutor, dar în câteva clipe este mort...

Caporalul Băcanu Rafailă, pornind înaintea tuturor, ajunge primul pe culmea dealului; dar o clipă mai târziu se rostogolește în vale ținând strânsă la piept pușca mitralieră, pe care o mânuia cel mai bine din regiment.

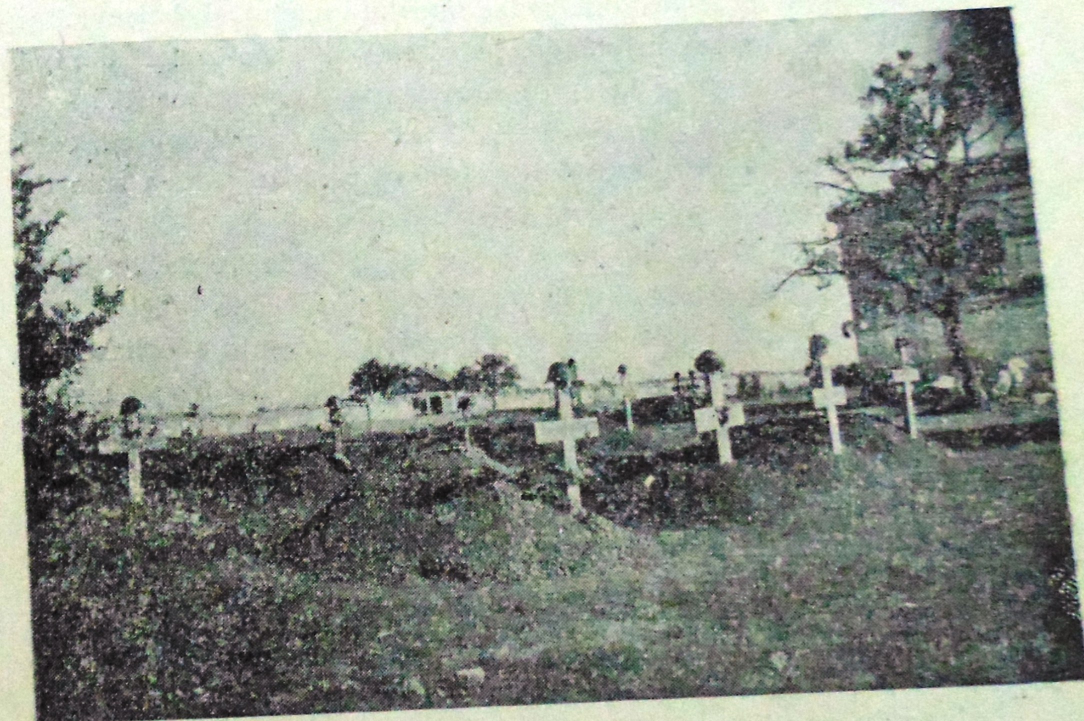
Rănit mortal, caporalul Băcanu Rafailă n'a fost liniștit până n'a dat pușca mitralieră unui camarad zicându-i:

„Țineți-o voi fraților, să nu cadă în mâna nelegiuiților!"...

Și înainte de a-și da sfârșitul, a scos din buzunar o carte poștală pe care o scrisese de eri și cu mâna tremurândă, adaugă, *„mort în aceeași zi"*...

Imi dau seama că focurile ucigașe veneau din dreapta și spatele nostru.

Intr'adevăr, prin înaintarea noastră și din cauza terenului foarte accidentat, frontul s'a lărgit și câțiva bolșevici s'au infiltrat cu două puști mitraliere. Ei trag acum în noi dela spate, omorându-mi cei mai buni gradați ai regimentului, sergentul Gălan Ion și caporalul Băcanu Rafailă, amândoi copiii Romanațului meu drag.

Mormintele Eroilor dela Mihailovka.

Focul era din ce în ce mai intens și sunt obligat să mă retrag.

Incerc să iau pe ambii eroi, dar este imposibil.

Mă retrag o sută de metri într'un șanț din lungul unei creste, unde instalez plutonul lui Barbu, ce luasem sub comandă și mitralierele.

Deschid focul asupra celor două puști mitraliere, pe care le scot din luptă.

Mă duc să iau legătura cu slt. Anghelescu și la înapoere găsesc mort, ținând în brațe o cutie cu muniție de mitralieră, pe sergentul Petcu Marin.

Acesta era cel mai bun prieten al lui Gălan, de care nu se despărțise niciodată dela inceputul războiului. Soarta a vrut ca nici moartea să nu-i despartă.

Petcu Marin fusese lovit de un glonț de mitralieră, tras după malul opus și se stinsese încet din viață fără ca cineva să-i fi putut da vre-un ajutor.

Toate aceste pierderi le-am avut până la 8 dimineața.

Cu greu realizăm legătura cu divizionul din roșiori. Nu ne mai putem mișca din cauza focului intens al bolșevicilor, care au ocupat în stânga, la câteva sute de metri o râpă. Nici nu pot trage în ei că sunt foarte bine adăpostiți.

Inarmat cu o pușcă mitralieră și urmat de doi soldați, care îmi purtau gențile cu muniții, fac un ocol de câteva sute de metri și ajung pe o stâncă în spatele lor.

Eram la circa 400 metri de ei și îi vedeam foarte bine. Erau 10, dintre care 4 trăgeau, iar restul mâncau liniștiți.

Mă instalez într'o groapă, în spatele unei tufe ochesc cu maximum de precizie de care eram capabil și trag cu sete 150-200 focuri cu toată iuțeala.

I-am redus cu totul la tăcere.

Două zile mai târziu am găsit acolo nouă cadavre.

Cei după malul opus m'au reperat și deslănțuie asupră-mi un foc năpraznic de mitraliere și de branduri. Unul din însoțitorii mei este lovit în cap de un glonț explosiv și moare fulgerător. Mă retrag cu mare greutate, târându-mă până ajung în poziția noastră.

Sovieticii rezistă cu înverșunare în case, sprijiniți în mod extrem de eficace de un bombardament puternic de artilerie și aruncătoare de toate calibrele.

Strânși puternic de roșiori sunt siliți să cedeze încetul cu încetul și atunci încearcă să facă o spărtură în frontul nostru, care era țintuit la pământ de focul artileriei lor.

Ii primim cu vijelii de gloanțe trase de mitraliere și de puștile mitraliere care le produc mari pierderi. Când i-am

văzut mai buimăciți i-am contra atacat. Mișcarea noastră se produce concomitent cu înaintare roșiorilor, sprijiniți cu toții de tirul precis al artileriei noastre.

Impinși spre Nipru o parte din ei se dezbracă și se avântă înot în marele fluviu, iar alții își caută refugiul în casele vecine.

Acum încep cu pușca mitralieră vânătoarea în cei ce se aruncaseră în apă. In mai puțin de o jumătate de oră aproape toți înotătorii sunt liniștiți la fund, prea puțini au ajuns la mal.

Bolșevici după malul stâng, văzând situația disperată a camarazilor lor, au deslănțuit asupra noastră un foc de artilerie, aruncătoare și în special mitraliere, cum n'am văzut până acum.

Prinși în plin, în mai puțin de jumătate oră avem șapte soldați omorîți în jurul nostru și un număr tot atât de mare de răniți.

La căderea nopții eram pe poziția cea mai înaintată.

Morții nu-i putem ridica, răniții nu se puteau evacua din cauza focului intens.

Bolșevicii au fost sdrobiți, iar cei ce au mai rămas vor trece Niprul peste noapte.

Fluviul devenise un mare cimitir. Astfel se isprăvește această zi a Sfintei Marii.

Satul Mihailovka era al nimănui.

Cu fiecare clipă care trece, negura nopții se lasă tot mai deasă peste sat.

Un giulgiu sinistru învăluie regiunea în care, câteva ore mai devreme, sute de vieți erau încleștate în lupta supremă dintre înger și diavol.

Liniștea bătrânului fluviu care altă dată nu era tulburată decât de murmurul cristalin al apei, în această noapte de catran, se îmbina lugubru cu vaetul răniților, care-și duc singuri povara durerii și ultimul suspin al muribunzilor lipsiți de creștineasca asistență.

Cu maşinile roşiorilor se transportă şi restul regimentului nostru. In primul eşalon îmbarcă divizionul doi al căpitanului Ioan Eugen. Nici nu apucă să debarce la brigadă şi escadronul Amărăscu este trimis la Mihailovka.

La zece soseşte în Crescenko şi comanda regimentului. Suntem bine primiţi de colonelul Codreanu, comandantul brigăzii, şi de şeful său de stat major lt.-colonel Marcel Olteanu.

Din vorbă în vorbă se desluşeşte intenţiunea ca să înlocuim, pentru câteva zile, mult încercatul regiment Lt.colonel Dămăceanu. Bine înţeles spiritul cavaleresc şi şi sentimentele de buni camarazi, ne-au făcut să primim această ştire cu bucuria cu care regimentul în atâtea rânduri, a alergat în ajutorul altora.

Din luptele de eri escadronul doi a fost cel mai încercat. Au fost 12 morţi şi 16 răniţi dintre care un ofiţer, slt. Barbu.

Aşteptăm căderea nopţii pentru a încerca să ridicăm morţii, căci răniţii, cu multe riscuri, cei ce au putut s'au strecurat şi au ajuns în rândurile noastre.

La noapte s'a hotărât un nou contra atac pentru curăţirea definitivă a satului, după care luăm noi călăraşii sectorul asupra noastră.

Colhozul din stânga ne face mult bucluc. De acolo tot vin focuri dese, iar bolşevici îi sprijină cu focul artileriei lor. Indată ce va fi cucerit va fi incendiat.

Lt.-colonel Dămăceanu face toate pregătirile pentru atacul de noapte. Căpitanul Ioan cu escadronul căpitanului Dobrescu va da lovitura de graţie, căci la ora 2,45 s'a hotărît atacul satului Mihailovka. In acest scop căpitanul Ioan s'a prezentat lt.-colonelului Ionescu Dan, care comandă linia de luptă, pentru coordonarea mişcării cu restul unităţilor.

Colonelul Hristea şi cu restul comenzii regimentului, la ora 22, ne prezentăm la postul de comandă al roşiorilor

Aci într'un adăpost foarte confortabil găsim cu telefonul

la ureche pe conştiinciosul comandant. Ne dă explicaţiuni, ne pune la curent cu dispozitivul şi în fine trece timpul până la ora 24. Propun celor doi colonei să se ducă puţin să se odihnească, rămânând eu de veghe la telefon. Lt.-colonelul Dămăceanu, deşi obosit până la limita puterilor de efortul a zece zile de veghe şi răspundere, a refuzat categoric. După multe insistenţe şi cu făgădueala de a-l scula la ora 1,30, s'a culcat.

10 SEPTEMRIE

Ora unu.

In nişa din dreapta mea se aude respiraţia liniştită a unui telefonist care doarme dus. Mai încolo, din când în când se aude o vorbă neînţeleasă, din nişa lui Dămăceanu. Se vede că în somn îl preocupă ceva de pe front. Pe şeful meu umblă o broască, în voe ca la ea acasă.

Afară s'a lăsat un frig umed.

Din când în când câte un proectil turbură liniştea nopţii. Ruşii par liniştiţi sau poate pregătesc alte incursiuni.

Ora 2,30.

Artileria a început pregătirea.

Scol pe Dămăceanu sau mai bine zis îl anunţ, căci conştiinţa lui nu l-a lăsat să se odihnească mai mult.

Pe front căpitanul Ioan după o mică cuvântare de îmbărbătarea trupei, stă cu ochii pe ceas ca să dea pornirea lui Dobrescu. Acesta la ora 2,45 în mâna dreaptă cu revolverul şi la centură două grenade, în fruntea escadronului său se îndreaptă spre colhozul afurisit, care a înghiţit atâtea vieţi. Escadronul căpitan Amărăscu era în linia 2-a.

Ostaşii înaintează cu mult avânt. Dela colhoz, inamicul simte apropierea escadroanelor şi deslănţue un foc foarte viu. Divizionul nu se impresionează şi înaintează, căci satul trebuie curăţit de bolşevici. Un ultim avânt, şi în urale nesfârşite divizionul porneşte la asalt într'un iureş nebun, intră în sat şi în colhoz.

Rușii fug spre Nipru, alții se predau.

Se crapă de ziuă. Nu trebue pierdută nici o clipă. Se procedeză de urgență la percheziționarea satului. Se execută toți suspecții.

Se incendiază toate locuințele amenajate de bolșevici în fortărețe. Unele fiind minate, odată cu incendierea lor, minele fac explozie, producând un zgomot infernal.

Rușii de pe malul celălalt, deșteptați încep un bombardament violent de artilerie care întrerupse, pentru moment, orice mișcare în sat.

Deasupra P. C. dela Nipru (Mihailowka).

Preluăm sectorul noi călărașii.

Ne așezăm cu toată nădejdea la firul apei călare pe plaja cu pricina.

Chiar pe ea a pus stăpânire lt. Niculescu cu întregul său ploton și o grupă de mitralieră.

De aci înainte „pe aci nu se mai trece", a spus un călăraș comandantului de regiment.

Lt.-colonel Hristea nu are astâmpăr. Se duce spre sat, studiază poziția și ordonă mutarea postului de comandă mai aproape de linia frontului. Rușii îl văd și-l încaderază cu câteva proectile care însă nu lovesc pe nimeni din grup.

La ora 13 regimentul ocupa cu trei escadroane toată linia I-a, iar în rezervă un escadron.

Escadronul Dobrescu, de puști mitraliere, ocupă chiar plaja. Se realizează o linie continuă de foc pe tot Niprul. Orice mișcare încercată de inamic este reprimată numaidecât cu un foc intens.

Escadronul de specialități lucrează la organizarea postului de comandă. Aviația rusă este activă și deci adăpostul trebue să fie mai solid. Locul este bine ales: o șiră de lucernă.

Sub șiră, pionerii sapă adăpostul. După opt ore de lucru cobor pe o scară cam incomodă, într'o galerie de 7-8 metri. In dreapta și în stânga galeriei sunt nișe, în care se pot odihni câte doi oameni lungiți' sunt „camerile de culcare".

In fundul galeriei se instalează centrala telefonică. O crenelă servește drept fereastră.

La o sută cincizeci de metri spre Nord, o altă șiră adăpostește plutonul de transmisiuni. Aci antena de radio este complet camuflată.

La mică depărtare de postul de comandă este un lan de porumb, în interiorul căruia se fac șanțuri peste care se clădesc corturile pionerilor și agenților.

Comandantul artileriei noastre maiorul Răileanu Al. se instalează la extremitatea de Sud a șirei. Este foarte simpatic, dar foarte rezervat. Noi îi dăm dreptate, nu ne cunoaștem.

In această pustietate postul nostru de comandă este ca o oază în deșert.

Am uitat să spun că în apropiere de intrare în adăpost, lângă șiră, s'a construiti un cort, este „camera noastră de culcare": a colonelului Hristea și a mea.

Este o săpătură de doi metri pe doi și adâncă de 50 centimetri, acoperită cu un cort cu latura lungă formată

de şiră şi acoperit cu lucernă, ca să fie camuflat şi să ne apere de vânt.

In interior paele formează patul cel mai comod. La extremitate, o firidă serveşte pentru aşezarea geamantanelor, drept masă iar la nevoe şi de scaun pentru mosafiri.

Nu ştiu cine a prins pe „zidurile" din faţă o reclamă „Nivea" cu chipul unei nimfe care ne zâmbeşte promiţător. In orice caz gravura împodobeşte „apartamentul" dându-i un aspect vesel.

E singura femeie ce avem în regiune.

Lt. Popescu, aghiotantul, şi-a făcut un adăpost special, pentru că nu ştiu ce aversiune are pentru şoareci. Dealtfel ei populează cu miile şira de lucernă. I-am explicat că aceşti şoareci sunt o rasă specială, care nu are nimic împotriva oamenilor.

Acum totul este gata. Regimentul aşteaptă reprezentaţia.

Au fost date instrucţiuni liniei întâia ca până la răsăritul lunei, fiecare pluton să lumineze fluviul cu rachete ruseşti, ce avem din belşug.

Căpitanul Ioan este chiar la Mihailovka, dă semnalul luminaţiei. Ne telefonează că priveliştea este feerică.

Profităm de linişte şi trimitem echipele de brancardieri să ridice morţii şi să-i transporte până la staţia de căruţe ce este la rezervă. Doctorul Daşoveanu este în capul lor.

11 SEPTEMBRIE

Noaptea a trecut liniştită. Pe la şapte un avion sovietic ne bagă pe toţi la adăposturi. A lansat câteva bombe la bateria de artilerie.

Către ora 10 soseşte maşina sanitară cu o parte din morţi. Bietul Băcanu Rafailă are o împunsătură adâncă în gât. Ticăloşii nu s'au mulţumit că l-au omorât, l-au şi mutilat după moarte. In buzunarul său s'a găsit următoarea scrisoare către soţia sa:

„Dragă nevastă, am plecat la luptă şi am ocupat malul Niprului, unde se găseau Ruşii în faţa noastră la 400 metri. Ei erau dincolo şi se căzneau să vină cu bărcile la noi şi nu puteau că-i împuşcam. Noi stăm toată ziua în gropi, căci cum ne văd că ne mişcăm, ne împuşcă. Noi Duminică am luat parte la luptă. Te sărut, Raiailă. 7 Septembrie 1941".

Mai jos şi cu un scris foarte greu de citit a adăugat eroul, după ce a fost rănit: **„mort în aceeaşi zi".**

Cartea poştală a fost dată caporalului Gârgoveanu, vărul defunctului, pentru ca s'o predea familiei.

Toţi morţii sunt şi mutilaţi. Unii din ei au fost numai răniţi şi au încercat să se panseze singuri, cu pansamentul individual. Neputându-se deplasa spre postul de ajutor au rămas pe loc. In fluctuaţiile luptei, Ruşii, unde i-au găsit i-a omorât înfigându-le baioneta în gât. Toţi au aceeaşi rană. Intemeiez afirmaţia mea pe constatarea că morţii au fost găsiţi pansaţi cu pansamentele lor individuale, aceasta dovedeşte că ei au fost întâi răniţi, s'au pansat şi pe urmă au fost omorâţi. Nu se găsesc corpurile sergenţilor Gălan şi Dumitrescu Mihail. La noapte altă echipă îi va căuta.

Mergem la rezervă care este înaintea noastră la câteva sute de metri. Acolo este acum escadronul doi care a luat parte la primele lupte. Camarazii lui Băcanu Rafailă ne descriu faima de renumit trăgător a eroului şi curajul său extraordinar. Acesta se distinsese în incursiunea dela Valva, la începutul războiului şi apoi la Hotin.

Tot ei ne povestesc despre Gălan, care îşi presimţise sfârşitul şi totuşi sfida moartea. Dispreţuia pe cei ce se tem de ea, de aceea avea mare admiraţiune pentru comandantul de regiment, despre care spunea el: „Tot mereu domnul colonel mi-a luat înainte".

Avea un sentiment neţărmurit de stimă pentru şeful său de pluton, pe care îl urma pas cu pas.

Ideile lui despre reuşita victorioasă a războiului erau cunoscute în întreg regimentul. Ii spunea dese ori sublocotenentului Coliopol, şeful său de pluton: „ştiu că voiu muri,

dar nimic nu mă poate opri a da o lecție acestor bandiți. Voiu merge cu credința în Dumnezeu pentru Sf. Cruce, Țară și Rege, iar dacă va fi să mor voiu închide ochii cu sufletul împăcat, căci nu poate fi o moarte mai frumoasă ca aceasta".

Vorbea bietul Galan cu toată sinceritatea credinței lui de fiu cinstit de țăran harnic din Oltenia. Și fapta lui a fost ca vorba, că mult s'au zbătut șefii lui să-l țină pe loc, dar mereu se avânta înainte.

Seara a sosit pe nesimțite, maiorul Martinescu dela postul său de comandă; mă roagă să-i dau știrile dela radio. El s'a obișnuit să i le comunic în fiecare seară, dar de data asta căpitanul Stoia este în defect : nu se aude Bucureștiul.

14 SEPTEMBRIE

Viața se scurge liniștită, programul repetându-se în fiecare zi cu aceiași monotonie. Din când în când o furie de bombardament ne aduce la realitate și ne amintim că avem pe Ruși în față.

Mașina sanitară sosește cu alți morți printre care și Gălan. Toți au aceiași rană la gât. Sunt transportați pentru înmormântare cu onorurile cuvenite la Wiscopoli.

Un cățeluș mic, galben și sfrijit, s'a aciuit pe la postul nostru de camandă. Probabil că a fugit din satul său de frica bombardamentului. Este de ajuns să se audă un sgomot de motor ca să tremure și să fie cel dintâi care se furișează în adăpost.

Pe câmp sute de boi părăsiți, merg în neștire, păsunează și se adapă cum pot. Ostașii noștri prind câteva vaci pe care le priponesc în porumb. De acum avem lapte din belșug.

Plutonierul Ciobanu cu popotarii lui, vine regulat cu mâncare și ea este destul de variată. I s'a părut că la comandă lipsește o sală de masă și a doua zi am avut amenajată una. Lângă noi era o groapă de patru pe zece metri și adâncă de trei. Nu departe a găsit un vagonet pe roate, din cele ce au fermierii stepelor și le transportă la lucru pe câmp. Un tractor dela colhozul cel mai apropiat transportă vagonetul la marginea gropii și cu o dexteritate grozavă, vagonul alunecă pe două grinzi în ea. Este perfect camuflat. In interior se așează o masă și două bănci și iată-ne cu o „sufragerie" foarte elegantă. Personalul popotei este încântat. Toți vizitatorii sunt minunați când o văd.

Ora 20. Se aude în sectorul escadronului întâi un răpăit grozav de focuri. Cerem relații și ni se raportează că bolșevicii încearcă să lanseze pe apă trei bărci cu soldați. Incercarea eșuează dela început, căci ostașii escadronului unu sunt vigilenți.

Pe la ora 21 suntem vizitați de un avion care asvârle o rachetă cu parașută. Ea luminează câmpul admirabil timp de 15 minute.

Acum, în sectorul căpitanului Ioan, se aude un sgomot extraordinar. Ni se raportează că s'a reprimat dela început o încercare de trecere.

Pentru a lua bolșevicilor piuitul, colonelul ordonă o demonstrație pe întreg sectorul regimentului. Timp de cinci minute se va trage cu tot armamentul.

In mai puțin de cinci minute începe executarea ordinului și un foc năpraznic încinge toată valea care răsună asurzitor. Apoi totul reintră în liniște și liniște am avut toată noaptea.

Telefoanele din urmă, alarmate, ne întreabă ce s'a întâmplat, iar noi le răspundem că n'a fost decât o demonstrație din partea noastră

15 SEPTEMBRIE

De dimineață a început ziua cu haz.

Căpitanul Dănăilă văzând că vaca sa nu dă destul lapte, o schimbă cu alta, care avea ugerii mai mari. O priponește frumos, lângă cortul său, îi dă apă la timp și gră-

unde cât putea mânca. Dimineața când o mulge este mirat că dă tot lapte puțin. Este furios și nu bănuește ce s'a întâmplat cu ea. Noi care știm că ordonanțele ofițerilor care nu au vacă, se scoală și o mulg cu noaptea în cap, râdem cu poftă, dar el nu-și putea da seama de motivul veseliei noastre.

La amiază ne vizitează colonelul Codreanu, comandantul brigadei, care mulțumește colonelului Hristea pentru concursul dat și pentru felul cum s'a comportat regimentul. Mâine vom fi schimbați și ne vom înapoia la brigada noastră.

După amiază sosește la regiment căpitanul Neculcea Dumitru, care vine dela brigadă, după cererea sa, ca să lupte cu noi. Gestul este foarte frumos și ar fi de dorit să fie imitat. I se dă comanda divizionului întâi.

Se interesează deabinelea. Sosesc bucătăriile trupei și căruța popotei.

Pătru ajutat de Figaro ne servește masa. Râdem, vorbim și încheiem această zi cu nădejde că peste alte două ne vom odihni în liniște.

Intrăm în cort și după o jumătate de oră auzim strigând: „Vin rușii, săriți fraților".

Ce se întâmplase?... Figaro și cu Gherlan, soldatul care ajută la spălatul vaselor la popotă, povestea ordonanțelor noastre, despre curajul ce au a merge noaptea singuri prin zonă periculoasă și că singura lor ambiție este să prindă un ciolovec. Arme au, curaj nu le lipsește, numai prilejul nu s'a ivit.

Costică se înțelege cu Ion să le facă o farsă. Cel dintâi dispare câteva clipe, care îi ajung să dezarmeze carabina lui Figaro, ce este în căruță și apoi vine la Ion și-i spune „Te cheamă domnul colonel". Acesta n'a fost decât pretextul ca să dispară amândoi.

Se duc în porumbi, mai încolo pe unde trebuia să se înapoieze căruța popotei și așteaptă sosirea vitejilor popotari.

Din depărtare se aud ropotele cailor și huruitul roților.

Ordonanțele noastre sunt la posturi. Căruța se apropie, oamenii ies în drum: „Predaiti romanski!" se aude vocea îngroșată a lui Ion.

Figaro înmărmurește. Gherlan pune mâna pe armă încearcă să tragă și vede că nu ia foc. O lasă jos, lasă pe Figaro și caii și-o rupe la fugă înapoi. Figaro, rămas singur fuge și el după Gherlan, strigând cât îl lua gura: „Vin Rușii, săriți fraților".

Au râs din toată inima toți ostașii care erau la curent cu cele întâmplate. Când li s'au spus că au fost victimile unei glume, cei doi camarazi s'au înciudat și au cerut să fie trimiși pe front în linia întâia, bine înțeles cu gândul să nu li se aprobe.

17 SEPTEMBRIE

Este ora trei. Adjutantul regimentului de roșiori ne deșteaptă. Este ora când urmează să predăm poziția înlocuitorilor noștri. Ei au venit de aseară astfel că am stat cu toții în sector. Ne luăm rămas bun, urându-ne reciproc sănătate și noroc.

Mașinile regimentului transportă trupa noastră, astfel încât ajungem cu toții către orele cinci, în Liubimovka.

Bucurie mare pe fostele noastre gazde, în ciuda celor ce rămăseseră cu caii la mână și le-au distrat în lipsa noastră. Nu-i numesc, doresc să fiu discret, cine știe dacă aceste note nu vor fi citite cândva de soția vreunuia dintre bunii mei camarazi.

La ora 12 se citește trupei sub arme, următorul ordin dela Marele Cartier General:

ORDIN DE ZI PE ARMATA Nr. 8,

DIN 14 SEPTEMBRIE 1941

Unitățile Armatei 3-a s'au acoperit de glorie pe câmpurile de luptă ale Bucovinei, Basarabiei, Transnistriei și Ucrainei.

Prin luptele grele de zi şi noapte, unităţile Armatei a 3-a au străbătut victorios peste 1500 km. şi au înfipt pe malurile Niprului Tricolorul românesc.

Fapta lor cinsteşte Naţiunea.

Pentru bravura şi virtuţile lor ostăşeşti le aduc mulţumirile şi recunoştinţa Patriei şi a M. S. Regelui.

Ofiţerii, subofiţerii şi ostaşii armatei a 3-a au bine meritat dela Patrie.

Comandantul de Căpetenie

Mareşal *I. Antonescu*

Citirea acestui ordin impresionează foarte plăcut toată trupa. Ţara îi urmăreşte. Nu i-a uitat nimeni, iar faptele lor sunt cunoscute.

După amiază soseşte ordinul ca regimentul să fie gata de marş. Brigada ne ia drept odihniţi şi-şi propune să executăm un marş în regiunea Berislav, în vederea regrupărei în jurul podului dela Nipru. Colonelul Hristea intervine şi reuşeşte să ni se aprobe o noapte de repaus, astfel că plecăm mâine dimineaţă.

Ne vedem caii de care am fost despărţiţi 10 zile. Revizuim harnaşamentul şi toţi se culcă devreme cu credinţa că nu se ştie când vor mai avea o noapte atât de liniştită.

18 SEPTEMBRIE

Dimineaţa la cinci suntem călări. Caii sunt frumoşi, mai toţi sburdă. S'au îndreptat foarte mult. Soldaţii sunt veseli că sunt călări, lupta pe jos le scade entuziasmul. Acum sunt mai îndrăsneţi.

Către ora 13 ajungem cu tot regimentul în Sawiefka, pe malul Niprului. Aci aşteptăm ordinul brigăzii care ne va indica ora trecerii peste pod.

Regimentul este masat într'o livadă de meri, din nenorocire fără mere.

Este frig şi un vânt dinspre mare ne înţeapă feţele. Câteva avioane ruseşti ne mitraliază. N'avem nici o pierdere.

După ce au aruncat gloanţe, ne bombardează şi cu manifeste care sunt, cum e scris pe ele: „Bilet de liberă trecere de partea Armatei Roşii".

Pe manifest este o gravură care reprezintă câţiva soldaţi români ce merg la atac împinşi de ofiţerii germani care îi ameninţă cu revolverul şi cu biciul la spate.

Sub gravură sunt următoarele versuri :

Măi cu inima-română
Strigă neamţul-ofiţer
La spate baioneta-i ţine
La tâmplă un revolver.

Soldaţii citesc versurile cu accent evreesc şi râd cu mare poftă, mai ales acum după ce au văzut cruzimile dela Mihailovka.

La ora 22 ne îndreptăm spre Berislav.

Era întuneric şi nu puteam vedea la un pas înaintea noastră. Nu se poate aprinde nici un chibrit căci aviaţia inamică la fiecare minut dă târcoale podului.

Cu chiu cu vai ajungem în apropiere de pod, unde suntem opriţi. Aşteptăm să ne vie rândul.

Frigul este din ce în ce mai mare şi nu sunt speranţe de somn

19 SEPTEMBRIE

Este ora 2.30. Regimentul este în coloană pe şosea, aşteptând trecerea peste pod.

Sunt cu şeful în maşină. Motorul este în funcţiune pentru a ne mai încălzi.

Deodată văd pe stânca din marginea drumului, scânteii. Şoferul, în grabă deschide uşa maşinei si se culcă în şanţ.

Ne dăm seama că avioane inamice mitraliază şoseaua iar gloanţele ce ating stânca scânteiază. Abea coborâm şi

câteva bombe explodează în râpele din dreapta drumului.

Artileria antiaeriană dezlănțuie un foc năprasnic, iar mitralierele cu cartușele lor trasoare, împânzesc cerul cu fulgere ce strălucesc în noapte.

O parte din caii grupului de comandă, ce erau în apropierea noastră, scapă. Oamenii impresionați, se reped în bezna nopții în adăposturi imaginare.

Totul s'a petrecut cu iuțeala unei clipe. Sgomotul avioanelor a dispărut. Acum nu se aude decât vaetul a doi soldați jandarmi, răniți de gloanțele dușmane și vocea sonoră a comandanților de escadroane care restabilesc ordinea în coloană. Colonelul se interesează înapoi asupra efectului acestui atac și toți suntem fericiți că nimeni n'a fost atins.

La orizont începe să se profileze ușor, crestele dealurilor din împrejurimi. Coborâm spre pod unde întâlnim pe căpitanul Radu Ionescu, singurul reprezentant al brigăzei la trecere. Ne întâmpină cu multă bucurie și ne informează asupra etapei următoare.

Pășim pe pod. Emoțiunea este generală. Suntem pe jos, urmați de căpitanul Stoia, slt. Păunescu și serg. t. r. Marin Popescu, apoi tot regimentul

Podul este pe vase, construit de pionierii noștri și germani. Când suntem deabinelea pe el simțim talazul valurilor cum ne clatină ușor. Impresiunea este ciudată : Parcă ai vrea să fii mai repede pe malul celălalt... și când te gândești că aci, fluviul are o lățime de 600 metri.

Ce minunată idee au avut Rușii să ne viziteze mai devreme... Ce nenorocire ar fi fost să ne fi surprins cu caii pe pod...

Ajunși pe malul opus, încălecăm iar conform ordinului, ne îndepărtăm cât mai repede de pod.

Către ora patru suntem la Sora Balka, unde la fiecare pas găsim mărturia luptelor grele, ce le-au avut trupele germane, pentru cucerirea acestui mal.

După o oră sosesc și ultimele escadroane. Se cartiru-

esc provizoriu pentru ca trupa să se poată odihni câteva ore.

Satul Sora Balka este mare, cu casele obișnuite rusești din chirpici și acoperite cu pământ. Se cunoaște că a fost greu bombardat, căci mai toate casele au ceva stricat.

La 11 sosește ordinul de continuarea marșului spre Constantinovka.

Trupele rusești se retrag spre Melitopol. Noi le vom urmări. Brigada noastră operează la Nord de șoseaua Be-

După luptă la Sora Balka în stepa Nogay.

rislav Melitopol, în legătură la Nord cu Vânătorii noștri, iar ia Sud cu trupele germane.

După un repaus de șase ore ne îndepărtăm spre Constantinowka. De astă dată le este dat călărașilor să mărșăluiască spre alte zări.

Ne avântăm în adevărata stepă Nogay. Praful, de cel puțin 20 cm. ce acoperă șoseaua, ne obligă să mergem cu unitățile la mari intervale.

Când zic şosea, înţeleg o porţiune de teren, lată de 100 şi 200 metri, pe care praful este mai fin. Un şir de stâlpi de telegraf, mărgineşte şoseaua ce duce în direcţia Constantinowka.

Din loc în loc sunt tăbliţe cu indicativul unităţilor.

Aşezăm şi noi pe ale noastre cu „Hotin" ca să ştie cei din urmă pe unde am luat-o.

Din cauza prafului prea mare, Plutonierul Petică derapează cu motocicleta sa şi işi fracturează braţul. Nu se lasă şi ne urmează cu o căruţă.

Mergem la trap, facem câte un repaus, o luăm iarăşi la trap dar nu se mai sfârşeşte. Mergem mereu. Câmpie nesfârşită în jurul nostru, până în zare, iar privirea nu se opreşte pe o cută de teren, pe un pom sau pe o casă. Dealtfel am fost preveniţi să avem sacale şi... răbdare.

După câteva ore ajungem la o răspântie. Aci, o cruce impunătoare aminteşte trecătorilor că pe acest loc a căzut, ca un erou, generalul cavaler Von Schobert.

Ne oprim un moment, colonelul vorbeşte escadronului din cap despre moartea generalului erou, căzut la datorie. Toate escadroanele se opresc în acelaş loc pentru proslăvirea lui.

Astăzi trebue să facem o etapă de 70 klm. ca desearä să avem unde cantona. Dealtfel, trei zile, o să facem, tot etape mari, căci stepa are 180 klm. iar satele sunt foarte rare.

La ora 20 cantonăm în satul ordonat. Satul, era cum era, dar pe noi ne interesa apa.

Este un făcut, ori de câte ori îţi lipseşte un lucru, ai poftă de el. Tot astfel şi la noi: cât am fost la Nipru nu bea nimeni, azi toţi cer apă. Doctorul Daşoveanu care trebue să dea exemplu, cum se aşează la masă, cere ca un copil: „apă, pâine, apă, pâine".

In sat se găsesc două fântâni, din acelea ca pe stepă. Apa este la 70-80 metri şi se scoate cu un burduf tras de un otgon, care se deapănă pe o roată învârtită de oameni sau de un cal.

Am fixat unităţilor fântânile şi n'am apucat să mă liniştesc şi aflu că apa s'a sfârşit. Acum trebuie să treacă trei ore ca să se adune alta.

Nu ştiu ce poftă de spălat i-au apucat pe unii care nu au încercat s'o facă la Nistru, Bug sau Nipru. Problema s'a rezolvat repede: din trei în trei ore câte un escadron la adăpat. La porţia de apă intră şi oamenii.

22 SEPTEMBRIE

Suntem în marş spre Torgaevka. Doctorul cu sanitara lui, cere învoirea de a trece înainte. Colonelul îi îngădue cu condiţia de a nu se depărta prea mult, ci să facă salturi pe care să aştepte regimentul. In acest timp se ivesc cinci avioane cu svastica, însă fără acel galben distinctiv la extremitatea aripelor. Ele trec liniştite deasupra noastră, la o înălţime foarte mică. Unul dintre ofiţeri ne spune că sunt ruseşti. Nu ne vine să credem căci am văzut perfect svastica şi prea au sburat jos.

Mergem liniştiţi înainte. Deodată auzim un bombardament aerian înapoi. Avioanele ce trecuseră pe deasupra noastră au lansat bombele într'o coloană de artilerie ce venea după noi.

După două minute vedem maşina sanitară oprită şi doctorul, cu harta în mână căuta un şanţ, o cută de teren, în fine un adăpost ori care ar fi fost el.

Cele cinci avioane se întorceau şi printr'o voltă de mare anvergură ajunsese sanitara. Acum unul dintre aviatori îi dădea târcoale şi-l distra cu mitraliera. Ceilalţi patru descoperind coloana se îndreaptă spre noi.

Regimentul se răspândeşte, descalică, mitralierele se pun în bătaie, iar călăraşii îşi pregătesc carabinele.

Acum care pe care!

Primul avion se roteşte în capul coloanei şi porneşte focul, începând dela noi spre coadă, urmat de celelalte trei.

Norocul nostru este că ele nu au mitraliere decât pe

flancuri, astfel că nu pot trage decât aplecându-se pe o aripă, de aceia sunt obligați a face dese volte.

Mitralierele noastre le impun oarecare respect și le obligă se se înalțe cât mai mult până se duc să-și vadă de treabă aiurea.

Din tot regimentul avem o singură victimă pe sergentul Pistol Ion din escadronul doi.

Bietul om, cum i-a fost lui scris să fie victimă tocmai el, pe care comandantul lui de pluton, locot. Constantinescu Victor, îi menaja și-l lăsa mereu cu caii la mână.

Doctorul a venit numai decât, a ridicat victima și a constatat că avea o rană grozvă în spate. Glonțul pătrunsese în abdomen și explodase. Erau din cartușele cu focos 17 m/m ce au aviatorii ruși.

Ajunși la Torgaewka i s'a făcut un coșciug și o cruce. A doua zi, când am plecat pentru etapa următoare, a fost îngropat de camarazii lui, alături de un ostaș german.

Mormântul lui Pistol străjuește singuratic pe șoseaua dela Berislav spre Melitopol pe drumul călărașilor olteni dela Mihailovka la alte lupte în spre Doneț.

24 SEPTEMBRIE

După două zile de marș am ajuns la Anovka. Satul este ocupat de... Roșiori. Este sectorul lui și mă mir ce căutăm noi.

Un sat tătăresc cu casele așa de proaste încât la noi nici vitele nu s'ar adăposti în ele.

Ne sosește dela brigadă o secție de tunuri A. A. așa că împreună cu plutonul de mitralieră al lui Coliopol, suntem o forță și nu ne mai este teamă de avioane.

Secția A. A. și mitralieră se iau la întrecere: care doboară primul un avion.

Prilejul li se prezintă chiar în după amiaza zilei.

Un avion rus, care nu știa de acest concurs, a riscat și a venit în fața secției de tunuri. Servanții secției s'au

căsnit, s'au sucit și când să tragă, proectilul n'a luat foc. Repede au încercat al doilea tun. Aviatorul n'a vrut să mai aștepte și a plecat: ori este concurs serios, ori ne jucăm. A trecut spre plotonul de mitralieră. Aci sublt. Coliopol, îndată ce a auzit zgomotul motorului, dintr'un salt a fost în mijlocul plotonului.

Ii păruse rău că avionul se îndreptase la început spre

Avionul bolșevic doborît de mitralierele S.-Lt. Coliopol M. la Anovka

secția A. A., astfel că aceasta îi va lua înainte, dacă nu l-o scăpa. Coliopol este vânător pasionat și știe că și la iepuri se duc mulți vânători, dar vânatul tot scapă.

Pe când se gândea astfel vede că avionul se îndreaptă spre ploton. Un semn și cele patru mitraliere deschid un foc grozav. Avionul se întoarce brusc. Fuge... La aproximativ un kilometru spre Est se clatină, mai face un efort

disperat, doar doar o ajunge în liniile lui și cade în fața unui post german.

Observatorul nostru l'a urmărit și ne-a înștiințat. O patrulă călare ne-a confirmat succesul. Postul german a declarat că avionul a fost lovit de români, căci ei n'au tras.

S'a anunțat brigada care a trimes pe căpitanul Popescu Vlădoianu, la fața locului pentru a constata succesul mitralierei.

La noapte ne vom mișca spre Nord. Se pare că Rușii

Călărașii urmăresc pe bolșevici pe întinsul Stepei Nogay.

reacționează cu îndârjire. Melitopol n'a fost cucerit. Sunt lupte grele prin împrejurimi.

La ora 20 începem deplasarea spre Elisabetowka. Cât de cald este ziua, pe atât de frig este noaptea. Drumul îl parcurgem mai mult pe jos. Câteva rachete trase de Ruși ne amintesc că suntem prin apropierea primei linii.

De două zile nu ne-a mai sosit pâinea. O ducem greu

din acest punct de vedere, dar drumurile sunt proaste, etapele mari, iar mijloace de transport puține.

25 SEPTEMBRIE

După patru zeci și opt de ore de marș obositor, prin praf și pe o căldură tropicală ziua, pe un frig excesiv noaptea, lipsiți de apă pe întinsul stepei Nogay, regimentul a ajuns în zorii zilei la Elisabetowka.

Satul, deși în parte ocupat de un regiment de Vânători german, cu totul lipsit de grajduri și acoperiri pentru cai, totuși ne poate adăposti până dimineața.

La prima rază călduroasă de soare, oamenii și caii se culcă cum pot, mulțumiți că se pot odihni liniștiți.

Ni se făgăduise o zi de repaus, dealtfel bine meritat și pe care o așteptăm dela 2 Septembrie. Ne bucuram că în fine această zi a sosit.

Pe la ora 11 când colonelul Hristea isprăvise de dat ultimele dispozițiuni pentru organizarea cantonamentului ne trezește bubuitul tunului dinspre Răsărit. Hatmanul, cum îi spuneam noi colonelului, mă privește întrebător și amândoi am avut aceeași presimțire: Nici astăzi nu este rost de odihnă.

Intr'adevăr, nu trece o jumătate de oră și o mașină stopează în fața postului de comandă. Din ea descinde bravul comandant al brigadei de fier, colonelul Ion Dănescu, care îngândurat se îndreaptă spre noi.

Apariția sa ne-a bucurat foarte mult, dar faptul că întârzie să vorbească ne întărește convingerea că s'a petrecut ceva care nu-i pe placul său. Eram curioși să știm mai curând ce s'a întâmplat.

In fine, începe să ne vorbească liniștit și aflăm că am fost afectați Diviziei germane iar că Rușii, în cursul nopții, s'au infiltrat în regiunea Lewitzkago-Philiberta, producând o pungă în sectorul german. Divizia, cu puținele rezerve de care dispune, încearcă în acest moment să restabilească

situația. In cazul când încercarea nu reușește, regimentului nostru îi va reveni onoarea să restabilească situația în sectorul Diviziei. In acest scop este bine ca regimentul să se pregătească pentru a fi gata la noapte.

Câștigasem câteva ore de repaus până la noapte și aceasta este destul de mult.

După plecarea colonelului Dănescu, stăm la masă, discutăm și comentăm situația după bubuitul tunului și sgomotul mitralierelor care nu par prea departe.

La ora 15 colonelul este chemat la Divizie, unde se duce însoțit de căpitanul Ioan Eugen.

Comandantul diviziei germane, îi comunică rezultatul negativ al contraatacului. Rușii erau foarte numeroși. Dealtfel, adaogă generalul, nu mai am nici o grijă când am la dispoziție renumitul regiment de călărași, care sunt sigur că va restabili situația.

O cafea, puțin coniac franțuzesc, și vizita e sfârșită.

Ajuns la regiment, colonelul însoțit de comandanții de escadroane și de colonelul Strahamann, delegatul diviziei germane, pornesc la recunoaștere fără a mai pierde o clipă.

Ziua de mâine va fi o zi mare. Călărașii vor dovedi prezența lor pe aceste meleaguri, iar trupele lui Timocenko vor da de noi „cei dela Mihailovka", depe Nipru.

Terenul este foarte ingrat, mai neted ca o carte poștală. Presărat pe ici pe colo cu câte un nenorocit de sat sărăcăcios și fără pomi.

Timpul foarte uscat, dar friguros.

Recunoșterea făcută, colonelul comunică hotărârea sa asupra felului cum se va desfășura atacul, împarte misiunile fiecăruia. Toți știu ce au de făcut și ne înapoiem la Elisabetovka.

La ora 18 trupa ia masa după care, eșalonul de cai la mână se îndreaptă, sub comanda maiorului Martinescu, spre locul hotarât, pentru a fi la adăpost.

Despărțirea luptătorilor pe jos de iubiții lor cai este ceva înduioșător.

Toți luptătorii și-au luat dela șea gloanțe, grenade...

ultima carte poștală primită de acasă, ca s'o aibă ca talisman. Câți dintre călărași nu s'au gândit privindu-și calul cu resemnare, dacă mâine îl va mai încăleca!... Fiecare cu destinul său!

Nu este timp de pierdut, dar coloana de cai se îndepărtează iar după câteva minute nu se mai zărește.

Ofițerii își iau locurile în front. Se dau ordine scurte și se formează coloana pe jos.

Tăcerea e întreruptă de colonel:

— „Ei sunteți gata, măi băeți?". „Ne așteaptă Ivan să-i dăm la cap! Care dintre voi e obosit și nu poate veni cu drag de mine, să-mi spună să-l trimit la cai?".

Răspunsul întârzie; toți în cor:

— „Mergem cu toții așa cum am plecat la război. Izbândă sau moarte".

Coloana se pune în marș. Incep râsete, spirite la adresa paciolovecilor, presărate cu câte o vorbă rusească, un „pajaloste Ivan" sau „Vă strilaiti ruski, fără Dumnezeu ce sunteți" etc...

Ne avântăm în câmp; este întuneric și mergem mai mult cu busola.

Drumul pare foarte lung și cei șapte kilometri îi străbatem în mai bine de două ore.

Pe front liniște.

Ajungem la o șiră de pae în jurul căreia poposim până în zori.

Este cea mai friguroasă noapte de până acum, sau așa ni se pare nouă.

Dormim cum putem, sau mai bine zis căutăm să dormim.

26 SEPTEMBRIE

La ora patru sosește delegatul german cu ordinul prin care se schimbă locul unde vom ataca.

De data aceasta vom ataca la Filiberta, ce se găsește la extremitatea dreaptă a sectorului german.

Altă recunoaştere, acum mult mai sumară, după care suntem întrebaţi când vom fi gata de atac. Răspunsul este prompt: „îndată".

Se hotărăşte de divizie ora nouă pentru începerea atacului.

Ne îndreptăm spre noua bază de plecare. Artileriştii toţi în păr, sunt în fierbere căci la nouă fără cinci ei le iau ruşilor întâi piuitul.

Ca prin minune norii se risipesc şi un soare de Septembrie luminează câmpul de bătălie, dându-i un colorit minunat care măreşte voioşia ostaşilor.

Este ora 8.30. Toţi suntem gata şi aşteptăm.

Incepem o convorbire banală cu colonelul Strahamann dar acesta se uită din când în când la ceas. Artileriştii îl surprind căci printr'o rafală impresionantă îi amintesc că este ora nouă fără cinci.

Colonelul Gradin, comandantul întregei grupări de artilerie, se întrece ca toţi artileriştii săi să fie la înălţimea moralului ridicat al călăraşilor din Romanaţi.

La ora nouă porneşte căpitanul Neculcea D-tru cu un calm impresionant, în capul primului val. Ruşii reacţionează îndată printr'o tragere de oprire cu tot felul de calibre şi cu o risipă de proectile aşa cum numai ei pot s'o facă.

Norocul nostru că trag de astă dată prost şi astfel tirul lor nu-şi atinge scopul. Nimeni nu se impresionează.

Porneşte al doilea val în frunte cu căpitanul Ioan Eugen, în aceiaşi ordine şi linişte.

Ruşii zăpăciţi trag cu disperare.

La un moment dat ecadronul trei al căpitanului Amărăscu, este cu totul acoperit de fum. Toţi s'au culcat la pământ. Noi care îi urmăream am înmărmurit.

După câteva secunde lanţul de trăgători se ridică şi pornesc mai departe în aceiaşi linişte. Erau toţi la număr. Ce bucurie!

Mânaţi de vâltoarea luptei ce începuse, înaintăm şi noi

comanda, iar cu noi, şi delegatul german cu însoţitorii săi, care erau minunaţi de felul cum se desfăşoară acţiunea.

Niciodată n'am văzut atât entuziasm, elan, spirit de sacrificiu şi dorinţă mai mare de a fi la înălţime şi chiar de a întrece pe camarazii germani, în sprijinul cărora dăm acest atac, ca astăzi.

Dela comandant la ultimul soldat, toţi în prima linie sub focul de branduri şi artilerie de toate calibrele.

In sgomotul sinistru al bombardamentului ce ne copleşea dându-ne impresii nelămurite toţi se mişcau liniştiţi. Se fac semne, se dau ordine scurte, fiecare luptând în noi cu infinite taine ce amuţeau la gândul necunoscutului din clipa următoare.

Deslănţuirea atacului antrenează şi pe cei cinci-şase germani ce erau cu pacurile şi ne pomenim cu ei în linia întâia trăgând vârtos.

Colonelul german nu mai încetează cu elogiile şi foarte emoţionat urmăreşte toate fazele luptei şi progresul atacului.

In faţa puhoiului nostru năvălitor, Ruşii fug din poziţiile lor, părăsesc întregul armament, iar alţii se predau.

La ora 12 Filibert este cucerit de călăraşi.

La dreapta legătura este făcută cu restul trupelor germane.

La apariţia noastră compania germană explodează în manifestaţiuni entuziaste şi într'un elan spontan compania germană cu escadronul unu, depăşesc obiectivul.

A trebuit intervenţia noastră energică pentru a-i opri.

Nu pot să nu elogiez colaborarea ideală şi sprijinul eficace dat de tunarii din artileria călăreaţă. In special tunarii de talia căpitanului Iacovachi şi Mihăescu, fideli subalterni ai colonelului Gradin.

Niciodată nu s'a realizat o legătură mai perfectă şi mai ideală a focului cu progresiunea atacului ca astăzi.

La 11 şi un sfert colonelul Strahamann se duce cu motocicleta să raporteze personal generalului, strălucitul succes al zilei.

Escadroanele se organizează pe noule poziții pentru a nu fi surprinse de reacțiunile Rușilor.

Doctorul Dașoveanu intră în funcțiune: culege răniții și morții care din fericire sunt puțini până acum.

La ora 13 colonelul german se înapoiază dela divizie; îmbrățișează pe colonelul nostru și-i transmite felicitările și entuziasmul generalului care s'a exprimat astfel: „Astăzi când împlinesc 52 de ani, nici nu se putea un dar mai scump ca acesta pe care mi l-a dat „Regimentul de Călărași" cucerind Filiberta.

Rușii nu ne dau prea mult răgaz.

Pe la ora 14 se deslănțue pe satele ocupate de noi un bombardament formidabil. Multe proectile sunt incendiare și ele reușesc să aprindă câteva case. Intreaga poziție este învăluită în fum.

Câteva proectile cad în escadronul de rezervă rănind câțiva soldați.

Doctorul își mută postul lui de ajutor în mai multe locuri în hazul nostru și tot nu-și găsește liniștea... ce trebue postului de prim ajutor.

Primele valuri de Ruși își fac apariția în fața escadronului din stânga.

Căpitanul Ogrezeanu îi lasă să se apropie și când ei se credeau mai în siguranță, dezlănțue asupra lor un foc așa de violent, încât în mai puțin de 10 minute, atacul lor este dezorganizat și toți puși pe fugă. Nemernicii au intrat apoi pe mâna artileriștilor care i-au urmărit cu un foc ucigător.

După o jumătate de oră încearcă un nou contraatac însă în sectorul escadroanelor căpitan Dobrescu și Amărascu. Aci înaintează în masă compactă, două batalioane.

Se încinge o bătălie în care pe lângă încleștarea supremă a omului și armamentului superior de care dispunem, Dumnezeu pare că și-a dat cu prisosință binecuvântarea fiilor ce i se supun și luptă pentru cruce. Escadroanele trei și patru cu cele 36 puști mitraliere și patru mitraliere, i-au masacrat pur și simplu.

Mormanele de morți din fața poziției erau așa de mari încât ostașii au trebuit să se scoale în picioare pentru a urmări cu focul, pe fugari.

Trăgeau soldații cu puștile mitraliere rezemate pe umerii camarazilor lor.

O lovitură de brand rătăcită în sectorul escadronului trei, cade în plotonul de aruncătoare omorând doi soldați și pe plutonierul Pătrașcu, eroicul comandant al plotonului de aruncătoare.

Lecția dată însă nu le-a servit prea mult timp. Probabil că nu erau mulțumiți comisarii poporului, căci la ora 17 Rușii fac un ultim efort. Se strecoară pe la colhozul din dreapta, ce-l credeau nesupraveghiat fiind la marginea sectorului și atacă din nou.

Nici aci n'au avut o soartă mai bună. Artileriștii noștri n'au avut de lucru și au concentrat focul celor șase baterii pe ei, spulberându-le și această încercare.

Eram foarte curios să aflu dela prizonieri ce i-a făcut să fie așa de impetuoși la atac, dar n'am putut înțelege nimic fiindcă toți erau amețiți de băutură.

Seara a început să se lase când a sosit și ordinul să fim schimbați de către alt Regiment de Călărași.

După predarea poziției plecăm spre Weseloje, încheind o zi de glorie pentru regiment, glorie plătită destul de scump cu sângele a 14 morți și 22 de răniți.

La ora 21 intrăm în cantonament.

La apel suntem 36 mai puțini.

Brigada ne întâmpină cu mare admirație, iar colonelul Dănescu ne citește următoarea scrisoare de mulțumire a generalului German:

Divizia de Infanterie
Comandantul

P. C. al Diviziei
26 Septembrie 1941

Domnului Colonel Dănescu Ion,
Comandantul Brigadei de Cavalerie.

Mă bucur să vă aduc la cunoștiință că Regimentul de Călărași cu artileria Brigăzii Dvs. a reușit în urma unui atac

dus cu elan ce nu a cunoscut piedici, împreună cu slabele puteri ce stăteau la dispoziţia diviziei mele, să respingă pe Ruşii ce se infiltraseră, pricinuindu-le pierderi dintre cele mai grele.

Regimentul a repurtat, sub comanda Comandantului său succese excepţionale, realizând premizele pentru restabilirea unui front inexpugnabil în sectorul diviziei.

Vă mulţumesc pentru sprijinul dat diviziei şi vă rog să transmiteţi mulţumirile mele şi recunoştiinţa mea cea mai perfectă tuturor ofiţerilor, subofiţerilor şi trupei Regimentului de Călăraşi şi artileriei colaboratoare şi în special Comandantului Regt. de Călăraşi.

Văd în acest succes al zilei semn prevestitor al viitoarei victorioase camaraderii a Brigadei de Cavalerie şi a Diviziei de Infanterie Germană.

General *Wittke*
Comandantul Diviziei

Ce satisfacţie poate fi mai mare decât recunoaşterea acestor fapte glorioase, făcute de ostaşii regimentului.

27 SEPTEMBRIE

Oamenii se curăţă iar ofiţerii însoţesc pe colonelul Hristea la recunoaşterea terenului.

Brigada noastră a luat în primire sectorul diviziei germane cu începere de azi noapte orele 24.

Regimentul nostru este în rezerva brigăzii, însă mâine dimineaţă vom da un detaşament sub comanda căpitanului Ioan, care va ocupa o poziţie de legătură între Regimentul de Roşiori şi cel Purtat.

La ora 11 soseşte ordinul de zi dat de brigadă pentru evidenţierea faptelor de arme dela Filibert.

Trupa sub arme ascultă cu vădită emoţiune următorul:

ORDIN DE ZI Nr. 112
DIN 27 SEPTEMBRIE 1941

Acţiunea fulgerătoare a Regimentului de Călăraşi şi a Regimentului Artilerie Călăreaţă din ziua de 26 Septembrie 1941, plină de avânt şi curaj a dus la îndeplinirea, în cele mai frumoase condiţiuni a misiunei primite: respingere prin contraatac a inamicului pătruns în poziţie.

Mulţumesc călduros în numele patriei, ofiţerilor, subofiţerilor şi ostaşilor acestor brave regimente pentru datoria împlinită cu atâta bravură.

Conduita lor a stârnit admiraţia vitejilor noştri camarazi de luptă ai Armatei Germane, Comandantul Diviziei şi a trupei care a luptat cot la cot.

Filibert şi Moloconschij, vor fi în viitor noui nume de glorie înscrise cu jertfă şi bărbăţie pe laurii de glorie, cucerite pe câmpul de luptă, de către Regimentul de Călăraşi şi Regimentul de Artilerie Călăreaţă.

Deplâng cu durere pierderea camarazilor căzuţi la datorie pentru patrie şi onoarea Cavaleriei.

Numele lor a trecut în rândul eroilor.

Trăiască glorioasele regimente cu care brigada se mândreşte.

Comandantul Brigăzei de Cavalerie
Colonel (ss) *Dănescu*

După această solemnitate colonelul Hristea se îndreaptă spre brigadă unde colonelul Dănescu îi face din nou elogii asupra frumoaselor acţiuni ale regimentului şi îi făgădueşte că va ţine regimentul în rezervă mai mult, pentru a se odihni.

In acest timp, cum stăteau afară, dela bucătăria popotei venea un miros delicios de friptură. Comandantul brigăzii pofteşte pe comandantul nostru să ia masa la brigadă: „Avem o friptură minunată de curcan şi nişte murături un deliciu".

Invitaţia era prea atrăgătoare aşa că s'a acceptat.

Intre timp colonelul Zaharia, şeful de stat major, primeşte ordinul telefonic al Armatei a 3-a ca regimentul de Călăraşi să se deplasesze imediat la Malaio-Belosjorka astfel încât până la ora 24 să fie la dispoziţia brigăzii Vânători de Munte.

Această veste adusă comandantului de brigadă, se renunţă la plăcerea unei mese comune şi se iau dispoziţiuni pentru executare. Intre timp soseşte avionul cu ordinul de operaţii confirmând ordinul telefonic.

Nu ne era dat să ne odihnim.

Abia am primit răgazul să aducem caii la mână şi să refacem unităţile.

Trupa este nedumerită. Ofiţerii se uită la noi întrebător, dar nici unul nu îndrăsneşte să formuleze vr'o întrebare. Dealtfel nici noi nu ştiam prea mult.

Se zice că Timocenko nu se lasă, vrea să ajungă la Berislav şi deaceia a atacat cu forţe mult superioare dela cotul Niprului până aici. Brigada Vânători de Munte contează pe noi.

Detaşamentul căpitan Ioan, format din escadronul trei, o grupă de mitralieră, un ploton aruncătoare şi o secţie artilerie, pleacă pe poziţie la Polograd.

La ora 20 sosesc caii şi peste o jumătate de oră suntem călări, în marş pe o frumoasă noapte cu lună plină, dar pe un frig cumplit.

Pe drum suntem îndreptaţi spre Perskacorcenko, deoarece la Malaio-Belosjorka a pătruns inamicul.

Ajungem la destinaţie la ora 24.

28 SEPTEMBRIE

La ora unu colonelul Hristea se prezintă la postul de comandă al brigăzii Vânători de Munte. Aci este informat că Ruşii au atacat cu forţe mult superioare în sectorul brigăzii. In sat ar fi rămas două batalioane împresurate. Ele luptă eroic cu o divizie rusească. Trebuesc salvate.

Pentru despresurarea eroilor Vânători, Armata 3-a a trimis regimentul german Tihlo transportat cu maşinile şi pe noi.

Se hotărăşte atacul pentru ora 6, însă până la baza de plecare la atac sunt 12 km. Ofiţerii de stat major ai brigadei ne afirmă că putem înainta călare până la satul Trimoghily.

Vom înainta călare şi apoi vom vedea.

Regimentul german sub comanda eroului şi simpaticului colonel Thilo, va ataca satul în lungul şoselei, adică dela Sud spre Nord în legătură cu regimentul nostru, care va ataca la stânga infanteriei, făcând şi siguranţa aripei drepte spre Vest.

Intre această brigadă şi cea vecină este un interval de 7-8 km. pe unde Ruşii se pot infiltra.

La ora 4 pornim în formaţie de apropiere. La dreapta noastră, pe şosea sunt maşinile cu regimentul german, precedat de maiorul Müller cu îndrăsneţii săi „Vânători de care".

Zorile par ca nişte săgeţi luminoase plecate din cununa războinică a zeului Marte, răzvrătit şi el împotriva acestor hiene ale scoarţei pământului, cu pretinse veleităţi de hegemonie în lume.

Vântul rece şi duşmănos ne biciueşte feţele obosite şi nedormite.

Caii sgribuliţi de frigul aspru al nopţii îşi târăsc alene picioarele obosite de nesfârşitele marşuri, purtându-şi parcă alături de călăreţi nostagia patriei.

Deslănţuirea furtunei se apropie. Clipele devin din ce în ce mai încordate.

In dreapta se aud câteva lovituri de tun. E semnalul începerii. Müller a intrat în funcţiune; probabil a dat peste carele de luptă ce ne-au aşteptat toată noaptea.

Din grupul de care imobilizate, un monstru scăpat din încolţirea lui Müller, într'o goană nebună se îndreaptă spre regiment. Desigur îşi alesese bine ţinta, numai că a greşit adresa căci aci sunt călăraşii olteni.

în galop este adus plotonul anticar.

Emoţiunea este mare. Importanţa lui Bimbirică (cum îi spunem noi slt. Caloianu) este şi mai mare.

Vine în capul regimentului, descalică, pune în baterie, calculează... elementele şi-i dă drumul la câteva proectile. Ruşii spre norocul nostru le iau în serios şi... se retrag.

Bimbirică încântat de acest succes se umflă în pene şi nu i se mai poate vorbi toată ziua.

Este prima oară când a acţionat cu un inamic pentru care el are raţiunea de a exista la acest regiment.

Carul de luptă se retrage în satul Trimoghilli de unde ne ciocăneşte din când în când.

Regimentul înaintează pe jos, pe drumul deschis de plotonul slt. Macarovici Nicolae.

Ruşii au început să reacţioneze cu artileria, însă Thilo luase măsuri din vreme: cele 16 tunuri ale regimentului său au redus la tăcere pe tunarii bolşevici.

Ne apropiem de sat. Suntem primiţi cu foc rar de infanterie. Ruşii se retrag fără a reacţiona. Era ceva anormal, deaceea înaintăm mai prudent până la lizieră.

O companie germană se angajează prea mult în sat şi e primită de ostaşi în uniforma de Vânători români.

Deodată se deslănţue un foc infernal de arme automate şi grenade.

Ruşii îmbrăcaseră cu uniforma vânătorilor români morţi şi prizonieri un ploton de-al lor, care a întâmpinat pe germani. Aceştia, crezând că au în faţa lor români, au nesocotit unele măsuri de precauţiune şi aceasta le-a fost fatală. Când şi-au dat seama că sunt victimele unei ambuscade era prea târziu.

Focul violent era îndreptat de bolşevici în germani ca şi în camarazii lor travestiţi în vânători români. La ei nu preţueşte viaţa omului.

Regimentul trimite escadronul doi care reuşeşte să uşureze companiei germane să se descleşteze.

Cele două batalioane au fost despresurate, însă au avut pierderi.

Cei ce au scăpat ne povestesc lucruri îngrozitoare. Printre ei este şi caporalul Orhei Victor, dintr'un batalion de Vânători, care îmi povesteşte următorul episod:

„Ruşii ne-au atacat cu forţe superioare şi cu tancuri. Au trecut de liniile noastre şi s'au oprit la comanda batalionului, pe care au surprins-o, împuşcându-i pe toţi.

Abia m'am strecurat până în sat la postul de ajutor, când şi aci a venit inamicul peste noi.

Domnul căpitan doctor Cosma, medicul batalionului, era ocupat cu pansatul a 50 răniţi, aşa că nu şi-a dat seama când Ruşii au venit peste el.

Cum ştia ruseşte i-a rugat să-l lase să panseze răniţii. La început comandantul rus l-a lăsat. După o oră ne-a pus pe toţi şi pe domnul doctor cu faţa la pământ şi nu ne-am putut mişca până la ziuă.

Când dimineaţa au început să se audă împuşcături la marginea satului, ofiţerul rus a tras cu revolverul pe la spate, întâiu în domnul doctor, iar când acesta s'a plâns că a fost împuşcat, ofiţerul i-a tras un al doilea glonte în cap. După aceasta a pus o puşcă mitralieră românească în bătae şi a tras în noi până n'a mai mişcat nici unul.

Eu m'am făcut mort. Peste noapte am fugit şi m'am ascuns într'un bordei de unde am fugit când am putut şi am venit aici".

Ora 14. Ne fixăm la teren în faţa satului la circa 3-400 metri Sud. La dreapta noastră stă batalionul german al maiorului Daniel ce este în legătură cu restul batalioanelor de vânători.

La stânga flancul nostru e descoperit. Brigada ne ordonă să fim foarte atenţi în această parte şi să căutăm a lua legătura cu o trupă vecină. Căpitanul Dobrescu care face siguranţa stângei noastre, trimite spre flancul trupelor vecine pe slt. Ciuciu.

Ora 20. E destul de răcoare. Oamenii îşi fac gropi şi se pregătesc... de culcare, căci ruşii par a fi liniştiţi.

Sosesc bucătăriile și se trimit oamenii pe rând la masă. Suntem cu toții în adăposturi amenajate cum s'a putut. Avem fiecare groapa noastră; astfel colonelul Hristea cu mine una mai mare și locotenentul Popescu, slt. Coliopol și Nicola altele mai mici în jurul nostru.

Ne gândim la detașamentul căpitanului Ioan.

Rușii trag din când în când cu rachete care luminează foarte bine câmpul. Se vede că au teamă că-i atacăm.

29 SEPTEMBRIE

Pentru astăzi se așteaptă sosirea Corpului German, cu care să atacăm împreună. Noi i-am rezervat loc la stânga noastră.

Un ofițer german din statul major ne vizitează și ne spune situația: Rușii au isbutit să concentreze o armată de 200.000 oameni la Sud de Nicopol și cu ea au început atacul în lungul Niprului, pentru a cădea la Berislav. In acest fel credeau ei că vor captura întreaga armată dela Est de Nipru. Planul nu le-a reușit, căci comandamentul german a prins de veste. Trebuie să mai rezistăm două zile, după care se va relua urmărirea.

Ora 11. Se ivesc la orizont trei avioane germane. Trec pe deasupra noastră, se rotesc în jurul satului și dispar spre stânga. Sgomotul de motoare persistă și pare că se mărește cu fiecare clipă ce trece.

E drept, de astă dată apar nouă; mai vin apoi douăsprezece, le mai urmează alte douăzeci toate însoțite de cele trei ce veniseră la început.

Intregul grup este foarte impunător și face un zgomot asurzitor. Ne dau târcoale în lungul întregei noastre poziții, conduse de cele trei avioane de vânătoare cari ca și cele dintâi, se îndreaptă spre stânga noastră.

In acest moment vine la noi colonelul Thilo cu adjutantul său ca să urmărească lupta dela postul nostru, care era mult mai înaintat. Foarte vesel ne spune: „Vom asista ca la teatru''.

Indată ce avioanele s'au identificat asupra poziției noastre, s'au urcat mai sus și în fir indian au început să bombardeze la stânga noastră zona în care vor înainta trupele Corpului german.

Este un spectacol grozav să vezi aceste păsări gigantice izvorând parcă din infinitul cerului, dispărând și ivindu-se din nou când nici nu te gândești. Dar sgomotul infernal și vâjâitul lugubru al celor ce în picaj, din înălțimea cerului, se coboară și aruncă o ploaie de bombe ucigătoare!

Cad bombe peste tot, puse parcă cu mâna. Rușii fug înebuniți.

O bombă se vede că a căzut pe un câmp minat, căci întreg câmpul explodează și cinci minute exploziile se succed.

Mugea pământul în adâncimea măruntaielor lui răscolite, aruncând neîncetat bucăți imense de pământ.

Avioanele germane mai fac o ultimă incursiune în sat. Aruncă ici și colo câteva bombe și dispar într'o clipită așa cum au venit.

Noi rămânem și așteptăm reacțiunea rusă. Știam că trebue să înceapă un bombardament serios.

Germanii le iau înainte și pornesc cu toată artileria lor o tragere într'o cadență foarte vie, asupra satului.

Rușii nu se impresionează și încep și ei să tragă parcă la întrecere cu germanii.

Este ora 13. Suntem cu toții cu capul la pământ. Asistăm la cel mai formidabil duel de artilerie dela începutul războiului.

Tot câmpul de bătălie este un vuet. Ai impresia că un nebun bate incontinuu o tobă mare și că un altul agită o foaie mare de tinichea.

In această bătălie se risipește o cantitate nemăsurată de material. Sute de tunuri bubue fără încetare. Piese de toate calibrele iau parte la acest concert drăcesc, la care

se adaugă zgomotul motoarelor de avion și trosnetul bombelor care-și amestecă glasurile, îmbinându-se într'un haos asurzitor.

Stăm și așteptăm ca acest vacarm să ia sfârșit.

Fumul a învăluit întreaga regiune.

Alte câmpuri de mine fac explozii la dreapta.

Emoțiile puternice amuțesc pe fiecare dintre noi. Impresiile zboară parcă pentru totdeauna din ființele noastre.

In fața Postului nostru de Comandă la Malajo-Belosjorka.

Ecoul dorului de viață, instinctul de conservare cu toată insistența lui permanentă își ia rămas bun dela noi.

Numai nervii sănătoși predomină aceste clipe grozave.

Abia încetează artileria și se ivesc opt bombardiere rusești. Acestea se duc direct la poziția de artilerie, lansează câteva bombe și trec apoi spre Peskorkenko unde este brigada și sunt și caii noștri. Lansează și aci restul de bombe și încântate parcă de scofala lor trec pe deasupra noastră salutându-ne cu câteva rafale de mitralieră, fără nici un efect.

Sergentul T. R. Marin Popescu îmi telefonează dela caii la mână că o bombă lansată de avion a pătruns într'o cameră unde erau zece soldați. Din fericire ea a căzut în mijlocul încăperii și n'a explodat. Cu foarte multe precauțiuni și... emoții a fost scoasă afară și îngropată.

Mai sunt și astfel de bombe umanitare!...

Intrăm în liniște a cărei durată n'o putem bănui.

Slt. Nicola cu pionerii săi începe lucrul la adăpostul postului de comandă. Se va face o groapă adâncă de 50 centimetri și lată așa ca să putem încăpea patru persoane culcate, peste care se va clădi cortul.

Toți soldații au gropi individuale peste care au pus o foae de cort și le ține cald.

Plotonierul t. r. Nicolae Radu amenajează un adăpost mai solid pentru centrala telefonică, pentru că astăzi de dimineață niște schije i-a cam atins.

La câteva sute de metri soldații germani își construesc și ei... „locuințele".

Cum postul nostru de comandă este la capătul unui șir de pomi, — mai bine zis arbuști căci sunt foarte tineri, — care străjuiau odată limita de despărțire dintre două colhozuri, era destul de adăpostit de vedere. După începerea amenajării adăpostului, am rămas însă în câmp, căci pe amatori și încet, încet, au tărând și pe nesimțite s'au găsit amatori și încet, încet, au tăiat toți arbuștii ce ne mascau de vederea inamicului.

Mi se povestește că în timpul bombardamnetului de azi dimineață multe din proectile cădeau în zona escadronului doi din rezervă.

Plotonierul major F. care a luat dimensiuni cât stătuse pe la aprovizionare, a pierdut obișnuința funcțiunii de șef de pluton, așa că exploziile proectilelor îl emoționau foarte mult.

Soldații spun că de câte ori cădea câte un proectil intra în șanțul său și murmura: „Doamne, cu ce-oi fi greșit?" și apoi se închina.

Locotenentul Popescu n'are de lucru și amintește colonelului de simpaticul nostru doctor. Face mult haz de tă-

cerea lui. Trebue să fie bine camuflat și cred că este pe șosea, lângă poziția artileriei.

El se crede în siguranță mai înapoi. Mișu Coliopol ne povestește că l-a văzut destul de plictisit de această situație confuză a frontului. Mi se pare că îl mai întărâtă și Bogdan, medicul secund, care face mult haz de emoțiile șefului său.

La ora 17 tăcerea este întreruptă de câteva lovituri de tun. Rușii probabil marchează un nou număr din programul de astăzi care pare că nu s'a sfârșit.

La liziera satului în sectorul german, apar opt tancuri care încep un foc puternicc. In cine trag cu atâta violență și cum trag nu mai spun, căci proectilele cad anapoda.

Deodată unul din tancuri o pornește razna spre noi... Trece de prima linie, o ia pe drumul de care ce duce spre Peskorcenko.

Toată artileria anticar intră în funcțiune. In spațiu, zeci și sute de traectorii luminoase alergau grăbite în găsirea temerarului adversar.

Unul îl nimerește dar tancul își urmează drumul spre poziția artileriei.

Spectacolul este minunat, dar ne gândim cu emoție la postul nostru sanitar. Ce o face viteazul nostru doctor ce-și alesese locul lângă artilerie ca să lucreze mai liniștit?

Cei doi germani cu patul de lângă noi, văzând că tancul s'a depărtat, au remorcat tunurile de mașină și au pornit înaintea lui. I-au ieșit înainte, au pus în bătae și au tras trei lovituri, care, înfine, au țintuit pentru totdeauna monstrul hidos de oțel.

Tablourile și scenele, în care tragicul își trăește toată amploarea, se precipită vertiginos pe câmpul de luptă. Noi luptătorii nu ne dăm seama decât după luptă când privim tabloul macabru, al sutelor de trupuri inerte ce stau răvășite în diferitele poziții în care fiorii morții le-au surprins.

Spectacolul s'a isprăvit și probabil va începe mâine, dacă nu cumva desearăvor pleca din Malajo- Belojorca.

Afară s'a lăsat un frig foarte aspru. Pe la ora 19 o mă-

zăriche deasă a început să ne prevestească apropierea mai timpurie a iernii.

Sosesc bucătăriile și cu ele și ordonanțele cu câte ceva de mâncare.

Intr'o jumătate de oră inaugurăm cortul în care ne simțim la adăpost. Ne culcăm deacurmezișul, colonelul cu mine la mijloc și în margini Mișu Coliopol și Nicola.

30 SEPTEMBRIE.

La trei ne deșteptăm. Toți avem impresia că adăpostul se scurtase. Aseară când ne-am culcat parcă era mai comod, mai mare. Nu ne putem explica această senzație. Dimineața pionerii intră în funcțiune și-l lungesc cu zece centimetri.

Dela caii la mână ne sosește trista veste că un proectil de artilerie grea a căzut la Weselojeie în postul de comandă al brigăzii. Sunt răniți foarte grav colonelul Dănescu și șeful său de stat major lt. col. Zaharia. Se zice că ar fi și trei morți.

Plâng pe toți iubiții noștri camarazi loviți. Este o grea încercare pentru brigadă.

Dela detașamentul Ioan, avem vești bune; au fost violent atacați dar s'au purtat eroic.

Trupele corpului... au sosit la înălțimea noastră. Colonelul a plecat în linia întâi la divizionul căpitan Neculcea. Eu stau cu Coliopol care-mi povestește o scenă dela Sarapanovka și anume:

Erau în repaus. Deodată aude strigăte și chiote date de ostașii săi de încredere din ploton. Se duce cu agenții săi în acea direcție și mare-i fu mirarea că în loc de cioloveci care atacă soldații își găsi subalternii în luptă înverșunată cu un roi de albine. Călăreții ochiseră stupii încă dela sosirea în sat când și-au făcut și planul de atac. Cu masca de gaze pe cap și mănușile de yperytă în mâini au plecat la asalt; probabil că nu și-au avut flancurile destul de bine

asigurate, căci albinele i-au contraatacat și n'au putut să scape de ele decât cu strigăte și chiote.

Bilanțul luptei s'a soldat fără miere și cu unul din luptători cu fața umflată de corecțiunea dată de albine.

Colonelul Thilo ne vizitează iarăși, de astădată însoțit de locot. Maier. Acesta a fost prins cu mașina în rândurile rusești pe când făcea o recunoaștere. Mașina fiind lovită de un proectil, a părăsit-o și rănit cum era s'a strecurat până la noi. I-am tratat cu o cafea, apoi ne-am fotografiat și pe urmă a început povestirile.

Se vorbea de felul cum se înțeleg între ei soldații noștri. Atunci le-am povestit o scenă de azi dimineață.

Santinela germană vine la santinela noastră de lângă cort. Germanul dârdâia și juca din picioare de frig: „Es ist sehr kalt". Dar leatul nostru îi replică: „Al dracului neamț, tremură de frig și tot zice că e cald".

Colonelul care auzise reflecția soldatului îi explică din cort ce a spus germanul și atunci abia s'a lămurit santinela noastră.

In aceeași ordine de idei slt. Nicola povestește că un soldat german cerea popotarului nostru ouă, dar acesta nu pricepea de fel ce i se cere. Ca să se facă înțeles, germanul se lasă pe vine și ducând mâna dela spate în sus, strigând, "Cut cu dac, cut cu dac." și în fine l-a înțeles și l-a servit.

Așa dar ne-am convins cu toții că dacă este bunăvoință ostașii se înțeleg între ei.

1 OCTOMBRIE

Astă noapte Rușii n'au fost cuminți; au tras și au supărat pe tunarii noștri prieteni. Se încinsese o canonadă violentă și numai cu proectile trasoare. Spectacolul era măreț dar cu condiția să fie privit de departe.

La șapte dimineața regimentul de Vânători german face legătura cu noi la stânga.

La Weseloje s'a restabilit situația.

S'a confirmat nenorocirea dela brigadă; Colonelul Dănescu este foarte rău rănit, lt. Col. Zaharia are mâna ampuțată, căpitan Datcu și încă doi jandarmi sunt morți.

Se zice că primul proectil care a căzut în fața postului a făcut pe toți să iasă din localul postului de comandă ca să intre în adăpost.

Căpitanul Ionescu Radu a fost singurul care a rămas în clădire.

Cum au ajuns la intrarea adăpostului a venit al doilea proectil, care le-a fost fatal.

Este de observat că acei care cred în destin sunt îndreptățiți, căci în acest grup de ofițeri era și căpitanul de rezervă Dianu, din regimentul de roșiori, care a scăpat teafăr.

Peste noapte din nou am avut cu toții aceiași impresie că adăpostul s'a scurtat. Nu ne putem explica acest fenomen, cu atât mai mult cu cât în fiecare zi vedem pe pioneri cum lucrau la mărirea lui.

Rușii au început bombardamentul asupra postului nostru de comandă și au dreptate. Toți soldații germani ca să meargă adăpostiți la postul lor de comandă, vin dela poziția lor la noi și o iau apoi pe șirul de pomi. Cum însă pomii s'au rărit, se observă ușor din sat toată mișcarea.

Avem însă noroc, din 34 proectile nici unul n'a căzut pe șirul de pomi. Cel mai apropiat a căzut la 4 sau 5 metri în dreapta sau stânga pomilor. O schijă a lovit aparatul de radio și a atins capela lt. col. Hristea, care în ruptul capului nu vrea să-și puie casca. Are ferma convingere că nu va fi rănit. Așa a făcut și la Filibert; mergea în picioare prin ploaia de gloanțe. A trebuit intervenția mea de câteva ori ca să-l fac să se adăpostească.

Am fost și eu convins că este invulnerabil, iar dacă stai lângă el nu poți fi lovit. Această credință se vede că a avut-o tot grupul de comandă căci, la un moment dat, toți erau adunați în spatele lui. Intr'adevăr nu am avut nici un rănit din grup. Exemplul lui este minunat și face parte

din secretul succesului strălucitelor acţiuni ale regimentului.

2 OCTOMBRIE

Noapte liniştită. Săturaţi de somn ne-am sculat la ora unu.

In fine am găsit explicaţia fenomenului cu adăpostul. Seara când ne culcăm suntem zgribuliţi de frig. Peste noapte când ne încălzim ne întindeam şi este natural să atingem cu picioarele marginea adăpostului. De aceia ni se pare mai scurt.

Ion şi-a făcut apariţia cu cafeaua. Sunt semne bune. Probabil că presimte că n'o să fie bombardament.

Soldatul Roşioru, agentul lui Coliopol aduce o gâscă fripă pe care o păstrăm pentru la amiază.

Ne vizitează colonelul german Dester, care ne spune că vom relua înaintarea. Trimitem câteva patrule în sat şi după o jumătate de oră primim ştirea că satul este liber.

Colonelul german ne face un mic rezumat al situaţiei, astfel: Ruşii au luat ofensiva pe tot frontul dela marea de Azov la Nipru. Toate unităţile Germano-Române au fost date înapoi puţin. Dela 1 Octombrie ora 21 inamicul a fost oprit pe tot frontul. Dela Nord coboară în spatele ruşilor, grupul lui Von Kleist aşa că Ruşii vor fi încercuiţi. Vom relua ofensiva şi nu ne oprim decât pe Doneţ.

Soldaţii sunt cu moralul ridicat. Stau de vorbă cu cei dela escadronul întâi care îmi spun: „Vedeţi domnule colonel, ori unde mergem noi se restabileşte situaţia". Mi-a făcut mare plăcere această încredere în ei. Acum au şi ei dreptul să se compare cu prietenii noştri, căci au luptat cot la cot şi împreună au restabilit situaţia.

La ora 13, bombardiere ruseşti au lăsat câteva bombe la caii la mână; avem opt cai morţi.

Doctorul Daşoveanu în fine se arată la postul de comandă. Ne povesteşte neplăcuta vizită a tancului rusesc de alaltăeri.

Era tocmai în cursul desfacerii unei cutii de conserve. Sta pe scara maşinei când aude bubuitul violent al pacurilor nemţeşti. A presimţit că se petrece ceva neobişnuit.

Se urcă pe cabina maşinei şi vede cum dela inamic se îndrepta direct spre el, dihania aia de fer. Şoferul era la doi paşi, dar n'a avut timpul să-l mai aştepte şi profitând de un atelaj german care trecea pe acolo, s'a aruncat în cea mai mare grabă în cheson.

Era fericit că intră în convoiul celor ce se feresc de tanc. Coloana din nenorocire însă se opreşte şi tancul se apropie.

Salvarea vine: Apare maşina sanitară cu doctorul Bogdan.

Daşoveanu sare cum poate de pe cheson pentru a se urca în sanitară. In cursul operaţiunii pierde inelul dar ce are a face când este vorba de sacrificiile ce trebuesc făcute pentru patrie ! Ajuns în sat, în cea mai mare viteză, n'a mai ieşit decât când a auzit că un german a oprit năvalnica înaintare a monstrului bolşevic, ce'şi luase ca obiectiv nenorocita de maşină sanitară.

Acum s'a convins doctorul că bolşevicii aceştia au ce au cu medicii.

3 OCTOMBRIE

Au sosit unităţi de vânători pentru a ne schimba. Ele ne-au depăşit la ora 14, iar noi am primit ordinul să ne înapoiem la brigadă.

Sublocotenentul Coliopol se duce în sat cu mai mulţi soldaţi pentru a procura regimentului ceva porci. Un proectil rătăcit de artilerie cade lângă căruţa escadronului de specialităţi şi omoară pe soldatul Roşiorul, devotatul agent al ofiţerului.

Seara începe marşul spre Weseloje. Ce trist să te

înapoiezi și să nu'ți mai găsești șefii de care erai așa de strâns legat.

4 OCTOMBRIE

Ne-am regrupat toată brigada la Weseloje. Aci aflăm trista veste a morții viteazului nostru comandant de brigadă colonelul Ion Dănescu.

Mergem în pelerinaj la locul unde animatorul de elan și de suflet a căzut ostășește, la postul său.

Imi amintesc cum acum câteva zile spunea: „Mergem mereu înainte să prindem soarele cu mâna." și azi... soarele l-a prins pe el, cum spune colegul său colonelul adjutant Râmniceanu.

Am pierdut un comandant de elită.

Durerea mă copleșește și nu-mi pot exprima simțirea.

La locul de durere vorbește colonelul Hristea, colaboratorul de fiecare zi și prietenul viteazului defunct.

Soldații, care toți l-au iubit, ascultă cu lacrimi în ochi cuvântarea colonelului:

„In timpul luptelor dela Malajo-Belojorca ne-a venit trista veste ca un fulger. Nu-mi venea a crede pierderea celui mai scump prieten și comandant.

Ne despărțisem cu o zi înainte, dorindu-mi în noua misiune ce o primisem să am aceleași frumoase rezultate ca și până acum. Nu l-am mai văzut din acele clipe, căci la mai puțin de 12 ore, o serie de proectile trase asupra postului său de comandă în Weseloje, îl rănesc grav împreună cu șeful său de stat major, lt. colonel Zaharia Romeo și alți camarazi.

Cu un stoicism rar întâlnit, dela spitalul armatei, trimite tuturor ostașilor din brigada sa de fer, urările sale cele mai bune până la dobândirea victoriei finale.

S'a stins ușor, nebănuind că moartea este așa de aproape de el, iar ochii săi blânzi și duioși, întrezăreau pentru cea

din urmă clipă iureșul călăreților săi peste stepele Crimeei și Mărei de Azov.

Așa a plecat cel ce din prima zi de război a fost cel dintâi în capul unității sale și exemplul celei mai înalte conștiințe a împlinirii datoriei către Țară, Rege și Conducător.

Pentru mine în special am avut cea mai mare pierdere. Am avut fericirea să fiu în același regiment, la 2 roșiori, în războiul trecut, el locotenent și eu sublocotenent.

Veșnic nedespărțiți în tot timpul luptelor, am pecetluit pentru totdeauna acea legătură sfântă a dragostei camaraderești. Atunci ca și acum a fost un mare viteaz. Cu escadronul său a înscris pagini nepieritoare în cartea de aur a regimentului său drag și a scumpei cavalerii.

Atacurile dela Maghiaroș ca și șarja dela Prunaru și luptele după Siret și Basarabia ne-au găsit scară la scară. Eram umbra lui, cum îmi spunea deseori și nu pierdeam nici o ocazie pentru a mă arăta demn de marea încredere ce o avea în mine.

Ne-am regăsit în preajma războiului actual, el comandant de brigadă, iar eu comandant de regiment.

Ne-a adunat pe toți mari și mici și într'un discurs emoționant și-a luat angajamentul ca brigada sa, să fie cel mai frumos exemplu de îndeplinire a datoriei în marea misiune ce ni se încredințase.

Așa a fost. Ne-a condus fiind veșnic în cap, iar exemplul său n'a putut să fie decât un imbold pentru noi toți.

Nu voiu uita niciodată momentul din timpul luptei dela Hotin, când văzându-mă obosit după 48 ore de luptă continuă, m'a obligat să mă odihnesc câteva ore, rămânând în locu-mi pe șosea, în tot timpul nopții, numai cu căpitanul Radu Ionescu din statul său major.

Bravul comandant a primit ostășescul salut al Conducătorului Statului:

„Domnule Colonel, scrie Conducătorul Statului, vă rog să primiți personal și să transmiteți trupelor de sub comanda Dvs. salutul Generalului Antonescu pentru ostașii care au

avut cinstea de a călca în picioare cei dintâi, nedreapta graniță care a sfâșiat în două, timp de un an, pământul în care odihnesc osemintele sfinte ale lui Ștefan cel Mare".

Paginile ce brigada de fer a înscris, iarăși în cartea Neamului, vor rămâne pilde nepieritoare pentru viitorii tineri călăreți.

Cruciulița albastră a Ordinului Mihai Viteazul ca și Crucea de Fer Germană, înmânată pe câmpiile Ucrainei, i-au fost așezate pe piept ca mărturie a vitejiei sale.

Dormi în pace scumpe Jean și iubit camarad, căci toți călăreții din brigada ta, te au veșnic în ochi și exemplul sacrificiului tău ne-a îndârjit și mai mult în dorința de a răzbuna moartea ta glorioasă".

Ne îndepărtăm tăcuți din acest loc, pentru a merge în alte acțiuni în îndeplinirea legământului luat.

Revine la regiment detașamentul căpitanului Ioan, asupra acțiunii căruia am aflat următoarele:

A fost trimis în ziua de 27 Septembrie după lupta dela Filibert să acționeze în spațiul dintre regimentul de Roșiori și cel Purtat. Spărtura era destul de mare pentru efectivul său.

La dreapta se aflau roșiorii, care erau serios atacați în valuri compacte care nu le mai dădeau răgaz.

Detașamentul Ioan a ținut Pologradul cu îndărătnicie; mitralierele sale flancau de minune atacul camarazilor din dreapta.

Rușii erau beți și înaintau strigând „zdraste Stalin".

Regimentul din stânga era mai puțin presat de inamic.

Lupta a fost înverșunată căci efectivul nostru era mult mai mic, dar mândria de a fi cot la cot cu batalioanele „SS" Adolf Hitler, mărea rezistența îndârjită a călăreților.

La stânga fruntașul Firică Stroie, este grav rănit de o schijă, care îi retează maxilarul inferior. Are tăria să vină singur la postul de ajutor și moare în brațele unui sanitar german.

În vâltoarea luptei este rănit soldatul Tășlică Ion din

Vădăstrița - Romanați, dar nu se lasă și vine în ajutorul sergentului Negrea Ion care moare cu mitraliera sa la comanda grupei de mitralieră și continuă să tragă cu îndârjire oltenească.

Sergentul Ozun Ion rănit grav la umăr, este pansat de un sanitar și refuză să fie evacuat. Inapoindu-se în prima linie își reia comanda grupei până seara când, slăbit de puteri este evacuat.

Mai încolo, căpitanul Petit Eugen, comandantul esca-

Eroul S.-Lt. Coliopol Mihai cu plutonul său de mitralieră în Satul Altenau (Ucraina de Est).

dronului din rezerva roșiorilor, văzând lupta disperată a călăreților: clocotește.

Apucă o mitralieră, o urcă pe un gard pentru a putea trage peste maldărul de cadavre rusești și trage la nemurire.

Izvorul de foc ce pleacă din mitraliera sa face minuni.

Un politruc îl zărește, îl ia în lunetă și un glonț rănește în piept pe căpitanul erou.

Soldaţii îl duc la ambulanţă, unde cu firea-i veselă întreabă pe doctor: „— Spune doctore, scap sau mă curăţ?... „Eu nu mă înspăimânt de moarte!"....

Vitejia ostaşilor opreşte pe năvălitori. Frontul se stabilizează.

Orele se scurg încet, încet în lumina palidă a lunei şi întunericul rece al unei nopţi de toamnă timpurie, acoperă câmpul de bătaie.....

Eroul căpitan Petit Eugen se stinge şi el, fericit că şi-a făcut datoria contribuind la succesul zilei.

5 OCTOMBRIE

Incepem urmărirea inamicului, care dezorientat de loviturile primite, fuge în dezordine.

Trecând prin Polograd, regimentul vede urmele vitejilor ostaşi din escadronul trei, căci în faţa sectorului apărat de ei zac peste 400 cadavre bolşevice.

Regimentul are acum sub comandă şi escadronul de pioneri al lt. Tanoviceanu. Ruşii au minat toate trecerile peste şanţul anticar, aşa că pionerii au mult de lucru cu deplantarea minelor.

Inaintăm între batalioanele „SS" şi Divizia Germană.

Seara ajungem pe linia: Valea Moloceania — Altenau — Novo-Pavlovka.

Primim dela Armată următorul ordin de zi care se citeşte trupei:

ORDIN DE ZI Nr. 26/1941.

In dimineaţa zilei de 1 Octombrie 1941, artileria inamică de toate calibrele bombardează postul de comandă a Brigadei de Cavalerie. Două din proectile cad chiar pe post şi omoară un ofiţer şi un subofiţer, rănind pe comandantul brigăzii, pe şeful de stat major, patru ofiţeri şi patru soldaţi.

Legăturile telefonice sunt rupte. Inamicul atacă puternic

centrul şi dreapta brigăzii, pentru a lărgi spărtura dela Sud Weseloje. Căpitanul Ionescu Radu şeful B. 3, rămas în viaţă nu-şi pierde cumpătul. Prima lui grijă este ca brigada, care se replia spre drumul Weseloje-Timischeva, să execute operaţiunea în ordine. In acest scop ia legătura prin radio cu unităţile din linia 1-a cărora le dă ordin să ţină strâns legătura cu unităţile germane. aflate la dreapta şi stânga brigăzii şi să execute replierea în perfectă ordine.

Cheamă apoi la comanda brigadei pe cel mai vechi comandant de regiment şi ia legătura, printr'un ofiţer, cu Divizia Germană sub ordinile căreia era Brigada de Cavalerie. Raportează situaţia cerând ca până la restabilirea transmisiunilor, unităţile române să fie luate sub ordinile regimentelor germane pentru executarea replierei.

Ia măsuri imediate de evacuarea răniţilor, adună trenurile de luptă ale unităţilor şi le dirijează spre Mentschiur, trimite un ofiţer în zona cailor la mână pe care îi deplasează 10—15 km. Vest, reuşind să-i scape a cădea în mâna inamicului care rupsese frontul.

Repune în ordine elemente neindivizionate şi schimbă P. C. al brigăzii la trei kilometri Nord-Vest Weseloje de unde restabileşte legătura cu Divizia Germană şi cu Armata, căreia îi raportează situaţia.

Rămas fără comandant, fără şef de stat major, căpitanul Ionescu A. Radu prin iniaţiativa lui salvează situaţia critică a Brigăzii de Cavalerie.

Pentru iniţiativa şi vitejia lui citez prin ordin de zi pe Armată pe căpitanul Ionescu A. Radu şi-l dau pildă tuturor ostaşilor din Armata a 3-a.

Comandantul Armatei 3-a
General de Corp de Armată (ss) Dumitrescu P.

Este foarte frig şi fulgueşte.

Regiunea este din ce în ce mai bogată, iar populaţia în majoritate formată din colonişti germani. Satele sunt ordonate şi au aspectul ceva mai civilizat. Ruşii în retra-

gere au evacuat pe bărbați, nu găsim decât femei și bărbații ce au reușit să se refugieze prin păduri, de frica bolșevicilor.

Aviația inamică este foarte activă. Am avut pierderi în cai, mai ales la trecerea peste șanțul anticar, unde rușii ne-au mitraliat cu o îndrăsneală uimitoare.

6 OCTOMBRIE

Continuăm urmărirea.

Se capturează material și sute de prizonieri. Din cauza iuțelii cu care trebuie să mergem, ca să fim la înălțimea motorizatelor germane cu care ținem legătura, nu ne putem ocupa de capturi. Materialul îl depozităm în grabă iar prizonierii, îi îndreptăm spre Altenau în seama celor din urmă.

Pe când o patrulă cerceta satul Acherman, un fanatic a tras și omorît pe șeful ei sergentul Anghel Ilie din escadronul întâii. Ca represalii au fost executați toți rușii din grupa fanatică.

Inainte ca vârful avantgardei să se angajeze în satul Dobrovoie un flanchier din dreapta, a intrat fără a ști într'un câmp de mine. O mină explodează și aruncă în sus pe cal și călăreț. Calul este omorât, iar spre bucuria noastră vedem pe călăreț sculându-se și venind spre noi teafăr și vesel că a scăpat.

După 70 km. de marș cantonăm la Steinfeld.

Se stabilește legătura cu trupele vecine, Escadronul trei este împins în avantposturi. Își ocupă poziția prin întuneric la Est de sat, dincolo de o încrucișare de drumuri.

7 OCTOMBRIE

La ora 6 sosește ordinul de operații. Se va continua urmărirea spre Marienthal Nr. 26 — Ilienovka.

Sublocotenentul Dumitrescu dela escadronul trei raportează că a stat în avanposturi pe un loc minat. N'a observat aceasta decât acum dimineața. Pentru continuarea marșului se trimite plotonul de pioneri pentru deplantarea minelor, care sunt chiar la încrucișerea de drumuri.

Plotonul de pioneri cu slt. Nicola execută cu echipa specială deplantarea minelor.

La ora 7, când ne pregăteam să încălicăm, o bubuitură grozavă zguduie tot satul.

Căpitanul Stoia, cu o motocicletă se transportă spre câmpul de mine de unde ne raportează nenorocirea întâmplată.

Sergentul major Stănică Ion cu sergentul Stoiculescu Andrei și alți cinci soldați reușiseră să deplanteze întregul câmp minat adunând minele în stive la marginea drumului, marcându-le cu o tăbliță.

S-lt. Nicola ordonă plutonierului să-și adune oamenii ca să meargă la cai, când deodată stiva explodează.

Probabil că unul dintre soldați a atins din greșeală o capsă și aceasta a fost fatal, căci prin simpatie explozia s'a transmis la întreaga stivă.

Au fost omorâți toți cei șapte pioneri în cap cu sergentul major Stănică și sergentul Stoiculescu Andrei, cei mai buni pioneri ai regimentului. Abia s'au putut culege fragmente din corpurile lor.

S-lt. Nicola care era acolo la câțiva pași nu a avut decât spaima și durere să-și vadă murind subalternii lui iubiți.

Devotații pioneri au fost îngropați în acea comună.

La ora 14 ajungem pe obiectiv, pe un viscol care s'a deslănțuit cu o furie adevărat bolșevică. Imi amintesc descrierea iernilor rusești din romane. Dar ne-o feri Dumnezeu de așa iarnă timpurie.

Pentru complectarea încercuirii Armata 3-a cere un ultim efort. Se va înainta în grabă încă 50-60 km., care trebuesc efectuați până în seară sau cel mult până în zorii zilei. Regimentul va merge la Sofievka, iar căpitanul Ioan cu un detașament format dintr'un escadron, o baterie și

un pluton de mitraliere va mai parcurge încă 80 km. până Berestevoje.

Cum nu era timp de pierdut începem marşul îndată cu tot timpul mizerabil care stricase drumul, îngreunând mersul în special al căruţelor. Inaintarea a fost aşa de rapidă, încât am surprins numeroase fracţiuni de unităţi şi coloane ruseşti pe care le-am capturat fără luptă.

8 OCTOMBRIE

Abia la ora 6 dimineaţa am fost pe obiective.

Căpitanul Ioan Eugen a făcut legătura cu trupele motorizate germane ale generalului von Kleist. Ele veneau dela Nord.

Bucuria întâlnirii a fost foarte mare.

Toate comunicaţiile au fost interceptate iar grupuri de coloane ruse, fugeau în toate părţile căutând un loc de trecere spre Est.

In noapte am mers spre Sofievka paralel cu o coloană rusă, tocmai în spre dimineaţă ne-am recunoscut şi a început un schimb de focuri, care a dus la capturarea a circa 500 oameni, căruţe şi 18 maşini.

Inamicul a fost aşa de bine încleştat încât brigada „SS" germană a reuşit să captureze pe comandantul Armatei 9-a Sovietică cu întregul său stat major.

Drumul este presărat cu tunuri de diferite calibre, chesoane şi camioane părăsite în grabă de inamic. Soldaţii le percheziţionează şi toţi se aprovizionează cu rufăriei şi în special flanele şi săpun.

Satul este împânat cu soldaţi sovietici, care nu îndrăznesc să părăsească locuinţele. Escadroanele procedează la percheziţii serioase astfel că reuşim a aduna vre-o opt sute soldaţi pe care îi trimitem înapoi sub escortă.

La ora 10 soseşte slt. Nicolau cu ordinul de operaţii. Regimentul trebue să se înapoieze la Jerisevka pentru a ocupa o poziţie în acea regiune.

Incepem marşul precedaţi de escadronul doi în avant-gardă.

Intreb pe S-lt. Nicolau dacă cunoaşte drumul pe care venise cu o jumătate oră înainte şi la răspunsul său afirmativ îl iau cu mine în maşină. Pornesc înaintea avangărzii pentru a o dirija. Mi se pare însă curios că mergem spre Vest în loc să mergem spre Sud Vest. Ofiţerul recunoaşte că a greşit şi mă îndrept pe noua direcţie urmat de capul avangardei cu lt. Victor Constantinescu.

Angajat pe un drum dau peste un sat ce nu era trecut pe hartă. Opresc maşina la 80 metri de o casă, pentru a mă informa la câţiva cioloveci ce mişunau prin sat.

N'apuc să cobor din maşină, când o ploaie de gloanţe şueră pe la urechile mele. Intorc la iuţeală maşina, dar abia fac 200 metri când întâlnesc maşina sanitară cu doctorul Daşoveanu şi veterinarul Beldeanu.

Aceştia văzând că plec înainte s'au luat după mine, crezându-se mai în siguranţă. Ghinionul îi urmărea căci maşina lor s'a defectat şi ne mai putând s'o întoarcă au pornit-o pe jos spre regiment. Când am văzut acţiunea lor eroică am scoborît din maşina mea, am înapoiat pe cei cinci-şase soldaţi din sanitară cu şofer cu tot şi i-am pus să apere maşina cu cele câteva carabine ce aveau asupra lor.

In acest timp doctorii văzându-mă ocupat s'au urcat în turismul meu şi s'au dus lăsându-mă acolo.

Colonelul care era în capul regimentului, auzind focurile şi-a închipuit despre ce este vorba şi a trimis avangarda să rezolve incidentul.

In zece minute o baterie deschide focul, alt escadron manevrează pe la Vest, iar avangarda pătrunde pe jos cu mine în sat.

După o jumătate de oră capturăm 80 bolşevici, 6 autocamioane, 4 mitraliere şi scăpăm din captivitate o motocicletă cu ataş a brigăzii ce fusese capturată de Ruşi aseară împreună cu personalul ei.

Printre maşini era un atelier cu strung şi toate scu-

lele pe care colonelul Hristea l-a oferit regimentului purtat, care avea foarte mare lipsă de o astfel de mașină.

Seara am ajuns la Jerisevka unde doctorii ne-au povestit acțiunea lor plină de curaj, grație căreia s'au ales cu truse sanitare complete, sute de pansamente și fiole de alcool.

Printre lucrurile găsite erau și truse pentru ofițeri.

Aveau tot ce se poate închipui pentru toaletă, până și piatră de ascuțit bricele, iar geanta de corespondență avea gumă de șters și o cordea port geantă de rezervă.

Se prezintă noul comandant al brigăzii colonelul Corneliu Todorini, care aduce la cunoștință luarea comenzii prin următorul:

ORDIN DE ZI Nr. 132

DIN 8 OCTOMBRIE 1941

Ofițeri, subofițeri, caporali și soldați ai brigadei de cavalerie.

Prin încrederea Comandantului de Căpetenie al Armatei, mi s'a încredințat comanda eroicei brigade de cavalerie, comandă rămasă cernită prin moartea năpraznică a celui mai erou dintre eroi, bunul meu camarad și prieten Colonelul Dănescu.

Faima acestei brigade, prin conducerea înțeleaptă a celui ce a fost Colonelul Dănescu și vrednicia fără seamăn a tuturor dintre voi, a ajuns de mult pe plaiurile mănoase ale scumpei noastre Patrii, iar Capul Suprem al Armatei M. S. Regele și marele nostru Conducător prin recentul ordin de zi pe Armată, a statornicit pentru totdeauna bravura acestei brigade cu cuvintele: „A bine meritat dela Patrie".

D-l General Comandant al Corpului de Cavalerie, șeful nostru direct și Domnul Comandant al Armatei 3-a, păstrează neclintită încredere în vigoarea și hotărîrea până la sacrificiu a ostașilor din Brigada de Cavalerie.

Admirațiunea camarazilor germani, care au luptat alături

de voi, marcată prin multele distincțiuni ce v'au fost acordate, vă este recunoscută.

Crucile albe, simple dar impunătoare, semănate după malurile Prutului, peste bătrânul Nistru, peste Bugul frățesc, peste Nipru până în Marea de Azov, pe o cale lungă de peste 700 km. în care se înfrățesc pentru vecie soldatul și ofițerul român, sunt mărturii înălțătoare a vredniciei camarazilor morți, care cu mâna pe armă, cu dorul sfânt de țară în suflet și-au dat ceia ce au avut mai scump, viața, pentru binele Patriei.

Sutele de răniți care așteaptă ziua vindecării pentru a reveni la voi sunt chezășia înțelegerii sfintei noastre misiuni pe aceste meleaguri.

Prin numirea mea în fruntea acestei minunate brigăzi am o sarcină grea, de a vă duce mai departe pe drumul trasat de regretatul meu predecesor. Mă voiu strădui însă, cu toate puterile mele, cu întreaga mea făptură, cu întrega mea dragoste de neam și țară să fiu un drept camarad mai în vârstă, un fanatic apărător al moralei, onoarei și disciplinei și un continuu exemplu, astfel cum socot că am fost în lungul meu apostolat și în trecutele războaie.

Când mă veți vedea vreodată șovăind sau nedrept nu mai merit încrederea voastră, pe care v'o cer acum la începutul comenzii cu toată puterea.

Cu aceste cuvinte, cu încredere în Dumnezeu și în destinul veșnic a românizmului, lupta sfântă pentru apărarea Patriei, și a civilizației de hoardele comuniste, mânate de aurul iudaismului mondial, cer dela toți ostașii mei, un singur crez: înainte până la victoria finală, care se apropie.

Comandantul Brigăzii de Cavalerie

Colonel *Teodorini Corneliu*

Brigada se regrupează la Sud Vest de Melitopol în vederea trecerii în Crimeea. Seara ajungem la Cehograd.

Este un sat mic locuit de o colonie cehă. Casele distruse de bombardamentul grelelor lupte care au avut loc aci, sunt de nelocuit. Abia găsim o casă în care să ne adăpostim o parte din ofițeri. Caii stau bine; am găsit câteva grajduri mari la colhozul învecinat.

Ofițerii sunt prezentați Comandantului de Brigadă.

15 OCTOMBRIE

Peste noapte câteva avioane inamice au aruncat bombe care din fericire cad în afară de sat.

Intâmplător găsesc ziarul Universul din 5 Septembrie 1941 în care citesc discursul eroului general von Schobert cu prilejul înmânării decorațiilor marilor noștri comandanți.

Spicuesc din el următoarea parte:

„Rezultatele obținute de Armata Română, cu strălucire deosebită prin rapiditate, punctualitate, conștinciozitate și modul desăvârșit de loial în care și-a îndeplinit tot timpul însărcinările date, mă fac să mă simt fericit că am avut prilejul s'o apreciez zi de zi.

Cu aceste netăgăduite calități, a fost învins un adversar care de cele mai multe ori a luptat până la distrugerea sa totală.

In realizarea misiunii sale, a înlăturat greutățile cele mai mari. Ele izvorau fie din lipsa specifică Rusiei a căilor de comunicație, fie din lungimea lor neobișnuită, permanent desfundate de ploi".

Ce poate fi mai înălțător decât aprecierile așa de frumoase ale distinsului ostaș, care a trăit cu noi greutățile ce am avut de învins.

La ora 12 se citește trupei sub arme următorul ordin de zi al Armatei a 3-a:

ORDIN DE ZI Nr. 22/1941

Ostași ai Armatei a 3-a: Bătălia decisivă a luat sfârșit. Atacul puternic inamic s'a frânt în fața dârzei voastre rezistențe.

Timp de cinci zile numai voi, apoi alte patru zile împreună cu vitejii camarazi germani, ați rezistat unui inamic de trei ori mai numeros ca voi. Nici focul năpraznic al artileriei grele, nici atacurile neîncetate ale aviației de bombardament și de asalt, nici carele de luptă mijlocii și grele pătrunse în spatele vostru, nu v'au putut arunca de pe poziția ce vi s'a încredințat, așa cum plănuise vrăjmașul.

Cu pierderi foarte grele, cu sacrificiul vostru ați asigurat operațiunea de pătrundere a Armatei Germane în Crimeia.

Ați câștigat o mare izbândă, care va rămâne pentru totdeauna scrisă cu litere de foc în istoria Țărei.

Patria, Regele și Conducătorul vă mulțumesc prin glasul meu.

Astăzi cu acelaș elan de care ați dat dovadă în Bucovina, la Nistru, în Ucraina până la Bug, porniți în urma inamicului înfrânt pentru a-l distruge și a complecta victoria pe frontul de Sud.

Cu Dumnezeu înainte.

Comandantul Armatei a 3-a
General de Corp de Armată Dumitrescu

Trupa trece la masă după care se va odihni.

La ora 14 ni se telefonează dela brigiadă că la ora 16 Domnul General de Corp de Armată Dumitrescu Petre vine să vadă regimentul.

Această veste umple de bucurie pe toți ostașii și deaceea ne pregătim să-l primim sărbătorește. Soldații se întrec în a-și da osteneala a se prezenta în cele mai bune condițiuni.

La ora 16 regimentul este cu frontul încheiat, pe jos, în fața postului de comandă. Ce impunătoare este privelіștea acestui front cu ostași într'o atitudine plină de prestanță, cu încredere în faptele lor și cu moralul desăvârșit.

Domnul General sosește, trece în revistă regimentul, este foarte impresionat și în mod vădit emoționat își exprimă satisfacția sa deosebită de felul cum se prezintă regimentul.

Apoi adună ofițerii cărora le mulțumește pentru frumoasele fapte de arme săvârșite.

16 OCTOMBRIE

Comandantul Brigăzii a ținut să cunoască mai bine regimentul, așa că astăzi a venit din nou. Trece pe la fiecare escadron, vorbește cu soldații și apoi ia masa cu noi, își exprimă satisfacția să aibă în brigadă un regiment

care a fost înființat cu cincizeci ani în urmă, de decedatul său tată, lt. col. N. Teodorini.

La sfârșitul mesii ne aduse vestea, care umple de bucurie pe toți ostașii și anume :

Lt. col. Hristea Ion, comandantul regimentului, este decorat de M. S. Regele Mihai I cu ordinul Mihai Viteazul cl. 3-a, pentru bravura, curajul și hotărîrea cu care și-a îndeplinit toate însărcinările ce i-au revenit dela începutul campaniei și în special pentru modul impetuos cum a executat atacul său la Hotin.

Pe fețele tuturor se citește bucuria recunoașterii calităților strălucite de bravură ale comandantului lor.

Deasemenea este decorat cu acelaș ordin curagiosul sublocotenent Ciuciu Nicolae.

21 OCTOMBRIE

După trei zile de marș am ajuns în Juskui, pe litoralul Mării de Azov în apropiere de istmul dela Ghenicek. In această regiune brigada înlocuește trupele germane care trec la Pericop.

Zilele acestea se va pătrunde în Crimeea, forțându-se deodată cele trei istmuri astfel : Armata Germană și Detașamentul colonel Cornea Radu la Pericop, Corpul Vânătorilor la Salicop și brigada noastră la Ghenicek.

Până în ziua hotărîtă pentru atac facem supravegherea mării pe litoral.

Regiunea este bogată și are aspectul civilizat, judecând după sate și confortul ce găsim în case. Populația este bine voitoare și informează precis asupra tentativelor comuniste.

In fața noastră în mare, la 6 Km. de litoral este o insulă care e încă în stăpânirea bolșevicilor. Deacolo noaptea pornesc echipe, care terorizează populația satelor de pe litoral.

Eri noapte, o astfel de echipă a ridicat pe starostele

dintr'o comună, împreună cu familia sa și i-a dus pe insulă. Noi am luat măsuri ca aceasta să nu se mai întâmple.

Litoralul este bine supraveghiat de patrule, iar plajele sunt păzite de forțele necesare pentru rezistență.

22 OCTOMBRIE

In fața plutonului sublt. Popescu Vasile, în mare, la circa 300 metri este ancorat un vaporaș de pescari. El este punctul de atracție al bolșevicilor de pe insulă.

Azi de dimineață oamenii din pluton văd pe această corabie câteva siluete făcând semne disperate. S'a trimis spre corabie un barcagiu din sat care a adus de acolo doi soldați sovietici, ce au dorit să se predea. Ei povestesc că au fost aduși astă noapte pentru a supraveghea malul în vederea unei debarcări și că sunt și alții care vor să se predea.

Corpul de Armată ne trimite un ordin de zi al Comandantului Grupului de Armate de Sud Mareșal von Ründstädt.

Se atrage atențiunea asupra aliniatului care caracterizează ca „cea mai grea luptă defensivă de pe frontul de Est" acțiunea din zilele dela 27 Septembrie la 3 Octombrie 1941 la care au luat parte întreaga Armată a 3-a.

Acest ordin de zi sună :

Prin cucerirea istmurilor ce deschid drumul în Crimeia și prin terminarea cu succes a luptei defensive dela Nord de Melitopol, s'a încheiat o fază a operațiunilor Armatei 11-a ale căror greutăți deabia pot fi apreciate.

După ce forțele noastre, numeric slabe în raport cu teatrul de operațiuni și căreia Grupul de Armată nu i-a putut pune la dispoziție forțe și mijloace de luptă conform cererei sale, tocmai în această primă fază a operațiunilor, Grupul de Armate, a îndeplinit misiunile grele cu succes, influențând asupra desfășurării bătăliei dela Uman-Pervomaisck, a ajuns la o a doua fază a operațiunilor cu extra-

ordinara faptă de arme a forțăreții și trecerii Niprului la Berislav.

Armata, numai cu mijloacele sale proprii și la început fără nici un sprijin, iar apoi întărită numai cu forțe slabe de unitățile rapide, a bătut pe inamic pe malul Est al Niprului și prin urmărire continuă și-a sporit succesul cucerind teren la Sud Est de Nipru.

Greutățile isvorâte din imensele nevoi de aprovizionare, ca și trecerea întregei armate peste Nipru, numai pe un singur pod și sub amenințarea continuă din aer, constituesc un exemplu de organizare maestră.

Atacurile reușite asupra unui inamic puternic și numericește superior, întărit cu fortificațiile din istmul dela Pericop, împingerea lui până la deschiderea drumurilor din Crimeea concomitent cu cea mai grea luptă defensivă pe frontul de Est, stă demn alături de trecerea Niprului.

Astfel, Comandantul și trupele au învins greutăți și marșuri, lupte și organizare pentru care eu îmi exprim mulțumirea mea și deplina mea recunoștință.

Nu pot face însă aceasta fără a-mi aminti de înaltele merite ce și le-a câștigat primul comandant al Armatei a 11-a, care a căzut în îndeplinirea misiunii sale și care a fost pentru toți ostașii săi nu numai un șef binevoitor ci și un camarad și un exemplu.

Sunt convins că Armata 11-a va îndeplini misiunile ce îi stau încă în față, în același mod ireproșabil și îmi va da din nou ocazia de a-mi reînoi mulțumirea mea pentru dârzenia, vitejia și modul conducerii".

23 OCTOMBRIE

Este ora 10. Sunt cu colonelul Hristea pe marginea mării și ne îndreptam spre postul de observație al plutonului sublt. Popescu Vasile. La orizont se distinge în ceață silueta unui vaporaș, care se apropia de noi. S'a dat ordin ca toți să intre în adăpost și nimeni să nu mai facă

nici o mișcare, pentru a da impresia că malul este neocupat.

Vaporașul și-a urmat mersul până la 7—800 metri de mal, când trage o lovitură de brand. Ea cade departe încolo, peste câmp. Nimeni nu se mișcă dela locurile lor. Cu multă prudență nava înaintează până aproape de corabia pescărească.

Brigada anunțată de acest eveniment ordonă deschi-

Colonelul Teodorini, pe Coasta Mării de Azov, urmăreşte focul călăraşilor asupra navei bolşevice.

derea focului. Tunurile anticar încep răpăitul, apa din jurul vaporului sare indicând direcția tragerii.

Vaporul se întoarce spre stânga, mai trage două lovituri de brand și în toată viteza se îndepărtează în larg, urmărit de focurile noastre.

De toate au făcut călărașii noștri : au luat în piept cazemate, s'au luptat cu succes contra tancurilor, a avioa-

nelor, dar numai atacul contra unui vapor nu l-ași fi crezut cu putință.

Intre timp a sosit colonelul Teodorini la fața locului. Bolșevicii parcă au vrut să reînceapă spectacolul și în fața brigăzii, căci un alt vaporaș și-a făcut apariția dinspre Vest.

Acesta n'a fost însă așa de îndrăzneț. A stat în expectativă o oră apoi a dispărut în larg.

31 OCTOMBRIE

Suntem zilnic vizitați de aviața rusă.

Se prezintă la regiment maior Sorescu Dumitru. El este al patrulea ofițer de stat major care a cerut să vină la stagiu în rândurile regimentului nostru de Călărași. I se dă comanda Divizionului întâi.

Toată noaptea a bubuit tunul spre Pericop. Trebue să fi fost lupte grele.

Am auzit că Germanii au reușit să forțeze istmul.

Nici vânătorii noștri nu s'au lăsat mai prejos, căci și ei au reușit să înainteze în istmul Salicop.

Regimentul de Roșiori a atacat cu mult elan istmul dela Ghenicek ; contra atacați s'au menținut dârji pe poziție. Istmul aci este foarte ingrat. In unele locuri are mai puțin de 500 metri lățime. Este tot presărat cu lacuri și apăiări accesorii făcute de Ruși.

Pierderile regimentului sunt destul de grele. Aci un prețios concurs l-au dat pionerii sub comanda lt. Tanoviceanu și un pluton de pionieri germani, care au fost elogiați de Comandantul Brigăzii.

Brigada ne trimite ordinul de zi Nr. 340 din 21 Octombrie 1941 al Corpului de Cavalerie care sună astfel :

La Est de Nipru pe întinsul stepei Nogay, Corpul de Cavalerie continuându-şi seria numeroaselor operaţiuni victorioase se angajează în una din cele mai crâncene bătălii şi iese din nou învingător. Timp de 10 zile dela 24 Septembrie la 3 Octombrie, unităţile sale atacate cu o ultimă înverşunare de un inamic mult superior ca număr şi mijloace materiale de tot felul, ţin piept năvalei şi reuşesc prin acţiuni ce vor rămâne pildă de vitejie urmaşilor, să-şi răpună duşmanul şi să-i spulbere năzuinţa. „Pătrunderea spre Berislav". Faptele de arme săvârşite în aceste lupte de brigăzile de Cavalerie, au stârnit admiraţia comandamentelor superioare, au câştigat din nou recunoştiinţa Patriei.

Brigada de Cavalerie a avut misiunea să apere dreapta dispozitivului defensiv al Armatei a 3-a română pe un front de 12 Km. între Nova-Pavlovka şi Filiberta.

In ziua de 25 Septembrie 1941, când încă nu-şi ocupase poziţia, brigada este chemată să intervină grabnic în sprijinul unităţilor germane din dreapta aflate în situaţie grea.

Contra atacul impetuos deslănţuit de Regimentul de Călăraşi în dimineaţa zilei de 26 Septembrie este încununat de succes. Inamicul este respins cu mari pierderi şi poziţia recucerită. Elanul dovedit de Regimentul de Călăraşi în acest contra atac şi preciziunea tirului Reg. Art. Călăreaţă au atras admiraţia şi toată lauda Comandantului Diviziei Germane.

Incepând dela 27 Septembrie când brigada a intrat în dispozitivul de apărare, unităţile sale au primit timp de 6 zile şi 6 nopţi atacurile furibunde ale Diviziei 30 şi 74 sovietice.

In ziua de 30 Septembrie având flancurile descoperite şi expuse întoarcerilor, în regiunea Weseloje, Brigada de Cavalerie rămâne pe poziţie hotărâtă să reziste până la ultimul om.

In ziua de 1 Octombrie brigada dă suprema pildă: Comandantul şi Colonelul Dănescu cade grav rănit de spărtu-

rile unui obuz şi moare nu mult după aceasta, iar şeful de stat major lt. col. Zaharia Romeo cade şi el grav rănit după comandantul său.

Dar nici pericolul inamic din ce în ce mai ameninţător, nici pierderea bravului comandant, nici oboseala peste măsură a unor lupte grele şi continue, n'au zdruncinat moralul unităţilor Brigăzii de Cavalerie şi nici hotărîrea lor de a nu lăsa vrăjmaşului drumul liber spre Vest.

Ca şi altă dată unităţile brigăzii de Cavalerie, s'au dovedit şi de astădată la înălţimea glorioaselor fapte de arme cu care viteazul lor comandant le obişnuise.

Ostaşi ai Corpului de Cavalerie:

Acum când luptele grele pe care le-aţi dus în perioada de timp dintre 24 Septembrie şi 3 Octombrie s'au terminat cu cea mai desăvârşită victorie, mă închin cu smerenie în faţa nouilor şi marilor jertfe pe care le-aţi adus pe altarul Patriei şi vă împărtăşesc toată admiraţia şi mândria pe care faptele voastre de eroism legendar au stârnit-o în inima şi sufletul meu, dar şi în sufletul românilor.

Comandantul Corpului de Cavalerie
General de Divizie *Racoviţă N.*

Comandantul regimentului primeşte dela locuitorul Gheorghe Gălan din comuna Bratavăţ judeţul Romanaţi, tatăl sergentului Gălan Ion, următoarea scrisoare :

Domnule Colonel,

Dumneavoastră fiind părintele regimentului de Călăraşi, în cari copiii noştri scumpi au fost chemaţi să-şi facă datoria către Ţară şi Rege, la Dvs., mă adresez unde a căzut copilul meu, sergentul Gălan Ion dela escadronul de mitralieră, în ce împrejurare, la ce dată, dacă este înmormântat şi informaţii despre el.

Aceste îmi trebuesc ca să le dau celor trei scumpi copilaşi ai scumpului meu fiu erou.

Vă trimit mai jos în copie ultima scrisoare ce a scris fratelui

său, ca să vedeți cât de mult iubea el scumpa noastră Țară și cât voia el să moară pe câmpul de onoare, pentru întregirea ei.

„Nene Florea, am văzut tot cuprinsul cărții poștale pe care mi-ai trimis-o și m'am bucurat așa puțin când am văzut ce scriai despre frumusețea casei tale și lucrurile lucrate de voi acasă și la prăvălie.

„Dragul meu frate, nu m'am putut bucura așa de mult, fiindcă m'am gândit că decât să am o casă frumoasă și țara mea și a noastră a tuturor să fie subjugată de străini, adică de comuniști, numai folosește la nimic să fii în casă așa de frumoasă. Eu am văzut aci multe și zic decât sub jugul bolșevic mai bine să mor pentru Țară, Rege și Cruce.

„Moartea pentru țară este o mare onoare, prin ea pecetluim de veci soarta României. Nu-ne vom lăsa până la unul și vom muri până la unul de va fi nevoie și nu ne întoarcem acasă decât cu izbândă. Nu-i onoare mai mare decât să știe familia noastră că am murit pentru ei și frații subjugați, desrobiți pentru totdeauna.

„Dumnezu ne-a avut sub aripă și poate ne va avea până la sfârșit. El ne-a chemat pe noi, tot tineretul României ca să ne jertfim pentru Christos și pentru Țară. Nu fiți triști nici un pic, omul nu trebuie să trăiască prea mult, fără ca să aducă vreun folos țării și lui Dumnezeu. Să rămâneți cu bine, al vostru, sergent Galan Ion".

Așa scrie sergentul Gălan Ion.

Să trăiți Domnule Colonel, Gheorghe Gălan.

După ce colonelul Hristea o citește în fața ofițerilor, face reflecția : „Cu asemenea oameni cum n'am cuceri întreaga Rusie ?"

Scrisoarea sergentului Gălan e citită trupei odată cu următoarele mulțumiri scrise ale Armatei Germane trimisă de brigadă cu Nr. 775/1941.

„Comunicatul special al Cartierului General al Führerului a elogiat succesele Armatei a 3-a Română și Armatei Germană.

Mulțumirea mea deplină și felicitările mele tuturor comandanților și trupei care în apărare, atac și urmărire au îndeplinit serviciile cele mai mari.

Comandantul Armatei Germană
General de Infanterie von *Manstein*

1 NOEMBRIE

Aseară am început marșul pe care l-am continuat toată noaptea, iar la ora 6 dimineața trecem podul de vase spre Crimeia.

Pionierii germani au construit în grabă un pod peste lacul ce desparte Ucraina de Crimeia, de oarece Rușii au distrus vechiul pod.

Aci o poziție admirabil întărită de Ruși cu tot felul de lucrări și tunuri de coastă, pe care le-au incendiat bolșevicii în retragere, au opus rezistență Vânătorilor.

Cucerirea acestei poziții rămâne pentru Vânătorii noștri o faptă de glorie epocală. Este deajuns să fii la fața locului și să privești multiplele șanțuri anticar, obstacole, făcute din imense traverse de fier înfipte trei sferturi în pământ, rețelele de sârmă, câmpurile de mine perfect camuflate, ca să te minunezi de efortul făcut și să te pleci cu admirațiune în fața Vânătorilor de Munte.

La Pericop înaintarea este așa de rapidă, încât o parte din trupe au luat direcția Sevastopolului.

2 NOEMBRIE

Brigada trece sub ordinele unui Corp de Armată german.

Regimentul de roșiori a rămas pentru un moment la Ghenicek, așa că urmărirea se execută de noi și de regimentul purtat.

In general, trupele dela Pericop din care făcea parte

și detașamentul Kornea Radu, vor acționa spre Sevastopol; Corpul german cucerește prin surprindere Semfiropol, capitala Crimeii; Corpul Vânători de Munte înaintează spre munții Iailla între Karasubazar și Feodosia, iar brigada cu Corpul de Armată ne îndreptăm pentru cucerirea peninsulei Kerci.

Trecem prin Djankoj, unde Rușii în retragere, au incendiat depozitele pe care populația se căznește să le salveze.

Continuăm drumul în lungul căii ferate ce duce spre Kerci. Podurile sunt toate distruse, iar șinele scoase pe porțiuni întinse. Gările incendiate sunt o mare de flăcări.

Inamicul pentru ca incendierea magaziilor de grâu să fie mai rapidă, a făcut jghiaburi dela depozitul de petrol la magazii. Petrolul din rezervor alimentează focul imenselor depozite de cereale.

Populația înspăimântată aleargă disperată pentru a salva cel puțin grânele trebuitoare întreținerii lor.

Seara catonăm în Seitler.

Aci am nimerit la familia Maria și Maxim Oprea, români din comuna Bujor, județul Chișinău.

Ei au plecat în 1917 din comuna lor și din cauza evenimentelor ce au urmat în Rusia au tot mers dintr'un loc în altul, până s'au pomenit în Crimeia. Aci și-au câștigat existența muncind din greu, el făcea pe fotograful și ea pe cusătoreasa.

Bieții români ne primesc foarte bine și nu știu ce să ne facă pentru a ne mulțumi. Din toată sărăcia lor scot două sticle cu alcool îndulcit cu miere și închinăm pentru reușita războiului împotriva bolșevicilor.

Ne sunt de mare folos, căci ne informează despre bandele de partizani. Dela ei știm că încă de acum două săptămâni, cetățenii de încredere bolșevici au fost înarmați și împreună cu provizii îndestulătoare, au fost trimiși în munții Iailla pentru a duce lupta de gherilă contra noastră în timpul iernii.

Se pare că în intenția autorităților bolșevice era să utilizeze acești oameni odată cu o contra ofensivă a lor.

Brigada este informată de acest lucru.

3 NOEMBRIE

De astăzi suntem puși la dispoziția detașamentului Lindemann care este însărcinat cu urmărirea spre Sud, în direcția Feodosia.

Trebuie să înaintăm în grabă spre mare, pentru a nu da răgaz Rușilor să se organizeze în spatele șanțului anticar dela Est de Feodosia și care barează gâtul peninsulei Kerci.

Incepe marșul la ora 6 dimineața.

Este răcoare.

După câțiva kilometri se vede profilându-se înaintea noastră la orizont, o dâră negricioasă. Sunt nori sau crestele renumiților munți Iailla?

Ne apropiem de ei. Acum apar lămurit crestele dințate ale munților.

Priveliștea ne minunează după marșurile îndelungate prin stepele Ucrainei, unde ochiul se obișnuise numai cu întinsul câmpiilor nesfârșite.

Avem de parcurs 70 klm. iar caii noștri sunt din ce în ce mai extenuați. Restul detașamentului este în mașini, dar călăreții noștri sunt ambițioși ; ei vor să fie pe aceiași linie cu restul detașamentului, așa că împingem serios înainte.

Eșalonul purtat a intrat în luptă pe linia Islam-Terek spre șoseaua Stary-Krim.

Noi cantonăm în Bachschi-Ely. Este un sat pur tătăresc, foarte sărac și cu totul lipsit de furaje.

Spre seară cerul s'a înorat. O ploae măruntă și rece mărește calvarul cailor care, din lipsă de grajduri sunt siliți ca să stea afară.

In întunericul cantonamentului, unde noroiul a prins

vârtos a îngreuna circulaţia, unităţile forfotesc ca să se poată cartirui împreună cu o companie de ciclişti germani.

Împărţim sectorul pentru siguranţa în timpul nopţii: noi dăm două posturi la Sud, iar germanii un post la Est.

Colonelul Hristea se întoarce dela comandamentul detaşamentului Lindemann unde a fost pentru ordine.

Ofiţerii din Regiment prin Feodosia (Crimea).

4 NOEMBRIE

Tunul a bubuit toată noaptea. Regimentul purtat este la dreapta detaşamentului Lindemann. Ambele se luptă cu Ruşii, dar lupta cea grea o dau camioanele lor cu noroiul.

Călăreţii sunt la preţ, căci încet, încet ajunge din urmă câte o maşină împotmolită, pe urmă mai multe şi în fine ajungem în capul coloanei detaşamentului.

Avangarda noastră intră în Sarygol. Plotonul de pionieri amenajează împreună cu o echipă germană, trecerea peste şanţul anticar pentru a uşura înaintarea maşinilor.

Sarygol este o mahala a Feodosiei.

Luăm primul contact cu Marea Neagră. Călăraşii noştri sunt minunaţi de frumuseţea mării şi stau cu ochii mari privind cum se zbate apa în valuri de nu se mai isprăvesc.

Aproape că au uitat de inamic dacă el nu ne-ar reaminti, din când în când, cu câte un proectil tras la întâmplare.

Avangarda trece spre Dalni-Kamischy unde este oprită. Intră în funcţiune regimentul purtat iar noi, aşteptăm în Sarygol, deschiderea drumului.

Folosim acest prilej pentru a vizita în grabă Feodosia.

Este un orăşel clădit în lungul coastei, în jurul unui golf liniştit.

Case destul de frumoase în genul vilelor din staţiunile noastre balneare. Ele sunt etajate dela mal spre munte.

Strada principală, care mărgineşte malul mării, este asfaltată şi o plantaţie frumoasă de pomi îi dă un aspect civilizat.

Treceam pe un pod suspendat care leagă oraşul cu o insulă în care încă fumegă o cazemată incendiată. Lângă un tun de coastă explodează câteva proectile încălzite de incendiu.

Ne îndepărtăm îndată şi ne îndreptăm către o vilă, în stil turcesc, pe scările căreia ne fotografiem.

Un trecător ne povesteşte că pe vremuri minunata vilă aparţinea unui bogătaş din Petrograd, care venea în fiecare primăvară aci. Vizităm clădirea şi ne urcăm sus în minaret.

Aici o privelişte odihnitoare se întinde înaintea ochilor noştri şi fără să ne dăm seama, admirăm nemărginirea mării aproape o oră...

Ne înapoiem spre regiment.

In drum întâlnim o doamnă cu o fetiţă. Ambele erau

lase întâlnite și se uita cu oarecare curiozitate la noi. De mult nu mai văzusem cucoane, de aceia buzele roșii ale acesteia ne-au impresionat.

Colonelul intră în vorbă, iar doamna este încântată să vorbească rusește cu polcovnicul nostru. Dânsa ne povestește că acestui oraș pe numele tătăresc îi spune Kaffa și că el era locul de reședință al hatmanilor. A fost de mai multe ori asediat și incendiat de cazacii Zaporojeni.

Tot aci se ținea cel mai mare târg de sclavi creștini aduși din Ucraina și Rusia. De multe ori veneau negustorii turci să-și procure de aci viitoarele pensionare ale haremurilor turcești.

Căpitanul Ioan și slt. Collopol par foarte atenți la ultimul capitol al povestirii: poate regretă că venim prea târziu aci și târgurile s'au desființat.

Sosim la regiment unde se isprăvise adăpatul, iar soldații mănâncă cu lăcomie, unii conserve de pește, alții compot.

Camarazii germani ai colonelului Thilo și-au recunoscut tovarășii de luptă dela Malaio-Belosjorka și le-a arătat depozitul fabricei de conserve. Atât a trebuit călăreților ca în scurt timp să-și umple coburii și sacii de merinde cu conserve.

Ne-am dus și noi să vedem faimosul depozit. Intr'adevăr imense magazii în care borcanele de sticlă cu tot felul de compoturi și de pește preparat erau așezate în stivă.

Populația profită și ea ca să se aprovizioneze masiv.

Această neregulă ia sfârșit când am instalat două santinele, una germană și una română.

Plutonierul Ciobanu nu a pierdut timpul și ne poftește la masă într'o casă din apropiere. Ne servește un dejun delicios în care nu lipsesc renumiții castraveți murați de Feodosia la friptura de purcel, totul udat de câteva sticle de „malaga" de Crimeia, oferite de către agenții noștri dela grupul de comandă.

Aceste sticle au fost înfundate în anul 1929 de către bolșevici probabil pentru banchetele politice.

N'a lipsit nici desertul compus din amestec de compoturi din fructele regiunei. Nu cred că vom mai avea o astfel de masă pe aci prin Crimeia.

Doctorul lipsește. Este plecat cu mașina sanitară. Apare târziu cu câteva lădițe de marmeladă și cu un butoi respectabil de vin.

Ne povestește că germanii inventariau depozitele iar cu acest prilej a inventariat și el butoiașul.

Regreta că n'a sosit mai devreme, că ar fi luat și câteva cutii cu icre negre.

Bubuitul tunului a încetat. Sosește ordinul să înaintăm. In zece minute ne încolonăm. Rușii trebue să fie în mare zăpăceală.

Pe unicul drum între Feodosia și Dalnio-Kamisky suntem toate coloanele detașamentului Lindemann, plus elemente dintr'o divizie germană.

Regimentul purtat este oprit înaintea satului Antioca. Noi intrăm în sat împreună cu celelalte trupe germane.

Este înghesuială de ai impresia că ești în piețele orașelor noastre de provincie în zile de târg.

Găsim afară din sat o șiră de fân, dar soldații germani au și ei același obiectiv pentru caii lor. Ca buni camarazi aliați și pentru o orânduită împărțire s'a stabilit ca nimeni să nu ridice fân cu furgonul, ci fiecare să ridice cu brațul cât poate.

Doctorul împarte vinul la escadroane.

Fac mare haz când în rândul artelnicilor dela escadroane văd și patru cinci soldați germani cu bidoanele. Bineînțeles au fost satisfăcuți și ei; de altfel zilnic avem astfel de musafiri la cazan.

5 NOEMBRIE

Toată noaptea 4-5 avioane ne-au dat târcoale, însă în sat mitralierele, tunurile A. A. și carabinele, cu cartușe trasoare de diferite culori au obligat pe Ruși să-și ia un pla-

tou de unde bombele lor au căzut la întâmplare. A fost o mașină avariată și doi soldați morți dela regimentul Purtat.

Casa în care am fost găzduiți este una mai răsărită, cu toate acestea, în timpuri normale ar fi foarte greu să te hotărăști să te culci în ea. Cu chiu cu vai, ordonanțele noastre găsesc două paturi, deși este puțin probabil că vom rămâne aci.

Privind casa care ne servește și de post de comandă, vezi dintr'o singură aruncătură de ochi, culmea mizeriei.

O clădire dreptunghiulară, acoperită cu pământ pe care iarba a crescut îndeajuns pentru a forma o scoarță care să fixeze pământul pentru a nu aluneca în timpul ploilor.

Intrarea printr'o ușe prin care treci cu atențiune, mult aplecat ca să nu-ți lovești capul de partea de sus a tocului.

Interiorul întunecos, căci puținele ferestre sunt mici și fixe. Ele nu se deschid niciodată, iar aerisirea se face prin unica ușe de intrare.

De altfel, întunericul este și mai mare deoarece toate geamurile s'au spart din cauza bombardamentului și în locul lor sunt scânduri.

Casa are trei camere egal de mari.

De afară intri în bucătărie ce este la centru. Printr'o ușă mai spațioasă în stânga intri în camera propriu zisă de locuit, pe care o ocupăm noi; la dreapta intri în grajdul vitelor.

Construcția casei este solidă, cu zidul de chirpici, tencuită cu pământ văruit.

Acoperișul este susținut de o grindă, care formează coama pe care se reazimă căpriorii. Astereala sprijinită de căpriori este acoperită cu pământ.

Alte case au pe deasupra stratului de pământ, olane.

Astereala în interior este văruită și ține loc de tavan, căci casele n'au poduri.

În camera noastră un stâlp solid la centru sprijină coama acoperișului.

Cu toate aceste lipsuri de confort, locuința este prevăzută cu „încălzire centrală" bine înțeles sistem rusesc: adică un cuptor mare încălzește toate camerile și pe care, în zilele geroase, toți locatarii dorm claie peste grămadă.

De alte instalațiuni higienice, cu o întrebuințare zilnică nici nu poate fi vorba. Dealtfel de când am trecut Nistrul nici nu am văzut asemenea construcțiuni.

Imi amintesc că la Machievo, pionerii noștri au construit un closet, iar familia starostelui ne-a întrebat ce întrebuințare i se dă.

Bieții ruși rău au ajuns în raiul bolșevic. Așì vrea să văd un lord englez în această situație... aci la aliații lor.

Mobilierul este foarte simplu: un covor de iută pe jos și două trei piei de oaie, câteva perne, și o masă scundă. Un colțar de vitrină cu câteva farfurii, iar de grinzi atârnă buccele, în care familia își păstrează hainele, de frica șoarecilor și pentrucă nu sunt dulapuri.

Șoarecii și-au făcut sute de culcușuri prin zidurile de chirpici și se plimbă într'adevăr ca la ei acasă.

Ora 10. Intreg detașamentul se pune în mișcare spre Est. Escadronuul patru este în avangardă cu slt. Ciuciu în cap.

Inaintăm cu greutate strecurându-ne cum putem printre mașinile regimentului purtat pe șoseaua din lungul mării.

O ploae măruntă de toamnă, mânată de un vânt puternic și rece, ne biciuește fețele, parcă stăruie cu îndărătnicie să ne convingă de asprimea toamnelor rusești. Noi urmăriți de ideia dulcelui climat al Crimeiei, mult cântat în descrierile „Coastei de Azur" a Rusiei, strângem mai vârtos mantalele pe noi, acoperind îmbrăcămintea de vară pe care o avem și nu vrem să credem realitatea.

Avangarda nu mai poate înainta, regimentul purtat reia contactul cu inamicul ce s'a instalat în spatele șanțului anticar sprijinit de o serie de cazemate de beton.

Colonelul Lindemann hotărăște să atace cu regimentul purtat, sprijinit de divizionul de artilerie. Maiorul Trofin, comandantul divizionului, pleacă la recunoaștere.

La ora 14 suntem încă în coloană în lungul șoselei, aș-teptând ordine. Coada coloanei nu ieșise încă din sat când câteva proectile ne obligă la câteva măsuri de prudență. Un vâjâit puternic ne amuțește și nici nu avem timpul să facem vre-o mișcare când proectilul cade în mijlocul cai-lor escadronului trei.

Dumnezeu e bun și milostiv: proectilul cade și nu ex-ploadează.

Ne înapoiem în sat cu tot regimentul pentru a înlătura pierderi inutile.

La ora 16 artileriștii noștri intră în funcțiune întăriți de întregul organism de foc al detașamentului Lindemann.

O simfonie wagneriană să deslănțue asupra cotelor 50,6 și 56,6.

Escadronul căpitan Predescu Nicolae atacă de front, iar escadronul căpitan Meculescu atacă de flanc, cu direcția la cazemată. Mișcarea este coordonată de maiorul Constan-tinescu Aurel, iar maiorul Cazacu, dă luptei toată impul-siunea necesară.

Inaintează călărașii, cu avântul lor drăcesc sub focul nebun al mitralierelor rusești.

Se opresc la rețelele de sârmă și acum începe lucrul cu foarfecele, cu lopeți, cu ce are fiecare la îndemână, ca să poată trece în grabă înainte.

Bravii artileriști simt și ei vâltoarea luptei, ca și cum ar fi acolo.

Sângele lor clocotește cu al călăreților și aruncă va-luri de foc la adăpostul cărora escadroanele merg mai de-parte.

Și vântul și marea, în valuri peste valuri se zbuciumă, se frământă în ison cu ostașii, să învingă bolșevismul.

Către seară Rușii sunt scoși din cazemate și fug în dez-ordine.

6 NOEMBRIE

La ora 14 regimentul înaintează spre Est, trecând șan-țul anticar pe un pod improvizat.

Drumul este foarte greu. Noroiul se lipește de copitele cailor, încât este imposibil a merge la trap.

Brigada reîncepe urmărirea spre Kerci.

Ne angajem pe drumul spre Seidscheut și pe înserat șase avioane ruse își fac apariția.

Tunurile A. A. ale regimentului purtat, rămase în urmă din cauza noroiului, pun în baterie, iar noi așteptăm cu toate mitralierele în bătae.

Avioanele se apropie cu mare îndrăsneală de capul coloanei. Tunurile și mitralierele aruncă o ploaie de foc împânzind cerul cu mii de săgeți luminoase. Rușii le văd și ca să scape din znopul ce îi încadrase, întorc spre mare, dispar în nori și reapar în coada coloanei.

Focul nostru reîncepe dar la iuțeală ele trec în lungul coloanei și o mitraliază.

Avionul din cap face o voltă și când ajunge în dreptul nostru trage în capul coloanei cu tunul. Proectilul trece printre noi și ricoșează din pământ într'un cheson părăsit de ruși în retragere.

O singură victimă: un sergent dela piesa A. A. a fost omorât.

Se întunecă bine. In depărtare se văd sate în flăcări...

E semnul că rușii se retrag.

Intrăm în cantonament în Seidscheut în care sosește un batalion german.

De comun acord se iau măsurile de apărare pentru timpul nopții.

Satul este neîncăpător; caii și o parte din oameni tre-bue să stea afară. Cât privește furajele nu se găsește nimic.

7 NOEMBRIE

Toată noaptea a plouat, iar de dimineață când am în-călecat, ploaia a devenit torențială însoțită de trăznete și fulgere ca pe timpul zilelor de vară înăbușitoare.

Marşul continuă în urmărire, având escadronul trei al căpitanului Neculcea în avangardă.

La Sobike avangarda este oprită de focuri intense de mitralieră şi branduri. Căpitanul Neculcea nu se lasă intimidat şi ştie să profite de avantajul de a fi călare pe această vreme faţă de cei cu maşini.

Drumul trebue deschis îndată.

Descalecă plotonul slt. Dumitrescu cu care ţintueşte la teren pe inamic, iar două plotoane se strecoară pe la Sud în flancul lor.

Plotonierul Muşat face siguranţa dreptei.

Nici n'a apucat să funcţioneze puştile mitraliere, când ciolovecii au părăsit brandurile şi tot armamentul lor pentru a fugi grăbiţi spre maşini.

Se îmbarcă şi pornesc în aceiaşi direcţie cu noi.

Avangarda le taie la galop drumul şi la o cotitură, ocupă o movilită unde aşteaptă să treacă bolşevicii.

Se ivesc maşinile ce se luptau grozav cu drumul desfundat. Avangarda deschide focul şi după 4-5 rafale de mitralieră convoiul de maşini se opreşte. Ruşii sar jos, unii încearcă să fugă dar sunt înconjuraţi de restul plotoanelor; câteva focuri îi conving că trebuie să se predea.

Era un detaşament de legătură între coloana dela Sud şi cea dela centru.

Cum noi trebue să interceptăm la Kop-Kiptschak drumul de retragere spre Kerci, informaţiunile acestea ne prind bine.

Trebue să grăbim pentru a ajunge cu regimentul în acel sat înaintea grosului coloanei ruse.

La dreapta noastră operează detaşamentul căpitanului Georman Dragoş. Acest inimos ofiţer din statul major al brigadei, a luat comanda unui detaşament înaintat al regimentului purtat.

Toţi ciolóvecii ce fug de el vin spre noi, aşa că pe drum capturăm câteva zeci de prizonieri şi ceva material.

La primul repaos ne ajung camioanele cu pâine şi alimente pe care le împărţim în grabă la escadroane.

Ocolim un lac, coborâm şi urcăm pe drumul ce şerpueşte prin nişte coline pleşuve; lăsăm în urmă Usun-Ajak şi ne angajem pe creasta dinspre Basc-Kirgis, când pe creasta următoare vedem avangarda oprită.

După câteva secunde, unsprezece avioane ruseşti ne arată pricina pentru care se oprise avangarda. Coloana se răspândeşte şi descalecă. Mitralierele se pregătesc de tragere. Toţi aşteptăm cu carabinele gata de tragere.

Este prima oară când un grup aşa de numeros de avioane ne atacă. De astă dată nu avem cu noi tunurile A. A., aşa că suntem reduşi la propriile noastre puteri.

Avioanele se apropie, se despart în grupe de câte trei şi fiecare grup îşi alege o porţiune de coloană.

Mitralierele noastre intră în funcţiune, călăraşii trag şi ei cu carabinele. Neavând cartuşe trasoare inamicul nu poate şti că noi tragem, pentrucă din avion nu se aude zgomotul focului.

Sergentul Stuparu şeful grupului de agenţi, are ingenioasa idee de a trage în avioane cu câteva rachete roşii simple, pe care Ruşii le-au luat drept proectile trasoare, căci imediat s'au ridicat.

Două avioane ce erau izolate au mai rămas şi s'au repezit spre noi în capul coloanei, virează pe o aripă şi dau drumul la câteva rafale, după care îşi reiau înălţimea şi dispar.

Iuţeala cu care au operat a fost aşa de mare încât nici n'am putut trage.

Când ne-am desmeticit, iapa mea avea o rană la pulpa piciorului drept anterior, iar calul soldatului meu avea piciorul drept anterior fracturat.

Aceşti doi cai au fost victimele celor 11 avioane ruse.

Ne urmăm marşul tot eşalonaţi, căci aviaţia este foarte activă. Prin atacurile ei caută să ne încetineze urmărirea.

Ajunşi aproape de Kop-Kiptschak, cinci avioane de bombardament, cu uruitul lor greoi se hotărăsc să ne bombardeze. Din nou ne oprim şi aşteptăm, dar ei lansează

bombele lor dela o mie de metri, așa că ele au căzut la 7-800 metri de noi.

In fața satului avangarda este oprită de focurile depe liziera. Cercetașii înaintează pe flancuri sub protecția mitralierelor. Rușii fug spre Vest unde dau peste slt. Ciobanu ce comanda plotonul de flangardă. Un schimb de focuri; ofițerul descalecă o pușcă mitralieră care pârâie două minute și fugarii se opresc, ridică o cârpă albă și mâinile în sus. Li se face semn să se apropie și sunt capturați.

Intrăm în sat cu grosul. Casele păreau pustii.

Găsim patru tunuri anticar cu atelajele lor, opt căruțe cu caii obosiți și nădușiți, cum și două camionete în funcțiune, toate pline cu provizii dar care nu se puteau deplasa din cauza noroiului.

După câteva minute de cercetare a satului, din fiecare casă apar bolșevici care se predau. In scurt timp adunăm 350 și cu ajutorul unuia care era basarabean, îi formăm în detașament și-i trimitem singuri înapoi spre posturile de poliție germane.

Caii dela atelaje s'au dat la escadroane.

Tunurile sunt date divizionului întâi care este însărcinat să organizeze apărarea satului spre Vest. Escadronul căpitan Neculcea trece la Mamat, iar restul divizionului doi cu căpitanul Ioan la Taibutsch, unde organizează siguranța spre Est.

Ne instalăm în cantonament și se stabilește legătura cu brigada sub ordinele căreia am intrat.

Populația se aclimatizează cu noi, apar ouă, pui fripți și pâine caldă.

Probabil toate acestea au fost pregătite pentru bolșevici, dar mai ales în război, nu este pentru cine se pregătește ci pentru cine se nimerește.

La ora 6 dimineața își fac apariția primele elemente de infanterie germane, iar noi reîncepem urmărirea spre Kerci.

In avangardă este escadronul întâi.

In timpul marșului suntem supărați din când în când de rare focuri de artilerie.

Soldații sovietici vin cu căruțele spre noi și se predau. Dela ei aflăm că focul ce-l primim este dela un tun ce este tras de o camionetă și care deschide focul din loc în loc.

Avangarda reușește să treacă șanțul tătărăsc și este oprită în fața satelor Sultanovka și Marienthal de un foc intens de arme automate și branduri.

Șanțul tătărăsc barează valea ce deschide drumul spre Kerci. După ocuparea trecerei peste șanț cu escadronul doi și cu o baterie trebue să se întoarcă rezistența pe la Nord de Sultanovka, dar nu se reușește.

Regimentul se oprește la doi km. Vest de șanț. Colonelul Hristea se duce la avangardă pentru a se pune la curent cu situația.

Cu toate încercările făcute nu se mai poate înainta. Se raportează aceasta brigăzii.

La patru, cinci km. în dreapta noastră acționează regimentul de roșiori, care a venit acum.

Pe la ora 16 primim focuri de artilerie dinspre Nord. Am impresia că divizionul întâi a neglijat siguranța pe stânga iar nemernicii de bolșevici au dibuit drumul liber pe creastă, așa că s'au strecurat până în dreptul nostru de unde ne pot face surprize neplăcute.

Se ordonă escadronului Dobrescu să ocupe creasta dela Nord și să împingă elementele până la înălțimea avangărzii.

Când acesta ajunge aproape de creastă este primit de un foc viu de infanterie.

Lupta se încinge repede și tot așa de repede căpitanul

Dobrescu ocupă creasta și capturează 45 de prizonieri marinari.

Dela ei aflăm că bolșevicii plănuesc un contra atac la noapte cu un batalion.

O haslie întâmplare a făcut pe Ruși să-și desvăluie acțiunea și anume: din cauza focurilor de artilerie ce se înteţeau și își lungeau tirul către coada coloanei, serviciul nostru sanitar se muta când în dreapta când în stânga și se tot lovea în drum de personalul nostru veterinar, care făcea aceleași curse, însă în sens invers.

Această grăbită luptă după un adăpost sigur a antrenat și pe Stoia cu Marin Popescu care în grabă s'au lovit de o piatră ce mărginea un taluz. Forfoteala aceasta a vitejilor noștri camarazi a fost suspectată de Ruși și atunci s'au demascat, fiindu-le frică de un atac al nostru.

Se înserează. Toți rămânem pe locurile unde ne aflăm. Când ne-am liniștit, sărbătorim ziua lui Mișu Colipol. Nu avem altceva decât o cutie de conserve și câte un gât de coniac. La anul viitor va fi poate mai bine.

9 NOEMBRIE

Ora unu. Este frig. Postul de comandă este în jurul unor cărsteți de grâu care ne adăpostește de vânt. Toată lumea doarme afară, oamenii ce stau cu caii la mână se schimbă la fiecare trei ore, ca toți să se poată odihni. Mă înfund într'o cărsteță cu colonelul, o foaie de cort în cap mantaua pe picioare și ador mim.

Din când în când suntem deșteptați de câte un șoarece care vine în recunoaștere.

Ora 2. Sosește un ofițer german ca să se informeze asupra situației. Ne spune că de dimineață regimentul său va fi pe aceiași linie cu noi și că se va monta atacul.

Ora 3. Rușii încep bombardamentul serios.

Mutăm caii doi kilometri mai la vest.

Dinspre Sud-Vest de Marienthal înaintează o companie

bolșevică spre noi. Posturile înaintate ale escadronului întâi deschid focul și se răspunde de către inamic cu un foc viu.

Cartușele trasoare se încrucișează în negură... Inamicul se apropie tot mai mult.

Artileria noastră începe trageri de oprire într'o cadență foarte vie.

Atacul inamic se desemnează din ce în ce mai mult iar siluetele bolșevicilor se proectează în lumina nelămurită a zorilor.

Escadornul al doilea întărește avanposturile. Plotonul din dreapta atacă și capturează 30 de marinari.

La interogator, toți declară că sunt lucrători și că ei n'au tras. Obișnuiți cu aceste declarații îi adunăm pe toți, executăm un politruc denunțat de ceilalți că are grenadă apoi sunt trimiși în urmă.

La ora 6 dimineața sosesc infanteriștii germani cu artileria lor.

După o oră glasul artileriei noastre împreună cu al celei germane este din ce în ce mai răstit.

Se hotărăște atacul pentru ora 10; plecarea este la șanțul tătărăsc.

Un ofițer german vine la noi și **vesel că** ne vede: „wieder der zweite calarasi?" era locotenentul rănit care ne vizitase cu colonelul Thilo la Malajo-Belosjorka. Încântat că ne vede sănătoși, îl întrebăm de comandantul său și ne întristăm când ne spune că acum două zile la șanțul anticar dela Dalni-Kamischy, un brand l-a lovit în plin înpreună cu aghiotantul său.

La ora 8, Rușii încep să tragă vârtos. Un soldat, dela escadronul întâi, face reflecția: „dar rău trebue să le pară Rușilor de conservele dela Feodosia !".

Atacul pornește la ora hotărâtă. Divizionul întâi la centru încadrat de două regimente germane.

Rușii se retrag, atacul progresează. Inaintăm și noi cu grosul.

După ce trecem șanțul anticar, își fac apariția patru

bombardiere ruse. Nici n'apucă să-şi ia câte un obiectiv şi deodată se risipesc.

Din nori s'au ivit trei avioane de vânătoare germane.

Toţi eram uşuraţi şi aşteptam lupta. Germanii îşi iau înălţime, fiecare apoi se repede asupra unui bombardier.

Un scurt pârâit de mitraliere, încă unul şi primul avion rus se coboară vertiginos în flăcări.

Al doilea avion cabrează, sar din el ocupanţii cu paraşutele, după care avionul cade în flăcări lângă o şiră de pae care se aprinde.

Al treilea are aceaşi soartă după alte două minute dar cade în sectorul roşiorilor. Al patrulea a scăpat şi este urmărit de aviatorii germani.

Ajungem la Sultanovka unde găsim divizionul întâi, astfel că regimentul împinge înainte divizionul doi. In timpul acestei operaţiuni este rănit slt. Ionescu C. de un glonţ rătăcit.

Seara divizionul doi, cantonează la Iwanovka, 12 km. vest de Kerci, iar divizionul întâi cu comanda regimentului la Mihailovka.

In această zi, maiorul Sorescu a luat botezul focului. Pare impresionat în special de bombardamentele aviaţiei, care într'adevăr astăzi au fost mai intense ca în celelalte zile.

Am aflat dela un ofiţer german că 12 avioane ce au trecut mai departe de noi în timpul zilei, au bombardat o coloană germană.

10 NOEMBRIE

Conform noului ordin, noi nu mai mergem spre Kerci. Brigada se regrupează la Dshenkischel, unde ajungem la ora 12 după un drum mizerabil.

Soldaţii ce au venit pe urmă ne povestesc că după ce am plecat din Mihailovka, Ruşii au bombardat satul.

Din lipsă de grajduri, caii stau afară. Sunt foarte obosiţi

şi epuizarea lor a început a fi vizibilă. Bietele animale ce păcate or fi ispăşind ele acum.

Seara o ploaie măruntă de toamnă măreşte calvarul sărmanilor cai.

14 NOEMBRIE

Suntem la solhozul Keneges. Ne continuăm marşul spre Dalnic-Kamischy pe un viscol ca în toiul iernii. Trecem prin Usum-Ajak unde ne odihnim puţin. Mersul acesta înapoi lasă să prinză consistenţă zvonul întoarcerii în ţară. Acea-sta în urma unui ordin dela armată care se referă la inventarierea capturilor. Acest zvon încălzeşte pe soldaţi, care suportă frigul şi gerul venit aşa de timpuriu.

Ajungem în Dalnic-Kamischy unde cantonăm până mâine dimineaţa, când ne reluăm marşul. Aci găsim trenul regimentar cu căpitanul Cebuc.

La gazda mea văd în perete o icoană foarte frumoasă. Doresc s'o cumpăr dar rusul o ia, o şterge şi mi-o oferă: „icoanele nu se plătesc la noi ci se oferă".

Imi povesteşte că această icoană este o pictură grecească, pe care a salvat-o el din biserica grecească din Kerci, când bolşevicii au incendiat-o. Tot el îmi spune că Kerciul este un oraş mare, care a fost capitala Pontului sub Mitridate. Astăzi se mai găsesc încă vestigiile culturei greceşti. In muzeul comunal, se găseşte un vestit sarcofag de marmoră ce datează din timpul romanilor.

Kerciul n'a căzut. Sunt lupte grele.

La Sudak vânătorii care au luptat acolo au găsit un depozit de sticle de şampanie. Toate trupele care au trecut pe acolo s'au aprovizionat cu această băutură rezervată comisarilor poporului.

Intre timp comandamentul german a pus stavilă neorinduitei aprovizionări „individuale" cu şampanie, instalând acolo un post care avea consemnul de a nu libera şampanie fără voia comandamentului.

Mi se povestește că o unitate care auzise într'un târziu de acest depozit a trimes un subofițer cu o căruță ca să încarce din faimoasa șampanie.

Ajuns la Sudak dă peste postul german care-l oprește să încarce. Subofițerul român, încearcă să-l convingă pe camaradul german că unitatea sa nu a luat de loc din această băutură. Subofițerul șef de post era neînduplecat și cerea aprobarea autorității respective.

Românul disperat că trebue să se întoarcă fără a aduce camarazilor cel puțin o sticlă, rotește ochii în jurul depozitului și vede patru morminte ale vânătorilor de munte căzuți în luptă în acest loc.

Ochii îi scânteiază și se adresează comandantului german arătându-i mormintele:

— „Uite vezi camarade, cei de acolo îmi dau aprobarea".

Subofițerul german ia poziția de drepți, salută iar căruța intră în depozit și încarcă după dorință șampanie pentru compania de vânători.

15 NOEMBRIE

Pe un frig uscat ajungem la Ak-Kobee.

A început să se simtă lipsa țigărilor. In escadroane nu se mai găsește foiță. Hârtia de jurnal este la modă și foarte prețuită de fumători.

In acest sat, primarul s'a oferit să ne facă 800 kgr. pâine contra cost.

In privința aprovizionării, soldații spun că bucătarul este cel mai bun intendant. Este drept, primim sau nu primim alimente, bucătarul gătește și trupa mănâncă. Tot el au scos-o că au făcut Crimeia cu o pâine și jumătate. Este drept că în urmărire atâta am primit din cauza iuțelii cu care ne deplasam și a drumului greu de unde se aducea pâine.

Astăzi am sosit la Karacioli lângă Karasubazar. S'au spulberat toate iluziile întoarcerii. Ne dăm seama cu toții și explicăm oamenilor că pe acest timp nu s'ar putea executa un marș atât de mare. Ninsoarea de eri a acoperit tot câmpul, dela Karasubazar la Karacioli am mers pe șosea asfaltă. Caii nepotcoviți, alunecau grozav pe ghiață.

Misiunea regimentului este de a supraveghia comunicațiile spre Stary-Krim și spre Uskut, de oarece mașinile și căruțele izolate sunt atacate de bandele de partizani cari coboară din munți.

Această misiune de siguranță o vor îndeplini călărașii cu zel, în special cei ce pleacă la vânătoare de iepuri.

19 NOEMBRIE

Azi noapte a viscolit. Toate drumurile s'au înzăpezit, oprind circulația mașinilor.

Comandamentul Armatei a ordonat curățirea zăpezii.

Scoatem populația fiecare în sectorul respectiv iar dupăce ai isprăvit lucrul într'un loc, îl reîncepi căci viscolul reface troianul de zăpadă.

Marginea drumului se jalonează cu araci înalți de doi metri, la extremitatea cărora se fixează un șomoiog de paie. In acest fel, când viscolul acoperă șoseaua, călătorul se poate orienta și găsi direcția drumului.

Un rus îmi povestește că în nordul Rusiei, șomoiogul de pae se pune în vârful stâlpului de telegraf și abia se vede când începe viscolul.

Pe asemenea vreme, nici nu circulă sănii izolate. Transporturile se fac în caravane. Au fost cazuri când asemenea caravane au fost surprinse de viscol și acoperite de zăpadă, au pierit. Pentru a se evita asemenea nenorociri, pe viscol se trăgeau clopotele la biserici iar după sunetul lor,

călători surprinși pe drum se îndreptau spre sat pentru a se adăposti.

O patrulă a escadronului doi, ce este la Sally, a fost atacată de partizani. După un schimb de focuri, trei partizani au fost uciși. Intre ei era și un ofițer care purta uniforma sub hainele civile. Toți partizanii sunt îmbrăcați în haine vătuite și cu cizme admirabile.

Dealtfel noi am mai făcut rost de cojocele și haine vătuite.

Un escadron călare în urmărirea „Partizanilor" în Munți.

20 NOEMBRIE

Afară viscolul nu mai încetează. Problema hrănirii cailor este din ce în ce mai grea. Aci nu se găsesc furaje, iar unde se găsesc puține, ele trebuiesc împărțite cu unitățile germane și cu vânătorii. Grăunțele se aduc tocmai dela Feodosia, de unde un transport se efectuează în patru zile.

La regiment se prezintă fruntașul Tudorache Ștefan din escadronul 1, trimis cu o adresă de un regiment de roșiori.

Acest soldat a fost dat dispărut la 5 August cu ocazia acțiunii căpitan Dobrescu la Marara.

El era cu grupa care făcea siguranța pionerilor ce lucrau la distrugerea căii ferate dela Est de gara Lubasevka. Calul fiindu-i omorât, s'a rătăcit în noapte de camarazi și a nimerit în liniile rusești.

In timp ce doi Ruși îl escortau și el se aștepta să fie executat din clipă în clipă, i se perindau în minte amintirile celor dragi de acasă, ogorul pe care l-a lăsat și pe care poate nu-l va mai vedea...

— „Aide grăbește, camarade", îi spune într'o perfectă limbă românească, unul din soldații ruși.

— „Ești basarabean, măi frate?... Dece nu vă predați că noi vă dăm drumul acasă".

— „Taci că mă nenorocești".

Rusul cel adevărat care nu pricepuse dialogul s'a informat la camaradul său și probabil că ambii și-au făcut planul de pus în aplicare chiar în astă noapte: fuga.

Ajunși în Syrovo, la casa mărginașe a unei bătrâne, basarabeanul îl dă în primire:

— „Ai grijă de acest frate al nostru, ascunde-l bine".

Femeia de frica Rușilor ce erau în sat, i-a indicat ca ascunzătoare podul. Fruntașul Tudorache Ștefan, ostaș deghețat din Romanați, a înțeles situația și știe de acum ce are de făcut.

Ca o pisică se furișează în pod, aci într'un colț, se ascunde bine în niște boarfe.

Se hotărăște să aștepte acolo sosirea trupelor noastre, care nu puteau să întârzie.

Se luminase de ziuă când aude pași pe acoperișul de trestie al casei. Trage mai bine cu urechia și aude cum în colțul opus un om își face loc prin stuhul acoperișului. Străinul vrea să intre în pod.

Dacă mă descoperă sar la el și'l strâng de gât, își făcea planul Tudorache: dacă stă liniștit îl las în pace.

Nepoftitul musafir însă n'a intrat în pod, decât cu picioarele până la brâu și-a adus un telefon iar după câteva minute a început să vorbească la aparat. Era un observator ce conducea tirul bateriei dela marginea satului.

După o jumătate de oră se vede că a fost descoperit de artileria noastră, deoarece câteva proectile au căzut în jurul casei, iar unul chiar pe observator.

Partea aceia de acoperiș a fost făcută țăndări iar Rusul n'a mai mișcat.

Slujba religioasă pentru Sfințirea Bisericii din Karacioli.

Fruntașul Tudorache deși impresionat nu și-a pierdut cumpătul .Și-a făcut o mică ferestruică prin trestia acoperișului și toată ziua a observat orice mișcare din sat. A văzut tunuri, tancuri, mișcare încoace și încolo.

A treia zi Rușii se retrag spre pădurice, dar el nu-i slăbește dela observatorul său.

Intr'un târziu, se ivesc doi motocicliști germani. El sare și le face semne desperate ca să-i oprească. Dar ei trec

mai departe și intră în focul inamic. Motocicliștii se înapoiază atunci în grabă.

Acum sosesc două tancuri germane, urmate de un pluton din Roșiori, Fruntașul Tudorache Ștefan le oprește și explică ofițerului unde sunt tunurile anticar ruse.

Ofițerul verifică informațiile fruntașului și apoi trage direct în ele. Efectul este minunat. Ofițerul german se apropie de fruntaș, îl bate pe umăr, și dându-i câteva țigări îi zice: „bravo camarad român, ai fost prizonier și observator".

Și astfel fruntașul Tudorache Ștefan a început să lupte cu regimentul de roșiori până ce și-a găsit unitatea sa.

Seara sosește poșta cu scrisori și jurnale. Aflăm de frumoasele serbări dela București cu prilejul primirii trupelor ce au luptat la Odesa. Jurnalele sunt date la escadroane pentru a fi puse la dispoziția trupei.

Populația a fost vestită că Duminică va sosi preotul ambulanței pentru slujbă. Toată lumea este fericită. Toți se pregătesc de slujbă.

Locuitorii dau secera jos din altarul bisericii, demontează scena, spală ferestrele și în două zile apare o cruce, sfeșnice, o strană lucrată de locuitori.

Starostele ne cere învoirea de a merge cu o patrulă într'un loc unde au ascuns ei acum 20 ani clopotul bisericii.

Femeile fac lumânări și se pregătesc să-și boteze copiii.

23 NOEMBRIE

Soarele se ridicase de mult pe cer, învăluind întreg cuprinsul satului într'o lumină caldă de înfrățire. Vremea se arăta sub semnul binecuvântării lui Dumnezeu.

Populația, frați de credință cu noi, așteaptă cu emoțiune adunarea religioasă de mult dorită.

Femeile forfotesc pretutindeni îmbrăcând copiii cu ce au mai bun, din sărăcia cu care i-a obișnuit bolșevicii.

Prin curți vezi pe copii învățând a face semnul crucii sub sfaturile binevoitoare ale ostașilor români.

Aproape toți soldații au luat câte un copil dela gazdele lor pentru a-i creștina.

La ora 11 sosește preotul căpitan Erhan Ion. Acesta fiind basarabean știe la perfecție limba rusă. La primul sunet al clopotului, toată populația începe să se închine și pornesc a se aduna spre biserică. Pâlcuri de ostași cu copii de mână sau în brațe, urmați de mamele lor, se îndreaptă spre sfântul locaș.

Biserica a fost împodobită cu câteva icoane vechi și o masă cu o cruce. Clopotnița a fost complect refăcută iar clopotul instalat.

Copii se uită la preot cu curiozitate și în special la temenelile făcute de pravoslavnicii lor părinți.

O femeie vine cu o icoană pe care o ține pe piept, după ce a pus pe rochie un prosop curat pentru ca icoana sfântă să nu atingă haina păcătoasă bolșevică.

Sosește Colonelul Teodorini, comandantul brigăzii care a ținut să asiste la marea serbare a sfințirii bisericii.

Incepe sfânta slujbă în fața ostașilor și credincioșilor din comună, slujbă pe care toți o ascultă cu smerenie, luându-li-se doliul sufletesc, ce le-a cernit douăzeci de ani, inima lor îndurerată.

Toți cu lacrămi în ochi, cu rugăciuni pe buze, cu mâinile împreunate pe inima frământată și sfâșiată, în genunchi imploră dreptatea dumnezeiască. Nici o mișcare, nici un cuvânt decât rugăciunile și cântările înălțate spre cer. Era liniște și pace, era un val cald de înfrățire creștinească.

O sfială cucernică pune stăpânire pe creștinii din Karacioli, care privesc cu ochii înviorați sfânta cruce și cărțile sfinte, ascultând cu fețele scăldate în lumină, prima slujbă în libertate.

Acum încep ei să înțeleagă că aci este mila, iertarea și dragostea. Numai sunt sclavii celor fără Dumnezeu.

La sfârșitul slujbei preotul vorbește poporului despre puterea biruitoare a celui de sus, despre rostul nostru aci

în Crimeia pentru triumful creștinismului contra bolșevismului otrăvitor de suflete.

Incepe botezul în masă al copiilor. Scena este foarte frumoasă. Fiecare soldat are câte un copil în brațe. Doctorul Dașoveanu are pe fetița gazdii lui. Preotul începe oficierea tainii botezului, în emoțiunea generală a mamelor chirăitul strident al noilor creștini.

După slujbă, starostele a oferit un vițel preotului, rugându-l să mai vină. El a făgăduit că va mai veni și a dăruit vițelul pentru cei nevoiași din comună.

26 NOEMBRIE

Viscolul a reînceput. Acest climat ne miră foarte mult. Cetățenii de aci ne povestesc că de 40 de ani n'au mai avut asemenea iarnă. Ce ghinion pe noi care așteptam să trăim în țara portocalilor și a primăverii eterne, iar aci am dat peste o iarnă curat rusească.

Colonelul Hristea a primit o scrisoare foarte frumoasă dela un bătrân boier moldovean, domnul Alex. Exarcu, ginerele lui Manolache Costache Epureanu. Bătrânul este în vârstă de 90 ani dar are sufletul timpurilor care, din nefericire, au trecut de mult.

Iată ce scrie boierul moldovean:

Epureni-Murgeni *22 Octombrie 1941*
Tutova

Scumpe Ionel,

Buna și calda amintire ce-mi păstrezi, până și în aceste ceasuri de înaltă și groaznică frumusețe pe care le trăești astăzi, îmi este o dovadă mult prețuită de credincioasă prietenie și mă mișcă până în colțul cel mai adânc al sufletului meu.

Iți mulțumesc din toată inima cu recunoștință.

Tot ce îmi spui despre vitejia voastră, a tuturor, ofițeri și soldați, vă rămâne deapururea o mândrie a neamului.

Sunteți toți, nu voi zice: eroi; fiindcă după umila mea părere, acest cuvânt sfânt, care se întrebuințează zilnic de toate ziarele, pe toate foile, prin toate rândurile a devenit o banalitate ce profanează nemuritoarea voastră slavă, dar voi zice: sunteți toți români, toți fii ai vieților trecute, fii ai Țărei care se pleacă cu pioasă smerenie în fața voastră.

Voiu zice: Țara v'a dat viața, voi a-ți scăpat-o dela moarte.

Mergeți mergeți înainte, Dumnezeu vă arată drumul, Dumnezeu vă însoțește, Dumnezeu vă păzește și va însoți, va păzi pe copiii voștri, pe copiii copiilor voștri în veci vecilor. Amin.

Te îmbrățișez cu tot dragul

Moș Alecu

Ce plină de simțire. Ce caldă recunoștință. Cum se cunoaște educația generației din trecut.

Oh, dar am nădejdea că totuși acele timpuri vor reveni.

30 NOEMBRIE

Astăzi la ora ostașului s'a vorbit de contra atacurile date de regiment la Filiberta și Malajo-Belosjoska. Ostașii cari ascultau au fost încântați mai ales când s'a spus despre regimentul nostru: „acest regiment specializat în contra atacuri".

Aceasta este adevărat. Regimentul a acționat tot mereu în sprijinul altor unități și întotdeauna cu succes grație avântului grozav al ostașilor și în special, grație mândriei că atunci când se cere sprijinul lor, el să fie într'adevăr un sprijin.

Să mai poftească cineva să mai repete povestea cu Caracalul în viitor.

Ne sbatem ca să putem hrănii caii. Furajele sunt din ce în ce mai puține. Nu știu ce vom face și cum vom ieși din iarnă.

Se citește trupei următorul ordin de zi al Corpului vânătorilor de munte:

Ostași cavaleriști,

Indată după măreața izbândă dela Marea de Azov, unde alături de bravii Vânători de Munte și viteaza Armată Germană ați contribuit la distrugerea armatei roșii, v'ați legat soarta armelor de aceia a Corpului de Munte sub comanda căruia ați intrat.

Prin marșuri lungi și obositoare, fără răgaz de odihnă v'ați îndreptat către Crimeia. Adăstând o clipă la istmul Salikow și Genitscheck ați atacat apoi în istmul dela Genitscheck un inamic puternic organizat la teren, protejat de nenumărate rânduri de rețele de sârmă, obstacole contra carelor și câmpuri de mine, reușind să fixați inamicul din față și să înaintați aproape 200 metri dela baza de plecare, prin focul năpraznic al inamicului.

După ce trupele de munte au străpuns istmul dela Saucow și inamicul se retrăgea grăbit în fața armatelor germane din Crimeia, Cavaleria așteaptă cu nerăbdare momentul să treacă la urmărirea inamicului..

Dela 1 Noembrie cavaleria începe trecerea în Crimeia peste apa Siwaschului și depășind trupele de munte, pornește în iureș năpraznic pentru a nu da o clipă de răgaz inamicului care se retrăgea îngrozit, o parte luând direcția spre Sevastopol iar altă parte către Kerci.

Intrați sub ordinele Corpului de Armată Germană, v'am urmărit tot timpul cu mândrie, în glorioasa voastră acțiune.

Pe drumuri desfundate de ploi, mărșăluind fără odihnă, ați ajuns inamicul care mărșăluind spre Kerci și prinzându-l în

încleştarea luptelor, i-aţi pricinuit grele pierderi şi nu l-aţi lăsat să se desmeticească până ce nu l-aţi alungat dincolo de apele strâmtoarei dela Kerci, înspre Caucaz. Când la 10 Noembrie v'aţi oprit pe coasta mării, voi ostaşi ai cavaleriei v'aţi făcut din plin datoria.

Pentru vitejia voastră, pentru truda voastră de zi şi de noapte, pe timpul marşurilor obositoare, vă aduc mulţumirile şi laudele mele. Mă închin cu pietate, în faţa eroilor călăreţi, morţi la datorie pentru cucerirea Crimeiei.

Comandantul Corpului Vânători de Munte
General de Divizie *Avramescu Gh.*

Dela escadronul trei ni se prezintă următoarea scrisoare în versuri a sergentului Lincă Păun care este foarte interesantă.

Scumpi părinţi şi dragii mei
Vă scriu de aici din transei
Stând cu ochii la duşman
Ne văzut de voi de un an

Şi stând aici hoţeşte
Gândurile mă munceşte
Şi mă duc aşa prin sat
Pe unde eu am umblat,

Şi-mi aminteşte de acasă
De părinţi şi de nevastă,
Care aşteaptă cu dor,
Să-şi vadă copilul lor,

Ce-a plecat să războiască
Şi ţara să şi-o întregească;
S'o mărească până la Bug
Şi s'o scape dela jug.

Despre mine mamă, tată,
Cum v'am spus şi altă dată
Că din mila lui Christos
Până azi sunt sănătos...

Din mila Sfintei Fecioare
Până azi sunt în picioare
Căci după ploi şi furtună,
Mai vine şi vreme bună.

Iar cu gândul la Dumnezeu
Ce ne va scăpa de rău
Trebuie să nădăjduiţi
Şi nevastă şi părinţi

Că s'o îndura Dumnezeu
Şi de mine păcătosul
Ca să vin odată acasă
La căminul cel frumos

Aşa că nu disperaţi
Pe mine când mă aşteptaţi
Închei cu credinţa'n Dumnezeu
Şi cu gându'n satul meu.

7 DECEMBRIE

Escadroanele şi-au organizat gospodăria lor în satele unde se găsesc. O duc prost cu furajele şi caii au slăbit foarte mult.

Escadronul doi a avut din nou de furcă cu partizanii. Plotonul Locot. Constantinescu Victor a avut un soldat mort.

Escadronul căpitanului Dănăilă este la Uskut, la Sud spre mare. Ne telefonează că în regiune nu se găseşte la locuitori decât struguri şi mere, acestea fiind singurul aliment al populaţiei. Printr'un denunţ a aflat locul unui de-

posit al partizanilor. A trimis pe Plot. Leoveanu cu un pluton și după două zile a venit cu șase prizonieri, 150 oi și 2000 kg făină. A fost o captură bună.

Legătura cu acest escadron este foarte grea, mai ales că prin această regiune partizanii distrug firul telefonic foarte des.

Ei pândesc când trece patrula, coboară din munte și taie firul.

Către ora 10 plimbându-mă prin sectorul escadronului de mitralieră văd pe artelnic vorbind cu un soldat german.

Post de pândă contra partizanilor bolșevici, din Munții Iailla.

Mă uit la ei și mă minunez, cum de un sfert de oră discută foarte amical.

Sunt curios să știu ce vorbesc, mai ales în ce limbă, căci își răspund unul altuia cu foarte mare culanță. Sunt foarte curtenitori între ei astfel că își oferă unul altuia țigări și foc.

Mă apropii neobservat și acum îl aud foarte bine. Românașul nostru îi spune germanului pe românește că a re-

ușit în ogorul său să facă o producție tot așa de frumoasă ca aci în Crimeia.

Camaradul german, foarte tacticos și trăgând din pipă, îi răspunde în limba lui că se apropie sărbătorile și este al treilea Crăciun pe care îl petrece departe de țară.

Dacă nu i-ași fi auzit și mă mulțumeam numai să-i privesc ași fi admirat această perfectă înțelegere între acești doi buni camarazi de război.

Și vorbeau, și... se înțelegeau, de trecea timpul fiecăruia ca să satisfacă nevoia de tăinuit.

După amiază au început repetițiile de cor pentru sărbătoarea de Crăciun. Locotenent Popescu D-tru are prilejul să-și amintească meseria sa de profesor de muzică.

8 DECEMBRIE

Doctorul nostru este în culmea fericirei. In fine după așteptări îndelungate, a sosit Medicul Căpitan Dr. Opran Ion ca să-l înlocuiască pentru trei luni pe Dașoveanu. Acesta râde, numai aude nimic și nu-i vine să creadă că plecarea lui este o realitate.

12 DECEMBRIE

Zi nefastă. Sergentul Lungu Nicolae, șeful echipei a doua de telefoniști a fost trimis cu o echipă dela brigadă să consolideze legătura telefonică între escadronul 4 dela Eny-Salla și escadronul dela Uskut.

Munții în această regiune erau mai abrupți, iar drumul șerpuia printre stânci prilejuind ascunzători foarte periculoase.

Viscolul de azi noapte întroenise drumul care devenise foarte greu.

Echipa înainta răzbind frigul și crivățul, întărită de căldura conștiinței datoriei.

Patru telefoniști deschideau drumul, desfășurând după bobine firul telefonic, pe care la 500 metri înapoi, sergentul Lungu Nicolae și soldatul Chircă Ștefan, îl ridicau pe stâlpi sau pomi, izolându-l acolo unde era nevoie. Erau urmați de căruța de transmisiuni cu materiale, care lupta din greu cu zăpada viscolită ce pe alocuri trecea de un metru.

La o cotitură firele trebuiau urcate pe un stâlp.

Sergentul Lungu Nicolae într'o clipită era urcat și fixa firul la extremitatea stâlpului. Din senin, liniștea singură-

Prin văgăunele sălbatice ale munților se continuă cercetarea pe jos.

tății sălbatice a munților e turburată de o bubuitură. O ploaie de gloanțe șueră din toate părțile cu zgomotul mărit de răsunetul pustiu al stâncilor și sergentul cade la pământ, rănit mișelește în piept și gât.

Chirică Ștefan aleargă la șeful său ca să-i dea ajutor.

— „Lasă-mă, du-te la cei din urmă și anunță-i să ia măsuri". —

Soldatul îl așează la un adăpost din vecinătate și se fu-

rișează urmărit de gloanțele partizanilor, spre cei ce veneau dinapoi.

Bolșevicii ies din umbra ascunzătorilor perfide și se reped la eroul rănit.

Acesta deși foarte greu rănit are timpul să'și scoată revolverul și trage. Când vede că totuși inamicul se apropie își trage un glonț în cap!...

Sergent Lungu Niculae căzut victimă mișeliei bolșevice

Sergentul Lungu Nicolae din Bold, Romanați, a preferat să moară decât să cadă prizonier.

Câteva minute în urmă au sosit camarazii. Era prea târziu, sergentul murise, iar bolșevicii dispăruseră pe potecile întortochiate din desimea pădurii.

„Fii slăvit, sergent Lungu Nicolae ce ai murit ca un erou cu mâinile încleștate pe firul aducător de speranțe. Ne doare că din zi în zi, la apelul de seară răspund tot mai puțini,

dar jurăm în fața comandantului nostru și a voastră, eroi dragi ce vă ridicați sufletul în înălțimea cerului, ca să vă răzbunăm", — așa a vorbit căpitanul Stoia Ion, comandantul escadronului de specialități, la înmormântarea subalternului său, în curtea bisericii din Karacioli.

14 DECEMBRIE

Doctorul Opran, ne povestește că este plecat dela regimentul său dela 1 Noembrie și că drumul său este o întreagă odisele.

18 DECEMBRIE

Pregătirile pentru sărbători sunt din zi în zi mai înfierbântate. Escadroanele au făcut rost de porci și plutonierii majori se întrec a-și avea gospodăria cea mai bună.

Avem făină, avem zahăr; dacă cozonacii nu s'ar face și cu ouă, am avea și cozonaci, dar nu sunt ouă și de aceia nu vom avea nici cozonaci.

Vom organiza și un pom de Crăciun, în care scop a fost trimes în țară căpitanul Ioan Eugen să cumpere daruri.

Escadronul 2 are și concursul populației civile, astfel că va avea o serbare urmată de dans. Unitățile germane dau și ele concursul.

La corpul V. M. vine știrea că ar fi posibil ca de sărbători să fim vizitați de șefii noștrii mai mari.

23 DECEMBRIE

Ninsoarea a încetat. Un strat gros de zăpadă învălue întreaga regiune. În sat e liniște profundă.

La orizont soarele a început să'și reverse razele-i strălucitoare, care deși nu ne pot încălzi, se contopesc cu al-

bastrul limpede al cerului, pe care se profilează coamele, neregulat crestate, ale munților Iailla.

Priveliștea ar minuna și pe cei mai pretențioși pictori.

Parcă și barbarii nu îndrăsnesc să turbure această liniște plină de înțeles, căci tunul lor a amuțit pentru un moment.

Totul se îmbină armonios cu sufletul nostru de buni creștini, care ne reculegem în ajunul marei sărbători a nașterii Mântuitorului.

Populația din Karacioli ia parte cu bucurie la această bătălie a creștinătății, făcând și ea pregătiri pentru Crăciunul pe care nu l-au serbat de 20 ani.

Ce furios ar fi Stalin, dacă ar privi din cetatea sa de ură dela Kremlin, biruința lui Christos.

La ora 10, corul regimentului compus din ofițeri, subofițeri și soldați, sub conducerea lt. Popescu Dumitru, se prezintă la postul de comandă cu colindele.

Colonelul foarte mișcat de această atențiune, se scuză că nu-i poate primi pe toți în această lipsă de spațiu, astfel că programul se desfășoară afară.

Populația curioasă se adună, iar soldații germani aciuiți prin Karacioli ne fac manifestațiuni entuziaste.

Corul este foarte reușit. Colindele sunt excelente.

Ofițerul nostru cu aprovizionarea, ad-tor slt. Cârjan ne reamintește în versuri luptele regimentului din prima zi de război până azi în:

CÂNTECUL REGIMENTULUI

Ne-am ridicat din bezne viforoase
Flămânzi, din cerul sfintei mântuiri,
Avem de răzbunat atâți martiri
Și-atâtea lanuri ne plângeau, mănoase.

Din codrii Bucovinei, ca străbunii,
Cu ochii țintuiți pe larga zare,
Noi dârji, pândeam să năvălim călare,
Spre țara ce ne-o pângăriră hunii.

Stau palmele încleștate în carabine
De atâta vreme, așteptând semnalul.
Și'n spume aprig, necheza și calul
Spre Nistru rotind priviri acviline.

Când codrii și văzduhul tăceau muți,
Așa a fost să fie, ca într'o noapte
Frumoasă, de liniște și șoapte
Când luna poposea pe Frătăuți,

Un tun a prins să cânte cazaciocul
Iar noi legarăm jocul: Ţin-te frate.
Pe-aci au fost odată cazemate.
Acum, Ivane pe unde scoţi cojocul?

S'a 'ncins un joc drăcesc, de-atunci cu moarte
Cu lăutari, în șuere isteți,
Ce secera de-a valma, mâini și vieți
Că'n joc vezi, fiecare are parte.

Și mulți flăcăi cu sufletul de nalbă,
S'au scuturat ca frunzele'n furtună
Lăsând pe alții, la nepoți să spună,
Cât sânge a băut Fântâna Albă.

Din tot ce-am făptuit, numai puțin
O, de-ar putea ei să povestească
Scriind în veac bravura românească,
Cei ce căzu'n luptă la Hotin.

Dar fapta le-a grăit mai mult ca slova,
Că slovele în vânturi se destramă,
Ei au plecat, lăsând soţie, mamă,
Dar reîntregit-a d'apururea Moldova.

Trimis-au să ne-oprească tancuri grele
Ei nu știau că sufletele pot
Și bombe ce'negreau zenitul tot:
Să 'nvingă nemiloasele ghiulele.

Și când trecurăm Nistrul, râu de sânge
In noaptea-aceia de catran,
Vedeam deasupra umbra lui Ștefan
Și nici satan nu ne putea înfrânge.

Iar când în goana zilei de departe,
Din satul pitulat în văi stinghere,
Veniră moldoveni cu graiu de miere,
Le-am spus că Nistrul nu ne mai desparte

Apoi pornirăm goana înainte,
Prin ploaia de obuze ucigașe,
Căci „Roșii" pârjoleau păduri, orașe
Și pângăreau bisericile sfinte.

Ne-au pus în față ziduri de grenate,
Dar noi le-am spart cu pumnii de oțel
Și încleștați amarnic în măcel,
Gonim năpraznic haitele turbate

Prin nori o lună galbenă ca ceara
Veghea de sus atacurile toate...
Când după Vapniarka multe sate
In vâlvătaie cade și Marara.

Curând apoi în dimineața-albastră,
Pe orizontul roșu cum e rugul
Sclipind, zărirăm printre sălcii, Bugul
Ce molcomea duios privirea noastră.

In drum, ne'ntâmpinau cu veselie
Copii cu bucle blonde și senine,
Pe care-i învățarăm să se'nchine
Și gârbovi moși cu barba colilie.

Și ne-așteptau, râzând, frumoase fete
Cu ochi de cer și părul bălăior,
Care zâmbeau când le strângeai ușor,
Zicând „Nielza" printre priviri șirete.

Dar Niprul urlă surd ca o osândă
Și cere jertfe noi în valu-i rece.
Din toți, nu știm câți oare îl vom trece ?
Dar ne-avântăm asupră-i spre izbândă.

La Nipru, cartea-și mai întoarce-o filă.
Și nume noi s'a încris în ea cu sânge
Pe care cineva acasă le-o plânge.
Și'n frunte stă Băcanul Rafailă.

Țâșneau spre cer rachetele ușoare
Și sec sclipeau sticloase, triste stele...
Și bubuia sub semnul morții grele
Pământ, văzduh și undele barbare.

Răzbirăm însă, cruntele torente
Intr'un amurg cu violet și mov
Ca să pornim spre Marea de Azov
Și să creem istorice momente.

Prin ani, când-va poveștile maestre
Grăi-vor de un atac la Filibert
Și ce s'o spune n'o fi nici pe sfert
Din ce făcură piepturile noastre.

Credeam pământul c'are să răstoarne
Și mări și cer și vânturi în puhoi
Și că se va abate peste noi,
Tot iadul cu sălbaticile-i goarne.

Dar am trecut prin oarbele Ghenee
Senini, semeți și aprigi ca Apollo
Sfințind păgâna brazdă de acolo
Cu viguroase suflete oltene.

Și ne-avântăm mai mult în stepa arsă
In neînfrânta, vie 'naintare
Spre Domnul, ca un semn de întrebare
Ce peste maluri rodnice se revarsă.

Cu toamna 'nvestmântată'n aur însă.
Trecură pragul altor cuceriri
Și în ajunul sfintei izbăviri
Crimeia ne-aștepta cu fața plânsă.

Văzut-ați fulgerul cum tae zarea ?
Și marșul nostru fu asemeni lui.
Ne-am împlântat în mare ca un cui,
Ca'n sudul cald s'atingem iarăși marea.

Urcarăm apoi coasta însorită
Spre Kerci-ul depărtat în ritm de valuri
Ce năpădesc frenetic peste maluri
Și în curând Crimea-i cucerită.

Acuma... așteptăm din nou semnalul
Ca să ne-aducă acasă... sau 'nainte
Așa cum rânduit-au cele sfinte
Și cum ne va conduce Mareșalul.

Din când în când, ne mai distrăm o leacă
Organizând prin munți o escapadă
Ca s'aducem un partizan ca pradă
Și să nu stăm... iar vremea... las 'să treacă

Hei, Doamne mare. Vine primăvara
Și poate... O, vorbirea-și în ceas bun.
Om termina pe-aicea. Zău vă spun,
Mie dor nebun de draga Mărioara.

O! parcă văd cum satul înflorit
Râzând în soare o să mă primească
Iar Oltul, frate apă românească,
Imi strigă de departe: bun venit.

Karacioli-Crimeia
22 Dec. 1941

Colonelul mulțumește tuturor și le oferă după datina străbună vin și pezmeți în loc de colaci, apoi le urează la toți sărbători fericite și să se reîntoarcă la casele lor victorioși.

După o jumătate de oră toți erau îmbarcați în mașina popotei și a aprovizionării și se îndreptau spre Karasubazar pentru a felicita pe colonelul Teodorini, comandantul brigăzii.

Aci efectul a fost foarte mare, deoarece nimeni nu se aștepta la un astfel de cor.

Colonelul Hristea împreună cu corul s'a dus după sugestiile brigăzii, să felicite pe domnul general Avramescu, Comandantul Corpului Vânătorilor de Munte.

Toți au fost foarte bine primiți, iar după executarea programului domnul general a oferit tuturor șampanie și prăjituri.

Așa se încheie 23 Decembrie 1941 în așteptarea unor timpuri mai bune.

25 DECEMBRIE

Crăciunul. Dar nu ne este dat ca să-l petrecem liniștiți, căci Rușii au debarcat la Kerci. Se zice că după lupte crâncene au fost respinși. Noi suntem în alarmă.

Domnul general Pantazi și-a anunțat sosirea la noi pentru a treia zi de Crăciun. Să dea Dumnezeu să-l vedem sănătos pe fostul nostru comandant de Divizie. Dela el avem deviza: „Izbândă sau moarte". Dela această deviză ostașii acestui regiment nu s'au abătut niciodată.

Colonelul Hristea ia masa cu ostașii escadronului patru la Eni-Salla, iar mâine la escadronul doi.

Spre seară vremea s'a stricat. Viscolul a reînceput.

26 DECEMBRIE

La escadronul doi la Stari-Krim se duce numai colonelul Hristea, noi trebuind să fim gata la primirea oricărui ordin. Rușii întotdeauna își rezervă dreptul surprizelor în timpul sărbătorilor.

Escadronul doi ajutat de populație a împodobit un brad. Surprize n'au fost căci n'a sosit căpitanul Ioan dela București; el a rămas la Berislav, unde podul a fost rupt de ghețuri.

In ce privește partea a doua a serbării, dansul, n'a mai avut loc, căci Rușii ne-au poftit ei la dans.

La ora 18 regimentul începe marșul spre Kerci.

Viscolul din ce în ce mai tare ne lovește drept în față.

La ora 20 ajungem la Stari-Krim, unde întâlnim pe colonel care ne aștepta și pornim spre Feodosia.

Soseaua, cotea mereu, ocolind neregulate masive muntoase. In noaptea ce se lasă tot mai întunecoasă, urcăm și coborâm în viscolul ce se întețește.

Pentru a desgheța oamenii, mergem mai mult pe jos.

Pe la crăpatul de ziuă ajungem în Feodosia. Aci totul în liniște. Batalionul german ce fusese acolo s'a mișcat și el spre Kerci.

27 DECEMBRIE

La ora 6 ne îndreptăm spre Vladislavovka unde sosim la ora nouă. In sat este liniște și nimic nu trădează gravitatea evenimentelor.

Oamenii se odihnesc după acest marș de 90 km.

28 DECEMBRIE

Viscolul a încetat. Inaintăm până la Adyk, în vederea operațiunilor ulterioare, hotărîte de Corpul de Armată.

Mașina aprovizionării a rămas înzăpezită la Feodosia. Slt. Cârjan face sforțări disperate pentru a o putea duce după regiment, dar este obligat să o părăsească și să transporte conținutul cu săniile, deoarece în largul mării flota rusă face demonstrațiuni.

29 DECEMBRIE

La trei dimineața se aud trageri intense de artilerie spre Feodosia.

De aci din Adik se vede în noapte, dâra luminoasă a proectilelor după bastimente trase asupra Feodosiei.

La cea mai minunată chermesă nu s'ar fi putut executa jocuri de lumini mai frumoase și mai diverse ca acestea dela Feodosia. Mii de proectile trasoare de toate culorile pornesc din larg spre port, într'un sgomot din ce în ce mai asurzitor.

Dela mal nici un tun nu răspunde. Aceasta mărește îndrăsneala bolșevicilor care acum luminează cu proectoare puternice drumul primelor bărci ce încearcă să debarce.

Primim ordinul de înaintare spre Marfovka, de unde escadroanele se vor îndrepta pe litoralul de Sud pentru pază.

In drum la Tschaltimir regimentul va fi vizitat de Domnul general Pantazi. Nouă ne este drag să vină să ne vază, dar se expune prea mult deoarece aviația rusă este foarte activă.

Ne urmăm drumul pe un timp din ce în ce mai rău, care ne îngreuiază marșul. Comunicăm la radio brigăzii atacul aviației inamice.

Ajungem la Marfovka, escadroanele își urmează drumul spre litoral însă la ora 14 ordinul se revocă, astfel că regimentul se va regrupa în cursul nopții, înapoi, la Koij-Asan pentru a fi în măsură ca să atace trupele debarcate la Feodosia și care înaintează spre Vladislavovka.

Agenții plecați după escadroane cu ordinele de operații, ajung la unități, așa că abia la ora 24 o parte din regiment sosește la Koij-Assan.

Am aflat că Rușii au debarcat forțe superioare la Feodosia și au intenția să ocupe întregul gât al peninsulei Kerci.

30 DECEMBRIE

Viscolul a reînceput îngreunând marșul regimentului care la ora opt trebue să atace la Dalni-Kamischy.

Caii la mână se trimit la Vladislavovka împreună cu trenul de luptă sub comanda Maiorului Martinescu.

La ora 2 sosesc restul escadroanelor, cele ce au fost mai îndepărtate.

Caii și oamenii sunt cu totul extenuați. Au și ei dreptul căci dela plecarea din Karacioli și până astăzi au parcurs 250 km., pe un timp mizerabil. Acest marș constitue un record.

Pe fețele tuturor se citea că rezistența ajunsese la ultima limită. Numai antrenamentul celor șapte luni de luptă i-a întărit pe ostași ca să reziste.

Dat fiind efortul ce se mai cerea, comandantul regimentului a dat trupei cinci ore de repaus.

In acest timp ofițerii au fost puși la curent cu greaua situație și cu operațiunea ce urmează să se facă.

Sosește doctorul Opran cu o căruță tătărască, dar fără

camioneta sanitară. Ne povestește că la Parpaci, din cauza viscolului, a dat în smârcurile dela Est de sat și că mașina s'a împotmolit. Cu toate stăruințele puse, n'a reușit s'o scoată. In această situație s'a dus pe jos în sat, a sculat pe staroste, care era un rus înalt cu musculatura herculeană iar pe de altă parte și un rus habotnic, cerându-i o căruță. Văzând încetineala cu care umbla rusul și pentru a-l stimula a scos o sută de ruble, pe care le-a dat pentru căruțaș. Gestul a avut efectul dorit. Un copilaș a venit cu căruța.

Un escadron urcă o pantă grea

Primarul la plecare i-a spus doctorului prin semne și câteva vorbe că Rușii gâtuesc pe germanii și români. Starostele pare satisfăcut de aceasta, deși a fost pus în această demnitate de către germani.

Doctorul a ajuns la regiment după ce a parcurs cei 5 km. în patru ore, fericit că a scăpat ușor, mai ales când își amintește că rusul avea în camera sa o carabină iar noi eram în retragere.

La ora 7 regimentul este adunat la un loc pe jos.

Colonelul vorbește ostașilor așa cum știe el să le vorbească pentru ca să le meargă la inimă. Oamenii se înflăcărează, oboseala dispare iar coloana se pune în marș spre Dalni-Kamischy.

Se parcurg acești 11 km. în două ore, astfel că la ora nouă regimentul intră în sat, care era neocupat.

Oamenii intră la adăpost, iar ofițerii încep o sumară recunoaștere sub protecția avangărăzii care ieșise din sat spre Feodosia. Abia a ajuns capul avangărzei cu sublt. Andreescu Teodor la liziera Vest a satului, când se văd coloane inamice înaintând dinspre Feodosia.

Escadronul trei din avangardă ocupă terenul dintre lac și Marea Neagră, călare pe șosea, tocmai invers de cum am făcut acum 45 zile. Escadronul doi la Nord de lac, pe liziera satului, iar escadronul întâi la dreapta, pentru a preveni o învăluire pe la nord. In rezervă o grupă de mitralieră și întreg grupul de comandă a regimentului.

Bateria de artilerie a căpitanului Iacovache la care se adăugă și bateria căpitan Rață, ce am găsit-o pe drum, au ocupat poziție în mijlocul satului; în zece minute au început să tragă direct în coloanele ce înaintau grăbite.

Focul viu deslănțuit de călărași cum și rafalele tunarilor surprind pe bolșevici, care buimăciți aleargă în toate părțile. Se răspândesc în grabă în trăgători, alții nu mai mișcă din locurile unde obuzele lui Iacovache și Rață i-au țintuit pentru totdeauna.

Către ora 13 se încinge o luptă pe viață și pe moarte între cele trei escadroane ale regimentului nostru și trei batalioane rusești.

Rușii nu desnădăjduesc ci prind a aduce și ei câteva tunuri chiar pe șosea cu care trag și ei direct, ca la manevre. Un obuz lovește în plin un tun al nostru, pe care îl distruge. Restul bateriilor noastre trag vârtos în inamic, care începe a se retrage.

Infanteria rusă își mișcă rezervele spre Nord. Probabil încearcă să ne învăluiască.

Slt. Andreescu în fruntea plutonului său își îmbărbătează soldații în această luptă inegală.

O pușcă mitralieră se defectează la grupa din dreapta. Slt. Andreescu aleargă acolo, o unge și o încearcă personal. Un bolșevic îl observă, îl ochește și-l lovește drept în cap. Moare sublocotenentul Andreescu Teodor, învățător din Romanați, moarte de erou în fruntea plutonului său viteaz.

Comandantul escadronului căpitan Neculcea cu carabina în mână trece dela pluton la pluton îmbărbătându-și oamenii căci numai așa un scadron descălecat poate lupta cu un batalion.

Rușii se infiltrează acum pe lângă mare; Neculcea îi vede și se repede cu grupul său de comandă ca să facă față. Deschide focul și îi silește să fugă dar un glonț îl rănește în pulpă. Căpitanul nu se lasă doborît și continuă a da ordine și a îmbărbăta pe ostași, dar al doilea glonț îl trântește la pământ. Este evacuat.

Escadronul doi ține bine. Lt. Constantinescu Victor seceră la Ruși făcând poloage de morți, dar cade sergentul Pârjoloiu Alexandru.

La dreapta escadronul întâi luptă din greu. Aci situația devine critică pentrucă Rușii masează trupe.

Slt. Coliopol Mihai este trimis cu plutonul de mitralieră acolo dându-i-se sub comandă și cele două plutoane din aripa dreaptă, cu misiunea precisă din partea colonelului: „Vezi Mișa, ține acolo cu orice preț ca să nu ne întoarcă bolșevicii" iar Mișu Coliopol a ținut admirabil, căci inamicul n'a mai putut face o mișcare. Aci cade sergentul major Ionescu Mihail.

Dumnezeu a fost cu noi, căci cu tot gerul și viscolul toate puștile mitraliere și mitralierele au funcționat perfect.

Este ora 17. La escadronul trei avem un ofițer mort, Slt. Andreescu și doi ofițeri răniți, căpitan Neculcea și slt. Dumitrescu. La escadronul întâi rănit Slt. Firulescu, iar căpitanul evacuat fiind foarte rău bolnav.

Maiorul Sorescu este detașat de eri la Brigadă, așa încât colonelul Hristea este singur să ducă la victorie întregul regiment.

Focurile au încetat. Se vede că Rușii așteaptă să se întunece.

Situația generală este următoarea: Sovieticii debarcați la Feodosia cu forțe superioare înaintează cu un grup spre Stary-Krim, cu altul la Vladislavovka și cu altul spre Dalny-Kamischy.

Avem norocul că în grupul dinspre noi, nu sunt care de luptă. Până deseară, după declarațiile prizonierilor, ei trebue să închidă gâtul peninsulei Kerci. S'o crează ei...

Atacul regimentului nostru era concomitent cu ale celorlalte unități române și germane, care atacau în aceeași direcție, dar dinspre Est și dinspre Nord.

La ora 19 legătura cu brigada s'a făcut la radio și s'a raportat situația.

Colonelul dându-și seama de gravitatea situației și pentru ca sa nu se influențeze oamenii, a luat ambele receptoare ale aparatului de radio iar din răspunsurile ce dădea lăsa impresia celor din jurul său că situația s'a îndreptat și că un detașament german vine înspre noi.

Coliopol la dreapta face minuni. Prin tragerile ce execută pironește pe bolșevici.

Bateria căpitan Rață este retrasă la Nord de sat și trage din când în când pentru a da impresia că frontul se întinde mult spre Nord.

Răniții și morții sunt urcați în chesoanele mitralierelor, singurele trăsuri ce avem și sunt îndreptate spre Koj-Assan iar deacolo la caii la mână sub îngrijirea plutonierului t. r. Nicolae Radu.

Ora 20. La radio se primește ordinul de retragere pe itinerariul cel mai indicat, cunoscând că Vladislavovka este ocupată de inamic.

Colonelul a chemat pe comandanții de unități și le-a ordonat ruperea luptei în cea mai desăvârșită liniște. Era de cel mai mare interes ca Rușii ce erau la 2—300 metri

de noi să nu afle nimic, dar nici populația nu trebuia să știe pentru ca să nu trădeze.

Escadroanele vor încadra divizionul de artilerie și în caz de luptă, unitățile vor lupta în jurul artileriei.

Intreaga coloană se va îndrepta în direcția Koj-Assan, după care prin Korpetsch spre Seyt-Assan.

Unitățile s'au regrupat înapoi în cea mai mare liniște, lăsând câte o echipă care din când în când mai trăgea focuri și care după o oră a urmat regimentul.

Mișcarea s'a executat conform instrucțiunilor date, ajutați fiind de întunericul unei nopți fără lună.

Marșul a fost condus de o echipă de agenți în cap cu sergenții Mirică și Stuparu, care găsiseră două călăuze. Regimentul a mers destul de greu din cauza viscolului, lipsei punctelor de reper și a întunericului.

31 DECEMBRIE

Nici un sgomot nu se auzea. Toți vorbeau în șoapte, roatele tunurilor parcă erau pe cauciuc și astfel am mărșăluit peste câmp, prin ger și frig, poate paralel cu vre-o coloană rusă, până ce am ajuns la Koj-Assan. Deacolo mai departe fără nici un incident am ajuns cu tot detașamentul la ora 6 dimineața la Seit-Assan.

Bucuria brigăzii a fost foarte mare, căci nemai având dela noi nici o știre și cunoscând situația inamicului, ne socotea pierduți.

Până la ora 6 dimineața am executat pe jos un marș de 30 Km. pe care după o oră l-am continuat spre Bol-Keletschy, unde se grupează regimentul totalizând un număr de 48 Km.

Până seara ofițeri și trupă se usucă, se ung cismele și se povestesc impresiile zilei. Toți mărturisesc că au avut sentimentul gravității situației prin care au trecut, dar, pentru a nu descuraja pe cei dinprejur, au tăcut.

Acum pregătirile pentru Anul Nou. Nu avem decât ceai. Vom face ceai gândindu-ne la cei dragi lăsați acasă.

1 IANUARIE

Am mers la Bachtschy-Ely, 15 Km. pe o lapoviță grozavă.

Acolo ni se dă un repaus pentru refacere.

4 IANUARIE

Rușii au închis gâtul Feodosia-Arabat și au pornit spre Vest pe șoseaua asfaltată, dar sunt opriți peste tot.

Vapoarele ce transportau artileria au fost scufundate de aviația germană, așa că ei sunt lipsiți de această armă spre norocul nostru.

In pripă puținele forțe germane împreună cu brigada au înjghebat un front, care opune rezistență înaintării rusești.

Noi ocupăm acum satul Seich Ely întăriți cu opt pacuri germane din batalionul maior Stivater, care este în rezerva noastră. La stânga noastră avem detașamentul colonel Korne, de care ne despart un interval de 3 km., pe care îl acoperim cu patrule. Lângă noi este și regimentul colonel Hitzfeld.

5 IANUARIE

In răgazul luptelor, colonelul Teodorini găsește prilejul să înmâneze ordinul Mihai Viteazul Cl III colonelului Hristea Ion și slt. Ciuciu Nicolae.

Această solemnitate are loc aci la Seith-Ely și este însoțită de simfonia exploziilor dela proectilele ce cad în jurul postului de comandă al regimentului.

In câteva minute tot regimentul a aflat această veste și telefoanele escadroanelor după poziție cer „Hotinul" ca să-și felicite vitejii camarazi.

Linia avanposturilor noastre este pe creastă. Linia de rezistență pe liziera satului, care s'a organizat cu lucrări pentru ca să luptăm pe ea până la încercuire. Moralul soldaților este foarte ridicat și toți avem ferma convingere că vom învinge.

Seara, se organizează plutonul slt. Ciobanu, care mâine dimineață va înainta spre cota 101,3 care este între liniile noastre și cele rusești. Colonelul dă toate instrucțiunile și sfaturile trebuitoare și îl previne pe ofițer că la incursiune ia parte și un ofițer german de artilerie, observatorul bateriei.

Seara, dormim cum putem, mai mult iepurește, căci din informațiile ce avem vom fi atacați cu siguranță.

Deși inamicul nu are artilerie destulă, are însă efectivele complecte ale regimentelor de infanterie și branduri foarte multe.

9 IANUARIE

La ora patru, pe înegurat, pornește slt. Ciobanu cu plutonul său pentru executarea misiunii. Este întovărășit de un locotenent german cu câțiva soldați.

Sublocotenentul depășește plutonul din avanposturi al slt. Popescu Vasile și se îndreaptă, fără nici un incident, către cota 101,3 pe care o ocupă la ora cinci. Nu știu din ce motive ambii ofițeri, însoțiți numai de o grupă, au depășit cota și în avântul lor tineresc au înaintat spre o sprânceană de pomi ce se găsea la 200 metri mai la Sud.

Rușii i-au lăsat să se apropiei până la 50 metri, când au deschis un foc fulgerător asupra lor. Cad morți ofițerul și subofițerul german, iar slt. Ciobanu și cinci oameni din grupă sunt grav răniți. Restul oamenilor se târăsc cum pot spre cotă, sub focurile vijelioase ale inamicului. Ofițerul rănit se strecoară și el ajutat de un camarad, spre

un loc mai adăpostit, însă în drum este lovit de o schijă de brand, și cade rostogolindu-se într'un șanț.

La ora 7 dela postul din stânga al avanposturilor, slt. Petrescu Mihail telefonează că Rușii s'au grupat în jurul unei case din fața sa. Ceva mai târziu telefonează că circa o companie înaintează spre el și că a deschis focul cu tot armamentul său automat.

La 7,45 sublocotenentul raportează că din aceeași direcție inamicul înaintează în masă compactă și că cu tot focul său, cei căzuți sunt înlocuiți și înaintează mereu.

Ora 8,30. Acum se văd bine chiar dela observatorul nostru. Rușii înaintează în massă, apreciem forțele atacatoare la circa trei batalioane.

Puzderia aceasta de oameni vin din direcția Bairatschi. Locul unde ne atacă a fost foarte bine ales, căci este flancul nostru stâng, de unde urmează spațiul ce ne desparte de detașamentul Korne.

Artileria începe tragerea însă, proectilele fiind pe sfârșite, se face foarte mare economie, până ne sosesc altele.

La cererile disperate ale slt. Petrescu, colonelul trimite pe slt. Coliopol cu o grupă de mitralieră.

Poziția trebue ținută. Coliopol sosește tocmai când inamicul cucerise măgura din fața poziției lui Petrescu și instalase acolo mitralierele sale. Așează mitralierele lui și începe tragerea.

In vâltoarea luptei, Coliopol care nu'și luase casca, este rănit în cap de două gloanțe și cade în brațele unui soldat.

Curagiosul ofițer își revine și nu se lasă: apucă o mitralieră, începe să tragă, dar puterile-i slăbesc. Este transportat înapoi.

Slt. Petrescu repliază plutonul spre postul escadronului doi, lăsând câmpul liber escadronului său din linia de rezistență.

Rușii prind curaj: ocupă toată creasta din stânga.

Avanposturile escadronului doi deschid acum focul asupra flancului inamic, care se găsește la 4-500 metri.

Inamicul se masează pe creastă apoi porneşte spre sat.

In acest timp escadronul patru din rezervă, este adus în spatele escadronului trei, pentru a fi gata de contra atac.

Linia de rezistenţă în sectorul escadronului trei deschide focul în plin, asupra inamicului. Bolşevicii nu mai ştiu cui să facă faţă, escadronului din faţă unde căpitanul Chiriţă nu-i slăbea, sau avanposturilor care îi nimicea în flancul lor stâng.

Colonelul Hristea îmi ordonă a ţine cu orice preţ poziţia de avanposturi, iar el se duce în sectorul escadronului trei, pentru a restabili situaţia.

Soldaţii care îl văd trecând se uită cu încredere la comandantul lor de regiment. Aud pe unul spunând camaradului său:

— „L-ai văzut? Ştii unde se duce? Ei bine să vezi acum ce le face Ruşilor".

Colonelul se duce acolo, întâlneşte pe maiorul german Stivater cu care ia dispoziţiuni.

Ruşii sunt lăsaţi să se angajeze pe pantă înspre sat.

Bateria slt. Romanescu deschide deodată focul direct în inamic. Efectul este grozav. Bolşevicii sunt ameţiţi, dar de la spate sunt mereu împinşi înainte.

Locotenentul Niculescu Ion, cu două plutoane din escadronul patru aşteaptă clipa când colonelul îi va ordona să intre în vâltoare.

Colonelul german Hitzfeld trimete dela Bachtschi Eli flacuri (tunuri anti aeriene pe şenile) pentru a însoţi contra-atacul.

Lt. Niculescu porneşte la contra atac cu un elan care stârneşte admiraţia camarazilor germani.

Alături de el înaintează flacurile germane care aruncă foc. Proectilele lor trasoare înspăimântă pe Ruşi.

Aceste maşini sunt luate drept care de luptă şi primele eşaloane ruse fug spre creastă urmărite de aproape de lt. Niculescu.

Acum toată creasta este o masă de oameni care aleargă în toate părţile. Toate armele automate ale regimentului concentrează focul pe creastă, iar avanposturile vecine trag ca la vânătoare.

Artileria suprapune focul său şi transformă batalioanele ruse într'o massă de carne unde răniţii se amestecă cu morţii.

Bolşevicii ce încearcă să fugă sunt urmăriţi cu focuri de plutonul slt. Anghelescu din avanposturile escadronului doi.

Soldaţii germani antrenaţi trag cu pacurile, alţii apucă câte o carabină românească şi trag cu sete la un loc cu călăraşii.

Locotenentul Niculescu, ajunge pe creastă şi face minuni. Trece printre răniţi şi cadavre, abia răzbeşte să tragă în fugari până aproape de Bairatschi, când sunt lăsaţi în primirea escadrilei „Stuka" ce îi judecă cum trebue.

Escadronul Niculescu este retras şi plutonul slt. Petrescu Mişu reia locul pe poziţie.

In această luptă, avem 16 răniţi dintre care s-lţii Coliopol şi Barbu.

Ruşii au lăsat pe teren 4-500 de morţi, răniţi şi un imens material.

Flacurile germane trec peste sutele de arme pe care le distrug deoarece nu le putem transporta şi este posibil ca sălbatecii bolşevici să revină.

Tunurile anticar ruseşti şi brandurile cu muniţia respectivă le instalăm pe poziţia noastră punându-le în funcţiune cu servanţi de-ai noştri.

Un bombardament de branduri grele se deslănţue pe satul nostru, o bombă cade într'o casă alăturată postului de comandă şi omoară pe sergentu Dinu Ion şi soldatul Oran Mircea.

La ora 14 situaţia este complect restabilită.

Suntem îngrijaţi de soarta plutonului slt. Ciobanu. Oameni din plutonul său a venit la avanposturi şi de-

clară că ofiţerul a fost omorât. Alţii declară că a fost rănit şi l-au împuşcat apoi Ruşii.

Colonelul ordonă sublocotenentului Popescu Vasile, să se îndrepte pe înserat, spre cota 101,3 şi să caute pe ofiţer cu însoţitorii săi.

Se începe reimprospătarea cu muniţiuni. Se ung armele, se înlocueşte uleiul la puştile mitraliere, pentru a nu se defecta din cauza frigului. Din acest punct de vedere am avut şi acum mare noroc: căci nici o armă automată nu s'a defectat.

La ora 18 slt. Popescu a plecat cu oamenii săi, cu brancadieri şi cu câtiva brancadieri germani pentru culegerea răniţilor şi morţilor.

Inaintează încet, pe nesimţite până în zona cotei cu bucluc. Se răspândesc încolo, dibuesc încoace, o linişte îngrozitoare pe tot câmpul.

Un moment de ascultare, parcă s'a auzit un geamăt.

Da, se aude bine. Geme un rănit.

Se îndreaptă în acea direcţie, se împiedică de un cadavru... Cine o fi? O licărire a lămpii electrice: este un german. Il ridică brancardierii şi merg mai departe.

Lovesc un trup care geme. Se apleacă la el, este sergentul Coriolan Dumitrescu, rănit destul de grav, alăturl de el la câtiva paşi, într'un şanţ este slt. Ciobanu.

Toţi sunt ridicaţi şi convoiul porneşte spre liniile noastre.

Dela avanposturi se telefonează regimentului numele celor găsiţi în viaţă şi numele morţilor.

Slt. Ciobanu trăeşte! Ce bucurie pe toţi că a scăpat. Răniţii sunt transportaţi în grabă la postul de comandă, unde în sărăcăcioasa cocioabă a postului de ajutor doctorul începe pansarea răniţilor.

Bietul Ciobanu după ce a fost rănit, s'a rostogolit prin noroi până într'un şanţ pentru a se feri de gloanţele inamice. Se făcuse una cu pământul.

Sunt premeniţi pe cât se poate cu rufărie dela ofiţeri, un ceai cald cu rom şi iată-i puţin întăriţi ca să poată vorbi.

Sergentul Coriolan Dumitrescu este mai grav rănit în abdomen, în piept şi câteva gloanţe în picioare; nu-l mai obosim cu vorba.

Sublocotenentul Ciobanu, deşi cu rana încă sângerândă şi piciorul fracturat, înfrânându-şi durerile, cu un stoicism eroic a început a ne povesti:

— „Ajunsesem la cota 101,3. Ofiţerul german ne roagă să înaintăm spre grupul de pomi din dreapta, de unde ar fi putut observa mai bine.

Am lăsat o grupă la movilă iar eu cu cealaltă inaintez. La o sută metri de pomi suntem primiţi cu un foc violent.

Dela prima salvă ofiţerul german cu unul din soldaţii săi, cade mort.

Nu mult după aceia simt o durere grozavă la fluerul piciorului drept: fusesem lovit. Cad jos, mă rostogolesc spre o sprânceană de pământ pentru a fi la adăpostul altor gloanţe, care fluerau în jurul meu. Ridic puţin capul şi nu mai văd pe nimeni împrejur.

Grupa ce am lăsat-o la movilă, văzând situaţia noastră, a deschis focul asupra şirului de pomi, de unde primise focurile ucigătoare.

Pela ora 10 Ruşii pornesc cu o companie la atac spre cotă.

Grupa este nevoită să se retragă.

Avantposturile noastre deschid focul şi compania rusă este silită să se oprească.

Câţiva bolşevici vin să buzunărească morţii noştri. Aud în apropiere vorbindu-se ruseşte, apoi aud nişte focuri de revolver. După câtva timp, focurile se repetă. Ruşii împuşcau răniţii.

Aşteptam din clipă în clipă să-mi vie rândul, dar Dumnezeu m'a scăpat. Eram aşa murdar de noroi încât, în şanţul în care intrasem, n'am fost observat de hiene, astfel că am scăpat nefăcând nici o mişcare.

Pe înserat, aud paşi apropiindu-se de mine.

Fac o sforţare şi disting graiul românesc. Sunt fericit că vin ai noştri.

La prima chemare, aud vocea cunoscută a sublocotenentului Popescu Vasile, învăţător cu mine în Romanaţi.

— „Tu aici, măi frate!" şi mă îmbrăţişează.

Ce coincidenţă, să mă scape dela moarte cel mai bun prieten al meu din copilărie.

Sunt transportat cu brancarda la regiment şi aici îngrijit părinteşte astfel că am uitat grelele clipe prin care am trecut.

După ce mă voi însănătoşi, voi veni din nou pentru că acum ştiu cum să procedez".

Colonelul le dă ţigări şi li se pregăteşte câte un pachet cu de ale mâncării pentru ca să aibă pe drum şi apoi sunt evacuaţi înapoi cu căruţele, deoarece drumul este impracticabil pentru maşini.

10 IANUARIE

Spre dimineaţă, doctorul cu câţiva ofiţeri se duce să vadă câmpul de luptă. Este un spectacol fioros să vezi un câmp unde la fiecare pas dai peste trupurile luptătorilor Ruşi sfârtecate, ici o mână, colo un picior, dincolo un muribund sbătându-se între două lumi, altul cerând în cuvinte nelămurite ajutor; în fine o grozăvie.

Răniţii mai uşor sunt pansaţi, morţii sunt îngropaţi pe loc, lucru pe care noi îl facem şi ştim sigur că inamicii noştri nu-l fac.

In sacii morţilor bolşevici, soldaţii noştri au găsit drept hrană câte doi trei ştiuleţi de porumb şi câte o bucată de carne crudă stricată.

La ora 11 Brigada cu numărul 15365 ne trimite ordinul Grupării colonel Hitzfeld, cu următorul conţinut :

1) Inamicul a atacat în dimineaţa de 9 Ianuarie dela ora 7 încolo, începând cu flancul drept al sectorului. Atacul a

evoluat în timpul zilei până la ora 12 spre mijlocul sectorului, apoi spre flancul drept al sectorului din stânga. Considerând tăria şi întinderea atacului în front de 6 kilometri, Ruşii au atacat astăzi sectorul de circa o divizie.

Aceste atacuri au fost oprite pe flancul drept până la ora 9, la mijloc până la ora 11 şi inamicul a fost pus pe fugă până la ora 12.

In subsectorul din stânga, şi în faţa aripei stângi a sectorului de mijloc, inamicul a fost pus pe fugă cu pierderi foarte sângeroase până la ora 13. Este meritul soldaţilor care au condus apărarea cu înverşunare, fie în avanposturi fie în linia de rezistenţă şi care nu s'au lăsat impresionaţi nici de foc, nici de înaintarea forţelor inamice masive. Increderea în armele noastre ne dă posibilitatea a permite inamicului să se apropie cât mai mult pentru a-l distruge apoi cu succes.

Merite deosebite în această apărare au regimentul lt. col. Hristea şi în special escadronul 4 şi batalionul anticar german.

Astfel că împreună cu detaşamentele de luptă ale cavaleriei române, am obţinut un mare succes în apărare şi de aceea îmi permit a exprima tuturor ostaşilor grupării mele, admiraţia mea şi să transmit în acelaş timp admiraţia generalului comandant pentru această performanţă.

2) Avioanele Stuka şi artileria grea au combătut deasemenea poziţiile inamice din jurul Bairatsch. Totuşi admitem că inamicul va încerca din nou atacul aci sau aiurea. Pentru aceasta recomand unităţilor române ca şi germane atenţie încordată la dispozitivul de alarmă, care va fi controlat şi completat, armele reparate iar depozitele de muniţiuni refăcute.

3) Lupta de astăzi care pentru o mare parte a regimentului reprezintă ceva nou pe terenul apărării, a dovedit că putem privi liniştiţi viitorul şi suntem convinşi că, cu vitejia neegalată a camarazilor români, strâns uniţi cu camarazii germani, vom realiza o frăţie de arme cât mai strânsă care ne va duce la victorie.

Colonel (ss.) *Hitzfeld*

Dacă ar şti Ruşii că noi suntem o linie subţire şi numai unu care am oprit toată gloata lor şi îi ţinem pe loc, n'ar mai încerca să spere în victorie; nici englezii.

În toată această acţiune cele patru flacuri (tun A A pe şenile) au făcut navetă dela un flanc la altul al sectorului, intervenind unde era nevoe şi dând impresia că sunt mai multe unităţi de astfel de materiale.

Colonelul german Hitzfeld răsplăteşte vitejia călăraşilor români la Seich-Ely cu ordinul „Crucea de Fier".

11 IANUARIE

Astăzi este linişte. Se urmează consolidarea organizaţiilor pentru apărarea satului. Noi apărăm sectorul de Est iar batalionul german al maiorului Stiwater sectorul de Vest.

La ora zece sosesc coloneii Teodorini şi Hitzfeld pentru decorarea cu ordinul german Crucea de Fer a ofiţerilor, subofiţerilor şi trupei ce s'au distins.

Solemnitatea are loc la postul de comandă al batalionului german. Ea este scurtă şi sobră alături de proaspetele morminte ale camarazilor germani şi români căzuţi în luptă alaltăeri.

13 IANUARIE

Intreaga brigadă se deplasează în sectorul de Nord. Marşul îl executăm pe jos.

Noroiul este foarte clisos, aşa că maşinile nu pot circula decât noaptea când este îngheţ.

Regimentul trece în rezerva brigăzii la Barak. Satul a fost distrus în timpul luptelor, aşa că cartiruirea este foarte grea.

La ora 12 soseşte comandantul Diviziei... române care se informează asupra situaţiei, pentrucă dela noapte va lua comanda sectorului înlocuind o divizie germană.

Primim ordin ca să fim gata de luptă în orice moment, pentru că ar fi posibil ca Ruşii să atace pe tot frontul.

Dealtfel comandamentul german intenţionează să ia ofensiva pentru a rectifica linia frontului pe linia Dalni-Kamischy la Djanthora.

Ziua atacului se va fixa de corp.

14 IANUARIE

Divizia fiind alarmată de corp, suntem deplasaţi la ora unu spre Arbat. La ora 3,30 ajungem la locul destinat unde domneşte cea mai perfectă linişte. Pe tot frontul se văd rachete şi se aud focuri de mitralieră spre Sud.

Acest sector este cel mai înaintat, căci linia actuală porneşte dela Marea Leneşă prin Erni, Est Kiet, Djschyj, Seit-Assan, urmează spre Vest calea ferată până la Kochei şi apoi spre Sud.

Satul Arbat este ca vai de capul lui, parcă ar fi un sat

țigănesc dela noi. Casele nenorocite și fără curți dau un aspect sălbatic.

Locuitorii toți sunt evacuați cu ce au putut lua pe ei, așa că prin case se mai găsește câte ceva ca să ne putem instala.

La ora 7 sosește și brigada. Colonelul Teodorini ne pune la curent cu situația.

Pe la ora 10 se instalează biroul 3 cu căpitanul Dragoș Georman și biroul 2 cu căpitanul Popescu Vlădoianu. Ambii vechi luptători, despre care am mai amintit.

Colonelul Teodorini vorbește călărașilor decorați.

Căpitanul Georman primise dela tatăl său colonelul de cavalerie Georman Mihail o scrisoare foarte impresionantă de Sfintele Sărbători.

Toată scrisoarea este foarte interesantă, însă partea finală mi-a plăcut mult și o redau textual.

„Noi care am fost, trăim continuu prin acei care sânt. Trăim cu atât mai frumos cu cât cei care ne depășesc în intențiuni și fapte. mai ales această afirmație e azi o realitate în familia noastră.

Continuă să fii tare, să fii dârz, cu răbdare și perseverență. Va veni curând și ziua când eliberat de apocalipsul de acum, vei privi liniștit și cu mândrie eroica retrospectivă, la tot ceeace ai făcut pentru țara ta, pentru neamul tău. Nu este paradox ce-ți spun. Vei avea o umbră de melancolie când îți vei reaminti de vremea de acum. Viața adevărată a omului e un sbucium intens. Pentru cei voinici, pentru cei vajnici luptători ai neamului epocile de acalmie deși necesare, totuși sunt lipsite de farmecul adevărat al vieții intense, al vieții active.

Acestea sunt, Dragoș scumpul meu fiu, tot ce vreau să-ți spun în esență de Sărbătorile anului acestuia. Nu-ți trimit felicitări și nici urări în scris, acestea adânc săpate în inima mea ți le consacru zi și noapte stând de vorbă cu Dumnezeu atotputernicul despre tine.

La revedere, în curând, dragul meu și te îmbrățișează așa cum te iubește al tău

Tată.

Cernăuți 24 Decembrie 1941".

Dacă aceasta este atmosfera în care a crescut căpitanul Georman cum n'ar fi el un viteaz?... religia lui este conștiința datoriei și dragostea de țară, iar în viața tatălui său nu a găsit decât exemple minunate de urmat.

La regiment se primește raportul avocatului I. V. Emilian din București, locotenent de rezervă la noi în regiment și care în luna Octombrie a fost demobilizat în urma intervenției Legațiunei Germane a cărui avocat era. Ofițerul nu înțelege să folosească această intervenție, cere să fie mobilizat și să i se dea acelaș pluton cu care a luptat până în Octombrie.

Gestul său este foarte frumos și Colonelul a aprobat să fie mobilizat.

La ora 16 a sosit ordinul atacului general. Pe tot frontul

dela Marea Neagră la Marea de Azov se va ataca mâine la ora 6.

In acest sector va ataca regimentul de roșiori cu un divizion dela noi în linia întâia, iar divizionul doi în rezervă. La dreapta noastră un batalion din regimentul Gorj.

15 IANUARIE.

La ora 2 am plecat dela Arbat spre Kiet în spatele poziției regimentului de roșiori. Drumul l-am parcurs într'o oră.

La Arbat — Crimeia. In drum spre un atac contra „Bolșevicilor"

Oamenii sunt foarte veseli, ba la trecerea unei punți peste care nu aveau loc decât unul câte unul se pofteau unul pe altul cu cuvinte rusești. Aveau foarte mult haz.

Maiorul Sorescu ce fusese detașat la brigadă dela 30 Decembrie, pentru această zi s'a prezentat la regiment pentru a-și relua comanda divizionului său.

Divizionul doi din lipsă de comandant, l-am luat eu, la atac.

Divizionul întâi rămâne la roșiori pentru a se îndrepta pe poziție. Restul regimentului se îndreaptă la Sud pe baza de plecare la atac și așteaptă ordinul.

Ora 4. Suntem la postul de observație al artileriei. Plutonierul Ciobanu pune de cafea. Sosesc bucătăriile și se dă ceaiul trupei.

Soldații vorbesc, fumează parcă n'ar fi vorba de atac.

Locotenentul Constantinescu Victor este pe gânduri. Se plimbă mereu, când deodată își adună plutonul și începe să le vorbească:

— „Știți voi, măi băieți, că acum când am fost la București, la părinții mei, puteam să mă mut, dar prea mi-ați fost voi mie dragi ca să vă las. Cum a-și fi putut eu sta acolo și voi să muriți aci?

Nu v'am învățat de recruți să luptați, să iubiți țara și să muriți pentru ea? Eu trebue să vă arăt cum trebue s'o apărați până la unul.

Mă băieți, să știți că mie mi-a fost rușine când am plecat în concediu cel dintâi din pluton, când ar fi trebuit să plec cel din urmă; dar eu o să vă arăt că și la luptă sunt cel dintâi.

Nu v'am îngrijit eu pe toți ca pe copii mei?

Bietul Pistol, cum ne-a părăsit el! Cât de greu am suferit în sufletul meu când a căzut sergentul Pistol, fratele vostru..."

Apoi ofițerul ia sticla sa de coniac, bea puțin din ea și dă fiecăruia din soldați să tragă câte un gât.

— „Luați băieți, poate azi ne despărțim. Na ție, Petre, ceasornicul; ție Ion, na-ți creionul, binoclul ține-l tu sergent și să iei comanda plutonului dacă eu cad. Acu ce o fi o fi. Cu Dumnezeu înainte".

Clipele se scurg încet și ora 6 se apropie.

Cerul este senin. O singură sprinceană subțire de nor sub care încă licăresc câteva stele, pare un ochi care veghează pentru a proteja atacul nostru.

Obiectivul zilei pentru brigada noastră este cota 25,3.

La dreapta bubue tunul ;se vede că acolo atacul a început mai devreme, frontul fiind mult înapoi.

La noi linişte mare. Atacul se va da prin surprindere.

Este ora 6. Unităţile sunt de mult pe baza de plecare la atac.

Noaptea se îngână cu ziua, dând oamenilor aspectul unor siluete diafane ce se mişcă într'una, şi numai au astâmpăr.

In şoaptă porneşte primul val, după care înaintează al doilea.

Nici un foc nu trădează vigilenţa vicleanului duşman care pândeşte sus pe creastă.

Trece aproape o oră şi ni se pare trei.

Din ce în ce se luminează mai mult şi se distinge mai bine cum se mişcă lanţul de trăgători.

Băieţii noştri se avântă în vale. Roşiorii trec la stânga o mlaştină şi se îndreaptă spre cotă. Divizionul întâi, la dreapta roşiorilor, înaintează liniştit urcând acum panta ce duce spre creasta dela Sudul cotei.

Sunt cu colonelul la observatorul artileriei şi urmărim ce repede înaintează ai noştri.

Inamicul trebue să fie bine întărit pe cotă.

A început a trage în observator. Proectilele cad destul de aproape de noi şi ne-au imobilizat.

Este ora 8. Plutonul de mitralieră a sergentului t. r. Cosma Victor ce însoţeşte divizionul din roşiori se instalează la pod şi deschide focul. Sub protecţia focului său înaintează roşiorii, angajându-se pe pantele cotei 25,3.

Inamicul înspăimântat, de avântul călăreţilor, reacţionează. Din ascunzişurile sale apare un batalion, care susţinut de branduri de toate calibrele contra atacă viguros dinspre mare.

Roşiorii îi fac faţă, dar alt batalion urmează pe cel dintâi şi escadroanele roşiorilor sunt silite să se retragă.

Căpitanul Mavrodineanu, rănit uşor îşi repliază escadronul

Căpitanul Sculi este nevoit şi el a se retrage, neputând face faţă inamicului; este rănit grav şi evacuat, iar locul lui e luat de slt. Constantinescu, care cade şi el rănit foarte grav.

Inamicul se avântă acum serios spre stânga divizionului nostru.

Acesta ajunsese cu escadronul Constantinescu pe panta dealului, iar cu escadronul întâiu, eşalonat la stânga înapoi face faţă contraatacului inamic.

Focul armelor automate, în special întregul pluton de mitralieră a plutonierului Preda Grigore, îndreptate asupra inamicului din stânga, opresc înaintarea lui.

Dela rezervă, căpitanul Lică Filip cu un pluton de mitralieră nu poate sta în inacţiune. Pune mâna pe o mitralieră şi ordonă şi celorlalte să deschidă focul în batalionul ce inainta la stânga divizionului.

O pânză de foc şi moartea opreşte pe Ruşi a mai urmări pe camarazii din roşiori şi ţintueşte pe mulţi bolşevici în faţa escadronului întâiu.

Trag ostaşii căpitanului Lică Filip cu sete, nu mai pot pridîdi schimbatul benzilor, iar ţevile se înroşesc.

Furia bolşevică acum se îndrepta asupra divizionului, dar piepturile oltene fac zid şi aruncă o ploaie de gloanţe, pe care nelegiuiţii le simt.

La postul de comandă soseşte comandantul brigăzii.

Situaţia era critică. Cota 25,3 fiind obiectivul zilei trebuia cucerită. Colonelul Hristea urmăreşte înfierbântat fazele luptei. Divizionul întâi cere prin elevul t. r. Neacuc Baltazar, reporter fotografic, care a luptat cot la cot cu ostaşii noştrii, a i se asigura stânga.

Colonelul Teodorini hotărăşte să contraatace cu două plutoane din escadronul patru, pentru a degaja stânga divizionului unu, iar cu restul rezervei să atace apoi cota din nou.

Acum puhoiul rusesc se întinde până la mare. Prin mlaştină încep să se strecoare Uzbeci cu figurile lor sălbatice, spre Kiet.

Artileria noastră deslănţuie un baraj care năuceşte pe inamic.

Este nevoie să se acţioneze repede pentru a profita de acest moment de criză la bolşevici.

Locotenentul Niculescu este gata cu plutonul său şi al plutonierului Muşat. Işi îmbărbătează trupa în ciuda sutelor de gloanţe ce se abat acum spre noi.

Dar nu mai putem pierde nici o clipă şi atunci mă avânt în capul plutoanelor cu locotenentul Niculescu şi plutonierul Muşat şi pornim direct spre cota 25,3.

Colonelul Hristea şi Căpitan Lică urmăresc desfăşurarea atacului cotei 25,3

Oamenii celor două plutoane într'un entusiasm spontan pornesc în vale după noi, cu voioşia întreţinută tot timpul de elanul tânărului locotenent.

Distanţa o străbatem pe nesimţite.

Merg oltenii sfidând moartea ce-i paşte la fiecare pas; merg prin miile de gloanţe ce le flueră la urechi doine misterioase.

Ruşii încep să se retragă. Când plutoanele ajung în dreptul escadronului unu, eu mă îndrept spre divizionul întâiu

spre a-i comunica ordinul colonelului de a înainta pentru a pune stăpânire pe creastă.

Sunt însoţit de soldatul agent Stroie şi în drum întâlnesc doi brancardieri care transportau trupul neînsufleţit al locotenentului Victor Constantinescu.

Sărmanul băiat tocmai când îşi îmbărbăta plutonul, a fost lovit în cap de gloanţele vrăjmaşe. Cum presimţise el de dimineaţă aşa a murit în fruntea plutonului.

Mă înapoiez la postul de comandă, dar colonelul Hristea plecase. Viteazul comandant nu mai putea sta locului. Văzuse că Ruşii pregătesc o companie în spatele măgurei pentru a contra ataca pe Niculescu atunci când va ajunge sus şi se îndreaptă într'acolo cu toţi agenţii şi oamenii grupului de comandă.

Nu mai pierd timpul şi mă îndrept cu restul divizionului doi după el spre cotă.

Artileriştii parcă trăesc şi ei pericolul nostru şi într'o clipă toată măgura este un vulcan de foc, fum şi schije de oţel.

Pământul fierbe în jurul cotei.

Tunarii nu mai ţin socoteală că mai au şaizeci de proectile de fiecare tun şi trag mereu.

Fraţii noştri de luptă, martori la sângeroasa încleştare nu ne lasă singuri şi din văzduh apar 14 avioane.

Câteva rachete albe jalonează frontul nostru şi la 200 metri mai încolo păsările germane de oţel coboară în picaj, lăsând zeci de bombe.

In zgomotul infernal al exploziilor ce cutremură pământul, înaintăm prin fum şi vaetele muribunzilor bolşevici, spre cotă.

Ochiul plin de mândrie al comandantului de brigadă, admiră avântul cu care regimentul de călăraşi cucereşte cota.

Suntem singura unitate care am cucerit obiectivul zilei.

Din acest moment colonelul Hristea ia sectorul asupra regimentului.

Se fac peste 200 prizonieri. Sunt din toate neamurile:

armeni, başchiri, turmeni, gruizi, uzbeci, tătari numai ruşi nu sunt.

La interogator aproape toţi declară că ei n'au tras şi că de mult doreau să se predea, cu toate că focul lor intens l-am primit până în ultimul moment.

Zona din jurul cotei este plină de morţi. Se vede că răniţii i-au evacuat la timp.

Parte din ofiţerii lor răniţi se sinucid, căci prin propaganda bolşevică ei sunt convinşi că noi îi omorîm.

Lt. Col. Savopol şi Lt. Popescu Gh. după cucerirea cotei 25,3

Un căpitan rănit destul de grav, cere să facă o declaraţie importantă lui „Gaspadin Komandant". Este adus în faţa colonelului, care ştie ruseşte şi ne informează asupra forţelor inamice.

La un mort din adăpost se găseşte ordinul de operaţii, hărţi şi interesante documente care sunt îndată înaintate brigăzii.

Un miros de stârv scârbeşte santinela ce păzeşte un grup de prizonieri.

Se uită mai atent şi vede cum un prizonier cu chipul hidos, taie şi mănâncă o coadă de bou îngheţată, ca dintr'un salam.

Desgustat, soldatul îi smulge mortăciunea, o aruncă şi-i dă în schimb un sfert de pâine.

„Gruizul" profită de un moment de neatenţie, se repede şi-şi reia hoitul vârându-l în sac.

Găsim sute de arme, branduri, două tunuri, telefoane şi muniţii de tot felul. Brandurile şi tunurile se pun pe poziţie cu direcţia spre inamic.

Este ora 14. Ne consolidăm pe poziţie întăriţi de escadronul lt. Lăzărescu din roşiori şi plutonul aruncătoare al plut. t. r. Mircea Romulus.

Oamenii găsesc sute de mantăi, foi de cort, pături pe care le aşează în adăposturi pentru a sta cât mai mulţumitor şi pentru a răzbi frigul nopţilor de iarnă.

Echipa de brancardieri adună morţii noştri, căci am plătit şi noi destul de scump cucerirea acestei cote: Un ofiţer şi şapte soldaţi morţi şi 26 soldaţi răniţi.

Locotenent Constantinescu Victor este înmormântat de plutonul său alături de slt. Andreescu Teodor, căzut la Dalni-Kamischy.

Pe cruce i s'a scris numele şi regimentul în româneşte şi cum a cerut el odată căpitanului său, s'a scris şi în limba germană, gradul şi locul unde a căzut.

Nu avem flori ca să împodobim mormintele, iar eroii nu se plâng. In inimă vom ţine pururea între noi imaginea celor morţi pentru împlinirea unui sfânt ideal.

Osemintele lor vor fi mărturie veşnică a vitejiei româneşti pe aceste meleaguri.

La dreapta noastră spre cota 26,7 rămâne în poziţie un batalion gorjan sub comanda maiorului Grigorian. Azi au luat şi ei botezul focului. S'au purtat foarte frumos.

La Feodosia luptele sunt crâncene. Vânătorii generalului Lascăr Mihail au ajuns în marginea oraşului şi trupele germane ce sunt la centru au capturat până acum 30 tancuri ruseşti.

Spre seară frontul se liniştește, dar Ruşii ţin cu îndârjire Wladislavowka, cu toate marile pierderi ce le au.

Frigul care de câteva zile ne lăsase a început să se transforme în ger, în ciuda așteptărilor noastre.

Se înserează și ne pregătim de noapte.

In adăposturile rusești escadroanele găsesc orânduite niște culcușuri, unde s'ar putea face focul dar lipsesc lemnele. O raită pe câmp și fiecare vine cu câte un braț de arme rusești.

Acum sunt și lemne, căci paturile puștilor rusești ard de minune. Mai sunt și lăzile goale de muniţiuni care însă ard prea repede.

O noapte liniştită se lasă şi bezna cuprinde întreaga regiune.

Se aude numai uruitul de roate al bucătăriilor de campanie și al chesoanelor de muniţiuni care își caută unitățile.

Artelnicul și bucătarul, în această situație sunt două personagii de cea mai mare importanță. Devotamentul acestor ostași pentru camarazii lor este demn de pus în evidență.

Primesc sau nu primesc alimente dela îndepărtatul serviciu al intendenții, are sau nu are alimente, ciorba se face și este foarte bună.

De câte ori din această ciorbă nu s'au înfruptat și camarazii noștri germani, care intrau în şirul soldaţilor români ce veneau cu gamela spre cazan.

Zilele trecute veneau căruțele cu pâine dela Novo-Zarizin. Noroiul este foarte mare, îngreunând grozav mersul. Caii se opinteau din răsputeri sub îndemnul insistent și destul de simţit al artelnicului.

Noul nostru veterinar, doctor Popovici, din Braşov care căuta regimentul de 2-3 zile, găsește acest prilej nimerit ca să vină cu transportul de pâine.

In drum văzând efortul cailor îi spune conductorului căruţei în care se afla:

— „Mai oprește și tu ca să răsufle caii puţin. Nu vezi ce obosiți sunt?".

Dar zelosul artelnic îi replică îndată cu gravitate:

— „E hei, domnule sublocotenet, aici cine merge, merge, cine nu, rămâne:

Pâinea trebue să ajungă deseară pe front, la luptători.

Aşa e la război".

Răspunsul soldatului l-a făcut pe veterinarul nostru să cugete îndelung la conştiinţa acestui soldat, care îşi face datoria cu atâta devotament față de camarazii care luptă în prima linie.

Până la ivirea lunei posturile înaintate luminează din timp în timp câmpul cu rachete albe.

Cu cât ne afundăm în noapte, forfoteala încetează iar... noii locatari ai „apartamentelor" subterane, lucrate cu atâta măestrie de bolşevici, prind a se odihni cât poi mai bine, cât mai au răgaz.

16 IANUARIE

Ora 7. Toată noaptea s'au văzut la ruşi maşini cu farurile aprinse trecând dela Tulumschack spre Vladislavovka. Când s'a luminat de ziuă se vedeau la orizont coloane lungi, care se scurgeau în aceiaşi direcţie. Am înştiinţat comandamentul de această concentrare.

Pentrucă ştiam că artileria are foarte puţine muniţiuni şi pentru a pune capăt sfidătoarei defilări a Ruşilor punem în funcţiune cele două tunuri capturate.

Colonelul Hristea stă la observator corectând tragerea. Lângă tunuri stau eu să dau distanţele şi direcţia, iar sergentul Iova, care a fost cândva la o şcoală de armament greu şi învăţase să manevreze tunul, învârteşte cu succes de manivelă şi reuşeşte să ochească.

In fine pleacă prima-lovitură în emoţia generală a întregei poziţii care asista la acest spectacol.

Lungă se aude vocea observatorului.

Tragem mai scurt, mai la dreapta, mai la stânga și încadrăm coloana în manifestațiunile entuziaste ale ostașilor. Tragerea continuă cu sforțările stângace ale servanților voluntari, iar Rușii fugeau în toate părțile suprinși de această tragere dibace.

Toată linia întâia îți făcea impresia unei săli de cinematograf plină de copii care asistă la un film vesel, american.

Dar filmul a luat sfârșit când bolșevicii, sâcâiți de micuța noastre baterie, ne-au dibuit și ne-au încadrat destul de bine cu 6 proectile. Toți am intrat în șanțuri iar tunurile au tăcut.

Ora 9. Colonelul din nou intervine la brigadă pentru a cere un bombardament de aviație la Vladislavovka.

Suntem vizitați de căpitanul Negrițescu și alți ofițeri de la brigadă.

Le dăm o reprezentanție cu tunul. Ei fac foarte mult haz care e însă de scurtă durată căci Rușii ne reduc din nou la tăcere cu alte 6 proectile.

Ora 10. Spre cota 26,7 se vede cum regimentul de infanterie se retrage din direcția Vladislavovka. Probabil că forțele rusești ce s'au masat azi noapte, i-au atacat.

Ei nu sunt obișnuiți cu atacul în puhoi și sunt foarte impresionanți.

Dela noi se vede foarte bine câmpul cum se înegrește de oameni.

La ora 10,30. Rușii trec în coloane masive pela 3 km. Sud de noi, în urma infanteriștilor noștri.

Dela noi se vedea această masă de oameni care mișună pe câmp, parcă este o colonie de furnici.

Când ne-au depășit, artileria diviziei române apoi întreaga artilerie din sector, deslănțuie o tragere violentă.

Rușii sunt surprinși și de unde înaintau în masă, acum încep să fugă înapoi cât pot de repede.

Escadronul doi ce era la dreapta dispozitivului nostru în rezervă se îndreaptă pe o creastă de unde deschide un foc violent și foarte eficace asupra fugarilor.

Căpitanul Georman, ce era pe poziție galopează spre o companie de infanterie ce rămăsese în dreptul nostru și o îndreaptă spre a contra ataca pe Ruși.

Mișcarea reușește minunat, căci ea se isprăvește cu capturarea a 900 prizonieri, cu peste 7-800 morți și răniți ruși pe teren.

La ora 12 apar zece avioane ruse. Incep dela noi și în volte mitraliază întreaga noastră poziție. Se trage cu tot armamentul care se vede că are efect, căci două avioane cad în flăcări. Gloanțele ce le aveau la bord continuă păráitura în timpul incendiului.

După amiază activitate mare la ruși. Ei încearcă să ocupe o poziție de avantposturi mai aproape de noi. Ii pisăm cu aruncătoarele.

Se retrag, vin din nou și tot așa până seara.

Pe la ora 14 un stol de dropii zboară dela inamic înspre noi.

Un călăraș dibaci din escadronul trei, ochește cu carabina, trage și o dropie mai mare ca un curcan bătrân, cade lovită de moarte.

Dropia cu aripile întinse are un metru și jumătate. Curățită și gata de fript a cântărit opt kgr.

La masa de seară friptura va fi felul doi pentru plutonul vânătorului.

Vestea acestei întâmplări se răspândește pe întreg frontul regimentului. Toți vor friptură, dar nu mai vin dropii.

Puțin mai târziu sunt în sectorul escadronului patru.

Aud un foc la dreapta: un călăraș trage într'un epure ce tocmai ieșise dintr'o groapă. N'a apucat bietul iepure să facă o sută de metri spre bolșevici și a fost trăznit.

— „Numai trageți degeaba, măi băieți" le spun eu, dar răspunsul călărașului fu prompt:

— „Ducea o știre la inamic, domnule colonel".

......Și acest pluton a avut seara, friptură.

Pe la ora 17 suntem vizitați de slt. Hirtschberg Gütner dela detașamentul german de legătură, însoțit de slt. Pop Valeriu.

Ei vin să felicite regimentul pentru frumoasa acțiune. Ne spune că întreg comandamentul german a aflat de vitejia ostașilor.

In această ordine de idei, pentru a nu fi acuzat de lipsă de modestie, afirm că colonelul Teodorini, comandantul brigăzii, a spus ostașilor textual: „Când am pe călărași în față atunci sunt liniștit".

Moralul soldaților este foarte ridicat.

Colonelul Hristea se duce pe prima linie la fiecare

Bezbalan — Crimeia. Inspecția brigăzii la eseadronul trei.

grupă, vorbește cu oamenii, le împarte țigări și ciocolată trimisă dela comandamentul german.

Iți face plăcere să vezi pe acești luptători, mici, negri și vioi așezați în tranșee cu câte un brand rusesc lângă ei. Cum te văd trag două trei proectile încântați că au și ei asemenea scule.

Frigul este din ce în ce mai mare, cu cât se înoptează. In această noapte rămâne la postul de comandă Maiorul Martinescu care s'a odihnit eri. Noi ceilalți ne odihnim.

Bucuria este foarte mare când comandantul brigăzii vine să inspecteze regimentul pe poziție. Soldații înțeleg că vitejia lor este apreciată și își măresc sârguința.

Inamicul observă această vizită, deoarece toți merg pe ciească; încep rare focuri de arme care nu împiedică continuarea vizitei.

Rămâne foarte satisfăcut de moralul ridicat al trupei și ofițerilor care sunt dela 26 Decembrie în lupte.

Rușii trag acum câteva proectile pe care le considerăm că sunt onor la comandantul de brigadă, care tocmai se pregătea să plece.

Ora 20. Este foarte întuneric.

Au sosit bucătăriile dinapoi și se împarte masa.

In sectorul escadronului doi, deodată izbucnește un foc viu de carabine și grenade.

Dela postul de comandă se văd spre acel escadron sute de trasoare roșii iar din când în când rachete albe. Troznetul grenadelor ne îngrijorează și întrebăm la telefon.

Se raportează că o incursiune inamică a reușit să intre în prima linie în sectorul plutonului slt. Anghelescu și că în acest moment căpitanul Constatinescu s'a îndreptat acolo pentru a restabili situația.

După 20 minute totul se liniștește. La noi a căzut soldatul Gagiu Napoleon, iar Rușii au 16 morți dintre care un ofițer.

Ce se întâmplase?

Fiind timpul mesii, pe poziție au rămas câte un trăgător la armele automate și un observator, ceilalți s'au dus înapoi la masă. Rușii au socotit timpul prielnic pentru a face o incursiune.

Au înaintat nesimțiți până în apropierea observatorului, dintr'o săritură ca o panteră, un rus vânjos a fost cu mâinile în gâtul lui. Ostașul a avut însă timpul trebuitor să strige: „vin rușii" astfel s'a dat alarma.

In noapte se aud gloanțe, comenzi pentru a înlătura o panică.

Se încinge o luptă corp la corp, se trag rachete la lumina căreia se văd namile vânjoase de ruși luptând cu câte doi, trei călărași.

Cu lopata, cu baioneta, cu dinții, fanaticii ruși sunt puși la pământ. Vre-o trei fug în interiorul poziției, aruncă grenade spre postul de comandă, dar nu le merge bine căci grupul de comandă îi culcă la pământ.

Intre aceștia trei era ofițerul.

Un prizonier a declarat că dacă reușia să producă panică ar fi înaintat și restul regimentului.

Toți bolșevicii aveau arme automate, cu cartușe trasoare ca să impresioneze.

Au avut un curaj desăvârșit, însă au avut ghinion căci cu oltenii nu se prinde.

18 IANUARIE

Situația generală este foarte bună: la Feodosia luptă vânătorii în mahalalele portului, iar trupele germane au depășit orașul.

Este vorba să se formeze un detașament care să atace în direcția Tulumceak, cota 19,8 concomitent cu un batalion de infanterie.

Brigada onorează cu această comandă pe maiorul Sorescu D-tru.

Atacul se va da când se va ordona.

Până seara târziu suntem în fierbere. Pe poziție suntem înlocuiți de roșiori.

Ajunși în sat oamenii se odihnesc. Fiecare povestește ultimele impresiuni din luptă și se face haz de multe întrebări puse de ostașii veniți cu noile unități pe front.

A sosit în fine transportul cu surprize ce erau destinate să împodobească pomul de Crăciun. Căpitanul Ioan Eugen povestețte cum a călătorit 15 zile și că ce a pățit va ține minte toată viața.

La ora 21 sosește ordinul de operații dela C. A.

Atacul va avea loc mâine dimineață cu toată brigada. Ora se va anunța ulterior.

Efortul fiind susținut de regimentul nostru, a început să se organizeze unitățile. La divizionul doi trece căpitanul Nițescu prezentat de curând la regiment în locul căpitanului Ioan mutat în statul major al unei divizii din țară.

19 IANUARIE

Este o zi frumoasă de iarnă fără zăpadă. Frigul este suportabil.

Ostașii sunt gata și cu multă voioșie așteaptă semnalul începerii.

Nu știu ce este pe acești ostași neprețuiți care sunt, cum am mai spus, mici, slabi, deloc eleganți, dar simpatici, veseli și întotdeauna gata să-și urmeze ofițerii.

Imbolnăvindu-se maiorul Sorescu Dumitru se pune problema unui comandant de divizion.

In timp ce colonelul mă consulta asupra acestei importante și neprevăzute chestiuni, se prezintă căpitanul Ioan:

— „Domnule Colonel vă rog să-mi faceți cinstea și să-mi încredințați comanda divizionului întâi la atac. Doresc astfel să-mi iau rămas bun dela ostașii acestui brav regiment".

Cererea sa îl cinstește și se aprobă.

La ora 8 întreaga brigadă începe înaintarea.

Noi pornim dela cota 25,3 direct spre cota 19,8 precedați de divizionul căpitanului Ioan. Divizionul doi al căpitanului Nițescu înapoi, eșalonat spre dreapta, în legătură cu batalionul de infanterie.

Nu se aude nici un foc din partea Rușilor, însă înaintăm destul de prudent pentru a preîntâmpina o ambuscadă. Noi cunoaștem acest adversar care din vicleșug și-a făcut o armă.

Pionerii caută porțiunile de teren minate și spre norocul lor nu găsesc nimic.

Toată brigada înaintează spre obiectiv. Ajungem la Tu-lumceak și aci vedem în față profilându-se creasta cu cota 19,8.

In înaintare dispozitivul nostru era precedat de zeci de iepuri care fugeau înspre Ruși.

Căpitanul Ioan Eugen, ce era în prima linie comunică adjutantului său părerea că bolșevicii vor opune rezistență pe creastă.

Un călăraș din grupul de comandă, care fiind vânător pasionat și se uita mai mult după iepuri decât la inamic, aude cele spuse de ofițer și-și permite a spune căpitanulu.

— „Dacă iepurii trec creasta fără să se abată putem inainta fără grijă, creasta nu e ocupată de inamic".

Toți erau acum cu ochii la primii cercetași: iepurii.

Ei au trecut creasta nestingheriți și noi după ei.

Am notat povestea de mai sus pentru că deși este vânătorească este autentică.

Pe la ora 11 sosim pe obiectiv. In spatele cotei găsim o cocioabă din răvășala căreia se vede că a fost părăsită în grabă. Acolo găsim telefoane și două fire întinse spre Dshantora. Se ridică telefoanele și se taie firul. Probabil era locul unui observator înaintat.

Unitățile se instalează din nou pe poziție iar din cauza frigului care este din ce în ce mai mare, jumătate din efectiv este retras lângă niște șire.

Escadronul Dobrescu este împins înainte spre sat pentru a lua contact cu inamicul. In apropiere de Dshantora este primit cu focuri de brand, care îi pricinuesc pierderi. Este retras rămânând numai patrule de contact.

La ora 14 își fac apariția 6 avioane inamice care simțind că nu avem apărare A. A. zboară foarte jos, se rotesc în volte îndrăznețe până la 20-30 metri de noi, mitraliindu-ne cu mii de cartușe, care din fericire n'au omorât decât calul aparatului de radio. Mantaua sergentului telefonist Sindrilă e ciuruită, dar ca prin minune el nu are nimic.

La ora 20, Rușii încearcă o nouă incursiune în sectorul din stânga ocupat de Roșiori. Căpitanul Bătulescu, un vajnic luptător, îi lasă să se apropie atât cât trebue pentru ca apoi să-i curețe pe toți.

Stăm în această situație așteptând să fim schimbați.

20 IANUARIE

Este ora 5, nimeni nu doarme din cauza frigului și lipsei unui adăpost.

Bolșevicii au profitat de întuneric și vre-o 20 s'au strecurat printre posturile escadronului 3 și au înaintat până în râpele de lângă postul nostru de comandă.

Sergentul Stuparu, vigilentul șef al grupei de agenți a dat peste ei și din schimburi de focuri am înțeles povestea. S'a dat alarma și toți au trecut la posturi.

In acest timp sosea din urmă batalionul de infanterie ce venea să ne schimbe.

Colonelul Hristea oprește înaintarea batalionului până la lichidarea incidentului. Măsura a fost bună, căci în noapte siluetele ce înaintau dela spate puteau fi confundate cu unități inamice, astfel că s'a evitat o panică.

Din rezervă un pluton este îndreptat spre râpele unde s'au cuibărit bolșevicii. Câteva zeci de grenade aruncate acolo lichidează această îndrăzneață incursiune. Supraviețiutorii se predau.

Se începe predarea poziției, dar îi plângem pe camarazii infanteriști căci este frig și sunt cam neechipați.

Trecem la Kiet în rezervă.

21 IANUARIE

Viscol grozav. Suntem în plină iarnă și nu se găsesc lemne de foc. Ostașii au început să ardă acoperișul caselor distruse de bombardament. Aviația rusă este foarte activă.

Astăzi la ora 10 ne-a bombardat, dar toate bombele au căzut în afară de sat.

Astăzi a plecat căpitanul Ioan Eugen și ei și noi regretăm plecarea acestui eminent ofițer.

Seara, plecăm la colhozul Gianciy, în rezervă, revenim la sat.

Brigada ne trimite următorul ordin de zi Nr. 12599/1942:

La 19 Ianuarie 1942 Brigada urma să continue acțiunea ofensivă pentru cucerirea crestei cu cota 19,8.

Comandantul divizionului întâi din călărași îmbolnăvindu-se se pune problema altui comandant. Căpitanul Ioan Eugen abia întors din concediu, primește ordin de plecare fiind mutat într'un comandament de M. U. ca ofițer de stat major. Cu toate acestea, căpitanul Ioan Eugen văzând situația, se oferă să ia comanda divizionului în atac. La ora 8,20 pornește acțiunea; înaintând cu îndrăsneală, cucerește obiectivul la ora 11.

Așa înțelege acest ofițer să-și ia rămas bun dela unitatea cu care a mers în lupte grele numai la glorie. Un ultim iureș pentru împlinirea datoriei și apoi despărțirea.

Fapta căpitanului Ioan e plină de spirit cavaleresc și demnitate ostășească il onorează în fața noastră și va servi drept pildă tuturor ce vor cerceta cândva un suflet de brav.

Pentru cinstirea acestei fapte citez prin ordin de zi pe brigadă pe Căpitanul Ioan Eugen și îl dau ca exemplu tuturor acelora care poartă pe umăr o parte din grijă și răspunderea unităților pe care le conduc.

Acest ordin de zi se va ceti trupei sub arme.

Dat la Brigada de Cavalerie la Arbat-Crimeia, 22/I/942.

Comandantul Brigadei, *Colonel Teodorini Corneliu.*

Oamenii profită de repaus, se spală, se curăță, se calcă efectele, se unge armătura, în fine se mănâncă bine.

Colhozul este mare, are șase grajduri mari, câte două pe fiecare latură a unui platou. Pe latura a patra sunt: uzina electrică, moara și clubul. Grajdurile au instalații de apă, sobe de încălzit, camere pentru personalul de serviciu și magazii de furaje și harnașament.

In interiorul curții sunt patru clădiri mari, cu câte două etaje fiecare.

Acestea sunt împărțite în apartamente cu câte 1-2 camere cu bucătărie. Ele servesc de locuință personalului colhozului.

Intre două clădiri sunt două pavilioane mici: un coteț și un closet, ambele comune pentru locatarii celor două clădiri. Pentru întrebuințarea celui din urmă nimeni nu se mai jenează. Bolșevicii au netezit și aci deosebirea între om și vită. Vin toți indiferent de sex ,se uită la vecinul din dreapta și din stânga... A trebuit să modificăm aceste obiceiuri, introducând elementarele reguli de pudoare, spre stupefacția tinerilor din colhoz.

Se citește trupei următorul ordin de zi al brigăzii:

La 15 Ianuarie 1942, Brigada de Cavalerie a luat parte la acțiunea ofensivă asupra inamicului pătruns adânc în Crimeia, având misiunea importantă de a asigura stânga atacului general. In acest scop s'a prescris brigadei să cucerească și să mențină cu orice preț regiunea cotei 25,3.

La ora 7 pornește atacul. Regimentul de Călărași susținea efortul în cadrul brigăzii. Cu tot focul puternic de arme automate și de aruncătoare din partea inamicului, unitățile din R. 2 C. progresează cu îndrăsneală și către orele 10 reușește să pună stăpânire cu dreapta pe creasta 1 km. Sud de cota 25,3. La aceeași oră se pronunță un contra atac inamic puternic dat cu circa 2 batalioane în flancul stâng al brigăzii

și reușește să pătrundă circa 1 km. Vest cota 25,3, silind unitățile din stânga brigăzii să se replieze.

In fața acestei situații extrem de grele Lt. Col. Hristea Ion cu regimentul său face față la Vest, oprește atacul inamic, iar către ora 12 contra atacă și restabilește situația asigurând brigadei reușită deplină. Dela 15—18 Ianuarie a. c. regimentul de Călărași trece din nou la atac pentru cucerirea crestei cotei 19,8 și reușește să atingă obiectivul în scurt timp. Toate aceste fapte demne ale regimentului de călărași au fost împlinite cu prețul unor grele eforturi pe un timp extrem de rău și de cele mai multe ori în fața unui inamic mult superior.

Cu toate acestea ofițerii, subofițerii și trupa regimentului de Călărași au dat dovadă de un moral nesdruncinat, aceeași voință fermă de luptă, asigurând asfel brigadei reușita în operațiuni, fapt care a atras admirația și mulțumirea comandamentului C. A. german.

Lt. Colonel Hristea Ion care prin exemplul său personal și curajul de care a dat dovadă, își poartă unitatea mereu spre glorie, precum și ofițerii, subofițerii și trupa de sub comanda sa, care-l urmează cu încredere și merită toată admirația și recunoștiința pe care le-o acord din plin și îi citez prin ordin de zi pe brigadă, dându-i totodată de exemplu tuturor ostașilor acestei brigăzi.

Prezentul ordin de zi se va ceti trupelor sub arme.

Dat la P. C. Brigadă, 22 Ianuarie 1942.

Comandantul brigăzii de cavalerie,

Colonel Teodorini Corneliu

Efectul este foarte mare. Toți ostașii sunt bucuroși că li se recunosc calitățile lor de viteji.

Dragostea ce s'a stabilit între ofițeri și soldați prin frăția în luptele grele și exemplul este secretul moralului de nesdruncinat și cheia strălucitelor succese.

Plutonierul major Crișan dela escadronul I nu se poate despărți de ostașii săi fără a-și lua rămas bun. Imprejurările însă îl împiedică să vină în linia întâia și dela trenul regi-

mentar trimite următoarea scrisoare ostașilor din escadronul său:

Jeliabovka, 25 Ianuarie 1942

Dragi ostași ai escadronului I,

Vârsta mea înaintată de 51 ani mă face să vă părăsesc astăzi pentrucă ies la pensie, părăsindu-vă pe câmpul de onoare. Deși această plecare a mea trebuia să fie pe data de 26 Iulie 1941, totuși, dragi ostași, v'am urmat în bătălie timp de 6 luni, ca pensionar rezervist, unde v'am urmărit activitatea și lupta contra dușmanului zi de zi și clipă de clipă.

Soldații mei, am făcut războiul în anul 1913, apoi pe cel din 1916—1918 și cel din 1919—1921 cu frații și părinții voștri, pe care i-am cunoscut și instruit ca și pe voi.

Dat mi-a fost dela Dumnezeu ca în 1941 și 1942 să fac și cu voi războiul acesta de cruce și pentru cruce, până astăzi 25 Ianuarie 1942, când plec la pensie din mijlocul vostru, pe care v'am iubit ca pe mine însumi, v'am îngrijit și v'am certat atunci când a fost cazul numai pentru binele vostru.

Mă despart de voi, dragi ostași, cu părere de rău, dar sunt mândru de voi, care ascultându-mi sfaturile, ați învins orice lipsă, învingând astfel dușmanul fără credință în Dumnezeu. Ați dus faima țării, ducându-vă din victorie în victorie până ați ajuns strajă la Kerci în Crimeia și de aci unde va mai fi nevoie.

Incredințat fiind de sentimentele voastre și că sfaturile ce v'am dat în toate ocaziile le veți urma, mă despart acum de voi, urându-vă fiecăruia sănătate, izbândă și să mergeți înainte din glorie în glorie, urmându-vă căpitanul vostru și pe șefii voștrii de care să nu vă despărțiți o clipă.

Izbândă sau moarte și cu Dumnezeu înainte.

Trăiască M. S. Regele Mihai I.

Trăiască Mareșalul Antonescu.

Trăiască Armata Română.

Trăiască Regimentul de Călărași.

Trăiască ostașii escadronului I.

Plutonier Major Rezervă Crișan

Căpitanul Ioan Eugen deși înrudit cu comandantul regimentului, a considerat ca un punct de onoare să i se încredințeze misiunile cele mai grele. Felul cum s'a comportat în scurtul timp cât a luptat în acest regiment i-a atras dragostea tuturor ofițerilor și devotamentul subalternilor săi dela soldat la comandant de escadron.

In vâltoarea luptei nu și-a putut lua rămas bun dela trupa divizionului doi și neîmpăcat în conștiința sa, scrie comandantului de regiment o scrisoare din care **extrag** următoarele:

„Plecarea mea așa de precipitată, nu mi-a dat răgazul să mă despart de tine așa cum aș fi vrut.

Ce am simțit și cât de greu mi-a fost sufletul la despărțire numai eu știu. Abia pe drum în mașină, mi-am dat seama că m'am despărțit de tine, de regiment și de frumosul meu divizion cu care de atâtea ori, cot la cot, am simțit moartea dându-ne târcoale.

Da, am avut cruda sensație a unei despărțiri, a unei dezertări, pe care neputincios a trebuit s'o fac fără să vreau, fără s'o doresc.

Locul meu era și trebuia să rămân acolo lângă voi. Ori unde voiu fi deacum încolo, acasă sau la altă unitate, voi avea veșnic în suflet greutatea și revolta acestei plecări pe care încă odată, neputincios va trebui să mi-o imput în totdeauna.

Unde voiu mai găsi eu înălțătorul tău exemplu, unde voiu mai simți eu căldura, dragostea și entuziasmul băeților și ostașilor din divizionul meu, unde voiu mai găsi eu frăția și dragostea ce am simțit-o lângă voi. Această plecare fără liman, fără nădejdea de a vă revedea în aceleași condiții, gata de luptă și de moarte, mă face să mă îndrept spre țară trist, cu capul plecat ca un fugar...

. . . .

Iți scriu cu lacrimi amare în ochi și singura mea rugăminte este să le spui tuturor, să-i faci să înțeleagă că nu am plecat nici de frică, nici de dorința unui traiu mai comod, ci ca să execut un ordin, că de acest regiment, de ofițerii și oamenii mei, voiu rămâne legat de fiecare dintre ei, ca și de morții noștri. La fiecare din voi de acolo a rămas o fărâmă din sufletul meu. Voiu lua parte la bătăliile

voastre așa cum am făcut-o când eram împreună și voiu încerca să creez o atmosferă cât mai aproape de ceea pe care o duceți voi, răscolind trecutul celor șapte luni trăite acolo în regiment.

. . . .

Iți mulțumesc din toată inima pentru solicitudinea arătată și mai ales pentru cinstea ce mi-ai făcut încredințându-mi misiunile cele mai frumoase. Ai fost pentru mine, mai presus de toate comandantul și așa am înțeles eu să vin în regimentul tău.

. . . .

26 IANUARIE

La ora 7 ne deplasăm călări înspre Nord. Regimentul are misiunea de a face siguranța pe litoralul Sivașului.

A trecut aproape o lună, de când soldații n'au încălecat, emoțiune pe călăreți să-și vadă acești tovarăși de zile bune și zile rele.

Ici unul se miră că i-a slăbit calul, altul nu-și găsește murgul, colo un cal negru, slab dar vioi își așteaptă stăpânul...... dar el nu vine..... a căzut în luptă la Seich-Ely.

Ajungem la Besch-Ogea cu grupul de comandă unde ar trebui să cantonăm.

Intru cu colonelul în prima casă, pentru a ne încălzi un moment. In acest timp echipa de radio instalează postul pentru a lua legătura cu brigada.

Satul este pur tătăresc. Pare foarte sărac după aspectul exterior al locuințelor. Casa în care am intrat este bună.

Camera este foarte curată, are două sofale mici între care un covor mărginit de perne te îmbie ca să stai tolănit.

Pe cuptor alte perne risipite pe o scoarță pe care se odihnesc cinci siluete.

Sub arcul sprâncenelor subțiri strălucesc zece ochi negri sticloși ca mura, care ne privesc cu multă curiozitate.

Stau ca rândunelele într'un cuib : Persuade, Așie, Midine, Fatime și Gulize. Păsărelele nu vor să ciripească de loc.

Midine are profil frumos și stârnește admirația „hatmanului" nostru, iar Persuade din față e delicioasă iar „vraciul" Opran regretă că nu este tătar.

Sadine, mama fetelor, întreabă pe colonel dacă permite să ne dea ceva de mâncare. Ideia este minunată, dat fiind că este ora 14 și nu avem nimic de îmbucat.

Sergentul Marița instalează aparatul de radio ca să auzim Bucureștiul. Muzica domesticește pe cele cinci păsărele, care părăsesc cuibul și se apropie de radio. Ele nu încep să vorbească până nu aud melodia unui cântec arab la un post englez pe undă scurtă.

Sosește Sadine cu o crațită care sfârâie.

Soțul său, Abdul-Reșid, un bărbat simpatic de vre-o 40 ani, așează între noi o mescioară scundă, hexagonală, pe care o acoperă cu o năframă.

In cameră se răspândi un miros greu. Femeia primitoare făcuse niște jumări care înotau în grăsime; se adresează colonelului spunându-i că în onoarea noastră n'a gătit jumările în unt, ci a desfăcut un borcan cu seu de oaie...

Doctorul și Popescu cu toată foamea s'au lăsat păgubași iar noi polcovnicii a trebuit să mâncăm o parte din jumări... ca să fim gentili.

La ora 15 sosește restul regimentului, dar cum nu puteau cantona aci am cerut brigăzii aprobarea ca să ne mutăm la Imilianovka. Se aprobă cererea.

Zăpada acoperă pământul cu un strat destul de gros. Nu trebuie să mai întârziem, căci se înnoptează. Lăsăm pe Midine și celelalte păsărele escadronului din sectorul respectiv.

Pornim călăuziți de doi tineri Habtraman și Murtaza care ne duc pe un drum direct în satul Imilianovka și ne pun la curent și cu toate plajele de pe litoralul Sivașului. In două ore suntem la destinație.

Satul este destul de mare și foarte bine gospodărit. Populația este de origină rusă, probabil a avut oarecare avantagii din partea vechiului regim, deoarece casele sunt

higienice, bine mobilate, împrejmuite cu garduri și în curte sunt păsări.

Aci găsim grupul de recunoaștere din Sibiu, pe care îl luăm sub comandă. Sunt fericit să văd ofițeri pe care i-am avut în Sibiu la călărași. Băeții ne povestesc că sunt plecați din Septembrie; că au făcut numai marșuri și tot ce li s'a ordonat, dar ei doresc să lupte, căci n'au văzut încă pe inamic.

Ei doresc să se întâlnească cu rusul și să-i arate vitejia ardelenească.

Suntem încântați să constatăm moralul așa de ridicat a acestui grup cu care vom lucra pentru a-i da putința să se distingă.

Ne despărțim de tinerii noștri camarazi cu impresia că acest grup a fost oropsit până acum. Ei păreau stânjeniți față de colegii lor din regimentul nostru, când aceștia povesteau luptele la care au luat parte și distincțiunile căpătate.

30 IANUARIE.

Astăzi colonelul Hristea pleacă, fiind trimis în delegație la Tiraspol. Despărțirea mă întristează.

Ofițerii fac reflecțiuni și se întreabă care dintre colonei are mai mult noroc. Sub noua conducere provizorie vom sta liniștiți ?

Deși eram însărcinați cu siguranța litoralului, eram considerați în rezerva corpului, așa că în zece ore dela primirea ordinului de deplasare trebue să fim la Subino-Buibugea.

2 FEBRUARIE.

In liniștea nopții telefonul mă deșteaptă. Prin insistența sunetului prelung acum la ora 1, am bănuit că nu este ceva liniștitor. Intr'adevăr corpul ordona ca la ora 7 să încep marșul spre Kiet.

S'au dat dispoziții grupului căpitan Botta și escadronului Chiriță să ia asupra lor siguranța litoralului, iar regimentul a început marșul la ora ordonată.

După cinci ore suntem la Kiet. Caii s'au înapoiat în Imil'anovka deoarece pe aici nu sunt nici grajduri și nici furaje.

Tragedia cailor din zi în zi este mai mare.

In general situația este astfel: Rușii au adus forțe considerabile și au reușit să-și aducă artilerie destul de multă.

Se zice că au cinci sute care de luptă.

Pentru moment este liniște, însă se așteaptă o răbufneală. Avem în linia întâi o divizie românească.

3 FEBRUARIE.

Incepem la Kiet organizarea poziției de fund a diviziei. Timpul din nou s'a stricat. Este un noroi grozav care ne strică cizmele.

Astăzi la ora ostașului la radio București am retrăit cu toții clipele grele dela 28-30 Septembrie la Malaio-Belosjorca, numai că ostașii ce ascultau au fost impresionați de o mică nepotrivire cu realitatea. Se povestea acolo de faptele săvârșite de artileriștii colonelului Mateescu Petre care, într'adevăr au fost niște eroi făcând cu succes față unei situațiuni foarte grele, dar vorbitorul în necunoștință de cauză povestește că situația grea se îndreaptă când contra atacă un regiment german, împreună cu un brav regiment de vânători. Ostașii călărași care ascultau la radio, știu că la stânga regimentului german am contra atacat noi și am contribuit la restabilirea situației.

Am explicat soldaților că este o eroare datorită lipsei de informațiuni.

Sub acest raport regimentul a fost cam oropsit. Am avut un singur reporter, care însă a plecat repede după ce a fost decorat pentru faptele sale meritorii dela 15 Ianuarie, când a luptat cot la cot cu ostașii escadronului doi.

5 FEBRUARIE

Desearǎ „toate posturile militare radio treceți pe recepție".

S'au luat măsuri ca toate posturile să fie pe recepție pentru ca ostașii să poată asculta.

Inițiativa Marelui Stat Major este foarte bine venită deoarece poșta vine acum foarte neregulat.

La ora 20 fiecare divizion era adunat cu oamenii în jurul unui difuzor rusesc, montat la aparatele reglementare. Toți au avut putința să asculte cu foarte multă emoțiune cuvântarea domnului general Pantazi, Ministrul Apărării Naționale, care a avut primul gând pentru cei depe front.

Această delicată atențiune umple de bucurie inimile tutulor soldaților.

Bucuria și entuziasmul crește și mai mult, când „poșta radio" își începe activitatea cu regimentul nostru de călărași.

Intr'adevăr primul mesagiu emis prin unde a fost al meu: soția și copiii îmi trimeteau vești și îmi urau sănătate.

Câteva minute după aceia altă veste se dădea, pentru slt. Păunescu și pe la sfârșit caporalul t. r.... primea și el o veste dar sunt oprit a spune numele. N'are moșie nici la Sud de Caracal nici la Nord de Balș, nu-l cheamă nici Popescu nici Ion. El a fost în delegație la București și de acolo o persoană indiscretă îi trimite salutări.

Bună este inițiativa M. St. M. dar poșta radio o aud și soțiile de acasă.

In ziarul Universul Nr. 25 citesc un articol rezumativ al d-lui Armelani în jurnalul italian **„Regime-Fascista"** despre acțiunea noastră din ultimul timp în Crimeea.

Extrag din el următoarele:

„Trebue să aducem laude brigăzii de cavalerie română care în istoria acestui război anti-bolșevic a mai scris încă o pagină demnă de cele mai înalte elogii.

. . . .

Lovitura decisivă se datorește brigăzii de cavalerie română, care în etape forțate, cu o rapiditate care desconsiderând frigul intens, poate fi privită ca legendară, biciuindu-și caii, făcându-i să sângereze o sută de km. pentru ca apoi fără să se fi odihnit o singură clipă, să se angajeze în luptă cu un inamic mult superior ca număr.

Grație acestei acțiuni a cavaleriei române, trupele Generalului Mannstein au reușit să dea atacul decisiv, care a dus la recucerirea Feodosiei.

9 FEBRUARIE.

Se urmează lucrarea de organizare a poziției.

Sunt vizitat de noul ofițer german de legătură lt. von Stockhammern, care e însoțit de alt ofițer mult mai tânăr. Aflu pe urmă că este preot. Sunt mirat că-l văd cu revolver la brâu, dar el îmi răspunde foarte prompt: „Dece n'ași avea revolver dacă Sf. Petru avea sabie".

10 FEBRUARIE.

Suntem inspectați de domnul general Dragalina, care rămâne încântat de moralul ridicat constatat la ostași. Soldații au făcut mare haz când domnul general ne-a pus să defilăm în pas alergător.

La sfârșitul inspecției a dăruit la fiecare grupă câte o sticlă de șampanie și câte o flanelă: „Așa cinstesc eu pe eroi și voi sunteți niște eroi, a spus generalul".

16 FEBRUARIE.

Ne-am înapoiat la Imilianovka unde ne reluăm vechea misiune spre bucuria camarazilor din grupul căpitan Botta.

La radio Crimeea, la ora românească auzim povestindu-se fapte de arme ale ostașilor din regiment.

Nesimțindu-mă bine m'am dus la doctorul la ambulanță. Acolo după o sumară consultație a fost o divergență de opinii. Chirurgul mi-a spus că e zeamă de cuțit, iar internistul că nici să nu mă gândesc la operație căci cu repaos, aer curat de munte și eventual raze mă fac bine. Când intri pe mâna doctorilor greu să scapi sănătos. I-am împăcat pe amândoi rămânând la postul meu pe front.

22 FEBRUARIE.

Duminica Ortodoxiei. La ora 10 sosește preotul căpitan Narita Gh. dela ambulanța 44. El este din țara Moților dela Brad. Își exprimă satisfacția de a fi putut veni să facă slujbă la acest regiment. Ardea de dorința să cunoască pe acești ostași, despre care a auzit vorbindu-se așa de frumos.

Indată ce a aflat populația că a venit preotul, toată piața din jurul școalei unde improvizasem altarul, s'a umplut de popor.

S'au botezat 145 copii. Populația l-a rugat să mai vină.

Azi dimineață a fost capturată de către posturile după litoral a doua echipă de spioni. De data aceasta laudele se cuvin ostașilor din grupul de recunoaștere dela Sibiu, sub comanda căpitanilor Botta și Negreanu C-tin.

Din cele raportate rees următoarele:

Aseară după ce s'a înoptat, patrulele au reluat legătura între posturile de supraveghere. In timp ce patrula plecase dela Tschiorni-Kosch spre Beli-Kosch unul din soldați rămâne mai în urmă. Deodată se pomenește acoștat :

— „Dă-ți parola".

— „Dă-ți tu parola. Dela ce escadron ești?" Această întrebare l-a încurcat pe rus și atunci alți doi ce stăteau în întuneric au sărit pe bietul nostru ostaș.

Erau trei ruși dintre care un basarabean, toți îmbrăcați în uniforma românească. Trecuseră Sivașul cu o barcă și aveau misiunea să aducă un ostaș român pe istmul Arabat.

Decorarea eroului S. Lt. Ciuciu Nicolae cu ordinul „Mihai Viteazu cl. III.

Cel care știa românește îl întreabă pe ostaș dacă vine nelegat.

La răspunsul lui afirmativ, grupul pornește spre mare. Mergeau precedați de basarabean. Cei doi ruși îl escortau deaproape pe ostaș.

La locul unde era ancorată barca malul era abrupt. Inălțimea lui era de doi metri iar plaja destul de îngustă, astfel că cei trei ruși au fost foarte bine ascunși când a trecut patrula.

Basarabeanul sare pe plajă, iar când soldatul nostru se pregătea să sară și el, se învârtește pe loc și o sbughește în întuneric peste câmp. Rușii d n escortă trag câteva focuri care îl șterg pe la umăr.

Zgomotul focurilor și strigătul soldatului a alarmat plutoanele vecine. Indată sosesc la fața locului plutonul slt. Talpeș și căpitanul Botta.

După scurte cercetări se găsește barca și începe căutarea spionilor. Două ore mai târziu sunt prinși cei trei spioni după schimburi serioase de focuri.

Dar slt. Talpeș nu mai poate dormi. Patrulează cu multă atențiune și munca nu este zadarnică. Spre dimineață un individ jerpelit mergea șchiopătând dinspre mal, în interior. Cum această zonă este oprită civililor, patrula a știut că are deaface cu un străin. Se îndreaptă spre el. Străinul se culcă la pământ. Această atitudine dă de bănuit. Un cercetaș este trimis la pluton să raporteze, iar restul descalecă, caii se adăpostesc și oamenii înaintează spre individ. Acesta deschide focul cu o armă automată.

Sosește slt. Talpeș cu altă patrulă dintr'o direcție opusă. Străinul se rostogolește trei zeci de metri spre stânga și deschide focul acum în Talpeș. Călărașii nu se lasă de loc, ci vor să-l prindă viu pentru a-l înainta comandamentului care are nevoe de informațiuni. Rusul nu se intimidează, trage când în dreapta când în stânga cu o preciziune rară și este avantajat de teren.

Slt. Talpeș văzând fanatismul individului se decide să renunțe la prinderea lui și ordonă deschiderea focului.

Rusul este rănit, dar nu se lasă. Cu piciorul drept râcâe pământul şi face o săpătură în care ascunde ceva. Se rostogoleşte spre stânga, mai trage câteva focuri, aruncă din buzunar ceva, dar ai noştri trag şi nu se încurcă.

Rusul este răpus şi nu mai mişcă. Patrula se apropie dar este nevoită a se opri de explozia unei grenade. Spionul îşi făcea ultima apărare.

Un glonţ tras de Talpeş pune capăt acestei rezistenţe.

Era un ofiţer trimis să facă spionaj. El venise odată cu cei trei prinşi aseară, care aveau misiunea ca să atragă asupra lor atenţiunea posturilor de pază, în timp ce ofiţerul trebuia să ajungă într'o comună unde ar fi luat legătura cu partizanii. Ştirile le trimetea cifrat prin aparatul de radio ce-l avea la el.

O cercetare minuţioasă a locului unde luptase individul se găseşte cifrul rupt şi într'o groapă acoperit cu burueni aparatul de radio. Cifrul este reconstruit şi împreună cu aparatul şi primii trei spioni sunt înaintaţi comandamentului.

Astfel tinerii noştri camarazi au avut prima ciocnire cu inamicul. Dar ei vor lupta în mare şi cu focuri de branduri şi artilerie. Le-am spus să mai aştepte că războiul nu s'a sfârşit.

24 FEBRUARIE.

Corpul de Armată German foarte mulţumit de serviciile făcute cu paza litoralului trimite următorul ordin :

Exprim regimentului de călăraşi pentru buna supraveghere a Sivaşului, care a dus la capturarea a două grupe de spioni, cele mai bune mulţumiri. Soldaţii care au luat parte la capturare, li se va da o alocaţie sporită de ţigări, alcool şi ciocolată.

Comandantul Corpului
General MANTENKLOTT

Aceste mulţumiri au fost aduse la cunoştinţa ostaşilor din grupul sibian, care au fost foarte măguliţi.

25 FEBRUARIE.

Toată noaptea am stat cu toţii în dispozitiv de alarmă. Nu s'a întâmplat nimic. Pe litoral posturile noastre telefonice sunt dublate cu posturi germane de radio.

Comandantul reţelei germane este slt. Noak, foarte simpatic ; ne vorbeşte repede. Are cu el un alsacian care ştie franţuzeşte.

Colaborarea între noi este foarte hazlie: el este legat telefonic prin centrala noastră, iar noi la Isky intrăm în centrala germană care are indicativ „Extrablatt".

Intr'o zi doream să am o informaţie şi ordon sergentului telefonist Mariţa să cheme pe alsacian. El se uită lung la mine: am înţeles că nu se pricepe cum ar putea vorbi la telefon cu germanul. Nici nu apuc a-i da un răspuns când sergentul Şindrilă apucase telefonul şi începe „Parlez-vous francais? Viens ici la Comandantul nostru".

Aşa înţelegea telefonistul nostru să comunice la postul german ca să vină alsacianul la comandantul său. Alsacianul a venit.

27 FEBRUARIE.

Incă dela 3 noaptea se aude bubuitul tunului. Un vuet prelung care nu mai ia sfârşit şi mă îngrijorează. Cer informaţii căpitanilor Chiriţă şi Botta care îmi raportează că în sectoarele lor e linişte.

Mă informez la brigadă şi aflu că Ruşii atacă cu forţe mult superioare la Tulumceak.

La ora 14 primesc ordinul să fiu gata cu întreg regimentul, pentru deplasare.

Orele trec foarte greu în aşteptare; vine noaptea şi eu aştept înainte dar ordinul nu vine.

Ora 15. Am aflat că Rușii au înaintat până la cota 25.3. Se zice că în acest sector au atacat cu trei divizii și focul a 70 baterii. Deasemenea au avut 300 care de luptă de toate mărimile.

Norocul nostru a fost că toate mașinile s'au împotmolit în jurul Tulumceakului unde s'au oprit, astfel că au rămas numai cu infanteria.

In aceste lupte grele s'a distins divizionul de artilerie al căpitanului Macarie care în retragere a pus de mai multe ori în baterie trăgând în flancul coloanelor inamice ce înaintau.

Colonelul Lucescu din artilerie a fost grav rănit și apoi a sucombat la ambulanță. El luptase cu artileriștii săi cot la cot cu infanteria.

Rușii ca să poată trece peste câmpul minat dela Dshantora au sacrificat un batalion. Acesta a fost trimis înainte în câmpul de mine, care a exploadat masacrând toți oamenii și astfel au deschis drumul celor trei sute care de luptă.

Ora 19. Sosește ordinul de deplasare imediată la Subino. La ora 20 Regimentul se deplasează spre locul indicat.

Drumul este foarte greu. Ploaia s'a transformat în ninsoare, care când ajunge la pământ se topește și ne îngreunează drumul.

1 MARTIE.

La ora 6 suntem la Fergain unde după un repaus de o jumătate de oră, în care timp s'a dat ceaiul la trupă, continuăm drumul și ajungem la Subino la ora 9.

Marșul a fost foarte obositor, atât pentru oameni cât și pentru cai.

Bieții cai, le plâng de milă.

Suntem în rezerva Corpului.

După amiază escadroanele sunt puse la curent cu noua noastră misiune și cu situația generală. Se fac pregătiri pentru a fi gata de orice eventualitate.

Mi-a făcut mare plăcere când am văzut cu câtă conștiinciozitate soldații își umpleau buzunarele cu cartușe ca să aibă cu ce primi pe ruși, care ar îndrăsni să vie la ei.

2 MARTIE.

Trupa se odihnește iar comandanții de escadroane mă însoțesc la recunoașterea poziției pentru cazul când vom fi întrebuințați a contra ataca împreună cu regimentul Hitzfeld.

Facem recunoașterea pe o ploaie grozavă. Când trecem prin sectorul ocupat de camarazii din roșiori aceștia se bucură când ne văd, dar mai ales când se gândesc că ar fi posibil să-i schimbăm. Bieții băeți stau de o lună pe această poziție.

Cel puțin ei au stat pe loc, iar pe noi ne-a trambalat mereu.

5 MARTIE.

Suntem trimiși din nou pe litoral la vechea misiune. N'a fost nevoe de intervenția noastră, situația s'a îmbunătățit.

Soldații noștri spun că a fost deajuns sosirea regimentului nostru, pentru ca să se îndrepte stuația: „nu suntem noi doar „SS"-ul României?"

Ajungem și ocupăm vechiul dispozitiv pe litoral, cu singura deosebire că postul de comandă este la Ocreci.

Comandamentul economic german lucrează de zor la organizarea obștiilor pentru începerea lucrului la câmp. Această activitate nu este întreruptă decât de foarte dese vizite ale aviatorilor ruși.

Aceștia sunt foarte îndrăsneți, căci aproape zilnic apărarea A.A. germană doboară câte unul dar tot mai vin.

5 MARTIE.

Soseşte colonelul Hristea. Este bine sănătos, ne aduce speranţe şi veşti bune din ţară. Pentru mine bucuria este foarte mare, căci nu mai sunt singur.

Escadroanele îşi urmează patrulările pe litoral şi aproape zilnic prind spioni cari nu vor să declare nimic la început. După oarecare insistenţă aflăm tot ce este necesar.

Eram cu colonelul în dreptul bucătăriei escadronului de specialităţi când vine Rittmeister Zintler, comandantul pieţii să ne întoarcă vizita.

După ce îl tratăm cu o ciorbă dela cazan care i-a mers la suflet, a vizitat grajdurile şi din vorbă în vorbă ne-am pomenit chemaţi la masă. L-am poftit şi pe Zintler, care era ferici: să mai fie în societatea călăreţilor ca să vorbească, cum spune el, de cai, femei şi câini.

La masă după ciorba dela cazan, am avut ciulama cu mămăliguţă şi cafea ca desert.

Rittmeisterul mânca de-ţi făcea plăcere şi i-am promis că-i trimitem un soldat să-l înveţe pe bucătarul său să facă mămăligă şi ochiuri româneşti.

Ne-am despărţit seara cu promisiunea de a lua masa la el poimâine.

10 MARTIE.

Locotenentul Emilian V. Ion care a cerut să fie din nou concentrat şi care s'a prezentat acum câteva zile ne povesteşte că este fericit că a venit.

Gestul său a fost pus în evidenţă printr'un ordin de zi.

19 MARTIE.

Timpul trece foarte repede. De câteva zile a sosit aci statul major al diviziei române. Ni se povestesc luptele avute în cursul lunei Februarie. Stau şi mă gândesc la ce a

fost şi nu găsesc cuvinte de admiraţiune pentru aceşti bravi ţărani, al cărui eroism este patrimoniul nostru cel mai scump, cu care cerem împlinirea drepturilor noastre integrale.

Aceşti soldaţi, care după greutăţile unui marş de 5-600 km. făcut în condiţiuni foarte grele, pe timpul cel mai rău de iarnă, băgaţi în luptă, au putut totuşi ţine piept unui inamic perfid, superior ca număr şi armament.

Aceşti admirabili soldaţi români care luptă aci, departe de ogoarele lor, pentru o idee, îşi urmează ofiţerul lor cu toată propaganda scârboasă a megafoanelor ruseşti; aceştia merită admiraţia neamului întreg.

La ora 11 ascultăm la radio marea întrunire dela Bucureşti la asociaţia clericilor şi învăţătorilor. Ne-a impresionat foarte mult cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului. Soldaţii au ascultat cu evlavie şi i-au sorbit cuvintele.

Escadronul căpitan Dobrescu este trimis la Kiet pentru a întări un sector. Cred că este avangarda noastră.

Cu poşta de astăzi primesc dela fetiţele mele Rodica şi Doina, eleve în cursul primar al Institutului Sf. Maria din Craiova, următoarea duioasă scrisoare :

„Bunule tată,

Mergând astăzi la plimbare, vine poştaşul cu o scrisoare dela tine. Ce bucurie! Era din 3 Martie. Noi luăm vacanţă Miercuri aşa că internatul s'a sfârşit.

Avem la noi două fotografii ale tale. Ne uităm la ele şi pare că ne vorbeşti şi că eşti lângă noi sănătos cum te ştim. Ne este aşa dor de tine. Iţi mulţumim ţie şi ofiţerului german care ţi-a dat porţia lui de ciocolată ca să ne-o trimeţi nouă odată cu porţia ta.

El are copii? Ţi-am trimes o fotografie să i-o dai, am scris ceva pe ea.

Intr'o seară noaptea, când ne-am culcat, Maica a deschis fereastra dormitorului şi s'a auzit când trompetul cânta stingerea Vai tată, m'am gândit la tine dacă oare tu dormi în pat moale ca mine sau cel puţin ai un somn liniştit şi te scoli cu puterile întă-

rite? Ne rugăm lui Dumnezeu să-ți dea putere și sănătate și să vii
la curând sănătos și fericit lângă noi.

Dinu, cu liceul și invențiile lui electrice.

Bunule tăticu, acum închei scrisoarea și te sărut de multe ori,
a ta pentru totdeauna...

Rodica

Și eu dragă tati te sărut. Ce face nenea Ionel Hristea? Il sărut și pe el. Ciocolata a fost foarte bună...

Doina

Fetițele mulțumeau pentru ciocolata trimisă și care în parte a fost oferită de slt. german Trinch, profesor de matematici la Muenchen, ofițer de legătură pe lângă regimentul nostru.

23 MARTIE.

Regimentul se deplasează pentru a schimba pe roșiori care trec în locul nostru pe litoral.

Grupul de recunoaștere este și el în fine pe front așa cum dorea.

24 MARTIE.

Sunt cu grupul căpitan Botta și escadronul căpitan Nițescu dela noi pe front. Este prima dată când ostașii grupului sunt pe prima linie.

Inamicul observă mișcările noastre inerente instalării și trag câteva branduri. Ostașii se uită unii la alții și se culcă la pământ destul de târziu. Ii impresionează foarte mult când este rănit plutonierul Florică. Vâjâitul a câtorva proectile de artilerie îi fac pe feciorii din Sibiu să sfârșească forfoteala și să stea în șanțuri.

Toți trăesc acum o altă atmosferă. Simt și ei că fac războiul.

Căpitanul Botta îmi spune foarte ceremonios: „Domnule colonel, am luat botezul focului sub nășia Dvs."

Realizăm legătura cu regimentul german vecin, comandat de lt. col. Danieli cu care suntem vechi cunoștințe. Era maior și comanda un batalion la Malalo-Belosjorka.

După amiază ne vizitează colonelul Hristea, care nu poate sta la Subino când aude tunul aci la noi. Ostașii abia îl așteaptă pentrucă niciodată nu vine cu mâna goală. Astăzi a adus țigări și ciocolată.

Seara, inspectez plutonul anticar al grupului, comandat de slt. Popa Ion, avocat în Șercaia-Făgăraș.

Plutonul se prezintă foarte bine și le-am spus ce cer eu dela ei. Un sergent îmi spune: „De când tot așteptăm să vă arătăm ce putem face, dați-ne drumul să mergem peste ei".

25 MARTIE.

Astăzi este Bunavestire. Rușii atacă întotdeauna când sunt sărbători și când este timpul urât. Astăzi e sărbătoare, însă timpul este frumos, așa că e posibil să nu ne atace.

La ora 10, dela observatorul din stânga se văd mișcări în spatele cotei 25,3, iar pe litoral mișună coloane. Aceste observațiuni sunt verificate de comandament și se iau măsuri imediate.

La ora 10,30 toată apărarea A.A. rusă este în funcțiune. Bate cerul, bate apa, ne bate și pe noi. Trag în trei avioane germane de vânătoare ce vin liniștite dinspre Vest. Nici n'au apucat aparatele să fie cel puțin deasupra noastră când Rușii au deschis focul.

Trag bolșevicii cu o risipă extraordinară și spre bucuria noastră, proiectilele se sparg înapoia avioanelor. Exploziile proectilelor împânzesc cerul de numai poți ști unde sunt avioanele care dispar spre Est în nori, apar dinspre Nord, în fine îl joacă pe Ruși cum voesc.

Noi spectatori urmărim din adăposturi acest joc fanta-

stic când deodată nişte bubuituri grozave, urmate de o puternică sguduitură ne aruncă instinctiv în adăpost.

După câteva secunde privim spre cotă. In spatele ei se ridică un nor gros de fum negru, care se prelungeşte spre litoral.

Dinspre Marea de Azov, pe albastrul senin al cerului, vin liniştite 30 avioane de bombardament germane.

In liniile noastre s'au coborît până la 30-40 metri, aviatorii salutându-ne cu mâna, neluând în seamă proectilele ruseşti ce-i urmăreau şi cădeau pe lângă noi, spectatori pământeni nevinovaţi.

Din cauza marelui număr de tunuri anti-aeriene ruseşti, germanii au trimes cele trei avioane de vânătoare pentru a atrage asupra lor atenţia şi furia bolşevicilor.

Cele 30 Stuka, au venit dinspre Feodosia, de la Sud, pe jos ca să nu fie observate, iar când au ajuns la obiectiv s'au ridicat brusc şi apoi au bombardat.

Liniştea a prins a se întinde apoi pe întreg frontul.

Ruşii încă nu s'a desmeticit din primul atac când cele 30 Stuka apar din nou, de astădată dinspre Nord şi în picaj bombardează aceleaşi obiective.

Totul se întâmplă într'o clipă. Din liniştea aceea deplină, la sgomotul îngrozitor şi apoi intrăm iarăşi în linişte.

Dar ce linişte, căci toţi vorbeam între noi tare, părându-ni-se că nu ne mai auzim. In urechile noastre auzeam numai trosnet de bombe şi şuerat de avioane.

Dinapoi telefoanele sbârnâie. In special căpitanul Popescu Vlădoianu dela B. 2. este cel mai curios şi cere situaţia. Abia termin a-l informa că dinspre inamic s'aude sgomotul specific al motoarelor ruseşti. Sgomotul se măreşte din ce în ce mai mult.

La ora 13 se văd primele Rata. Sunt în număr de 22 şi zboară câteodată la 50—60 metri deasupra noastră, dându-ne onorul cu rafale de mitralieră şi manifeste: „pentru soldaţii români".

Trec încolo spre poziţia artileriei unde aruncă câteva

bombiţe şi se duc spre brigadă şi Islam-Terek. Probabil că şi acolo au aruncat bombe şi manifeste.

Doctorul Foli a îngălbenit şi tremură vargă. Ce ghinion pe el că tocmai acum să-l cheme la telefon medicul şef al brigăzii maiorul Doctor Cărbunescu.

— „Da e drept, dar eu nu sunt chirurg, sunt internist. Mă rog dumneavoastră, domnule doctor, trimiteţi un doctor. Eu nu ştiu ce face la răniţi... şi sunt foarte bolnav... scapă receptorul din mână.

Afară evoluau circa 30 avioane ruse din toate direcţiile, în lungul şi latul poziţiei noastre, producând un sbârnâit asemănător albinelor când roiesc, cu adaosul răpăitului de mitraliere şi trosnetul bombelor aruncate la nimereală.

O bombă a picat lângă postul meu de comandă, iar o schijă a spart geamul din care cauză Foli a scăpat receptorul.

Telefoniştii nu se mai puteau abţine de râs, iar Foli se scuza către mine:

— „Domnule Colonel, eu sunt secundarul domnului doctor Manta dela Sibiu, sunt internist, o rană mă impresionează; de ce să nu spun adevărat?".

O altă serie de 20 avioane, care evoluiază de astă dată absolut deasupra noastră, ne ţine în adăpost 15 minute. Ele nu s'au mai mulţumit numai cu bombe şi de astădată aruncă cu coşurile grenade de mână.

Doctorul nu mai scoate nici o vorbă, respiră adânc, mişcă nervos mâinile ca şi cum îşi face respiraţie artificială.

O oră şi mai bine am stat sub presiunea celor 70 avioane în sectorul nostru, dar nu ne-am ales decât cu emoţiunea.

Şase Rata zăceau acum la pământ răpuse de A. A. germană.

In fiecare seară plutonul din rezervă schimbă un pluton din linia întâia. Astă seară slt. Roşu schimbă plutonul sbl. Pascu Ion.

Pascu în civilitate este funcţionar la vagoanele de dor-

mit, acum este ostaș viteaz și curagios. A comandat plutonul la Tsornikosch și a făcut o incursiune peste Sivașul înghețat. Are foarte multe talente. Cum a sosit a început programul de distracție, parcă eram la Tănase.

Ne afundăm în noapte, ascultându-l.

27 MARTIE

La ora 10 Rușii încearcă un atac în sectorul din dreapta dar artileria noastră îi oprește pricinuindu-le mari pierderi.

Pe la 12 Rușii reîncep atacul tot în acea direcție, însă Colonelul Hitzfeld primește lupta celor trei regimente rusești și 80 tancuri iar după ce au ajuns la grenadă, bolșevicii au 40 tancuri distruse și imobilizate și cel puțin 7-800 morți.

Pentru astăzi le ajunge.

Câmpul din fața sectorului este plin de cadavre și care de luptă distruse.

Răniții țipă de durere amestecându-și vaetul lor cu horcăitul muribunzilor și nu li se poate veni în ajutor, căci nelegiuiții trag în brancardieri.

28 MARTIE

Corpul ordonă ca escadronul trei să înlocuiască grupul de recunoaștere căruia i se dă o altă însărcinare.

Băieții sunt foarte triști că trebue să plece dar seara avem programul de adio executat de Botta, Pascu și Talpeș care ne-au cântat cântece ardelenești și ne-au declamat diferite poezii.

Sublocotenent Talpeș a declamat versuri originale.

30 MARTIE

Din cauza timpului frumos, terenul mocirlos din fața se usucă așa că balta rămâne din ce în ce mai mică. Suntem

obligați a împinge linia întâia pe porțiunea uscată de curând.

Sectorul este întărit cu o companie germană.

La 12, sosește colonelul Hristea cu doctorul Dașoveanu care a sosit din țară. Acesta mă sfătuește să mă evacuez dat fiindcă boala mi se agravase.

31 MARTIE

Imi iau rămas bun dela ofițerii regimentului și dela ofițeri germani care îmi urează grabnică însănătoșire și revedere pe Volga. Seara ajung la Subino unde locotenentul german Karl Edler von Stockhammern are amabilitatea de de a telefona la Simferopol să fiu examinat de un doctor specialist. Ii mulțumesc cu recunoștință.

Imi pare rău că-mi părăsesc camarazii, dar nădăjduiesc să-i regăsesc pe toți în viață la întoarcerea mea.

1 APRILIE

Dimineața la ora 7, am plecat pe ploaie măruntă însoțit de medicul căpitan Doctor Opran, care se înapoiază în țară.

La ora 13 sosesc la spitalul 7 campanie Simferopol.

Spitalul mi-a făcut o impresie foarte frumoasă. Un local spațios cu două etaje, așezat în centrul orașului și cu o ordine desăvârșită. Personalul foarte disciplinat și instruit. Serviciul mergea strună și spre marea mea mirare domnea o tăcere care nu-mi dădea impresia că sunt într'o instituție românească.

Am întrebat cine este comandantul spitalului și când mi s'a spus: Medicul lt. colonel doctor Liviu Ursu, am avut explicația minunei pe care o vedeam.

Acest spital, după felul cum se prezintă ca organizare, funcționare și îngrijire, poate rivaliza cu oricare dintre cele 20 spitale germane din localitate.

Medicul maior Dr. Sergiu Drăgoi într'o perfectă armonie, complectează pe șeful său astfel că împreună cu restul corpului medical al spitalului, se poate face față multiplelor cerințe ale singurului spital român de campanie din Crimeia.

Cu mare plăcere am văzut că Societatea Crucea Roșie a României este și ea reprezentată la acest spital prin Doamna Eugenia L. Ursu, soția doctorului Ursu. Grație muncii neobosite a acestei doamne gospodăria culinară a acestui spital este excelentă. Am luat masa acolo și am putut să-mi dau seama de buna alimentație căpătată de bolnavi.

Trebue să amintesc ideea minuată ce a avut doctorul Ursu de a strânge contactul cu medicii germani. S'a prezentat d-lui medic General de Divizie Dr. Grosse, medicul șef al armatei din Crimeia și acesta, mișcat de această atențiune, a invitat pe camarazii români la conferințele săptămânale medicale. Aceste reuniuni au avut darul să cimenteze frățietatea de arme germano-română.

La conferința din ziua de 21 Martie, tot programul a fost ocupat de conferințele medicilor români, când întregul corp medical german a luat parte. In fruntea personalului femenin german, care numără 80 doamne, se găsește D-ra Isabela von Pappen, fiica ambasadorului german la Ankara.

2 APRILIE

La ora 10, sunt anunțat că mă așteaptă la spitalul german 602 profesorul Dr. Kindller din Berlin. In urma intervenției făcute de ofițerul de legătură dela brigadă, medicul șef odonase specialistului să mă examineze.

M'am prezentat la ora indicată și, după ce m'a examinat conștiincios telefonează D-lui General Grosse, apoi se scoală ceremonios și-mi spune: „Domnul general și cu mine

suntem fericiți că boala Dvs nu este gravă. Aveți nevoe de repaus"...

Pe drum, făceam reflecții asupra conștiinciozității acestor oameni.

După amiază la ora 3 sunt în tren pentru Aleski-Kerson.

4 APRILIE

La ora 1, am ajuns în Kerson unde sunt găzduit prin îngrijirea secției înaintate a grupului de servicii.

Am fost foarte impresionat de ordinea și curățenia ce domnea la grup. Soldații, ce erau în trecere, aveau unde dormi și găseau o masă bună și substanțială la secția Crucei Roșii Române de sub conducerea Doamnei Ferdinand Viorica.

Profit de acest prilej ca să mă duc la spitalul german pentru a mă interesa asupra morții eroului slt. Mișu Colipol. Mi s'a arătat mormântul său și nu-mi venea a crede că tovarășul nostru de luptă nu mai trăește decât în amintire.

Fii slăvit, erou între eroi! Așa ți-a fost ție scris să mori, apărându-ți onoarea și glia strămoșească. Să te înalți la cer și străjuit de șefii grupelor tale de mitralieră, sergenții Gălan Ion și Petcu Marin, eroii dela Mhailovka, să urmăriți de acolo cum camarazii voștri vă vor răzbuna, scriind noi pagini de glorie.

Pe stindardul regimentului, sub panglica ordinul Mihai Viteazu. stau scrise cu litere de sânge numele eroilor din al doilea de călărași.

Mă despart, îngândurat de mormânt și mă îndrept spre țară.

5 APRILIE

Este prima zi de Paști. Aseară am ajuns și nu am putut urma drumul din cauza sloiurilor de ghiață de pe Bug. De dimineață, ordonanța mă anunță că gazda ar dori să mă

felicite. Am primit și mă pomenesc cu ei că intră în cameră cu o farfurie cu patru ouă roșii și un mic cozonac. Iau .mi povestește că de 22 ani numai serbase Paștele. Iau un ou și ciocnesc cu fiecare din ei, gust puțin cozonac și... solemnitatea a luat sfârșit.

Mă duc spre podul Bugului pentru a găsi o ocazie cu care să merg la Odesa. Până la 10 n'am găsit nimic. Am încercat să obțin o mașină la un comandament, dar nu am găsit. După ora 12, soldatul mă anunță că a găsit o ocazie și mă transport îndată la pod.

Era un camion foarte puternic cu o remorcă. Conducătorul german, foarte amabil, se scuză că nu are confort, însă vom merge foarte bine.

Trecem Bugul și acum Diesel-ul se înhamă la cei 130 Km. până la Odesa. Ninge și viscolește ca în toiul iernii. Mă întreb dacă nu cumva pe aceste timpuri, de mari răscoliri, am greșit și suntem în prima zi de Crăciun și nu de Paști. Norocul nostru că avem pături și ne învelim.

Merge mașina cu 60 la oră și remorca se clatină la dreapta și la stânga cu atât mai mult în lături cu cât zăpada ce cade mărește noroiul șoselei. Nu mai spun de hopuri că am impresia că sar la obstacole.

Și mergem, aruncați când în lături când în sus, susținându-ne unii pe alții, loviți de zăpada ce viscolește, biciuindu-ne fețele. Dar mergem destul de bine.

Coborâm și urcăm pe lângă limanele din apropierea Odesei, mașina oprindu-se din timp în timp. Mecanicul, om subțire, vine la fiecare oprire să ne vadă și nu pierde nici o clipă pentru a se scuza că n'are alt confort. Această atențiune mă face să cuget foarte serios la educația acestor oameni.

Ajungem pe înserat la Odesa. Trenul spre Tiraspol pleacă tocmai mâine dimeață. Ne îndreptăm spre căminul organizat de garnizoană, unde rămânem peste noapte.

6 APRILIE

La ora 6,30 trenul se pune în mișcare spre Tiraspol. Merge încet, dar merge și suntem la adăpost, nu ca în camionul Diesel.

Ajungem la Tighina la ora 16.

In gară, mă informez asupra primului tren spre București și aflu că este la ora 23. Această știre mi-a făcut chiar plăcere pentru că avem destul timp să merg până la Administrația Financiară să schimb mărcile ce aveam asupra mea.

Exact la ora hotărâtă plecăm din Tighina.

7 APRILIE

Ajungem dimineața la 7 la Ungheni. Aci deparazitare, schimb de trenuri.

Cer informatii asupra plecării. Un funcționar îmi spune că este posibil să mergem cu acelaș tren, alt funcționar îmi spune contrariu. Pentru orice eventualitate, stau în vagon, până pleacă trenul și am avut noroc: după două ore am plecat spre Iași.

In drum, trebue să ai răbdare, iar dacă nu fumezi, să ai un carnet, un creion și să scrii. Vei avea satisfacția dublă: trece timpul și al doilea, este posibil ca neajunsurile să se îndrepte.

Trecem de Iași și povestim din amintirile după front. O doamnă, soția unui fost consul german, ce a fost în Cernăuți în primele zile ale ocupației bolșevice, povestește următoarele:

Două, trei zile după ocupație nu vedea pe străzile frumoasei capitale a Bucovinei, decât femei ale ofițerilor bolșevici, îmbrăcate în costumele cele mai caraghioase. Parcă erau serbările carnavalului. Astfel puteai vedea femei în combinezoane frumoase de diferite culori, cu pălării puse anapoda pe cap, plimbându-se la brațul unor tineri

ofiteri sovietici. Dealtfel și aceștia erau destul de necioplițí și stângaci, mai ales când erau încălțați în cizmele furate din casa unui militar român.

Altele umblau în pijamale găsite în dulapurile caselor părăsite, împodobite cu câte o vulpe argintie la gât, mândre de a se purta după ultima modă.

Erau femei. care găsiseră rochii de bal pe care le-au îmbrăcat numai decât și pe stradă, ridicau poalele ca să nu le murdărească.

Ne mai povestește doamna că o rusoaică intră într'o băcănie și indică patroanei un pachet de drojdie. Patroana, o evreică ce învățase din rusește numai cum se zice „pâine", îi spune rusoaicei că aceasta se întrebuințează la făcutul pâinei.

Rusoaica fuge cu pachetul acasă și face câteva bucăți de pâine, unse cu conținutul pachetului și acum își aștepta soțul.

Obosit dela serviciu, soțul femeii care era maior în armata bolșevică, sosește și soția îndată îi oferă tartinele drept un fel nou de mâncare. Rusul mușcă cu lăcomie, nu-i place gustul, dar nu vrea să afle nevastă-sa că nu este obișnuit cu mâncări occidentale, că doar a fost în Polonia, în Letonia... unde a mâncat tot felul de bunătăți și mai mănâncă o felie.

Pesie noapte, îl apucă pe rus o durere de stomac, soră cu moartea. Primul gând fu să bănuiască pe nevastă-sa că l-ar fi otrăvit, mai ales că o luase de curând din Estonia.

Văicărelile și jurămintele soției l-au făcut să-și îndrepte aiurea cercetările, și așa fu arestată evreica, ce vânduse drojdia.

Aceasta, după 24 ore de desvinovățire, este lăsată în libertate, însă la ușa închisorii este recunoscută de un soldat ordonanță la un colonel rus. Acesta văzuse în vitrina băcăniei o bucată de ciocolată și a crezut că este cremă de ghete solidificată. Fără a întreba pe vânzătoare ce este, a cumpărat o bucată și când s'a dus acasă, a văzut că nu

se întinde și că nu scoate lustru. Acum cerea banii înapoi și arestarea vânzătoarei că-l păcălise.

Și așa ne-a trecut timpul până la București.

8 APRILIE

Abia debarcat la București, încântat că am ajuns, desfac un jurnal și sunt fericit să citesc următoarele:

M. S. Regele Mihai I a decorat cu ordinul Mihai Viteazul cl. III drapele următoarelor Regimente:

Stindardul regimentului 2 Călărași pentru curajul, abnegația și înaltul simț al onoarei de care au dat dovadă ofițerii, subofițerii și trupa acestui regiment, săvârșind fapte de arme demne de toată lauda, atât în luptele dela frontieră, în Bucovina, la Fântâna Albă, Valva și Frătăuți, cât și cu ocazia trecerii Prutului, unde numai cu mijloacele sale și fără sprijin de artilerie, folosește vadurile, deoarece podul de vase nu era gata, și continuă marșul spre Hotin, realizând o performanță de 130 Km. în douăzeci și patru ore.

Aceleași acte de bravură, le-au săvârșit și în acțiunea de urmărire, luând parte efectivă la combaterea rezistențelor și reacțiunilor inamice, întâlnite de brigadă, pe direcția de înaintare.

Acum sunt satisfăcut. Mă duc să mă prezint la spital.

— FINE —